

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

بانك احاديث

اهل بيت عليهم السلام

با موضوع:

پزشكى

جلد (۱۰)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بانک احادیث اهل بیت (ع)

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۵۵	بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۰ - (پزشکی)
۵۵	مشخصات کتاب
۵۵	پزشکی
۵۵	تغذیه و آداب آن
۵۵	حدیث ۱
۵۵	حدیث ۲
۵۵	حدیث ۳
۵۵	حدیث ۴
۵۵	حدیث ۵
۵۶	حدیث ۶
۵۶	حدیث ۷
۵۶	حدیث ۸
۵۶	حدیث ۹
۵۶	حدیث ۱۰
۵۶	حدیث ۱۱
۵۷	حدیث ۱۲
۵۷	حدیث ۱۳
۵۷	حدیث ۱۴
۵۷	حدیث ۱۵
۵۷	حدیث ۱۶
۵۷	حدیث ۱۷
۵۸	حدیث ۱۸

۵۸	حدیث ۱۹
۵۸	حدیث ۲۰
۵۸	حدیث ۲۱
۵۸	حدیث ۲۲
۵۸	حدیث ۲۳
۵۹	حدیث ۲۴
۵۹	حدیث ۲۵
۵۹	حدیث ۲۶
۵۹	حدیث ۲۷
۵۹	حدیث ۲۸
۵۹	حدیث ۲۹
۶۰	حدیث ۳۰
۶۰	حدیث ۳۱
۶۰	حدیث ۳۲
۶۰	حدیث ۳۳
۶۰	حدیث ۳۴
۶۰	حدیث ۳۵
۶۱	حدیث ۳۶
۶۱	حدیث ۳۷
۶۱	حدیث ۳۸
۶۱	حدیث ۳۹
۶۱	حدیث ۴۰
۶۱	حدیث ۴۱
۶۱	حدیث ۴۲

۶۲	حدیث ۴۳
۶۲	حدیث ۴۴
۶۲	حدیث ۴۵
۶۲	حدیث ۴۶
۶۲	حدیث ۴۷
۶۳	حدیث ۴۸
۶۳	حدیث ۴۹
۶۳	حدیث ۵۰
۶۳	حدیث ۵۱
۶۳	حدیث ۵۲
۶۳	حدیث ۵۳
۶۴	حدیث ۵۴
۶۴	حدیث ۵۵
۶۴	حدیث ۵۶
۶۴	حدیث ۵۷
۶۴	حدیث ۵۸
۶۴	حدیث ۵۹
۶۵	حدیث ۶۰
۶۵	حدیث ۶۱
۶۵	حدیث ۶۲
۶۵	حدیث ۶۳
۶۵	حدیث ۶۴
۶۵	حدیث ۶۵
۶۵	حدیث ۶۶

۶۶	حدیث ۶۷
۶۶	حدیث ۶۸
۶۶	حدیث ۶۹
۶۶	حدیث ۷۰
۶۶	حدیث ۷۱
۶۶	حدیث ۷۲
۶۶	حدیث ۷۳
۶۶	حدیث ۷۴
۶۷	حدیث ۷۵
۶۷	حدیث ۷۶
۶۷	حدیث ۷۷
۶۷	حدیث ۷۸
۶۷	حدیث ۷۹
۶۷	حدیث ۸۰
۶۸	حدیث ۸۱
۶۸	حدیث ۸۲
۶۸	حدیث ۸۳
۶۸	حدیث ۸۴
۶۸	حدیث ۸۵
۶۸	حدیث ۸۶
۶۸	حدیث ۸۷
۶۸	حدیث ۸۸
۶۹	حدیث ۸۹
۶۹	حدیث ۹۰

۶۹	حدیث ۹۱
۶۹	حدیث ۹۲
۶۹	حدیث ۹۳
۶۹	حدیث ۹۴
۷۰	حدیث ۹۵
۷۰	حدیث ۹۶
۷۰	حدیث ۹۷
۷۰	حدیث ۹۸
۷۰	حدیث ۹۹
۷۰	حدیث ۱۰۰
۷۰	حدیث ۱۰۱
۷۱	حدیث ۱۰۲
۷۱	حدیث ۱۰۳
۷۱	حدیث ۱۰۴
۷۱	حدیث ۱۰۵
۷۱	حدیث ۱۰۶
۷۱	حدیث ۱۰۷
۷۱	حدیث ۱۰۸
۷۲	حدیث ۱۰۹
۷۲	حدیث ۱۱۰
۷۲	حدیث ۱۱۱
۷۲	حدیث ۱۱۲
۷۲	حدیث ۱۱۳
۷۲	حدیث ۱۱۴

۷۳	حدیث ۱۱۵
۷۳	حدیث ۱۱۶
۷۳	حدیث ۱۱۷
۷۳	حدیث ۱۱۸
۷۳	حدیث ۱۱۹
۷۳	حدیث ۱۲۰
۷۴	حدیث ۱۲۱
۷۴	حدیث ۱۲۲
۷۴	حدیث ۱۲۳
۷۴	حدیث ۱۲۴
۷۴	حدیث ۱۲۵
۷۴	حدیث ۱۲۶
۷۴	حدیث ۱۲۷
۷۵	حدیث ۱۲۸
۷۵	حدیث ۱۲۹
۷۵	حدیث ۱۳۰
۷۵	حدیث ۱۳۱
۷۵	حدیث ۱۳۲
۷۵	حدیث ۱۳۳
۷۶	حدیث ۱۳۴
۷۶	حدیث ۱۳۵
۷۶	حدیث ۱۳۶
۷۶	حدیث ۱۳۷
۷۶	حدیث ۱۳۸

۷۶	حدیث ۱۳۹
۷۶	حدیث ۱۴۰
۷۶	حدیث ۱۴۱
۷۷	حدیث ۱۴۲
۷۷	حدیث ۱۴۳
۷۷	حدیث ۱۴۴
۷۷	حدیث ۱۴۵
۷۷	حدیث ۱۴۶
۷۷	حدیث ۱۴۷
۷۷	حدیث ۱۴۸
۷۷	حدیث ۱۴۹
۷۸	حدیث ۱۵۰
۷۸	حدیث ۱۵۱
۷۸	حدیث ۱۵۲
۷۸	حدیث ۱۵۳
۷۸	حدیث ۱۵۴
۷۸	حدیث ۱۵۵
۷۹	حدیث ۱۵۶
۷۹	حدیث ۱۵۷
۷۹	حدیث ۱۵۸
۷۹	حدیث ۱۵۹
۷۹	حدیث ۱۶۰
۷۹	حدیث ۱۶۱
۷۹	حدیث ۱۶۲

۸۰	حدیث ۱۶۳
۸۰	حدیث ۱۶۴
۸۰	حدیث ۱۶۵
۸۰	حدیث ۱۶۶
۸۰	حدیث ۱۶۷
۸۰	حدیث ۱۶۸
۸۰	حدیث ۱۶۹
۸۰	حدیث ۱۷۰
۸۱	حدیث ۱۷۱
۸۱	حدیث ۱۷۲
۸۱	حدیث ۱۷۳
۸۱	حدیث ۱۷۴
۸۱	حدیث ۱۷۵
۸۱	حدیث ۱۷۶
۸۱	حدیث ۱۷۷
۸۲	حدیث ۱۷۸
۸۲	حدیث ۱۷۹
۸۲	حدیث ۱۸۰
۸۲	حدیث ۱۸۱
۸۲	حدیث ۱۸۲
۸۲	حدیث ۱۸۳
۸۲	حدیث ۱۸۴
۸۲	حدیث ۱۸۵
۸۳	حدیث ۱۸۶

۸۳	حدیث ۱۸۷
۸۳	حدیث ۱۸۸
۸۳	حدیث ۱۸۹
۸۳	حدیث ۱۹۰
۸۳	حدیث ۱۹۱
۸۳	حدیث ۱۹۲
۸۴	حدیث ۱۹۳
۸۴	حدیث ۱۹۴
۸۴	حدیث ۱۹۵
۸۴	حدیث ۱۹۶
۸۴	حدیث ۱۹۷
۸۴	حدیث ۱۹۸
۸۴	حدیث ۱۹۹
۸۵	حدیث ۲۰۰
۸۵	حدیث ۲۰۱
۸۵	حدیث ۲۰۲
۸۵	حدیث ۲۰۳
۸۵	حدیث ۲۰۴
۸۵	حدیث ۲۰۵
۸۵	حدیث ۲۰۶
۸۶	حدیث ۲۰۷
۸۶	حدیث ۲۰۸
۸۶	حدیث ۲۰۹
۸۶	حدیث ۲۱۰

۸۶	حدیث ۲۱۱
۸۶	حدیث ۲۱۲
۸۶	حدیث ۲۱۳
۸۷	حدیث ۲۱۴
۸۷	حدیث ۲۱۵
۸۷	حدیث ۲۱۶
۸۷	حدیث ۲۱۷
۸۷	حدیث ۲۱۸
۸۷	حدیث ۲۱۹
۸۷	حدیث ۲۲۰
۸۷	حدیث ۲۲۱
۸۸	حدیث ۲۲۲
۸۸	حدیث ۲۲۳
۸۸	حدیث ۲۲۴
۸۸	حدیث ۲۲۵
۸۸	حدیث ۲۲۶
۸۸	حدیث ۲۲۷
۸۸	حدیث ۲۲۸
۸۹	حدیث ۲۲۹
۸۹	حدیث ۲۳۰
۸۹	حدیث ۲۳۱
۸۹	حدیث ۲۳۲
۸۹	حدیث ۲۳۳
۸۹	حدیث ۲۳۴

۸۹	حدیث ۲۳۵
۹۰	حدیث ۲۳۶
۹۰	حدیث ۲۳۷
۹۰	حدیث ۲۳۸
۹۰	حدیث ۲۳۹
۹۰	حدیث ۲۴۰
۹۰	حدیث ۲۴۱
۹۱	حدیث ۲۴۲
۹۱	حدیث ۲۴۳
۹۱	حدیث ۲۴۴
۹۱	حدیث ۲۴۵
۹۱	حدیث ۲۴۶
۹۱	حدیث ۲۴۷
۹۱	حدیث ۲۴۸
۹۱	حدیث ۲۴۹
۹۲	حدیث ۲۵۰
۹۲	حدیث ۲۵۱
۹۲	حدیث ۲۵۲
۹۲	حدیث ۲۵۳
۹۲	حدیث ۲۵۴
۹۲	حدیث ۲۵۵
۹۳	حدیث ۲۵۶
۹۳	حدیث ۲۵۷
۹۳	حدیث ۲۵۸

۹۳	حدیث ۲۵۹
۹۳	حدیث ۲۶۰
۹۳	حدیث ۲۶۱
۹۳	حدیث ۲۶۲
۹۴	حدیث ۲۶۳
۹۴	حدیث ۲۶۴
۹۴	حدیث ۲۶۵
۹۴	حدیث ۲۶۶
۹۴	حدیث ۲۶۷
۹۴	حدیث ۲۶۸
۹۴	حدیث ۲۶۹
۹۴	حدیث ۲۷۰
۹۵	حدیث ۲۷۱
۹۵	حدیث ۲۷۲
۹۵	حدیث ۲۷۳
۹۵	حدیث ۲۷۴
۹۵	حدیث ۲۷۵
۹۵	حدیث ۲۷۶
۹۵	حدیث ۲۷۷
۹۶	حدیث ۲۷۸
۹۶	حدیث ۲۷۹
۹۶	حدیث ۲۸۰
۹۶	حدیث ۲۸۱
۹۶	حدیث ۲۸۲

۹۶	حدیث ۲۸۳
۹۶	حدیث ۲۸۴
۹۶	حدیث ۲۸۵
۹۷	حدیث ۲۸۶
۹۷	حدیث ۲۸۷
۹۷	حدیث ۲۸۸
۹۷	حدیث ۲۸۹
۹۷	حدیث ۲۹۰
۹۷	حدیث ۲۹۱
۹۷	حدیث ۲۹۲
۹۸	حدیث ۲۹۳
۹۸	حدیث ۲۹۴
۹۸	حدیث ۲۹۵
۹۸	حدیث ۲۹۶
۹۸	حدیث ۲۹۷
۹۸	حدیث ۲۹۸
۹۸	حدیث ۲۹۹
۹۹	حدیث ۳۰۰
۹۹	حدیث ۳۰۱
۹۹	حدیث ۳۰۲
۹۹	حدیث ۳۰۳
۹۹	حدیث ۳۰۴
۱۰۰	حدیث ۳۰۵
۱۰۰	حدیث ۳۰۶

۱۰۰	حدیث ۳۰۷
۱۰۰	حدیث ۳۰۸
۱۰۰	حدیث ۳۰۹
۱۰۰	حدیث ۳۱۰
۱۰۰	حدیث ۳۱۱
۱۰۰	حدیث ۳۱۲
۱۰۱	حدیث ۳۱۳
۱۰۱	حدیث ۳۱۴
۱۰۱	حدیث ۳۱۵
۱۰۱	حدیث ۳۱۶
۱۰۱	حدیث ۳۱۷
۱۰۱	حدیث ۳۱۸
۱۰۱	حدیث ۳۱۹
۱۰۲	حدیث ۳۲۰
۱۰۲	حدیث ۳۲۱
۱۰۲	حدیث ۳۲۲
۱۰۲	حدیث ۳۲۳
۱۰۲	حدیث ۳۲۴
۱۰۲	حدیث ۳۲۵
۱۰۳	حدیث ۳۲۶
۱۰۳	حدیث ۳۲۷
۱۰۳	حدیث ۳۲۸
۱۰۳	حدیث ۳۲۹
۱۰۳	حدیث ۳۳۰

۱۰۳	حدیث ۳۳۱
۱۰۳	حدیث ۳۳۲
۱۰۴	حدیث ۳۳۳
۱۰۴	حدیث ۳۳۴
۱۰۴	حدیث ۳۳۵
۱۰۴	حدیث ۳۳۶
۱۰۴	حدیث ۳۳۷
۱۰۴	حدیث ۳۳۸
۱۰۴	حدیث ۳۳۹
۱۰۵	حدیث ۳۴۰
۱۰۵	حدیث ۳۴۱
۱۰۵	حدیث ۳۴۲
۱۰۵	حدیث ۳۴۳
۱۰۵	حدیث ۳۴۴
۱۰۵	حدیث ۳۴۵
۱۰۵	حدیث ۳۴۶
۱۰۶	حدیث ۳۴۷
۱۰۶	حدیث ۳۴۸
۱۰۶	حدیث ۳۴۹
۱۰۶	حدیث ۳۵۰
۱۰۶	حدیث ۳۵۱
۱۰۶	حدیث ۳۵۲
۱۰۶	حدیث ۳۵۳
۱۰۷	حدیث ۳۵۴

۱۰۷	حدیث ۳۵۵
۱۰۷	حدیث ۳۵۶
۱۰۷	حدیث ۳۵۷
۱۰۷	حدیث ۳۵۸
۱۰۷	حدیث ۳۵۹
۱۰۷	حدیث ۳۶۰
۱۰۸	حدیث ۳۶۱
۱۰۸	حدیث ۳۶۲
۱۰۸	حدیث ۳۶۳
۱۰۸	حدیث ۳۶۴
۱۰۸	حدیث ۳۶۵
۱۰۸	حدیث ۳۶۶
۱۰۹	حدیث ۳۶۷
۱۰۹	حدیث ۳۶۸
۱۰۹	حدیث ۳۶۹
۱۰۹	حدیث ۳۷۰
۱۰۹	حدیث ۳۷۱
۱۰۹	حدیث ۳۷۲
۱۱۰	حدیث ۳۷۳
۱۱۰	حدیث ۳۷۴
۱۱۰	حدیث ۳۷۵
۱۱۰	حدیث ۳۷۶
۱۱۰	حدیث ۳۷۷
۱۱۰	حدیث ۳۷۸

۱۱۰	حدیث ۳۷۹
۱۱۰	حدیث ۳۸۰
۱۱۱	حدیث ۳۸۱
۱۱۱	حدیث ۳۸۲
۱۱۱	حدیث ۳۸۳
۱۱۱	حدیث ۳۸۴
۱۱۱	حدیث ۳۸۵
۱۱۱	حدیث ۳۸۶
۱۱۱	حدیث ۳۸۷
۱۱۲	حدیث ۳۸۸
۱۱۲	حدیث ۳۸۹
۱۱۲	حدیث ۳۹۰
۱۱۲	حدیث ۳۹۱
۱۱۲	حدیث ۳۹۲
۱۱۲	حدیث ۳۹۳
۱۱۲	حدیث ۳۹۴
۱۱۲	حدیث ۳۹۵
۱۱۳	حدیث ۳۹۶
۱۱۳	حدیث ۳۹۷
۱۱۳	حدیث ۳۹۸
۱۱۳	حدیث ۳۹۹
۱۱۳	حدیث ۴۰۰
۱۱۳	حدیث ۴۰۱
۱۱۳	حدیث ۴۰۲

۱۱۳	حدیث ۴۰۳
۱۱۴	حدیث ۴۰۴
۱۱۴	حدیث ۴۰۵
۱۱۴	حدیث ۴۰۶
۱۱۴	حدیث ۴۰۷
۱۱۴	حدیث ۴۰۸
۱۱۴	حدیث ۴۰۹
۱۱۴	حدیث ۴۱۰
۱۱۵	حدیث ۴۱۱
۱۱۵	حدیث ۴۱۲
۱۱۵	حدیث ۴۱۳
۱۱۵	حدیث ۴۱۴
۱۱۵	حدیث ۴۱۵
۱۱۵	حدیث ۴۱۶
۱۱۶	حدیث ۴۱۷
۱۱۶	حدیث ۴۱۸
۱۱۶	حدیث ۴۱۹
۱۱۶	حدیث ۴۲۰
۱۱۶	حدیث ۴۲۱
۱۱۶	حدیث ۴۲۲
۱۱۶	حدیث ۴۲۳
۱۱۶	حدیث ۴۲۴
۱۱۷	حدیث ۴۲۵
۱۱۷	حدیث ۴۲۶

۱۱۷	حدیث ۴۲۷
۱۱۷	حدیث ۴۲۸
۱۱۷	حدیث ۴۲۹
۱۱۷	حدیث ۴۳۰
۱۱۷	حدیث ۴۳۱
۱۱۸	حدیث ۴۳۲
۱۱۸	حدیث ۴۳۳
۱۱۸	حدیث ۴۳۴
۱۱۸	حدیث ۴۳۵
۱۱۸	حدیث ۴۳۶
۱۱۸	حدیث ۴۳۷
۱۱۸	حدیث ۴۳۸
۱۱۸	حدیث ۴۳۹
۱۱۹	حدیث ۴۴۰
۱۱۹	حدیث ۴۴۱
۱۱۹	حدیث ۴۴۲
۱۱۹	حدیث ۴۴۳
۱۱۹	حدیث ۴۴۴
۱۱۹	حدیث ۴۴۵
۱۱۹	حدیث ۴۴۶
۱۲۰	حدیث ۴۴۷
۱۲۰	حدیث ۴۴۸
۱۲۰	حدیث ۴۴۹
۱۲۰	حدیث ۴۵۰

۱۲۰	حدیث ۴۵۱
۱۲۰	حدیث ۴۵۲
۱۲۰	حدیث ۴۵۳
۱۲۱	حدیث ۴۵۴
۱۲۱	حدیث ۴۵۵
۱۲۱	حدیث ۴۵۶
۱۲۱	حدیث ۴۵۷
۱۲۱	حدیث ۴۵۸
۱۲۱	حدیث ۴۵۹
۱۲۱	حدیث ۴۶۰
۱۲۲	حدیث ۴۶۱
۱۲۲	حدیث ۴۶۲
۱۲۲	حدیث ۴۶۳
۱۲۲	حدیث ۴۶۴
۱۲۲	حدیث ۴۶۵
۱۲۲	حدیث ۴۶۶
۱۲۲	حدیث ۴۶۷
۱۲۲	حدیث ۴۶۸
۱۲۲	حدیث ۴۶۹
۱۲۳	حدیث ۴۷۰
۱۲۳	حدیث ۴۷۱
۱۲۳	حدیث ۴۷۲
۱۲۳	حدیث ۴۷۳
۱۲۳	حدیث ۴۷۴

۱۲۳	حدیث ۴۷۵
۱۲۳	حدیث ۴۷۶
۱۲۳	حدیث ۴۷۷
۱۲۳	حدیث ۴۷۸
۱۲۴	حدیث ۴۷۹
۱۲۴	حدیث ۴۸۰
۱۲۴	حدیث ۴۸۱
۱۲۴	حدیث ۴۸۲
۱۲۴	حدیث ۴۸۳
۱۲۴	حدیث ۴۸۴
۱۲۴	حدیث ۴۸۵
۱۲۴	حدیث ۴۸۶
۱۲۴	حدیث ۴۸۷
۱۲۴	حدیث ۴۸۸
۱۲۵	حدیث ۴۸۹
۱۲۵	حدیث ۴۹۰
۱۲۵	حدیث ۴۹۱
۱۲۵	حدیث ۴۹۲
۱۲۵	حدیث ۴۹۳
۱۲۵	حدیث ۴۹۴
۱۲۵	حدیث ۴۹۵
۱۲۵	حدیث ۴۹۶
۱۲۶	حدیث ۴۹۷
۱۲۶	حدیث ۴۹۸

۱۲۶	حدیث ۴۹۹
۱۲۶	حدیث ۵۰۰
۱۲۶	حدیث ۵۰۱
۱۲۶	حدیث ۵۰۲
۱۲۶	حدیث ۵۰۳
۱۲۶	حدیث ۵۰۴
۱۲۷	حدیث ۵۰۵
۱۲۷	حدیث ۵۰۶
۱۲۷	حدیث ۵۰۷
۱۲۷	حدیث ۵۰۸
۱۲۷	حدیث ۵۰۹
۱۲۷	حدیث ۵۱۰
۱۲۷	حدیث ۵۱۱
۱۲۷	حدیث ۵۱۲
۱۲۸	حدیث ۵۱۳
۱۲۸	حدیث ۵۱۴
۱۲۸	حدیث ۵۱۵
۱۲۸	حدیث ۵۱۶
۱۲۸	حدیث ۵۱۷
۱۲۸	حدیث ۵۱۸
۱۲۸	حدیث ۵۱۹
۱۲۸	حدیث ۵۲۰
۱۲۹	حدیث ۵۲۱
۱۲۹	حدیث ۵۲۲

۱۲۹	حدیث ۵۲۳
۱۲۹	حدیث ۵۲۴
۱۲۹	حدیث ۵۲۵
۱۲۹	حدیث ۵۲۶
۱۲۹	بهداشت و سلامت
۱۲۹	حدیث ۱
۱۳۰	حدیث ۲
۱۳۰	حدیث ۳
۱۳۰	حدیث ۴
۱۳۰	حدیث ۵
۱۳۰	حدیث ۶
۱۳۱	حدیث ۷
۱۳۱	حدیث ۸
۱۳۱	حدیث ۹
۱۳۱	حدیث ۱۰
۱۳۱	حدیث ۱۱
۱۳۱	حدیث ۱۲
۱۳۱	حدیث ۱۳
۱۳۲	حدیث ۱۴
۱۳۲	حدیث ۱۵
۱۳۲	حدیث ۱۶
۱۳۲	حدیث ۱۷
۱۳۲	حدیث ۱۸
۱۳۲	حدیث ۱۹

۱۳۳	حدیث ۲۰
۱۳۳	حدیث ۲۱
۱۳۳	حدیث ۲۲
۱۳۳	حدیث ۲۳
۱۳۳	حدیث ۲۴
۱۳۳	حدیث ۲۵
۱۳۳	حدیث ۲۶
۱۳۴	حدیث ۲۷
۱۳۴	حدیث ۲۸
۱۳۴	حدیث ۲۹
۱۳۴	حدیث ۳۰
۱۳۴	حدیث ۳۱
۱۳۴	حدیث ۳۲
۱۳۵	حدیث ۳۳
۱۳۵	حدیث ۳۴
۱۳۵	حدیث ۳۵
۱۳۵	حدیث ۳۶
۱۳۵	حدیث ۳۷
۱۳۵	حدیث ۳۸
۱۳۶	حدیث ۳۹
۱۳۶	حدیث ۴۰
۱۳۶	حدیث ۴۱
۱۳۶	حدیث ۴۲
۱۳۶	حدیث ۴۳

۱۳۶	حدیث ۴۴
۱۳۶	حدیث ۴۵
۱۳۷	حدیث ۴۶
۱۳۷	حدیث ۴۷
۱۳۷	حدیث ۴۸
۱۳۷	حدیث ۴۹
۱۳۷	حدیث ۵۰
۱۳۷	حدیث ۵۱
۱۳۷	حدیث ۵۲
۱۳۸	حدیث ۵۳
۱۳۸	حدیث ۵۴
۱۳۸	حدیث ۵۵
۱۳۸	حدیث ۵۶
۱۳۸	حدیث ۵۷
۱۳۸	حدیث ۵۸
۱۳۹	حدیث ۵۹
۱۳۹	حدیث ۶۰
۱۳۹	حدیث ۶۱
۱۳۹	حدیث ۶۲
۱۴۰	حدیث ۶۳
۱۴۰	حدیث ۶۴
۱۴۰	حدیث ۶۵
۱۴۰	حدیث ۶۶
۱۴۰	حدیث ۶۷

۱۴۰	حدیث ۶۸
۱۴۰	حدیث ۶۹
۱۴۱	حدیث ۷۰
۱۴۱	حدیث ۷۱
۱۴۱	حدیث ۷۲
۱۴۱	حدیث ۷۳
۱۴۱	حدیث ۷۴
۱۴۱	حدیث ۷۵
۱۴۱	حدیث ۷۶
۱۴۲	حدیث ۷۷
۱۴۲	حدیث ۷۸
۱۴۲	حدیث ۷۹
۱۴۲	حدیث ۸۰
۱۴۲	حدیث ۸۱
۱۴۲	حدیث ۸۲
۱۴۲	حدیث ۸۳
۱۴۲	حدیث ۸۴
۱۴۳	حدیث ۸۵
۱۴۳	حدیث ۸۶
۱۴۳	حدیث ۸۷
۱۴۳	حدیث ۸۸
۱۴۳	حدیث ۸۹
۱۴۳	حدیث ۹۰
۱۴۴	حدیث ۹۱

۱۴۴	حدیث ۹۲
۱۴۴	حدیث ۹۳
۱۴۴	حدیث ۹۴
۱۴۴	حدیث ۹۵
۱۴۴	حدیث ۹۶
۱۴۴	حدیث ۹۷
۱۴۵	حدیث ۹۸
۱۴۵	حدیث ۹۹
۱۴۵	حدیث ۱۰۰
۱۴۵	حدیث ۱۰۱
۱۴۵	حدیث ۱۰۲
۱۴۵	حدیث ۱۰۳
۱۴۶	حدیث ۱۰۴
۱۴۶	حدیث ۱۰۵
۱۴۶	حدیث ۱۰۶
۱۴۶	حدیث ۱۰۷
۱۴۶	حدیث ۱۰۸
۱۴۶	حدیث ۱۰۹
۱۴۷	حدیث ۱۱۰
۱۴۷	حدیث ۱۱۱
۱۴۷	حدیث ۱۱۲
۱۴۷	حدیث ۱۱۳
۱۴۷	حدیث ۱۱۴
۱۴۷	حدیث ۱۱۵

۱۴۸	حدیث ۱۱۶
۱۴۸	حدیث ۱۱۷
۱۴۸	حدیث ۱۱۸
۱۴۸	حدیث ۱۱۹
۱۴۸	حدیث ۱۲۰
۱۴۸	حدیث ۱۲۱
۱۴۸	حدیث ۱۲۲
۱۴۹	حدیث ۱۲۳
۱۴۹	حدیث ۱۲۴
۱۴۹	حدیث ۱۲۵
۱۴۹	حدیث ۱۲۶
۱۴۹	حدیث ۱۲۷
۱۴۹	حدیث ۱۲۸
۱۴۹	حدیث ۱۲۹
۱۵۰	حدیث ۱۳۰
۱۵۰	حدیث ۱۳۱
۱۵۰	حدیث ۱۳۲
۱۵۰	حدیث ۱۳۳
۱۵۰	حدیث ۱۳۴
۱۵۰	حدیث ۱۳۵
۱۵۰	حدیث ۱۳۶
۱۵۱	حدیث ۱۳۷
۱۵۱	حدیث ۱۳۸
۱۵۱	حدیث ۱۳۹

۱۵۱	حدیث ۱۴۰
۱۵۱	حدیث ۱۴۱
۱۵۱	حدیث ۱۴۲
۱۵۱	حدیث ۱۴۳
۱۵۲	حدیث ۱۴۴
۱۵۲	حدیث ۱۴۵
۱۵۲	حدیث ۱۴۶
۱۵۲	حدیث ۱۴۷
۱۵۲	حدیث ۱۴۸
۱۵۲	حدیث ۱۴۹
۱۵۳	حدیث ۱۵۰
۱۵۳	حدیث ۱۵۱
۱۵۳	حدیث ۱۵۲
۱۵۳	حدیث ۱۵۳
۱۵۳	حدیث ۱۵۴
۱۵۳	حدیث ۱۵۵
۱۵۴	حدیث ۱۵۶
۱۵۴	حدیث ۱۵۷
۱۵۴	حدیث ۱۵۸
۱۵۴	حدیث ۱۵۹
۱۵۴	حدیث ۱۶۰
۱۵۴	حدیث ۱۶۱
۱۵۵	حدیث ۱۶۲
۱۵۵	حدیث ۱۶۳

۱۵۵	حدیث ۱۶۴
۱۵۵	حدیث ۱۶۵
۱۵۵	حدیث ۱۶۶
۱۵۵	حدیث ۱۶۷
۱۵۵	حدیث ۱۶۸
۱۵۶	حدیث ۱۶۹
۱۵۶	حدیث ۱۷۰
۱۵۶	حدیث ۱۷۱
۱۵۶	حدیث ۱۷۲
۱۵۶	حدیث ۱۷۳
۱۵۶	حدیث ۱۷۴
۱۵۶	حدیث ۱۷۵
۱۵۶	حدیث ۱۷۶
۱۵۷	حدیث ۱۷۷
۱۵۷	حدیث ۱۷۸
۱۵۷	حدیث ۱۷۹
۱۵۷	حدیث ۱۸۰
۱۵۷	حدیث ۱۸۱
۱۵۷	حدیث ۱۸۲
۱۵۸	حدیث ۱۸۳
۱۵۸	حدیث ۱۸۴
۱۵۸	حدیث ۱۸۵
۱۵۸	حدیث ۱۸۶
۱۵۸	حدیث ۱۸۷

۱۵۸	حدیث ۱۸۸
۱۵۸	حدیث ۱۸۹
۱۵۸	حدیث ۱۹۰
۱۵۹	حدیث ۱۹۱
۱۵۹	حدیث ۱۹۲
۱۵۹	حدیث ۱۹۳
۱۵۹	حدیث ۱۹۴
۱۵۹	حدیث ۱۹۵
۱۵۹	حدیث ۱۹۶
۱۵۹	حدیث ۱۹۷
۱۶۰	حدیث ۱۹۸
۱۶۰	حدیث ۱۹۹
۱۶۰	حدیث ۲۰۰
۱۶۰	حدیث ۲۰۱
۱۶۰	حدیث ۲۰۲
۱۶۰	حدیث ۲۰۳
۱۶۰	حدیث ۲۰۴
۱۶۱	حدیث ۲۰۵
۱۶۱	حدیث ۲۰۶
۱۶۱	حدیث ۲۰۷
۱۶۱	حدیث ۲۰۸
۱۶۱	حدیث ۲۰۹
۱۶۱	حدیث ۲۱۰
۱۶۱	حدیث ۲۱۱

۱۶۱	حدیث ۲۱۲
۱۶۱	حدیث ۲۱۳
۱۶۲	حدیث ۲۱۴
۱۶۲	حدیث ۲۱۵
۱۶۲	حدیث ۲۱۶
۱۶۲	حدیث ۲۱۷
۱۶۲	حدیث ۲۱۸
۱۶۲	حدیث ۲۱۹
۱۶۲	حدیث ۲۲۰
۱۶۳	حدیث ۲۲۱
۱۶۳	حدیث ۲۲۲
۱۶۳	حدیث ۲۲۳
۱۶۳	حدیث ۲۲۴
۱۶۳	حدیث ۲۲۵
۱۶۴	حدیث ۲۲۶
۱۶۴	حدیث ۲۲۷
۱۶۴	حدیث ۲۲۸
۱۶۴	حدیث ۲۲۹
۱۶۴	حدیث ۲۳۰
۱۶۴	حدیث ۲۳۱
۱۶۵	حدیث ۲۳۲
۱۶۵	حدیث ۲۳۳
۱۶۵	حدیث ۲۳۴
۱۶۵	حدیث ۲۳۵

۱۶۵	حدیث ۲۳۶
۱۶۵	حدیث ۲۳۷
۱۶۶	حدیث ۲۳۸
۱۶۶	حدیث ۲۳۹
۱۶۶	حدیث ۲۴۰
۱۶۶	حدیث ۲۴۱
۱۶۶	حدیث ۲۴۲
۱۶۶	حدیث ۲۴۳
۱۶۶	حدیث ۲۴۴
۱۶۶	حدیث ۲۴۵
۱۶۶	حدیث ۲۴۶
۱۶۷	حدیث ۲۴۷
۱۶۷	حدیث ۲۴۸
۱۶۷	حدیث ۲۴۹
۱۶۷	حدیث ۲۵۰
۱۶۷	حدیث ۲۵۱
۱۶۷	حدیث ۲۵۲
۱۶۷	حدیث ۲۵۳
۱۶۸	حدیث ۲۵۴
۱۶۸	حدیث ۲۵۵
۱۶۸	حدیث ۲۵۶
۱۶۸	حدیث ۲۵۷
۱۶۸	حدیث ۲۵۸
۱۶۸	حدیث ۲۵۹

۱۶۸	حدیث ۲۶۰
۱۶۸	حدیث ۲۶۱
۱۶۹	حدیث ۲۶۲
۱۶۹	حدیث ۲۶۳
۱۶۹	حدیث ۲۶۴
۱۶۹	حدیث ۲۶۵
۱۶۹	حدیث ۲۶۶
۱۶۹	حدیث ۲۶۷
۱۶۹	حدیث ۲۶۸
۱۶۹	حدیث ۲۶۹
۱۷۰	حدیث ۲۷۰
۱۷۰	حدیث ۲۷۱
۱۷۰	حدیث ۲۷۲
۱۷۰	حدیث ۲۷۳
۱۷۰	حدیث ۲۷۴
۱۷۰	حدیث ۲۷۵
۱۷۰	حدیث ۲۷۶
۱۷۱	حدیث ۲۷۷
۱۷۱	حدیث ۲۷۸
۱۷۱	حدیث ۲۷۹
۱۷۱	حدیث ۲۸۰
۱۷۱	حدیث ۲۸۱
۱۷۱	حدیث ۲۸۲
۱۷۱	حدیث ۲۸۳

۱۷۲	حدیث ۲۸۴
۱۷۲	حدیث ۲۸۵
۱۷۲	حدیث ۲۸۶
۱۷۲	حدیث ۲۸۷
۱۷۲	حدیث ۲۸۸
۱۷۲	حدیث ۲۸۹
۱۷۲	حدیث ۲۹۰
۱۷۲	حدیث ۲۹۱
۱۷۳	حدیث ۲۹۲
۱۷۳	حدیث ۲۹۳
۱۷۳	حدیث ۲۹۴
۱۷۳	حدیث ۲۹۵
۱۷۳	حدیث ۲۹۶
۱۷۳	حدیث ۲۹۷
۱۷۳	حدیث ۲۹۸
۱۷۴	حدیث ۲۹۹
۱۷۴	حدیث ۳۰۰
۱۷۴	حدیث ۳۰۱
۱۷۴	حدیث ۳۰۲
۱۷۴	حدیث ۳۰۳
۱۷۴	حدیث ۳۰۴
۱۷۴	حدیث ۳۰۵
۱۷۴	حدیث ۳۰۶
۱۷۵	حدیث ۳۰۷

۱۷۵	حدیث ۳۰۸
۱۷۵	حدیث ۳۰۹
۱۷۵	حدیث ۳۱۰
۱۷۵	حدیث ۳۱۱
۱۷۵	حدیث ۳۱۲
۱۷۵	حدیث ۳۱۳
۱۷۶	حدیث ۳۱۴
۱۷۶	حدیث ۳۱۵
۱۷۶	حدیث ۳۱۶
۱۷۶	حدیث ۳۱۷
۱۷۶	حدیث ۳۱۸
۱۷۶	حدیث ۳۱۹
۱۷۶	حدیث ۳۲۰
۱۷۶	حدیث ۳۲۱
۱۷۷	حدیث ۳۲۲
۱۷۷	حدیث ۳۲۳
۱۷۷	حدیث ۳۲۴
۱۷۷	حدیث ۳۲۵
۱۷۷	حدیث ۳۲۶
۱۷۷	حدیث ۳۲۷
۱۷۷	حدیث ۳۲۸
۱۷۸	حدیث ۳۲۹
۱۷۸	حدیث ۳۳۰
۱۷۸	حدیث ۳۳۱

۱۷۸	حدیث ۳۳۲
۱۷۸	حدیث ۳۳۳
۱۷۸	حدیث ۳۳۴
۱۷۸	حدیث ۳۳۵
۱۷۸	حدیث ۳۳۶
۱۷۸	حدیث ۳۳۷
۱۷۹	حدیث ۳۳۸
۱۷۹	حدیث ۳۳۹
۱۷۹	حدیث ۳۴۰
۱۷۹	حدیث ۳۴۱
۱۷۹	حدیث ۳۴۲
۱۷۹	حدیث ۳۴۳
۱۷۹	حدیث ۳۴۴
۱۷۹	حدیث ۳۴۵
۱۸۰	حدیث ۳۴۶
۱۸۰	حدیث ۳۴۷
۱۸۰	حدیث ۳۴۸
۱۸۰	حدیث ۳۴۹
۱۸۰	حدیث ۳۵۰
۱۸۰	حدیث ۳۵۱
۱۸۱	بیماریها، دارو و روش درمان
۱۸۱	حدیث ۱
۱۸۱	حدیث ۲
۱۸۱	حدیث ۳

۱۸۱	حدیث ۴
۱۸۱	حدیث ۵
۱۸۱	حدیث ۶
۱۸۱	حدیث ۷
۱۸۲	حدیث ۸
۱۸۲	حدیث ۹
۱۸۲	حدیث ۱۰
۱۸۲	حدیث ۱۱
۱۸۲	حدیث ۱۲
۱۸۲	حدیث ۱۳
۱۸۳	حدیث ۱۴
۱۸۳	حدیث ۱۵
۱۸۳	حدیث ۱۶
۱۸۳	حدیث ۱۷
۱۸۳	حدیث ۱۸
۱۸۳	حدیث ۱۹
۱۸۴	حدیث ۲۰
۱۸۴	حدیث ۲۱
۱۸۴	حدیث ۲۲
۱۸۴	حدیث ۲۳
۱۸۴	حدیث ۲۴
۱۸۴	حدیث ۲۵
۱۸۵	حدیث ۲۶
۱۸۵	حدیث ۲۷

۱۸۵	حدیث ۲۸
۱۸۵	حدیث ۲۹
۱۸۵	حدیث ۳۰
۱۸۵	حدیث ۳۱
۱۸۶	حدیث ۳۲
۱۸۶	حدیث ۳۳
۱۸۶	حدیث ۳۴
۱۸۶	حدیث ۳۵
۱۸۶	حدیث ۳۶
۱۸۶	حدیث ۳۷
۱۸۶	حدیث ۳۸
۱۸۷	حدیث ۳۹
۱۸۷	حدیث ۴۰
۱۸۷	حدیث ۴۱
۱۸۷	حدیث ۴۲
۱۸۷	حدیث ۴۳
۱۸۷	حدیث ۴۴
۱۸۸	حدیث ۴۵
۱۸۸	حدیث ۴۶
۱۸۸	حدیث ۴۷
۱۸۸	حدیث ۴۸
۱۸۸	حدیث ۴۹
۱۸۸	حدیث ۵۰
۱۸۹	حدیث ۵۱

۱۸۹	حدیث ۵۲
۱۸۹	حدیث ۵۳
۱۸۹	حدیث ۵۴
۱۸۹	حدیث ۵۵
۱۸۹	حدیث ۵۶
۱۹۰	حدیث ۵۷
۱۹۰	حدیث ۵۸
۱۹۰	حدیث ۵۹
۱۹۰	حدیث ۶۰
۱۹۰	حدیث ۶۱
۱۹۰	حدیث ۶۲
۱۹۱	حدیث ۶۳
۱۹۱	حدیث ۶۴
۱۹۱	حدیث ۶۵
۱۹۱	حدیث ۶۶
۱۹۱	حدیث ۶۷
۱۹۱	حدیث ۶۸
۱۹۲	حدیث ۶۹
۱۹۲	حدیث ۷۰
۱۹۲	حدیث ۷۱
۱۹۲	حدیث ۷۲
۱۹۲	حدیث ۷۳
۱۹۲	حدیث ۷۴
۱۹۲	حدیث ۷۵

۱۹۳	حدیث ۷۶
۱۹۳	حدیث ۷۷
۱۹۳	حدیث ۷۸
۱۹۳	حدیث ۷۹
۱۹۳	حدیث ۸۰
۱۹۳	حدیث ۸۱
۱۹۳	حدیث ۸۲
۱۹۴	حدیث ۸۳
۱۹۴	حدیث ۸۴
۱۹۴	حدیث ۸۵
۱۹۴	حدیث ۸۶
۱۹۴	حدیث ۸۷
۱۹۴	حدیث ۸۸
۱۹۴	حدیث ۸۹
۱۹۵	حدیث ۹۰
۱۹۵	حدیث ۹۱
۱۹۵	حدیث ۹۲
۱۹۵	حدیث ۹۳
۱۹۵	حدیث ۹۴
۱۹۶	حدیث ۹۵
۱۹۶	حدیث ۹۶
۱۹۶	حدیث ۹۷
۱۹۶	حدیث ۹۸
۱۹۶	حدیث ۹۹

۱۹۷	حدیث ۱۰۰
۱۹۷	حدیث ۱۰۱
۱۹۷	حدیث ۱۰۲
۱۹۷	حدیث ۱۰۳
۱۹۷	حدیث ۱۰۴
۱۹۸	حدیث ۱۰۵
۱۹۸	حدیث ۱۰۶
۱۹۸	حدیث ۱۰۷
۱۹۸	حدیث ۱۰۸
۱۹۸	حدیث ۱۰۹
۱۹۹	حدیث ۱۱۰
۱۹۹	حدیث ۱۱۱
۱۹۹	حدیث ۱۱۲
۱۹۹	حدیث ۱۱۳
۱۹۹	حدیث ۱۱۴
۱۹۹	حدیث ۱۱۵
۲۰۰	حدیث ۱۱۶
۲۰۰	حدیث ۱۱۷
۲۰۰	حدیث ۱۱۸
۲۰۰	حدیث ۱۱۹
۲۰۰	حدیث ۱۲۰
۲۰۰	حدیث ۱۲۱
۲۰۱	حدیث ۱۲۲
۲۰۱	حدیث ۱۲۳

۲۰۱	حدیث ۱۲۴
۲۰۱	حدیث ۱۲۵
۲۰۱	حدیث ۱۲۶
۲۰۱	حدیث ۱۲۷
۲۰۲	حدیث ۱۲۸
۲۰۲	حدیث ۱۲۹
۲۰۲	حدیث ۱۳۰
۲۰۲	حدیث ۱۳۱
۲۰۲	حدیث ۱۳۲
۲۰۳	حدیث ۱۳۳
۲۰۳	حدیث ۱۳۴
۲۰۳	حدیث ۱۳۵
۲۰۳	حدیث ۱۳۶
۲۰۳	حدیث ۱۳۷
۲۰۴	حدیث ۱۳۸
۲۰۴	حدیث ۱۳۹
۲۰۴	حدیث ۱۴۰
۲۰۴	حدیث ۱۴۱
۲۰۴	حدیث ۱۴۲
۲۰۴	حدیث ۱۴۳
۲۰۴	حدیث ۱۴۴
۲۰۵	حدیث ۱۴۵
۲۰۵	حدیث ۱۴۶
۲۰۵	حدیث ۱۴۷

۲۰۵	حدیث ۱۴۸
۲۰۵	حدیث ۱۴۹
۲۰۵	حدیث ۱۵۰
۲۰۵	حدیث ۱۵۱
۲۰۶	حدیث ۱۵۲
۲۰۶	حدیث ۱۵۳
۲۰۶	حدیث ۱۵۴
۲۰۶	حدیث ۱۵۵
۲۰۶	حدیث ۱۵۶
۲۰۶	حدیث ۱۵۷
۲۰۶	حدیث ۱۵۸
۲۰۷	حدیث ۱۵۹
۲۰۷	حدیث ۱۶۰
۲۰۷	حدیث ۱۶۱
۲۰۷	حدیث ۱۶۲
۲۰۷	حدیث ۱۶۳
۲۰۷	حدیث ۱۶۴
۲۰۷	حدیث ۱۶۵
۲۰۸	حدیث ۱۶۶
۲۰۸	حدیث ۱۶۷
۲۰۸	حدیث ۱۶۸
۲۰۸	حدیث ۱۶۹
۲۰۸	حدیث ۱۷۰
۲۰۸	حدیث ۱۷۱

۲۰۸	حدیث ۱۷۲
۲۰۹	حدیث ۱۷۳
۲۰۹	حدیث ۱۷۴
۲۰۹	حدیث ۱۷۵
۲۰۹	حدیث ۱۷۶
۲۰۹	حدیث ۱۷۷
۲۰۹	حدیث ۱۷۸
۲۰۹	حدیث ۱۷۹
۲۱۰	حدیث ۱۸۰
۲۱۰	حدیث ۱۸۱
۲۱۰	حدیث ۱۸۲
۲۱۰	حدیث ۱۸۳
۲۱۰	حدیث ۱۸۴
۲۱۰	حدیث ۱۸۵
۲۱۱	حدیث ۱۸۶
۲۱۱	حدیث ۱۸۷
۲۱۱	حدیث ۱۸۸
۲۱۱	حدیث ۱۸۹
۲۱۱	حدیث ۱۹۰
۲۱۱	حدیث ۱۹۱
۲۱۱	حدیث ۱۹۲
۲۱۲	حدیث ۱۹۳
۲۱۲	حدیث ۱۹۴
۲۱۲	حدیث ۱۹۵

۲۱۲	حدیث ۱۹۶
۲۱۲	حدیث ۱۹۷
۲۱۲	حدیث ۱۹۸
۲۱۲	حدیث ۱۹۹
۲۱۲	حدیث ۲۰۰
۲۱۳	حدیث ۲۰۱
۲۱۳	حدیث ۲۰۲
۲۱۳	حدیث ۲۰۳
۲۱۳	حدیث ۲۰۴
۲۱۳	حدیث ۲۰۵
۲۱۳	حدیث ۲۰۶
۲۱۳	حدیث ۲۰۷
۲۱۴	حدیث ۲۰۸
۲۱۴	حدیث ۲۰۹
۲۱۴	حدیث ۲۱۰
۲۱۴	حدیث ۲۱۱
۲۱۴	حدیث ۲۱۲
۲۱۴	حدیث ۲۱۳
۲۱۴	حدیث ۲۱۴
۲۱۵	حدیث ۲۱۵
۲۱۵	حدیث ۲۱۶
۲۱۵	حدیث ۲۱۷
۲۱۵	حدیث ۲۱۸
۲۱۵	حدیث ۲۱۹

۲۱۵	حدیث ۲۲۰
۲۱۶	حدیث ۲۲۱
۲۱۶	حدیث ۲۲۲
۲۱۶	حدیث ۲۲۳
۲۱۶	حدیث ۲۲۴
۲۱۶	حدیث ۲۲۵
۲۱۶	حدیث ۲۲۶
۲۱۶	حدیث ۲۲۷
۲۱۷	حدیث ۲۲۸
۲۱۷	حدیث ۲۲۹
۲۱۷	حدیث ۲۳۰
۲۱۷	حدیث ۲۳۱
۲۱۷	حدیث ۲۳۲
۲۱۷	حدیث ۲۳۳
۲۱۷	حدیث ۲۳۴
۲۱۸	حدیث ۲۳۵
۲۱۸	حدیث ۲۳۶
۲۱۸	حدیث ۲۳۷
۲۱۸	حدیث ۲۳۸
۲۱۸	حدیث ۲۳۹
۲۱۸	حدیث ۲۴۰
۲۱۸	حدیث ۲۴۱
۲۱۹	حدیث ۲۴۲
۲۱۹	حدیث ۲۴۳

۲۱۹	حدیث ۲۴۴
۲۱۹	حدیث ۲۴۵
۲۱۹	حدیث ۲۴۶
۲۱۹	حدیث ۲۴۷
۲۲۰	حدیث ۲۴۸
۲۲۰	حدیث ۲۴۹
۲۲۰	حدیث ۲۵۰
۲۲۰	حدیث ۲۵۱
۲۲۰	حدیث ۲۵۲
۲۲۰	حدیث ۲۵۳
۲۲۰	حدیث ۲۵۴
۲۲۱	حدیث ۲۵۵
۲۲۱	حدیث ۲۵۶
۲۲۱	حدیث ۲۵۷
۲۲۱	حدیث ۲۵۸
۲۲۱	حدیث ۲۵۹
۲۲۱	حدیث ۲۶۰
۲۲۱	حدیث ۲۶۱
۲۲۲	حدیث ۲۶۲
۲۲۲	حدیث ۲۶۳
۲۲۲	حدیث ۲۶۴
۲۲۲	حدیث ۲۶۵
۲۲۲	حدیث ۲۶۶
۲۲۲	حدیث ۲۶۷

۲۲۲	حدیث ۲۶۸
۲۲۲	حدیث ۲۶۹
۲۲۳	حدیث ۲۷۰
۲۲۳	حدیث ۲۷۱
۲۲۳	حدیث ۲۷۲
۲۲۳	حدیث ۲۷۳
۲۲۳	حدیث ۲۷۴
۲۲۳	حدیث ۲۷۵
۲۲۳	حدیث ۲۷۶
۲۲۳	حدیث ۲۷۷
۲۲۴	حدیث ۲۷۸
۲۲۴	حدیث ۲۷۹
۲۲۴	حدیث ۲۸۰
۲۲۴	حدیث ۲۸۱
۲۲۴	حدیث ۲۸۲
۲۲۴	حدیث ۲۸۳
۲۲۴	حدیث ۲۸۴
۲۲۵	حدیث ۲۸۵
۲۲۵	حدیث ۲۸۶
۲۲۵	حدیث ۲۸۷
۲۲۵	حدیث ۲۸۸
۲۲۵	حدیث ۲۸۹
۲۲۵	حدیث ۲۹۰
۲۲۵	حدیث ۲۹۱

۲۲۶	حدیث ۲۹۲
۲۲۶	حدیث ۲۹۳
۲۲۶	حدیث ۲۹۴
۲۲۶	حدیث ۲۹۵
۲۲۶	حدیث ۲۹۶
۲۲۶	حدیث ۲۹۷
۲۲۶	حدیث ۲۹۸
۲۲۶	حدیث ۲۹۹
۲۲۶	حدیث ۳۰۰
۲۲۷	حدیث ۳۰۱
۲۲۷	حدیث ۳۰۲
۲۲۷	روانشناسی
۲۲۷	حدیث ۱
۲۲۷	حدیث ۲
۲۲۷	حدیث ۳
۲۲۷	حدیث ۴
۲۲۷	حدیث ۵
۲۲۸	حدیث ۶
۲۲۸	حدیث ۷
۲۲۸	حدیث ۸
۲۲۸	حدیث ۹
۲۲۸	حدیث ۱۰

۲۲۸ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۰ - (پزشکی)

مشخصات کتاب

سرشناسه: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰ عنوان و نام پدیدآور: بانک احادیث اهل بیت (ع) جلد ۱۰ - (پزشکی) / واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان. مشخصات نشر: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۰. مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه و رایانه موضوع: احادیث شیعه موضوع: اهل بیت (ع) موضوع: پزشکی

پزشکی

تغذیه و آداب آن

حدیث ۱

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: ما اتخمت قط و ذلك اني لم ابداء بطعام الا قلت بسم الله و لم افرغ من طعام الا قلت الحمد لله. هرگز هضم غذا بر من مشکل نشده است، زیرا هیچ گاه شروع به غذا نکردم مگر اینکه ((بسم الله)) گفتم و هیچ گاه از غذا خوردن فارغ نشدم مگر آنکه ((الحمد لله)) گفتم. وسائل الشیعه، ۱۶ ص ۵۸۶ ح ۷

حدیث ۲

امام هادی علیه السلام: خَيْرُ الْأَشْيَاءِ لِحُمَى الرَّبِيعِ أَنْ يُؤْكَلَ فِي يَوْمِهَا الْفَالْوَذَجُ الْمَعْمُولُ بِالْعَسَلِ وَيُكْتَرُ زَعْفَرَانُهُ، وَلَا يُؤْكَلَ فِي يَوْمِهَا غَيْرُهُ. بهترین چیز برای تب ربيع آن است که در روز غلبه تب، فالوده‌ای که با عسل ساخته شده و زعفران فراوانی دارد، خورده شود و در آن روز، چیزی دیگر خورده نشود. طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۵۱ عن أبي جعفر، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۰۰، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۰۶ / ۲

حدیث ۳

الإمام الصادق عليه السلام: الْمَحْمُومُ يُغَسَّلُ لَهُ السَّوِيقُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَيُعْطَاهُ؛ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْحُمَى، وَيُنَشَّفُ الْمِرَّازَ وَالْبَلْغَمَ، وَيَقْوِي السَّاقِينَ. امام صادق علیه السلام: به تبادار، سه بار سويق شسته شده، داده می شود. این، تب را می برد، تلخه و بلغم را می خشکاند و ساق پاها را تقویت می کند. مستدرک الوسائل، جلد ۱۶، صفحه ۳۳۷، حدیث ۲۰۰۷۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۶۶ / ۱

حدیث ۴

امام کاظم علیه السلام: أَطْعِمُوا الْمَحْمُومَ لَحْمَ الْقَبَاجِ؛ فَإِنَّهُ يَقْوِي السَّاقِينَ، وَيَطْرُدُ الْحُمَى طَرْدًا. به تبادار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می دهد و تب را کاملاً دور می کند. بحار الأنوار، جلد ۶۵، صفحه ۴۳، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۶۶ / ۱

حدیث ۵

الإمام الرضا عليه السلام: مَنْ أَرَادَ دَفَعَ الزُّكَّامَ فِي الشَّتَاءِ أَجْمَعَ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثَ لُقْمٍ شَهْدٍ... وَلْيَشْمِ النَّرَجِسَ؛ فَإِنَّهُ يَأْمَنُ الزُّكَّامَ، وَكَذَلِكَ الْحَبَّةُ السُّودَاءُ. وَإِذَا جَاءَ الزُّكَّامُ فِي الصَّيْفِ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ خِيَارَةً وَاحِدَةً، وَلْيَحْذَرْ الْجُلُوسَ فِي الشَّمْسِ. امام رضا عليه السلام: هر کس می‌خواهد در همه زمستان از زکام ایمن بماند، هر روز، سه لقمه عسل با موم آن بخورد... و نرگس ببوید؛ چرا که از زکام، ایمنی می‌دهد. سیاه‌دانه نیز چنین است. اما اگر زکام در تابستان پیش آید، در هر روز، یک خیار بخورد و از نشستن در آفتاب، خودداری ورزد. طب الإمام الرضا عليه السلام، صفحه ۳۷ و ص ۳۸، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۳۴

حدیث ۶

الإمام الرضا عليه السلام: إِذَا مَا أْكَلَ كُلِّي الْغَنَمِ وَأَجَوَّفَهَا، يَعْكِسُ الْمَثَانَةَ. امام رضا عليه السلام: عادت داشتن به خوردن قلوه و شکمبه (سیرابی) گوسفند، مثانه را دیگرگون می‌کند. طب الإمام الرضا عليه السلام، صفحه ۶۴، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۵۸۶

حدیث ۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: لَا تَكْرِهُوا مَرْضَاكُمْ عَلَى الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يُطْعِمُهُمْ وَيَسْقِيهِمْ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: بیماران را به خوردنی و نوشیدنی وادار مکنید؛ چرا که خداوند، به آنان می‌خوراند و می‌نوشاند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۴۲، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۸۲

حدیث ۸

الإمام الكاظم عليه السلام: مَنْ أَكَلَ اللَّحْمَ بِالْبَيْضِ كَبِيرٍ عَظْمٌ وَلَدِيهِ. امام کاظم عليه السلام: هر کس تخم مرغ و پیاز و روغن زیتون بخورد، استخوان فرزندش درشت خواهد شد. بحار الأنوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۸۴، حدیث ۴۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۲۲۸

حدیث ۹

الإمام الباقر عليه السلام: إِسْتَرْضِعْ لَوْلَدِكَ بِلَبَنِ الْحِسَانِ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ قَدْ يُعْدِي. امام باقر عليه السلام: برای شیر دادن کودک خود دایه خوش اخلاق استخدام کن و از دایه‌های بد اخلاق کن؛ زیرا شیر (ویژگیها را) سرایت می‌دهد. الکافی: ۶ / ۴۴ / ۱۲

حدیث ۱۰

الإمام علي عليه السلام: أَنْظَرُوا مَنْ تُرَضِعُ أَوْلَادَكُمْ؛ فَإِنَّ الْوَلَدَ يَشْبُ عَلَيْهِ. امام علی عليه السلام: بنگرید که چه کسی فرزندان را شیر می‌دهد؛ چرا که کودک، به همین شیر، رشد می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۴، حدیث ۱۰، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۸۰

حدیث ۱۱

الإمام الباقر عليه السلام: اسْتَرَضِعَ لَوْلَدِكَ بَلْبِنِ الْحِسَانِ، وَإِيَّاكَ وَالْقَبَاحَ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ قَدْ يُعْدَى. امام باقر عليه السلام: برای فرزند خود، از زنان زیبا، شیردهی بخواه و از زشتان پرهیز؛ چرا که شیر، گاه سرایت می‌کند. تهذیب الأحکام، جلد ۸، صفحه ۱۱۰، حدیث ۳۷۶، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۸۲

حدیث ۱۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: لا تَسْتَرْضِعُوا الْحَمَقَاءَ وَلَا الْعَمَشَاءَ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ يُعْدَى. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: زن کودن و نیز زنی را که چشمش ضعیف است و آب‌ریزش دارد، به دایگی مگیرید؛ چرا که شیر، سرایت می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۳۲۳، حدیث ۱۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۸۲

حدیث ۱۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مِنْ سُنَّتِي التَّرْوِيجُ، وَاطْلُبُوا الْوَلَدَ؛ فَإِنِّي أَكْثَرُ بِكُمْ الْأُمَمَ غَدًا. وَتَوَقَّوْا عَلَى أَوْلَادِكُمْ لَبْنَ الْبَغِيِّ مِنَ النِّسَاءِ، وَالْمَجْنُونَةِ؛ فَإِنَّ اللَّبْنَ يُعْدَى. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: همسر دادن و همسر گرفتن، از سنت من است. فرزند بجوید؛ چرا که من، فردا به شما بر دیگر امت‌ها فراوانی می‌جویم. درباره فرزندان، از شیر زنان بدکاره و دیوانه، اجتناب کنید؛ چرا که شیر، سرایت می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۳۲۳، حدیث ۹، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۸۴

حدیث ۱۴

الإمام الصادق عليه السلام: عَلَيْكَ بِالْهِنْدَبَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْمَاءِ، وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ، وَهُوَ حَارٌّ لَيْسَ، يَزِيدُ فِي الْوَلَدِ الذُّكُورَةَ. امام صادق عليه السلام: بر تو باد کاسنی؛ چرا که آب (منی) را می‌افزاید، فرزند را نکو می‌سازد، و گرم و نرم است و بیشتر، فرزند، پسر می‌شود. بحار الأنوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۸۳، حدیث ۳۸، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۶۰

حدیث ۱۵

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: مُصُّوا الْمَاءَ مَصًّا وَلَا تَعْبُوهُ عَبًّا؛ فَإِنَّهُ يَوْجَدُ مِنْهُ الْكُبَادُ. آب را بمکید و آن را یکجا سر نکشید؛ چرا که درد جگر، از آن می‌خیزد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۸۱، حدیث ۱، بحار الأنوار، ج ۶۶، صفحه ۴۶۶، حدیث ۲۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۱۴۸

حدیث ۱۶

امام صادق عليه السلام: شَرِبُ الْمَاءِ مِنْ قِيَامِ النَّهَارِ يُمِرُّ الطَّعَامَ، وَشَرِبُ الْمَاءِ مِنْ قِيَامِ اللَّيْلِ، يورثُ الْمَاءَ الْأَصْفَرَ. ایستاده آشامیدن آب در روز، غذا را گوارا می‌سازد و ایستاده آشامیدن آب در شب، زرداب می‌آورد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۷۱، حدیث ۴۹، دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۱۴۴

حدیث ۱۷

امام صادق عليه السلام: شَرِبُ الْمَاءِ مِنْ قِيَامِ النَّهَارِ أَقْوَى وَأَصِحُّ لِلدِّينِ. ایستاده آشامیدن آب در روز، مایه قدرت افزون‌تر و تن‌درستی بیشتر است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۸۲، حدیث ۱ عن السكونی، دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۱۴۴

حدیث ۱۸

امام صادق علیه السلام: شَرِبْتُ الْمَاءَ مِنْ قِيَامٍ بِالنَّهَارِ أَدْرُ لِلْعَرَقِ، وَأَقْوَى لِلْيَدَنِ. ایستاده آشامیدن آب در روز، موجب عرق کردن بیشتر و توان افزون تر بدن است. کتاب من لا یحضره الفقیه، جلد ۳، صفحه ۳۵۳، حدیث ۴۲۴۳، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۵۹، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۴۴ / ۲

حدیث ۱۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا شَرِبَ أَحَدُكُمْ الْمَاءَ وَتَنَفَّسَ ثَلَاثًا كَانَ آمِنًا. اگر کسی آب بخورد و [در میان آن، سه نفس بکشد، [از بیماری ناشی از یکجا سر کشیدن] در امان است. طَبَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، صفحه ۵، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۴۲ / ۲

حدیث ۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِاللَّحْمِ؛ فَإِنَّ اللَّحْمَ يُنَمِّي اللَّحْمَ، وَمَنْ مَضَى لَهُ أَرْبَعُونَ صَبَاحًا لَمْ يَأْكُلْ لَحْمًا سَاءَ خُلُقُهُ، وَمَنْ سَاءَ خُلُقُهُ فَأَطْعَمُوهُ اللَّحْمَ، وَمَنْ أَكَلَ شَحْمَةً أَنْزَلَتْ مِثْلَهَا مِنَ الدَّاءِ. بر شما باد گوشت؛ چرا که گوشت، گوشت می‌رویاند. هر کس بر او چهل صبح بگذرد و گوشت نخورد، بدخوی می‌شود. هر کس بدخوی شد، به او گوشت بخورانید. هر کس چربی بخورد، آن چربی به اندازه خود برای او بیماری فرود می‌آورد. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۵۶، حدیث ۱۸۰۷ عن أبي أسامة عن الإمام الصادق عليه السلام، بحار الأنوار، جلد ۶۶، ص ۶۷، حدیث ۴۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۲۸ / ۲

حدیث ۲۱

امام صادق علیه السلام: كُلُوا اللَّحْمَ فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ، وَلَا تُعَوِّدُوهُ أَنْفُسَكُمْ وَأَوْلَادَكُمْ؛ فَإِنَّ لَهُ ضَرَاوَةً كَضَرَاوَةِ الْخَمْرِ، وَلَا تَمْنَعُوهُمْ فَوْقَ الْأَرْبَعِينَ يَوْمًا؛ فَإِنَّهُ يُسِيءُ أَخْلَاقَهُمْ. در هر هفته، یک بار گوشت بخورید و خود و فرزندان را بدان عادت ندهید؛ زیرا موجب اعتیادی همچون اعتیاد به شراب می‌گردد. نیز آنان را بیش از چهل روز، از آن محروم مدارید؛ چرا که آنان را بدخوی می‌کند. الأصول الستة عشر، صفحه ۱۲ عن زيد الزرّاد دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۲۶ / ۲

حدیث ۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: لا- تَأْكُلُوا بِالشَّمَالِ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِالشَّمَالِ. با دست چپ نخورید؛ چرا که شیطان با دست چپ می‌خورد. كنز العمال، جلد ۱۵، صفحه ۲۶۱، حدیث ۴۰۸۷۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۸ / ۲

حدیث ۲۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَكَلَ بِشِمَالِهِ أَكَلَ مَعَهُ الشَّيْطَانَ، وَمَنْ شَرِبَ بِشِمَالِهِ، شَرِبَ مَعَهُ الشَّيْطَانَ. هر کس با دست چپ بخورد، شیطان نیز همراه با او می‌خورد و هر کس با دست چپ بنوشد، شیطان نیز همراه با او می‌نوشد. كنز العمال، جلد ۱۵، صفحه ۲۶۲، حدیث ۴۰۸۷۶ وراجع: سنن الترمذی، جلد ۴، صفحه ۲۵۷، حدیث ۱۷۹۹ و صفحه ۲۵۸، حدیث ۱۸۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۸ / ۲

حدیث ۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْأَكْلُ بِالشَّمَالِ مِنَ الْجَفَا. خوردن با دست چپ، از نافرهیختگی است. الجعفریات، صفحه ۱۶۲ عن الإمام الكاظم عن آبائه عليهم السلام دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۶ / ۲

حدیث ۲۵

امام علی علیه السلام: لَا يَنْفُخُ الرَّجُلُ فِي مَوْضِعِ سُجُودِهِ، وَلَا يَنْفُخُ فِي طَعَامِهِ وَلَا فِي شَرَابِهِ. نباید کسی بر محل سجده خود و نه در غذای خود و نه در آنچه می نوشد، بدمد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۵۸، حدیث ۱ وج ۷۹، صفحه ۲۱۲، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۶ / ۲

حدیث ۲۶

امام علی علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَضُرَّهُ طَعَامٌ فَلَا يَأْكُلُ حَتَّى يَجُوعَ، فَإِذَا أَكَلَ فَلْيَقُلْ: بِاسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ. هر کس که می خواهد غذایی او را آزار ندهد، تا گرسنه نشده، چیزی نخورد و آن گاه هم که خواست بخورد، بگوید: «بسم الله و بالله». طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۶۰ عن جابر عن الإمام الباقر عليه السلام، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۸۰، حدیث ۴۶ وراجع: الإمساك قبل الشبع، حدیث ۱۳۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۷۸ / ۲

حدیث ۲۷

امام علی علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَضُرَّهُ طَعَامٌ فَلَا يَأْكُلُ، حَتَّى يَجُوعَ وَتَنْقَى مَعِدَتُهُ، فَإِذَا أَكَلَ فَلْيَسِّمِ اللَّهَ وَلْيَجِدِ الْمَضْغَ وَلْيَكْفِ عَنِ الطَّعَامِ وَهُوَ يَشْتَهِيهِ، وَيَحْتَاجُ إِلَيْهِ. هر کس می خواهد هیچ غذایی به او زیان نرساند، تنها هنگامی غذا بخورد که گرسنه شده و معده او [از خوراک پیشین،] پاک شده باشد. پس چون خواست بخورد، نام خدا را بر زبان آورد، خوب غذا را بجود و در حالی از غذا خوردن دست بکشد که هنوز میل به خوردن دارد و به آن، احساس نیاز می کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۸۰، حدیث ۴۶ و ص ۴۱۰، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۸۸ / ۲

حدیث ۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُّ طَعَامٍ لَا يُذَكَّرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ، فَإِنَّمَا هُوَ دَاءٌ وَلَا بَرَكَهَ فِيهِ. هر غذایی که بر آن نام خدا برده نشود، درد است و هیچ برکتی در آن نیست. كُنز العمال، جلد ۱۵، صفحه ۲۳۸، حدیث ۴۰۷۴۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۷۴ / ۲

حدیث ۲۹

امام صادق علیه السلام: لِكُلِّ شَيْءٍ حَلِيَّةٌ، وَحَلِيَّةُ الْخِوَانِ الْبَقْلُ. هر چیز را زیوری است و زیور سفره، سبزی است. الأمالی للطوسی، صفحه ۳۰۴، حدیث ۶۰۶ عن أبي قتادة، مكارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۸۲، حدیث ۱۲۸۰، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۹۹، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۷۲ / ۲

حدیث ۳۰

الإمام الصادق علیه السلام: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْتُمَ مَأْوَةَ وَوَلَدَهُ؛ فَلْيُذَمِّنْ أَكْلَ الْهِنْدَبَاءِ. امام صادق علیه السلام: هر کس دوست دارد آب (منی) او و فرزندانش فراوان شود، بر خوردن کاسنی، مداومت ورزد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۰۷، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۰۴ / ۲

حدیث ۳۱

الإمام علی علیه السلام: كُلُوا الْهِنْدَبَاءَ، فَمَا مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَتَنْزِلُ عَلَيْهَا قَطْرَةٌ مِنَ الْجَنَّةِ، فَإِذَا أَكَلْتُمُوهَا فَلَا تَنْفُضُوهَا. امام علی علیه السلام: کاسنی بخورید، که هیچ صبحی نیست، مگر این که قطره‌ای از بهشت بر آن، فرو می‌افتد. چون خواستید آن را بخورید، قطره‌های آب را از رویش فرو متکانید. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۰۷، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۰۲ / ۲

حدیث ۳۲

الإمام الصادق علیه السلام: نِعَمَ الْبَقْلِ الْهِنْدَبَاءِ، وَلَيْسَ مِنْ وَرَقِهِ إِلَّا وَعَلَيْهَا قَطْرَةٌ مِنَ الْجَنَّةِ، فَكُلُوهَا وَلَا تَنْفُضُوهَا عِنْدَ أَكْلِهَا. وكان أبي عليه السلام ينهاها أن تَنْفُضَهُ إِذَا أَكَلْنَا. امام صادق علیه السلام: کاسنی، نکو سبزی‌ای است. هیچ برگی از آن نیست که قطره‌ای از بهشت بر آن نباشد. آن را بخورید و به گاه خوردن، متکانید. پدرم علیه السلام ما را نهی می‌فرمودند که به هنگام خوردن کاسنی، آن را بتکانیم. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۰۷، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۰۲ / ۲

حدیث ۳۳

الإمام الصادق علیه السلام: الْعُيْبَاءُ لِحَمِّهِ يُنْبِتُ اللَّحْمَ، وَعَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ، وَجِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ، وَمَعَ ذَلِكَ؛ فَإِنَّهُ يُسَيِّخُنُ الْكَلْبَتَيْنِ، وَيَدْبِغُ الْمَعْدَةَ، وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبَوَاسِيرِ وَالْتَّقْتِيرِ، وَيُقَوِّي السَّاقَيْنِ، وَيَقْمَعُ عِرْقَ الْجُدَامِ. امام صادق علیه السلام: سنجد، گوشتش گوشت می‌رویاند، استخوانش استخوان را رشد می‌دهد و پوستش پوست را می‌پرورد. علاوه بر این، سنجد، کلیه‌ها را گرم می‌کند، معده را پاک می‌سازد، مایه ایمنی از بواسیر و تقطیر البول است، ساق پا را قوی می‌کند و رگ جذام را به کلی قطع می‌نماید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۱، حدیث ۱، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۱۴ / ۲

حدیث ۳۴

الإمام الرضا علیه السلام: أَطْعِمُوا حَبَالًا-كُم ذَكَرَ اللَّبَانِ، فَإِنَّ يَكُ فِي بَطْنِهَا غُلَامٌ حَرَجَ ذِكِّي الْقَلْبِ عَالِمًا شَجَاعًا، وَإِنْ تَكُ جَارِيَةً حَسَنَ خَلْقِهَا وَخُلُقِهَا، وَعَظُمَتْ عَجِيزَتُهَا، وَحَظِيَّتْ عِنْدَ زَوْجِهَا. امام رضا علیه السلام: به زنان باردارتان، کندر نر بدهید. در این صورت، اگر آنچه در شکم زن است، پسر باشد، بیداردل، آگاه و دلیر می‌گردد، و اگر دختر باشد، روی و خوی وی نکو می‌شود و سرین او سترگ می‌گردد و نزد همسرش بهره می‌یابد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۴۴، حدیث ۸؛ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۵۶ / ۲

حدیث ۳۵

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - لِعَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، ثَلَاثَةٌ يَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ وَيُذْهِبْنَ الْبَلْغَمَ: اللَّبَانُ، وَالسَّوَاكُ، وَقِرَاءَةُ

الْقُرْآنِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - خطاب به امام علی علیه السلام فرمودند: ای علی ! سه چیز بر حافظه می افزاید و بلغم را می برد : کُنْدُر ، مسواک و قرائت قرآن . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۳ ، حدیث ۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۴۵۲

حدیث ۳۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : عَلَيْكُمْ بِاللُّبَانِ ؛ فَإِنَّهُ ... يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ ، وَيُذَكِّي الذِّهْنَ ، وَيَجْلُو الْبَصِيرَ ، وَيُذْهِبُ النَّسِيَانَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : بر شما باد کُنْدُر؛ چرا که... عقل را افزون می کند ، ذهن را ذکاوت می دهد ، چشم را جلا می بخشد و فراموشی را از میان می برد. طَبَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ، صفحه ۶ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۸

حدیث ۳۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : أَطْعِمُوا نِسَاءَكُمْ الْحَوَامِلَ اللَّبَانَ ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي عَقْلِ الصَّبِيِّ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : به زنان آبستن خود ، کُنْدُر بدهید؛ چرا که عقل کودک را افزون می کند. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۴۴ ، حدیث ۸ ؛ الفردوس ، جلد ۱ ، صفحه ۱۰۱ ، حدیث ۳۳۱ عن ابن عمر دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۸

حدیث ۳۸

الإمام الصادق عليه السلام : شَرِبْتُ السَّوِيقَ بِالزَّيْتِ يُنْبِتُ اللَّحْمَ ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ ، وَيُرِقُّ الْبَشْرَةَ ، وَيَزِيدُ فِي الْبَاهِ . امام صادق علیه السلام : خوردن سویق با روغن زیتون ، گوشت برمی رویاند ، استخوان را استحکام می بخشد ، پوست را نازک می کند و بر توان جنسی می افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۷۶ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۶۴

حدیث ۳۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : كُلُوا الزَّيْتِ ؛ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ ، وَائْتَدِمُوا بِهِ وَأَدَّهِنُوا بِهِ ؛ فَإِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : روغن زیتون بخورید ؛ چرا که خجسته است . از آن ، خورش بسازید و از روغن آن بر خویش بمالید ؛ چرا که از درختی خجسته بیرون می آید . كُنز العمال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۷۹ ، حدیث ۴۰۹۸۴ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۲۸

حدیث ۴۰

امام علی علیه السلام فرمودند: لَا تُنَالُ الصَّحَّةُ إِلَّا بِالْحَمِيَّةِ . تن درستی ، جز با پرهیز ، به دست نمی آید . غرر الحکم ، حدیث ۱۰۶۰۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۶

حدیث ۴۱

امام علی علیه السلام فرمودند: صِيْلَاحُ الْبَدَنِ الْحَمِيَّةُ . پرهیز ، مایه درستی تن است . غرر الحکم ، حدیث ۵۷۹۳ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۶

حدیث ۴۲

الإمام الرضا عليه السلام: لَيْسَ الْحِمِيَّةُ مِنَ الشَّيْءِ تَرَكَهُ ، إِنَّمَا الْحِمِيَّةُ مِنَ الشَّيْءِ الْإِفْلَاقُ مِنْهُ . امام رضا عليه السلام : پرهیز از یک چیز ، وا گذاردن آن نیست . پرهیز از یک چیز ، تنها کم خوردن از آن است . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۴۰ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۲۲

حدیث ۴۳

امام کاظم عليه السلام فرمودند: لَيْسَ الْحِمِيَّةُ أَنْ تَدَعَ الشَّيْءَ أَصْلًا لَا تَأْكُلَهُ ، وَلَكِنَّ الْحِمِيَّةَ أَنْ تَأْكَلَ مِنَ الشَّيْءِ وَتُخَفِّفَ . پرهیز این نیست که چیزی را اصلاً نخوری ، بلکه پرهیز آن است که از هر چیزی سبک بخوری . الکافی : ۸ / ۲۹۱ / ۴۴۳

حدیث ۴۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : مَنْ أَكَلَ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ وَتَسَحَّرَ ، وَ مَسَّ شَيْئًا مِنَ الطَّيِّبِ ؛ قَوِيَ عَلَى الصِّيَامِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : هر کس پیش از نوشیدن چیزی ، غذا بخورد و سحری میل کند و قدری بوی خوش [بر خود] بمالد ، بر روزه گرفتن ، توان بیشتری یابد . کنز العمال ، جلد ۸ ، صفحه ۵۱۰ ، حدیث ۲۳۸۸۲ نقلاً عن شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ أَنَسِ دَانِش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۰۸

حدیث ۴۵

الإمام العسکری عليه السلام : كُلِّ الرُّمَانَ بَعْدَ الْحِجَامَةِ رُمَانًا حُلُوا ؛ فَإِنَّهُ يُسَيِّكُنُ الدَّمَ ، وَيُصَيِّفِي الدَّمَ فِي الْجَوْفِ . امام حسن عسکری عليه السلام : پس از حجامت ، انار بخور ، اناری شیرین ؛ چرا که خون را فرو می‌نشاند و خون را در درون ، تصفیه می‌کند . طب الأئمة لابن بسطام ، صفحه ۵۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۵۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۴

حدیث ۴۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - مِنْ وَصِيَّتِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا عَلِيُّ ، تِسْعَةُ أَشْيَاءٍ تَوَرَّثُ النَّسِيَانَ : أَكْلُ التُّفَاحِ الْحَامِضِ ، وَأَكْلُ الْكُرْبُرَةِ ، وَالْجُبْنِ ، وَسَيُورِ الْفَأْرَةَ ، وَقِرَاءَةُ كِتَابِيَةِ الْقُبُورِ ، وَالْمَشْيُ بَيْنَ امْرَأَتَيْنِ ، وَطَرْحُ الْقَمَلَةِ ، وَالْحِجَامَةُ فِي التُّقْرَةِ ، وَالْبَوْلُ فِي الْمَاءِ الرَّائِدِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - در سفارش‌های ایشان به علی علیه السلام: ای علی! نه چیز است که فراموشی می‌آورد: خوردن سیب ترش ، خوردن گشنیز ، پنیر و پس مانده موش ، خواندن نوشته‌های روی قبر ، راه رفتن میان دو زن ، افکندن شپش ، حجامت در گودیِ پسِ سر ، و ادرار کردن در آب راکد. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۴۵ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حدیث ۴۷

الإمام الرضا عليه السلام : أكل المملوحة واللحمان المملوحة وأكل السمك المملوح ، بعد الحجامية والفصد للعروق ، يؤلدا البهق والجرب . امام رضا عليه السلام : خوردن غذای نمک‌سود ، گوشت نمک‌سود و خوردن ماهی نمک‌سود ، پس از رگ‌زنی و حجامت ، بهک و گری ایجاد می‌کند . طب الإمام الرضا عليه السلام ، صفحه ۶۴ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۹۴

حدیث ۴۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - لَعَلِّي عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، اِفْتَسِحْ طَعَامَكَ بِالْمِلْحِ وَاخْتِمِ بِالْمِلْحِ؛ فَإِنَّ مِنْ اِفْتَسَحِ طَعَامَهُ بِالْمِلْحِ وَخَتَمَ بِالْمِلْحِ عَوْفِي مِنْ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ، مِنْهُ الْجُدَامُ، وَالْجُنُونُ، وَالْبَرَصُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! غذا را با نمک، آغاز کن و با نمک، پایان ده؛ چه، هر کس غذای خویش را با نمک آغاز کند و با نمک پایان دهد، از هفتاد و دو نوع از انواع بلا که جذام، دیوانگی و پیسی از آن جمله است، به دور باشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۶، حدیث ۲

حدیث ۴۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: ثَلَاثَةٌ يَفْرَحُ بِهِنَّ الْجِسْمُ وَيَرْبُو: الطَّيْبُ، وَلبَاسُ اللَّيْنِ، وَشُرْبُ الْعَسَلِ. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم: سه چیز است که تن، به واسطه آنها شاداب می‌شود و رشد می‌کند: بوی خوش، جامه نرم و نوشیدن عسل. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۴ / ۱

حدیث ۵۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الطَّيْبُ يَسُرُّ، وَالْعَسَلُ يَسُرُّ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْخُضْرَةِ يَسُرُّ، وَالرُّكُوبُ يَسُرُّ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: بوی خوش، شادی می‌آورد. عسل، شادی می‌آورد. نگریستن به سبزه، شادی می‌آورد. و سواری، شادی می‌آورد. صحیفه الإمام الرضا علیه‌السلام، صفحه ۲۳۹، حدیث ۱۴۴، دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۶ / ۱

حدیث ۵۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لِكُلِّ شَيْءٍ حِيلَةٌ، وَحِيلَةُ الصَّحَّةِ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعٌ خِصَالٌ: قَلَّةُ الْكَلَامِ، وَقَلَّةُ الْمَنَامِ، وَقَلَّةُ الْمَشْيِ، وَقَلَّةُ الطَّعَامِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کاری را چاره‌ای است و چاره تن درستی در دنیا، چهار چیز است: کم سخن گفتن، کم خفتن، کم راه رفتن و کم خوردن. بحار الأنوار، جلد ۸، صفحه ۱۴۴، حدیث ۶۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۲ / ۱

حدیث ۵۲

الإمام علي عليه السلام - وَسُئِلَ فَقِيلَ: إِنَّ فِي الْقُرْآنِ كُلِّ عِلْمٍ إِلَّا الطَّبَّ؟: أَمَا إِنَّ فِي الْقُرْآنِ لَأَيَّةً تَجْمَعُ الطَّبَّ كُلَّهُ: «وَكُلُّوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا تُشْرَفُوْا». امام علی علیه‌السلام - در پاسخ این پرسش که: «آیا در قرآن، همه دانش‌ها بجز دانش طب هست؟» - زنهار! در قرآن، آیه‌ای هست که همه طب را یکجا در خود گرد آورده است: (بخورید و بیاشامید؛ ولی زیاده‌روی نکنید). الدعوات، صفحه ۷۵، حدیث ۱۷۴، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۶۷، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۶ / ۲

حدیث ۵۳

امام حسین علیه‌السلام: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا بُنَيَّ، نَمَّ عَلَى قَفَاكَ يَخْمَصُ بَطْنُكَ، وَاشْرَبِ الْمَاءَ مَصِيًّا يَمْرَأَكَ أَكْلُكَ، وَاکْتَجَلِ وَتَرَا يُضَيِّئُ لَكَ بَصِيْرُكَ، وَأَدَّهِنَّ غِبَا تَشْتَبِهَ بِسِنَّةِ نَبِيِّكَ. پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت

بخواب تا شکمت کوچک شود، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید، به شمار دفعات فرد، سرمایه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان، روغن بز تا به سنت پیامبر خویش، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۰ / ۱

حدیث ۵۴

الإمام علی علیه السلام: العَسَلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ؛ يُقَاتِلُ الْبَلْغَمَ، وَيَجْلُو الْقَلْبَ. امام علی علیه السلام: عسل، شفای هر بیماری است و بیماری‌ای هم در آن نیست؛ بلغم را کم می‌کند و دل را جلا می‌دهد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۹، حدیث ۱۱۷۲، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۳۴ / ۱

حدیث ۵۵

امام علی علیه السلام: كُلُّ دَاءٍ مِنَ التَّخَمِيَّةِ مَا خَلَا الْحُمَى؛ فَإِنَّهَا تَرْدُ وَرُوداً. هر بیماری‌ای از پُرخوری است، مگر تب، که ناگاه به بدن درمی‌آید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۶۹، حدیث ۸، المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۳۲، حدیث ۱۷۱۱، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۳۶، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶ / ۲

حدیث ۵۶

امام علی علیه السلام: إِيَّاكَ وَإِدْمَانَ الشَّبِيعِ؛ فَإِنَّهُ يَهَيِّجُ الْأَسْقَامَ وَيُثِيرُ الْعِلَلَ. از اعتیاد به سیری حذر کن؛ چرا که ناتن درستی‌ها را تحریک می‌کند و بیماری‌ها را برمی‌انگیزد. غرر الحکم، حدیث ۲۶۸۱، عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۹۷، حدیث ۲۲۴۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۴ / ۲

حدیث ۵۷

امام علی علیه السلام: إِدْمَانُ الشَّبِيعِ يورثُ أنواعَ الوجعِ. اعتیاد به سیری، انواع دردها را به همراه می‌آورد. غرر الحکم، حدیث ۱۳۶۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۴ / ۲

حدیث ۵۸

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ أَكَلَ الطَّعَامَ عَلَى التَّقَاةِ، وَأَجَادَ الطَّعَامَ تَمَضُّعاً، وَتَرَكَ الطَّعَامَ وَهُوَ يَشْتَهِيهِ، وَلَمْ يَحْبِسِ الْغَائِطَ إِذَا أَتَى؛ لَمْ يَمْرَضْ إِلَّا مَرَضَ الْمَوْتِ. هر کس در گرسنگی کامل، غذا بخورد، غذا را خوب بجود، در حالی که هنوز میل خوردن دارد، غذا را واگذارد و چون احساس قضای حاجت کرد، آن را محبوس ندارد، به هیچ بیماری‌ای جز بیماری مرگ، مبتلا نمی‌شود. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۱۴، حدیث ۱۰۰۳، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۲۲، حدیث ۳۷

حدیث ۵۹

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : أَرْبَعَةٌ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ: التَّرْوِيحُ بِالْأَبْكَارِ، وَ الْإِغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الْحَارِّ وَ النَّوْمُ عَلَى الْيَسَارِ وَ أَكْلُ التُّفَاحِ بِالْأَسْجَارِ. پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - : چهار چیز، بر عمر می‌افزایند: ازدواج با دختران، شستشو با آب گرم، خوابیدن بر شانه چپ و خوردن سیب در سحرگاهان. «مواعظ العددیه، ص ۲۱۱»

حدیث ۶۰

قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : مَنْ قَلَّ أَكَلُهُ قَلَّ حَسَابُهُ. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر کس خوراکش کم باشد حسابش (در روز قیامت) اندک (و آسان) خواهد بود. «بحارالانوار، ج ۶۲، ص ۲۹۲»

حدیث ۶۱

قال الامام الصادق - عليه السلام - : كَثْرَةُ الْاَكْلِ مَكْرُوهٌ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: پر خوری، مکروه (و امری ناپسند) است. «فروع کافی، ج ۶، ص ۲۶۹»

حدیث ۶۲

قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : جَاءَنِي جِبْرَائِيلُ ... فَقَالَ: ... يَقُولُ لَكَ رَبِّكَ: يَا مُحَمَّدُ مَا أَبْغَضْتُ وَعَاءً قَطُّ كَبَغْضِي بَطْنًا مَلَانًا. پیامبر اکرم - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: جبرئیل نزد من آمد و ... عرض کرد: پروردگارت می فرماید: ای محمد! هرگز ظرفی را به اندازه شکم پر، مبعوض و ناپسند نداشته ام. «مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۲»

حدیث ۶۳

قال الامام الصادق - عليه السلام - : لَيْسَ شَيْءٌ أَضَرَّ لِقَلْبِ الْمُؤْمِنِ مِنْ كَثْرَةِ الْاَكْلِ وَ هِيَ مُورِثَةُ شَيْئَيْنِ: قَسْوَةُ الْقَلْبِ وَ هِيحَانُ الشَّهْوَةِ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: برای دل (روح) مؤمن چیزی زیانبارتر از پر خوری نیست، زیرا پر خوری باعث سنگدلی و قساوت قلب و تحریک شهوت می گردد. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۰»

حدیث ۶۴

قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : مَنْ كَثَرَ تَسْبِيحَهُ وَ تَمَجِيدَهُ وَ قَلَّ طَعَامُهُ وَ شَرَابُهُ وَ مَنَامُهُ إِشْتَاقَتَهُ الْمَلَائِكَةَ. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر کس زیاد تسبیح و تمجید حق کند و خوراک و نوشیدنی و خوابش اندک باشد فرشتگان مشتاق او گردند. «تنبيه الخواطر، ص ۳۵۶»

حدیث ۶۵

قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَا تَسْبِعُوا فَيَطْفِئُ نَوْرَ الْمَعْرِفَةِ مِنْ قُلُوبِكُمْ. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: شکم خود را از غذا سیر نکنید که نور معرفت در دل هایتان خاموش میشود. «بحارالانوار، ج ۷۰، ص ۷۱»

حدیث ۶۶

قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : مَنْ وَقَى شَرَّ لَقَلَقَهُ وَ قَبْقَبَهُ وَ ذُبْذَبَهُ وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ... رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر کس از شر بد زبانی، شکم باره گی و شهوت رانی در امان بماند بهشت بر او واجب گردد. «بحارالانوار، ج ۶۳، ص ۳۱۵»

حدیث ۶۷

قال الامام علی - علیه السلام - : لا تجتمع الصَّحَّةُ و النَّهْمُ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: سلامتی و شکم بارگی با هم جمع نمی شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث ۶۸

قال الامام علی - علیه السلام - : لا تَجْتَمِعُ الْفِطْنَةُ و الْبِطْنَةُ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: زیرکی و تیزهوشی با پرخوری جمع نمی شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث ۶۹

قال الامام علی - علیه السلام - : الشُّبْعُ يُكْثِرُ الْاَدْوَاءَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: پرخوری و سیری شکم، بیماری ها را زیاد می کند. «غرر الحکم، ص ۳۷»

حدیث ۷۰

قال الامام علی - علیه السلام - : إِيَّاكَ و الْبِطْنَةَ فَمَنْ لَزَمَهَا كَثُرَتْ أَسْقَامُهُ و فَسَدَتْ أَحْلَامُهُ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: از پرخوری بپرهیز، زیرا کسی که پرخوری را عادت خود قرار دهد بیماری هایش فراوان و رؤیاهایش فاسد و ناشایست می گردد. «غرر الحکم، ص ۹۴»

حدیث ۷۱

قال الامام علی - علیه السلام - : الْمُسْتَقْبَلُ النَّائِمُ تَكْذُوبُ أَحْلَامِهِ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: کسی که با شکم سنگین بخوابد، رؤیا و خواب هایش کاذب و دروغین خواهد بود. «غرر الحکم، ص ۶۲»

حدیث ۷۲

قال الامام علی - علیه السلام - : بئسَ قَرِينُ الْوَرَعِ الشُّبْعُ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: پرخوری و سیری شکم، همدم بدی برای پارسایی است. «غرر الحکم، ص ۱۷۰»

حدیث ۷۳

قال امیرالمؤمنین - علیه السلام - : قال الله تعالی (فی المعراج): یا احمد انَّ العبد اذا أجاج بطنه و حفظ لسانه عَلَّمْتَهُ الْحِكْمَةَ. امیرالمؤمنین - علیه السلام - فرمودند: خداوند متعال (در معراج به پیامبر - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ -) فرمودند: ای احمد! بنده اگر شکمش را گرسنه دارد و زبانش را حفظ کند به او حکمت آموزم. «بحار الانوار، ج ۷۷، ص ۲۹»

حدیث ۷۴

قال الامام علی - علیه السلام - : اذا مَلَى الْبَطْنُ مِنَ الْمَبَاحِ عَمِيَ الْقَلْبُ عَنِ الصَّلَاحِ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: هرگاه شکم از

خوردنی های مباح انباشته شود، دل از دیدن خیر و صلاح نایبنا گردد. «غرر الحکم، ص ۱۶۲»

حدیث ۷۵

قال الامام علی - علیه السّلام - : قَلَّةُ الْاِکْلِ مِنَ الْعَفَافِ وَ کَثْرَتُهُ مِنَ الْاِسْرَافِ. امام علی - علیه السّلام - فرمودند: کم خوری از مصادیق پاکدامنی و پر خوری از مصادیق اسراف و زیاده روی است. «غرر الحکم، ص ۲۸۴»

حدیث ۷۶

قال الامام علی - علیه السّلام - : اِیَّاکُمْ وَ الْبِطْنَةَ فَانْهَآ مَفْسَاةٌ لِّلْقَلْبِ مَكْسِلَةٌ عَنِ الصَّلَاةِ، مَفْسِدَةٌ لِّلْجَسَدِ. امام علی - علیه السّلام - فرمودند: از پر خوری بر حذر باشید، زیرا پر خوری مایه قساوت و سنگدلی، تنبلی نسبت به نماز و تباهی بدن است. «غرر الحکم، ص ۹۸»

حدیث ۷۷

قال الامام علی - علیه السّلام - للحسن ابنه - علیه السّلام - : یا بُنَّیَّ الْاَلَا - اُعْلِمُکَ اَرْبَعَ خِصَالٍ تَسْتَغْنِیْ بِهَا عَنِ الطَّبِّ فَقَالَ: بَلِیْ یا امیرالمؤمنین. قال: لا - تَجْلِسُ عَلَی الطَّعَامِ اِلَّا - وَ اَنْتَ جَائِعٌ وَ لا - تَقُمُّ عَنِ الطَّعَامِ اِلَّا وَ اَنْتَ تَشْتَهِيهِ وَ ... امام علی - علیه السّلام - به فرزندش امام حسن - علیه السّلام - فرمودند: فرزندم! آیا می خواهی چهار چیز به تو یاد دهم که به وسیله آنها از مراجعه به پزشک بی نیاز شوی؟ عرض کرد: بله یا امیرالمؤمنین! حضرت فرمودند: بر سر سفره منشین مگر آنکه گرسنه باشی، در حالی که هنوز میل به غذا داری دست از غذا خوردن بکش، عمل جویدن غذا را به خوبی انجام ده و قبل از خواب، خود را از ادرار و مدفوع تخلیه نما. «بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۱۸۷»

حدیث ۷۸

عن الامام الرضا - علیه السّلام - قال: اَلْتَيْنِ يَذْهَبُ بِالْبَحْرِ وَيَشُدُّ الْعُظْمَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ وَيَذْهَبُ بِالْذَّاءِ وَلَا يَحْتَاجُ مَعَهُ اِلَى دَوَاءٍ. امام رضا - علیه السّلام - فرمودند: انجیر بوی بد دهان را برده و استخوانها را محکم و رویش موها را زیاد نموده، دردها را برطرف می کند و با وجود آن احتیاجی به دوا نیست. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث ۷۹

علی ابن محمد ابن اشیم قال: شَكَوْتُ اِلَى الْاِمَامِ الرِّضَا - عَلَيْهِ السَّلَامُ - قَلَّةَ اَسْتِمْرَائِي الطَّعَامِ فَقَالَ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - : كُلْ مَخَّ الْبَيْضِ. علی ابن محمد ابن اشیم گفت: نزد امام رضا - علیه السّلام - از کمی گوارایی و لذت نبردن از غذا شکایت نمودم. پس حضرت - علیه السّلام - فرمودند: زرده تخم مرغ بخور. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۸»

حدیث ۸۰

عن الامام الباقر - علیه السّلام - قال: اِنَّا لَنَأْكُلُ التُّوْمَ وَ الْبَصَلَ وَ الْكُرَاتَ. امام باقر - علیه السّلام - فرمودند: همانا ما سیر و پیاز و تره را با هم می خوریم. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۵»

حدیث ۸۱

عن الامام الباقر - علیه السلام - قال: فی الکراثِ اَرْبَعُ خِصَالٍ: يَطْرُدُ الرِّيحَ وَيَطِيبُ النِّكْهَةَ وَيَقَطِّعُ الْبُواسِيرَ وَهُوَ اَمَانٌ مِنَ الْجُدَامِ لِمَنْ اَدَمَّنَ. امام باقر - علیه السلام - فرمودند: در تره چهار خاصیت است: بادها را دفع، بوی دهان را خوش، بواسیر را درمان و جلوی ابتلای به جذام (سرطان) را برای کسانی که به خوردن آن مداومت می کنند، می گیرد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۵»

حدیث ۸۲

قال الامام علی - علیه السلام - : عَلَیْكُمْ بِالْقَرِيعِ فَانَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: بر شما باد به خوردن کدو که قوای دماغی و فکری را زیاد می کند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳۳»

حدیث ۸۳

عن الامام علی - علیه السلام - قال: الْعَنْابُ يَذْهَبُ بِالْحَمَى. امام علی - علیه السلام - فرمودند: عناب تب را برطرف می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث ۸۴

عن امیرالمؤمنین - علیه السلام - قال: الْعَسِيلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ يَقْتُلُ الْبُلْغَمَ وَيَجْلُو الْقَلْبَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: عسل شفای هر دردی است و هیچ درد و آسیبی در آن نیست. خوردن آن صفرا را تقلیل داده و کار قلب را آسان می سازد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۷»

حدیث ۸۵

قال امیرالمؤمنین - علیه السلام - : اِشْرَبُوا مَاءَ السَّمَاءِ فَانَّهُ طَهُورٌ لِلْبَدَنِ وَيَدْفَعُ الْأَشِقَامَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: آب باران بیاشامید؛ زیرا که پاک کننده بدن از امراض و ناراحتی ها است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۱»

حدیث ۸۶

عن امیرالمؤمنین علی - علیه السلام - قال: اَكْلُ السَّفْرَجْلِ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ وَيَطِيبُ الْمِعْدَةَ وَيَزِيدُ فِي قُوَّةِ الْفُوَادِ وَيَشَجِّعُ الْجَبَانَ وَيُحْسِنُ الْوَلَدَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: خوردن گلابی قلب ضعیف را قوی، معده را پاکیزه، دهان را خوشبو، ترسو را شجاع و فرزندان را نیکو می گرداند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۴۳»

حدیث ۸۷

قال النَّبِيُّ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : كُلُّوا التُّفَّاحَ عَلَى الرِّيقِ فَانَّهُ نَصُوحُ الْمِعْدَةِ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: سیب را در حال ناشتا بخورید، زیرا معده را پاکیزه می گرداند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۷۹»

حدیث ۸۸

عن الامام الصادق - عليه السلام - : عَلَيْكُمْ بِالْإِجَاصِ الْعَتِيقِ قَدْ بَقِيَ نَفْعُهُ وَذَهَبَ قَدْرُهُ وَكُلُّهُ مُقَشَّرًا فَإِنَّهُ نَافِعٌ لِكُلِّ مِرَارٍ وَحَرَارَةٍ وَوَهَجٍ مِنْهَا يَهْبُجُ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: بر شما باد به خوردن آلودی سیاه و خشک شده آن، زیرا برای هر نوع عارضه و گرم‌زدگی بدن، مفید و نیز هیجان آفرین است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۱»

حدیث ۸۹

عن الامام الصادق - عليه السلام - قال: الْجِلْدُ يَشُدُّ الْعَقْلَ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: سرکه عقل را تقویت می‌کند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث ۹۰

سمعت الامام أبا عبدالله - عليه السلام - يقول في الغبيرا: إِنَّ لَحْمَهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَعَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَجِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَمَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يَسِيحُ الْكُلَيْتَيْنِ وَيَدْبُغُ الْمِعْدَةَ وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبُؤَاسِ وَالْتَقَطِيرِ وَيَقْوِي السَّاقَيْنِ وَيَقْمَعُ عِرْقَ الْجُدَامِ. از امام صادق - عليه السلام - شنیدم که درباره سنجید می‌فرمودند: پوست سنجید برای پوست بدن و قسمت وسط آن برای گوشت و هسته آن برای استخوان مفید است و در عین حال کلیه‌ها را گرم و معده را ضد عفونی و باز دارنده از بواسیر و تسلسل بول است و نیز ساق‌پاها را تقویت و جذام را از بدن ریشه‌کن می‌کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث ۹۱

عن الامام الصادق - عليه السلام - قال: الْهَنْدَبَاءُ شِفَاءٌ مِنْ أَلْفِ دَاءٍ، وَمَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ إِلَّا قَمَعَهُ الْهَنْدَبَاءُ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: کاسنی شفای هزار درد است و هر مرضی که در درون انسان باشد آن را ریشه‌کن می‌کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۴»

حدیث ۹۲

عن الامام الصادق - عليه السلام - قال: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ بِيَدَيْهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الصَّانِ بِاللَّبَنِ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: کسی که در قلب یا بدنش ضعفی عارض شده، گوشت گوسفند را به همراه شیر بخورد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۳»

حدیث ۹۳

عن الامام الصادق - عليه السلام - قال: الْجَزْرُ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلنجِ وَالْبُؤَاسِ وَيُعِينُ عَلَى الْجِمَاعِ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: خوردن هویج باعث مصونیت از بیماری‌های قولنج و بواسیر است و قوای جنسی را کمک می‌کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۹۲»

حدیث ۹۴

قال النَّبِيُّ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : نَزَلَ عَلَيَّ جِبْرِيْلُ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - فَأَمَرَنِي بِأَكْلِ الْهَرِيْسَةِ لِأَشُدَّ ظَهْرِي وَأَقْوِي بِهَا عَلَى عِبَادَةِ رَبِّي. پیامبر اکرم - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: جبرئیل - علیه السلام - بر من نازل شد و امر نمود که هریسه (حلیم) بخورم تا قدرت و نیروم برای عبادت پروردگار افزون گردد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۸»

حدیث ۹۵

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : إِذَا أَتَيْتُمْ بِالْخُبْزِ فَأَبْدُوا بِالْخُبْزِ فَسَدُّوا خِلَالَ الْجُوعِ ثُمَّ كُلُوا اللَّحْمَ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: زمانی که برای شما نان آوردند، در ابتدا برای رفع گرسنگی، نان بخورید سپس گوشت تناول کنید. «وسائل الشیعه، ج ۱۶، ح ۲»

حدیث ۹۶

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : عَلَيْكُمْ بِالزَّيْبِ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ الْمُرَّةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْأَعْيَاءِ وَيُحْسِنُ الْخُلُقَ وَيَطِيبُ النَّفْسَ وَيَذْهَبُ بِالْفَمِّ وَيَضِيْفِي اللَّوْنَ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: بر شما باد به خوردن مویز؛ زیرا تلخی دهان و بلغم را برطرف، اعصاب را قوی، فرسودگی و خستگی را برطرف، اخلاق را خوب، نفس را راحت، بوی بد دهان را از بین برده و رنگ پوست را طراوت می بخشد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳»

حدیث ۹۷

قال النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - لَعَلِّي - عَلَيْهِ السَّلَامُ - : كُلِّ الْكَرْفَسِ فَإِنَّهَا بَقْلَةُ الْأَنْبِيَاءِ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - به علی - علیه السَّلَام - فرمودند: کرفس بخور، زیرا کرفس سبزی پیامبران است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۷»

حدیث ۹۸

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : عَلَيْكُمْ بِالْعِدْسِ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ مُقَدَّسٌ وَإِنَّهُ يَرِقُّ الْقَلْبَ وَيَكْثُرُ الدَّمْعَةَ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: بر شما باد به خوردن عدس، زیرا مبارک و بزرگ داشته شده است و به درستی که قلب را رقیق و اشک را زیاد می کند. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۳۲»

حدیث ۹۹

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : كُلُّوا الزَّيْتِ وَأَدْهِنُوا بِهِ، فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: زیتون بخورید و روغن آن را به بدن بمالید، چون زیتون از درختان برگزیده و مبارک است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۹۹»

حدیث ۱۰۰

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : كُلُّوا التَّمَرَ عَلَى الزَّيْقِ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ الدُّودَ. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: در حال ناشتا خرما بخورید، زیرا کرم و انگل‌های (روده و معده) را می کشد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۷۴»

حدیث ۱۰۱

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - : إِذَا دَخَلْتُمْ بِلَادًا فَكُلُوا مِنْ بَصِيلِهَا يَطْرُدُ عَنْكُمْ وَبَاهَا. پیامبر اکرم - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ - فرمودند: هر گاه وارد شهری شدید از پیاز آن جا بخورید؛ زیرا با خوردن پیاز آن شهر از امراض عمومی آنجا در امان هستید. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۱»

حدیث ۱۰۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ تَرَكَ الْخَمْرَ لَعَبْرَ اللَّهِ سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ ، فَقَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَعَبْرَ اللَّهِ !؟ قَالَ : نَعَمْ وَاللَّهِ ، صَيَّأَنَةً لِنَفْسِهِ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: هر که برای غیر خدا (هم که شده) شرابخواری را رها کند ، خداوند او را از شراب خالص و مُهر شده بنوشاند . علی علیه السلام عرض کرد: برای غیر خدا؟ فرمودند: آری ، به خدا قسم ؛ برای حفظ (سلامتی) خویش . بحار الأنوار : ۷۹ / ۱۵۰ / ۶۴ منتخب میزان الحکمه : ۱۸۶

حدیث ۱۰۳

امام علی علیه السلام: مَنْ شَرِبَ الْمُسِيكَرَ لَمْ تُقْبَلْ صِيْلَاتُهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَلَيْلَةً . کسی که مست کننده بنوشد تا چهل شبانه روز نمازش پذیرفته نشود . الخصال : ۶۳۲ / ۱۰ منتخب میزان الحکمه : ۱۸۶

حدیث ۱۰۴

امام صادق علیه السلام: الْإِصْطِبَاغُ بِالْحَلِّ يَقْطَعُ شَهْوَةَ الزَّوْنِيِّ . خورش ساختن سرکه ، شهوت زنا را ریشه کن می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۳۰ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۳۰۴

حدیث ۱۰۵

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: لَا تَدْعُوا الْعِشَاءَ وَلَوْ عَلَى حَشْفَةٍ ، إِنِّي أَخْشَى عَلَى أُمَّتِي مِنْ تَرْكِ الْعِشَاءِ الْهَرَمِ ؛ فَإِنَّ الْعِشَاءَ قُوَّةُ الشَّيْخِ وَالشَّبَابِ . خوردن شام را وا مگذارید ، هر چند به خوردن دانه‌ای خرمای خشکیده باشد . من بر اُمت خویش ، از این ، بیم دارم که از وا گذاردن شام ، پیری (در هم شکستگی) به سراغشان آید ؛ چرا که شام ، مایه نیرومندی پیر و جوان است . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۶ ، حدیث ۱۵۷۱ عن جابر بن عبد الله ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۳ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث ۱۰۶

پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: تَعَشُّوا وَلَوْ بِكَفٍّ مِنْ حَشْفٍ ؛ فَإِنَّ تَرْكَ الْعِشَاءِ مَهْرَمَةٌ . شام بخورید ، هر چند به مستی خرمای خشکیده باشد ؛ چرا که وا گذاردن شام ، مایه پیری است . سنن الترمذی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۸۷ ، حدیث ۱۸۵۶ ، مسند أبی یعلی ، جلد ۴ ، صفحه ۲۴۰ ، حدیث ۴۳۳۶ ، تاریخ بغداد ، جلد ۳ ، صفحه ۳۹۶ ، حدیث ۱۵۲۰ ، مسند الشهاب ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۹ ، حدیث ۷۳۵ کلها عن أنس ، کنز العمال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۶ ، حدیث ۲۸۲۸۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث ۱۰۷

امام صادق علیه السلام: لَا تَدَعِ الْعِشَاءَ وَلَوْ بِثَلَاثِ لُقْمٍ بِمِلْحٍ . خوردن شام را وا مگذار ، هر چند به سه لقمه [نان] با نمک باشد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۲۴ ، حدیث ۱۴۴۷ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۲ / ۱۶۲

حدیث ۱۰۸

امام صادق علیه‌السلام: مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ لَيْلَةً مَاتَ عَرَقٌ فِي جَسَدِهِ وَلَا يَحْيَا أُيْدًا. هر کس شام را وا گذارد، رگی در بدن وی می‌میرد و هرگز زنده نمی‌شود. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۴، حدیث ۱۴۴۸، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۴۵، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۶ / ۲

حدیث ۱۰۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ لَيْلَةً السَّبْتِ وَلَيْلَةَ الْأَحَدِ مُتَوَالِيَتَيْنِ، ذَهَبَ عَنْهُ مَا لَا يَرْجِعُ إِلَيْهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا. هر کس شام را در شب شنبه و شب یکشنبه، پشت سر هم وا گذارد، چیزی از کف او می‌رود که تا چهل روز به وی باز نمی‌گردد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۴، حدیث ۱۴۴۵، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۴۵، حدیث ۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۶ / ۲

حدیث ۱۱۰

امام صادق علیه‌السلام: مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ لَيْلَةَ السَّبْتِ وَلَيْلَةَ الْأَحَدِ مُتَوَالِيَتَيْنِ، ذَهَبَتْ عَنْهُ قُوَّتُهُ فَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا. هر کس شام را در شب شنبه و شب یکشنبه، پشت سر هم وا گذارد، نیروی وی از کف می‌رود و این نیرو تا چهل روز به وی باز نمی‌گردد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۸۹، حدیث ۸، المحاسن، جلد ۲، صفحه ۱۹۸، حدیث ۱۵۷۸ کلاهما عن جميل بن دراج، بحار الأنوار، ج ۶۶، صفحه ۳۴۵، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۶ / ۲

حدیث ۱۱۱

امام صادق علیه‌السلام: مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ نَقَصَتْ مِنْهُ قُوَّةٌ وَلَا تَعُودُ إِلَيْهِ. هر کس شام خوردن را وا گذارد، نیرویی از او کاسته می‌شود و به او باز نمی‌گردد. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۱۹۸، حدیث ۱۵۷۹، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۴۵، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۶ / ۲

حدیث ۱۱۲

امام صادق علیه‌السلام: أَصْلُ خَرَابِ الْبَدَنِ تَرَكَ الْعِشَاءَ. سرچشمه ویرانی تن، وا گذاردن شام است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۸۸، حدیث ۲

حدیث ۱۱۳

امام علی علیه‌السلام: عِشَاءُ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ بَعْدَ الْعَتَمَةِ فَلَا تَدَعُوهُ؛ فَإِنَّ تَرَكَ الْعِشَاءَ خَرَابُ الْبَدَنِ. شام خوردن پیامبران، پس از تاریکی شب بوده است. آن را وا مگذارید؛ چرا که وا گذاردن آن، ویرانی تن است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۸۸، حدیث ۱، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۴۲، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۲ / ۲

حدیث ۱۱۴

امام صادق علیه‌السلام: إِذَا صَلَّيْتَ الْفَجْرَ فَكُلْ كِسْرَةً تُطَيِّبُ بِهَا نَكْهَتَكَ، وَتُطْفِئُ بِهَا حَرَارَتَكَ، وَتُقَوِّمُ بِهَا أَضْرَاسَكَ، وَتَشُدُّ بِهَا

لَشَيْكَ ، وَتَجَلِبُّ بِهَا رِزْقَكَ ، وَتُحَسِّنُ بِهَا خُلُقَكَ . چون نماز صبح را خواندی ، پاره نانی بخور تا با آن : دهان خویش را خوش بو سازی ، حرارت خود را فرو بنشانی ، دندان‌هایت را استوار سازی ، لثه‌ات را استحکام بخشی ، روزی خویش را به چنگ آوری و خوی خود را نکو سازی . الدعوات ، صفحه ۱۴۰ ، حدیث ۳۵۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۵ ، حدیث ۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۶۰ / ۲

حدیث ۱۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : مَنْ شَرِبَ الْمَاءَ عَلَى الرَّيِّقِ ، انْتَقَصَتْ قُوَّتُهُ . هر کس ناشتا آب بیاشامد ، نیرویش کاستی می‌یابد . کنز العمال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۲ ، حدیث ۴۴۰۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۵۴ / ۲

حدیث ۱۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : لَا تَشْرَبْ فِي النُّحَاسِ ؛ فَإِنَّهُ يورِثُ السَّهْلَ - يَعْنِي الْوَسْوَاسَ وَالْخَبَالَ - . در ظرف مسین منوش ؛ چرا که «سهل» (یعنی وسواس و پریشان‌عقلی) بر جای می‌نهد . الفردوس ، جلد ۵ ، صفحه ۶۹ ، حدیث ۷۴۸۴ عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۵۴ / ۲

حدیث ۱۱۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : شَرِبُ الْمَاءِ عَلَى أَثَرِ الدَّسَمِ يُهَيِّجُ الدَّاءَ . آشامیدن آب در پی چربی ، بیماری را برمی‌انگیزاند . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۹۸ ، حدیث ۲۳۹۰ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۵۶ ، حدیث ۴۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۵۲ / ۲

حدیث ۱۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : الشُّرْبُ عَلَى أَثَرِ الدَّسَمِ دَاءٌ فِي الْبَطْنِ . آشامیدن در پی چربی ، بیماری‌ای در شکم است . الفردوس ، جلد ۲ ، صفحه ۳۶۲ ، حدیث ۳۶۱۶ عن دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۵۲ / ۲

حدیث ۱۱۹

امام رضا علیه السلام : مَنْ أَرَادَ أَلَّا تُؤْذِيَهُ مَعِدَتُهُ فَلَا يَشْرَبْ عَلَى طَعَامِهِ مَاءً حَتَّى يَفْرُغَ مِنْهُ ، وَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ رَطَبَ بَدَنُهُ ، وَضَعْفَ مَعِدَتُهُ ، وَلَمْ تَأْخُذِ الْعُرُوقُ قُوَّةَ الطَّعَامِ ؛ لِأَنَّهُ يَصِيرُ فِي الْمَعِدَةِ فِجَا إِذَا صَبَّ الْمَاءُ عَلَى الطَّعَامِ أَوَّلًا فَأَوَّلًا . هر کس می‌خواهد معده‌اش او را آزار ندهد ، بر روی غذا آب نخورد تا هنگامی که غذا خوردن را به پایان می‌برد . هر کس چنین کند ، بدنش به رطوبت می‌گراید ، معده‌اش ضعیف می‌شود و رگ‌هایش نیروی غذا را به خود نمی‌گیرند ؛ زیرا اگر پشت سر هم روی غذا آب ریخته شود ، آن غذا در معده نارس و بدگوارش می‌گردد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۳ نحوه دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۵۰ / ۲

حدیث ۱۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : زَيْنُوا مَوَائِدَكُمْ بِالْبَقْلِ ؛ فَإِنَّهَا مَطْرَدَةٌ لِلشَّيَاطِينِ مَعَ التَّسْمِيَةِ . سفره‌هایتان را به سبزی آذین کنید ؛ زیرا آن ، همراه با گفتن بسم الله ، شیطان را می‌راند . کنز العمال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۴۶ ، حدیث ۴۰۷۸۱ دانش نامه احادیث

پزشکی : ۷۲ / ۲

حدیث ۱۲۱

امام علی علیه السلام: الْأَلْوَانُ يُعْظَمَنَّ الْبَطْنَ وَيُخَدَّرَنَّ الْأَلْيَتَيْنِ . غذاهای رنگارنگ ، شکم را بزرگ و سرین را سست می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۷ ، حدیث ۸ عن السکونی عن الإمام الصادق علیه السلام ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۵ ، حدیث ۱۴۵۳ عن السکونی عن الإمام الصادق عن آبائه عنه عليهم السلام ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۸۴ ، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۴ / ۲

حدیث ۱۲۲

امام صادق علیه السلام: لَيْسَ شَيْءٌ أَضَرَ لِقَلْبِ الْمُؤْمِنِ مِنْ كَثْرَةِ الْأَكْلِ ، وَهِيَ مُورِثَةٌ لِشَيْئَيْنِ : قَسْوَةُ الْقَلْبِ ، وَهَيْجَانِ الشَّهْوَةِ . برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست . پرخوری موجب دو چیز می شود : سنگدلی و تحریک شهوت . مستدرک الوسائل : ۱۲ / ۹۴ / ۱۳۶۱۵ منتخب میزان الحکمه : ۲۲

حدیث ۱۲۳

امام علی علیه السلام: كَثْرَةُ الْأَكْلِ تُدْفِرُ . بسیار خوردن ، گندبویی می آورد . غرر الحکم ، حدیث ۷۱۲۱ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۳۹۰ ، حدیث ۶۶۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۶ / ۲

حدیث ۱۲۴

امام علی علیه السلام: كُلُّ دَاءٍ مِنَ التُّخْمَةِ مَا خَلَا الْحُمَى ؛ فَإِنَّهَا تَرِدُ وَرُوداً . هر بیماری ای از پُرخوری است ، مگر تب ، که ناگاه به بدن درمی آید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۶۹ ، حدیث ۸ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حدیث ۱۷۱۱ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۳۶ ، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۶ / ۲

حدیث ۱۲۵

امام علی علیه السلام: مَنْ كَثُرَ أَكْلُهُ قَلَّتْ صِحَّتُهُ ، وَتَقَلَّتْ عَلَى نَفْسِهِ مُؤْنَتُهُ . هر کس خوردنش بسیار شود ، تن درستی اش کاهش می یابد و هزینه اش بر وی سنگین می گردد . غرر الحکم ، حدیث ۸۹۰۳ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۴۳۴ ، حدیث ۷۵۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۶ / ۲

حدیث ۱۲۶

امام علی علیه السلام: لَا صِحَّةَ مَعَ النَّهَمِ . با پُرخوری ، تن درستی ای نخواهد بود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۶۸ ، حدیث ۵۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۶ / ۲

حدیث ۱۲۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَفْضَلُكُمْ مَنْزِلَةً عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى أَطْوَلُكُمْ جُوعًا وَتَفَكُّرًا ، وَأَبْغَضُكُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى كُلُّ نَوْمٍ

وَأَكُولٍ وَشَرُوبٍ . بلند پایه‌ترین شما نزد خداوند متعال کسی است که مدت‌های طولانی تری گرسنگی بکشد و به تفکر بپردازد و منفورترین شما نزد خداوند متعال هر آن کسی است ، که پر خواب و پر خور و پر نوش باشد . تنبیه الخواطر : ۱/۱۰۰ منتخب میزان الحکمة : ۴۴۸

حدیث ۱۲۸

امام صادق علیه‌السلام : إِنَّمَا بُنِيَ الْجَسَدُ عَلَى الْخُبْزِ . تن ، بر نان ، استوار شده است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۶ ، حدیث ۳

حدیث ۱۲۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : أَذِيبُوا طَعَامَكُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ وَالصَّلَاةِ ، وَلَا تَنَامُوا عَلَيْهِ فَتَقْسُو قُلُوبَكُمْ ؛ غذایتان را با یاد خدا و نماز، ذوب (هضم) کنید و بر آن مخواستید ، که دل‌هایتان سخت می‌شود . المعجم الأوسط ، جلد ۵ ، صفحه ۱۶۳ ، حدیث ۴۹۵۲ ، شعب الإیمان ، جلد ۵ ، صفحه ۱۲۴ ، حدیث ۶۰۴۴ کلاهما عن عائشه ، کنز العمال ، جلد ۱۵ ، صفحه ۲۴۵ ، حدیث ۴۰۷۷۳ ؛ الدعوات ، صفحه ۷۶ ، حدیث ۱۷۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۱۲ ، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۰۴ / ۲

حدیث ۱۳۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : كَبِيرٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ الْأَكْلُ مِنْ غَيْرِ جَوْعٍ ، وَالنُّومُ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ . خوردن بدون گرسنگی و خوابیدن بدون بیداری کشیدن [و احساس نیاز به خواب] ، نزد خداوند ، گناهی سهمگین است . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۴۹۲۰ عن عبد الله بن عمرو ، کنز العمال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۰ ، حدیث ۴۴۰۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۸۴ / ۲

حدیث ۱۳۱

امام رضا علیه‌السلام : إِذَا اكْتَهَلَ الرَّجُلُ فَلَا يَدْعُ أَنْ يَأْكُلَ بِاللَّيْلِ شَيْئًا ؛ فَإِنَّهُ أَهْدَى لِلنُّومِ وَأَطْيَبُ لِلنَّكْهَةِ ؛ مباد که مرد ، هنگامی که میان‌سال می‌شود ، خوردن چیزی را در هر شب ، وا گذارد ؛ زیرا این کار ، سبب خواب آرام‌تر و بوی خوش‌تر دهان است . بحار الأنوار ، ج ۶۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۶۶ / ۲

حدیث ۱۳۲

امام صادق علیه‌السلام : لَا خَيْرَ لِمَنْ دَخَلَ فِي السَّنِّ أَنْ يَبِيَّتَ خَفِيْفًا ، بَلْ يَبِيْتُ مُمْتَلِئًا خَيْرٌ لَهُ ؛ برای کسی که پا به سن نهاده ، خوب نیست با شکم سبک بخوابد ؛ بلکه اگر با شکم پر بخوابد ، برایش بهتر است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۲۸۹ ، حدیث ۶ ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۱۹۸ ، حدیث ۱۵۷۶ کلاهما عن الوليد بن صبيح ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۴۴ ، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱۶۲ / ۲

حدیث ۱۳۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لأبي ذرٍّ وهو يعظُهُ: لَا تَأْكُلْ طَعَامَ الْفَاسِقِينَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - در اندرز به ابوذر- : از غذای مردمان فاسق تناول مکن . بحار الأنوار : ۷۷ / ۸۴ / ۳

حدیث ۱۳۴

الإمام الرضا عليه السلام - في ذكر الجماع وآدابه: ثُمَّ اغْتَسَلَ وَاشْرَبَ مِنْ سَاعَتِكَ شَيْئًا مِنَ المومِيائِيِّ بِشَرَابِ العَسَلِ أَوْ بِعَسَلٍ مَنْزُوعِ الرِّغْوَةِ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ مِنَ المَاءِ مِثْلَ الَّذِي خَرَجَ مِنْكَ. امام رضا عليه السلام - درباره آمیزش و آداب آن: پس، غسل کن و همان دم، قدری مومیایی با شربت عسل یا با عسلی که کف آن را برداشته باشند، بخور؛ زیرا این کار، همانند آن آبی را که از تو بیرون رفته است، به تو باز می‌گرداند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۷ نقلاً عن طب الإمام الرضا عليه السلام، و کذا فی بعض نسخ الكتاب، ولكنّه سقطت من الطبعة التي بأيدينا دانش نامه احادیث پزشکی: ۶۲۸ / ۱

حدیث ۱۳۵

امام هادی (سلام الله علیه): أَلَسَهُرُ الَّذِي لَلْمَنَامِ وَالْجُوعِ يَزِيدُ فِي طِيبِ الطَّعَامِ؛ شب بیداری، خواب را لذت بخش تر و گرسنگی، خوراک را گوارا تر می‌کند. أعلام الدین، ص ۳۱۱

حدیث ۱۳۶

امام رضا (سلام الله علیه): طَعْمُ المَاءِ طَعْمُ الحَيَاةِ؛ مزه آب، مزه زندگی است. بحار الأنوار، ج ۴۹، ص ۹۹

حدیث ۱۳۷

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم): مَنْ أَكَلَ الحَلَالَ، قَامَ عَلَى رَأْسِهِ مَلَكٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْ أَكْلِهِ؛ هر که غذای حلال بخورد، فرشته ای بالای سرش می‌ایستد و تا آن گاه که از خوردن فراغت یابد، برای او طلب آمرزش می‌کند. بحار الأنوار ج ۶۶ ص ۳۱۴ ح ۶.

حدیث ۱۳۸

پیامبر اکرم (صلى الله عليه وآله وسلم) فرمودند: نَحْنُ قَوْمٌ لَا نَأْكُلُ حَتَّى نَجُوعَ وَإِذَا أَكَلْنَا لَا نَسْبَعُ؛ ما قومی هستیم که تا گرسنه نشویم غذا نمی‌خوریم و تا سیر نشده‌ایم دست از غذا می‌کشیم. سنن النبى، ص ۲۲۶

حدیث ۱۳۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: أَكَلُ السَّفَرِ جَلٌّ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ وَهُوَ يُطَيِّبُ المِعْدَةَ وَيُدَكِّي الفُؤَادَ وَيُسَجِّعُ الجَبَانَ وَيُحَسِّنُ الوَلَدَ؛ خوردن به، قلب ضعیف را قوی، معده را پاک، ترسو را شجاع و فرزند را زیبا می‌کند. تحف العقول، ص ۱۰۱

حدیث ۱۴۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَا فِطْنَةَ مَعَ بَطْنِهِ؛ با شکمبارگی هوشمندی به بار نمی‌آید. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۰۵۲۸

حدیث ۱۴۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ كَظَنَّهُ البِطْنَةَ حَجَبَتْهُ عَنِ الفِطْنَةِ؛ هر که در رنج و زحمت پُرخوری افتد، از دانایی و هوشیاری باز

می‌ماند . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۸۴۵۹

حدیث ۱۴۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَذَّةُ الْكِرَامِ فِي الْإِطْعَامِ، وَلَذَّةُ اللَّئَامِ فِي الطَّعَامِ؛ لذت کریمان در خوراندن، و لذت فرومایگان در خوردن است . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۷۶۳۸

حدیث ۱۴۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: كَيْفَ تَصْفُو فِكْرَهُ مَنْ يَسْتَدِيمُ الشَّبَعِ؟!؛ چگونه بسامان می‌شود اندیشه کسی که همیشه سیر است؟! غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۶۹۷۵

حدیث ۱۴۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إِذَا أَرَادَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ صَيَّ لَاحَ عَبْدٍ أَلْهَمَهُ قَلَمَهُ الْكَلَامِ وَقَلَمَهُ الطَّعَامِ وَقَلَمَهُ الْمَنَامِ؛ هرگاه خداوند صلاح بنده‌ای را بخواهد، کم‌گویی، کم‌خوری و کم‌خوابی را در دلش می‌اندازد . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۱۱۷

حدیث ۱۴۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إِيَّاكُمْ وَالْبِطْنِيَّةَ فَإِنَّهَا مَقْسَاةٌ لِلْقَلْبِ مَكْسِلَةٌ عَنِ الصَّلَاةِ وَمَفْسِدَةٌ لِلْجَسَدِ؛ زیرا موجب سخت‌دلی، کاهلی در نماز و تباهی بدن می‌شود . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۲۷۴۲

حدیث ۱۴۶

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إِدْمَانُ الشَّبَعِ يُورِثُ أَنْوَاعَ الْوَجَعِ؛ پیوسته پُر بودن شکم، دردهای گوناگون در پی دارد . غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۳۶۳

حدیث ۱۴۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التَّيْنَ الرُّطْبَ وَالْيَابِسَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ، وَيَقْطَعُ الْبُؤَاسِيرَ، وَيَنْفَعُ مِنَ النَّقْرِسِ وَالْإِبْرَدَةِ؛ انجیر تازه و خشک بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نقرس و سردی مزاج، سودمند است . بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۶، حدیث ۶

حدیث ۱۴۸

امام علی علیه السلام: أَكَلُ التَّيْنِ يُلَيِّنُ الشَّدَدَ وَهُوَ نَافِعٌ لِرِيَاحِ الْقَوْلَنْجِ، فَأَكْثَرُوا مِنْهُ بِالنَّهَارِ، وَكُلُوهُ بِاللَّيْلِ، وَلَا تُكْثِرُوا مِنْهُ؛ خوردن انجیر، انسدادها را نرم می‌کند و برای بادهای قولنج، سودمند است. در روز، از آن فراوان بخورید و آن را در شب هم بخورید؛ اما فراوان، نه. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۶، حدیث ۳

حدیث ۱۴۹

امام رضا علیه السلام: التَّيْنُ يَذْهَبُ بِالْبَحْرِ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ، وَيَذْهَبُ بِالْدَاءِ حَتَّى لَا يُحْتَاجَ مَعَهُ إِلَى دَوَاءٍ؛ انجیر، بوی بد دهان را می‌برد، استخوان‌ها را استحکام می‌بخشد، درد را می‌برد و با وجود آن، دیگر به دارویی نیاز نیست. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۶، حدیث ۱۲۵۲

حدیث ۱۵۰

كُلُّوا الْبَصَلَ؛ فَإِنَّ فِيهِ ثَلَاثَ خِصَالٍ: يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ، وَيَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَالْجِمَاعِ؛ پیاز بخورید؛ چرا که سه ویژگی دارد: بوی دهان را خوش می‌سازد، لثه را استحکام می‌بخشد و آب و توان آمیزش را افزون می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۴، حدیث ۳

حدیث ۱۵۱

امام صادق علیه السلام: الْبَصَلُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيَشُدُّ الظَّهْرَ، وَيُرِقُّ الْبَشْرَةَ؛ پیاز، دهان را خوش بو می‌کند، پشت را قوی می‌سازد و پوست را نرمی می‌دهد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۴، حدیث ۴

حدیث ۱۵۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا دَخَلْتُمْ بَلَدَةً وَبَيْتًا فَخِفْتُمْ وَبَاءَهَا، فَعَلَيْكُمْ بِبَصَلِهَا؛ فَإِنَّهُ يُجَلِّي الْبَصِيرَ، وَبُنَيْي السَّعْرَ، وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الصَّلْبِ، وَيَزِيدُ فِي الْخُطَى، وَيَذْهَبُ بِالْحَمَاءِ - وَهُوَ السَّوَادُ فِي الْوَجْهِ - وَالْإِعْيَاءِ أَيْضًا؛ هر گاه وارد آبادی و با زده‌ای شدید و از وبای آن ترسیدید، از پیاز آن جا بخورید؛ زیرا که آن، چشم را جلا می‌دهد، مو را پاکیزه می‌گرداند، آب کمر را زیاد می‌کند، گام‌ها را سرعت می‌بخشد، تیرگی چهره را می‌برد و خستگی را نیز می‌زداید. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۵۲، حدیث ۲۱

حدیث ۱۵۳

امام صادق علیه السلام: الْكُمَثْرَى يَدْبَعُ الْمَعِدَةَ وَيَقْوِيهَا، هُوَ وَالسَّوْفَرَجْلُ سَوَاءٌ، وَهُوَ عَلَى الشَّيْبِ أَنْفَعُ مِنْهُ عَلَى الرَّيْقِ، وَمَنْ أَصَابَهُ طَخَاءٌ فَلْيَأْكُلْهُ - يَعْنِي عَلَى الطَّعَامِ -؛ گلابی، معده را می‌بالاید و تقویت می‌کند و با به، همگون است. خوردنش روی غذا سودمندتر است تا چاشت ناخورده. هر کس هم که احساس سنگینی می‌کند، از آن [بر روی غذا] بخورد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۹، حدیث ۱۲۶۶

حدیث ۱۵۴

امام صادق علیه السلام: كُلُّوا الْكُمَثْرَى؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْقَلْبَ، وَيُسَيِّكُنُ أَوْجَاعَ الْجَوْفِ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛ گلابی بخورید، که به اذن خداوند متعال، دل را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۸، حدیث ۱

حدیث ۱۵۵

امام علی علیه السلام: الْكُمَثْرَى يَجْلُو الْقَلْبَ، وَيُسَيِّكُنُ أَوْجَاعَ الْجَوْفِ؛ گلابی، قلب را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الخصال، صفحه ۶۳۲، حدیث ۱۰

حدیث ۱۵۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **الْكَمْثَرِيُّ يُحْيِي الْقَلْبَ؛** گلابی، قلب را زنده می‌سازد. مستدرک الوسائل، جلد ۱۶، صفحه ۴۰۵، حدیث ۲۰۳۴۵

حدیث ۱۵۷

امام صادق علیه السلام: **كُلِ الْفُجَلِ؛ فَإِنَّ فِيهِ ثَلَاثَ خِصَالٍ: وَرَقُهُ يَطْرُدُ الرِّيحَ، وَلُبُّهُ يَسْرِبِلُ الْبَوْلَ، وَأَصْلُهُ يَقَطِّعُ الْبَلْغَمَ؛** تَرُبُّ بَخُور؛ چرا که در آن، سه ویژگی است: برگش بادها را دور می‌کند، قسمت میانی‌اش پیشاب را جامه می‌شود و بیخش بلغم را از میان می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۱، حدیث ۱،

حدیث ۱۵۸

امام صادق علیه السلام: **الْإِجَاصُ عَلَى الرِّيقِ؛ يُسَيِّكُنُ المِرَارَ، إِلَّا أَنَّهُ يَهَيِّجُ الرِّيحَ؛** آلو در حالت ناشتا تلخه را فرو می‌نشانند، هر چند که بادها را نیز تحریک می‌کند. طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۱۳۶ و بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۹

حدیث ۱۵۹

امام صادق علیه السلام: **مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا فِيهِ عِرْقٌ مِنَ الْجُدَامِ، فَكُلُوا السَّلْجَمَ فِي زَمَانِهِ يَذْهَبُ بِهِ عَنْكُمْ.** هیچ کس نیست، مگر این که در او رگی از جذام وجود دارد. شلغم را در فصل آن بخورید تا این رگ را از شما ببرد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۲۰

حدیث ۱۶۰

امام صادق علیه السلام فی ذکر خواص البطیخ: **يُذِيبُ الْحَصَى فِي المَثَانَةِ؛** درباره ویژگی‌های خربزه: سنگ را در مثانه، ذوب می‌کند. الخصال، صفحه ۴۴۳، حدیث ۳۶

حدیث ۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **تَفَكَّهُوا بِالْبَطِيخِ؛ فَإِنَّهَا فَاكِهَةٌ الْجَنَّةِ، وَفِيهَا أَلْفُ بَرَكَهٍ وَأَلْفُ رَحْمَةٍ، وَأَكْلُهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛** نیاز خود به میوه را با خربزه برآورید؛ چرا که میوه بهشت است، در آن، هزار برکت و هزار رحمت است و خوردنش شفای هر درد است. طب النبى صلی الله علیه و آله و سلم، ص ۸ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۶

حدیث ۱۶۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِالْبَطِيخِ؛ فَإِنَّ فِيهِ عَشْرَ خِصَالٍ: هُوَ طَعَامٌ، وَشَرَابٌ، وَأَشْنَانٌ، وَرِيحَانٌ، وَيَغْسِلُ المَثَانَةَ، وَيَغْسِلُ البَطْنَ، وَيُكَثِّرُ ماءَ الظُّهْرِ، وَيَزِيدُ فِي الجِمَاعِ، وَيَقَطِّعُ البرودةَ، وَيُنْقِي البَشْرَةَ؛** بر شما باد خوردن خربزه؛ چرا که در آن، ده ویژگی است: غذاست، آب است، شستشو دهنده است، خوش بو کننده است، مثانه را می‌شوید، شکم را می‌شوید، آب کمر را فراوان می‌سازد، بر نیروی همبستری می‌افزاید، سردی مزاج را از میان می‌برد، و پوست را تمیز می‌کند. طب النبى صلی الله علیه و آله و سلم، ص ۸ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۷

حدیث ۱۶۳

امام صادق علیه السلام: أَكثَرُوا مِنَ الْبَادَنْجَانِ عِنْدَ جَدَادِ النَّخْلِ؛ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ، وَيَزِيدُ فِي بَهَاءِ الْوَجْهِ، وَيُلَيِّنُ الْعُرُوقَ، وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الصَّلْبِ؛ در هنگام خرماجینی، فراوان بادنجان (بادمجان) بخورید؛ چرا که شفای هر درد است، بر روشنی چهره می‌افزاید، رگ‌ها را نرم می‌کند و آب کمر (نیروی جنسی) را افزون می‌سازد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۹۸، حدیث ۱۳۵۵

حدیث ۱۶۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا طَبَخْتُمْ فَأَكْثَرُوا الْقَرَعَ؛ فَإِنَّهُ يَسِّرُ قَلْبَ الْحَزِينِ. اگر خواستید چیزی بپزید، از کدو زیاد بهره بجویید؛ چرا که دل اندوهگین را شاد می‌کند. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۸۳، حدیث ۱۲۸۵

حدیث ۱۶۵

كُلُّوا الْيَقْطِينَ فَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّ شَجَرَةً أَحْفَ مِنْ هَذِهِ لَأَنْبَتَهَا عَلَى أُخَى يُونُسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ. إِذَا اتَّخَذَ أَحَدُكُمْ مَرَقًا فَلْيَكْثِرْ فِيهِ مِنَ الدَّبَائِ، فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ وَفِي الْعَقْلِ؛ كدو بخورید، که اگر خداوند می‌دانست درختی سبک‌تر از این وجود دارد، آن را برای برادرم یونس می‌رویانند. هر گاه کسی از شما خورشی می‌سازد، در آن کدوی بسیار بریزد؛ چرا که آن مغز و عقل را می‌افزاید. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۸۳، حدیث ۱۲۸۳

حدیث ۱۶۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْقَرَعِ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ، وَيُكَبِّرُ الدِّمَاغَ؛ بر شما باد کدو؛ چرا که عقل را افزون سازد و مغز را بزرگ می‌کند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۴، حدیث ۲۸۲۷۶

حدیث ۱۶۷

امام صادق علیه السلام: شَكَأَ نَبِيُّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ الْعَمَمَ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْعِنَبِ؛ یکی از پیامبران از غم و اندوه به درگاه خداوند شکوه کرد؛ خداوند به او دستور داد انگور تناول کند. المحاسن: ۲ / ۳۶۲ / ۲۲۶۲

حدیث ۱۶۸

امام صادق علیه السلام: أَكَلُ الْجَزْرِ يُسَيِّخُنُ الْكُلَيْتَيْنِ، وَيُثَقِّمُ الذَّكْرَ؛ خوردن زردک، کلیه‌ها را گرم می‌کند و آلت را راست می‌گرداند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۲، حدیث ۱

حدیث ۱۶۹

امام صادق علیه السلام: الْجَزْرُ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلَنِجِ وَالْبَوَاسِيرِ، وَيُعِينُ عَلَى الْجَمَاعِ؛ زردک، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و توان نزدیکی را تقویت می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۲، حدیث ۲

حدیث ۱۷۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا أَكَلْتُمُ الْقِثَاءَ فَكَلُوهُ مِنْ أَسْفَلِهِ؛ به هنگام خوردن خیار، آن را از ته بخورید. الفردوس، جلد ۱، صفحه ۲۷۴، حدیث ۱۰۶۹

حدیث ۱۷۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْقِثَاءِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ فِيهِ الشِّفَاءَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ بر شما باد خیار؛ چرا که خداوند متعال، درمان هر دردی را در آن نهاده است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۵، حدیث ۲۸۲۸۱

حدیث ۱۷۲

امام صادق علیه السلام: أَكَلُ الْبِطِيخِ عَلَى الرَّيِّقِ يورثُ الْفَلَاحَ؛ خوردن خربزه در ناشتا، سست اندامی می آورد. الخصال، صفحه ۴۴۳، حدیث ۳۶، مکارم الأخلاق، جلد ۱،

حدیث ۱۷۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَا مِنْ امْرَأَةٍ حَامِلَةٍ أَكَلَتْ الْبِطِيخَ، إِلَّا يَكُونُ مَوْلُودُهَا حَسَنَ الْوَجْهِ وَالْخُلُقِ؛ هیچ زن بارداری نیست که خربزه بخورد، مگر این که نوزادش خوش چهره و خوش خوی خواهد شد. طب النبوی صلی الله علیه و آله و سلم، ص ۱۰ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۹

حدیث ۱۷۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْبِطِيخُ قَبْلَ الطَّعَامِ يَغْسِلُ الْبُطْنَ غَسْلًا، وَيَذْهَبُ بِالْدَاءِ أَصْلًا؛ خربزه پیش از غذا، شکم را کاملاً می شوید و بیماری را از ریشه می کند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۶، حدیث ۲۸۲۸۷.

حدیث ۱۷۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التِّينَ الرَّطْبَ وَالْيَابِسَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ، وَيَقَطِّعُ الْبُؤَاسِيرَ، وَيَنْفَعُ مِنَ النَّقْرِسِ وَالْإِبْرَدَةِ؛ انجیر، تازه و خشک، بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می افزاید، بواسیر را ریشه کن می کند و برای درمان نقرس و سردی مزاج، سودمند است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۷، حدیث ۱۲۵۴

حدیث ۱۷۶

امام صادق علیه السلام: أَكَلُ الْبَاقِلِيِّ يُمَخِّجُ السَّاقِينَ، وَيَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ، وَيُولِّدُ الدَّمَ الطَّرِيَّ؛ خوردن باقلا، استخوان های ساق را تراکم درونی می دهد، توان مغز را افزون می سازد و خون تازه تولید می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۴، حدیث ۱

حدیث ۱۷۷

امام صادق علیه السلام: كُلُوا الْبَاقِلِيَّ بِقَشْرِهِ؛ فَإِنَّهُ يَدْبُغُ الْمَعِدَةَ؛ باقلا را با پوستش بخورید؛ چرا که معده را پاک می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۴، حدیث ۳.

حدیث ۱۷۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَكَلَ فَوَلَّهُ بِقَشْرِهَا، أَخْرَجَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْهُ مِنَ الدَّاءِ مِثْلَهَا؛ هر کس یک دانه باقلا را با پوست آن بخورد، خداوند عز و جل به همان اندازه، بیماری را از درون او بیرون می‌برد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۹۷، حدیث ۱۳۴۶

حدیث ۱۷۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا السَّفْرَجَلَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الدِّهْنِ؛ بِهِ بَخُورِيدُ؛ چرا که ذهن را افزون می‌کند. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۴، حدیث ۱۲۴۳

حدیث ۱۸۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا السَّفْرَجَلَ وَتَهَادَوْهُ بَيْنَكُمْ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو البَصِيرَ، وَيُنْبِتُ المَوَدَّةَ فِي القَلْبِ؛ بِهِ بَخُورِيدُ وَبِهِ هَمْدِيْغَرٌ هَدِيْهٍ دَهْدٍ؛ چرا که چشم را جلا می‌دهد و دوستی را در دل می‌رویانند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۶، حدیث ۳۷

حدیث ۱۸۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَكَلِ السَّفْرَجَلَ يُذْهِبُ ظَلَمَةَ البَصِيرِ؛ خُورِدْنَ بِهِ، تِيرَگِي چَشم را از میان می‌برد. طَبِّ النَبِيِّ صلی الله علیه و آله و سلم، صفحه ۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۶

حدیث ۱۸۲

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِأَكْلِ السَّفْرَجَلَ الحُلُوِّ مَعَ حَبِّهِ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّي الضَّعْفَ، وَيُطَيِّبُ المَعِدَةَ، وَيُزَكِّي المَعِدَةَ؛ بر تو باد خوردن به شیرین با دانه‌هایش؛ چرا که قلب ضعیف را تقویت می‌کند، معده را می‌پالاید و معده را پاک می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۶، حدیث ۳۶

حدیث ۱۸۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا السَّفْرَجَلَ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الفُؤَادَ. وَمَا بَعَثَ اللهُ نَبِيًّا إِلَّا أَطْعَمَهُ مِنْ سَفْرَجَلَ الجَنَّةِ، فَيَزِيدُ فِيهِ قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا؛ بِهِ بَخُورِيدُ که دل را جلا می‌دهد. خداوند، هیچ پیامبری را برنگزیده، مگر این که از به بهشت به او خورانده و نیروی چهل مرد را به او افزوده است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۳، حدیث ۱۲۴۲

حدیث ۱۸۴

امام علی علیه السلام: أَكَلِ السَّفْرَجَلَ يَزِيدُ فِي قُوَّةِ الرَّجُلِ وَيَذْهَبُ بِضَعْفِهِ؛ خُورِدْنَ بِهِ، بر نیروی مرد می‌افزاید و سستی او را می‌برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۵، حدیث ۳۵

حدیث ۱۸۵

امام علی علیه السلام: أكل السيف رجل قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ ، وَيُطَيِّبُ الْمَعْتَدَةَ ، وَيَزِيدُ فِي قُوَّةِ الْفُؤَادِ ، وَيُشَجِّعُ الْجَبَانَ ، وَيُحَسِّنُ الْوَالِدَ ؛ خوردن به ، نیرویی برای قلبی است که ضعیف شده باشد ، معده را پاک می کند ، بر توان دل می افزاید ، ترسو را دلیر می کند و فرزند را نکو می سازد . الخصال ، صفحه ۶۱۲ ، حدیث ۱۰

حدیث ۱۸۶

امام باقر علیه السلام: السيف رجل يذهب بهم الحزين؛ به، اندوه اندوهگین را از میان می برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۳۷

حدیث ۱۸۷

عن طلحة بن زيد عن الإمام الصادق عليه السلام: إن في السيف رجل خصلة ليست في سائر الفواكه . قلت: وما ذاك يا بن رسول الله؟ قال: يُشَجِّعُ الْجَبَانَ ، هَذَا وَاللَّهِ مِنْ عِلْمِ الْأَنْبِيَاءِ - صِلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ - ؛ به نقل از طلحة بن زيد: امام صادق علیه السلام فرمودند: در به ، ویژگی ای است که در دیگر میوه ها نیست . پرسیدم: ای پسر پیامبر خدا ! آن چیست؟ فرمودند: ترسو را دلیر می کند . به خداوند سوگند، این ، از دانش پیامبران - که درودهای خداوند بر تمامی آنان باد - است . طب الأئمة لابن بسطام ، ص ۱۳۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۶ ، حدیث ۳۶

حدیث ۱۸۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا السَّيْفَ جَلَّ عَلَى الرَّيْقِ ؛ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَغَرَ الصَّدْرِ؛ ناشتا به بخورید ؛ چرا که حرارت سینه را از میان می برد . كنز العمال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۴۰ ، حدیث ۲۸۲۵۹

حدیث ۱۸۹

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ السَّيْفَ جَلَّ عَلَى الرَّيْقِ ، طَابَ مَاؤُهُ ، وَحَسَنَ وَلَمُدُّهُ؛ هر کس ناشتا یک به بخورد، نطفه اش پاکیزه می شود و فرزندش نیکو می گردد . الكافي ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۳

حدیث ۱۹۰

امام صادق علیه السلام: كُلُوا الْأَتْرَجَ بَعْدَ الطَّعَامِ ؛ فَإِنَّ آلَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ يَفْعَلُونَ ذَلِكَ ؛ تُرْنِجَ را پس از غذا بخورید ؛ چرا که خاندان محمد صلی الله علیه و آله و سلم چنین می کنند . الكافي ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۰ ، حدیث ۳

حدیث ۱۹۱

امام رضا علیه السلام: أكل الأترج بالليل ، يقلب العين ، ويورث الحول ؛ خوردن ترنج در شب ، چشم را برمی گرداند و کژچشمی به جای می گذارد . طب الإمام الرضا علیه السلام ، صفحه ۲۷ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث ۱۹۲

امام رضا علیه السلام: الحُبُّ الْيَابِسُ يَهْضِمُ الْأَتْرَجَ ؛ نان خشک ، ترنج را هضم می کند . الكافي ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۰ ، حدیث ۴ .

حدیث ۱۹۳

امام صادق علیه السلام: كُلُوا الرِّمَانَ المُرَّ بِشَحْمِهِ؛ فَإِنَّهُ دِبَاغٌ لِلْمَعِدَةِ؛ انار مَلَسَ را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را پاک می کند.
الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۴، حدیث ۱۳

حدیث ۱۹۴

امام رضا علیه السلام: مُصَّ مِنَ الرِّمَانِ الإِمْلِيسِيِّ؛ فَإِنَّهُ يَقْوِي النَّفْسَ، وَيُحْيِي الدَّمَ؛ آب انار مَلَسَ بِمَكِّ؛ زیرا انسان را قوی می کند و خون را زنده می سازد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۰

حدیث ۱۹۵

عَلَيْكُمْ بِالرِّمَانِ الحُلُوِّ فَكُلُوهُ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَتْ مِنْ حَبِّهِ تَقَعُ فِي مَعِدَةِ مُؤْمِنٍ إِلَّا أَبَادَتْ دَاءً، وَأَطْفَأَتْ شَيْطَانَ الوَسْوَسَةِ عَنْهُ؛ بر شما باد انار شیرین. آن را بخورید؛ چرا که هیچ دانه‌ای از آن به معده مؤمنی در نمی آید، مگر این که بیماری‌ای از آن ریشه کن می کند و شیطان و سوسه را از او دور می سازد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۴، حدیث ۱۰.

حدیث ۱۹۶

امام صادق علیه السلام: أَرْبَعَةٌ يَعْدِلْنَ الطَّبَّاعِ: الرِّمَانُ السُّورَانِيُّ، وَالبُسْرُ المَطْبُوحُ، وَالبَنَفْسُجُ، وَالهِنْدَبَاءُ؛ چهار چیز، طبع را اعتدال می بخشد: انار سورانی، خرما نارس پخته شده، بنفشه، و کاسنی. الخصال، صفحه ۲۴۹، حدیث ۱۱۳

حدیث ۱۹۷

امام عسکری علیه السلام: كُلِ الرِّمَانَ بَعْدَ الحِجَامَةِ رَمَانًا حُلُوا؛ فَإِنَّهُ يُسَدِّكُنُ الدَّمَ، وَيُصَيِّفِي الدَّمَ فِي الجَوْفِ؛ پس از حجامت، انار بخور، اناری شیرین؛ چرا که خون را فرو می نشاند و خون را در درون، تصفیه می کند. طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۵۹ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۲۳، حدیث ۵۲

حدیث ۱۹۸

امام صادق علیه السلام: كُلُوا الرِّمَانَ بِشَحْمِهِ؛ فَإِنَّهُ يَدْبِغُ المَعِدَةَ، وَيَزِيدُ فِي الدِّهْنِ؛ انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را می پالاید و ذهن را افزون می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۴، حدیث ۱۲

حدیث ۱۹۹

امام علی علیه السلام: كُلُوا الرِّمَانَ بِشَحْمِهِ؛ فَإِنَّهُ دِبَاغُ المَعِدَةِ، وَمَا مِنْ حَبِّهِ اسْتَقَرَّتْ فِي مَعِدَةِ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلَّا أَنْارَتْهَا وَنَفَتِ الشَّيْطَانَ وَالْوَسْوَسِيَّةَ عَنْهَا أَرْبَعِينَ صَبَاحًا؛ انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که معده را پاک می کند. و هیچ دانه‌ای [از انار] در معده انسانی مسلمان، جای نمی گیرد، مگر این که آن را روشن می سازد و تا چه ل پگاه، شیطان و سوسه را از آن دور می کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۵۶، حدیث ۸

حدیث ۲۰۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **كُلُوا الرُّمَانَ بِقَشْرِهِ؛ فَإِنَّهُ دِبَاغُ الْبَطْنِ؛** انار را با پیه آن بخورید؛ چرا که شست و شو دهنده معده است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۵۶، حدیث ۲۲۳۶

حدیث ۲۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **كُلُوا السَّمْفَرَجَلَ وَتَهَادَوْهُ بَيْنَكُمْ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصِيرَ، وَيُنْبِتُ الْمَوَدَّةَ فِي الْقَلْبِ؛** به بخورید و به همدیگر هدیه دهید؛ چرا که چشم را جلا می‌دهد و دوستی را در دل می‌رویانند. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۲، حدیث ۱۲۳۰

حدیث ۲۰۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: - **فِي خَوَاصِّ التَّمْرِ الْبَرْنِيِّ: هَذَا جَبْرَيْلُ يُخْبِرُنِي أَنْ فِي تَمْرَتِكُمْ هَذِهِ تِسْعَ خِصَالٍ: ... وَتَزِيدُ فِي السَّمْعِ وَالْبَصَرِ ...**؛ - درباره خواص خرماي بَرْنِي - : این جبرئیل است که به من خبر می‌دهد که در این خرمايتان هفت ویژگی است : ... و بر شنوایی و بینایی تان می‌افزاید. المحاسن، ج ۱، ص ۷۶، ح ۳۷

حدیث ۲۰۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِاللَّبَانِ؛ فَإِنَّهُ يَمَسْحُ الْحَرَّ عَنِ الْقَلْبِ ... وَيَجْلُو الْبَصِيرَ، وَيُذْهِبُ النَّسِيَانَ؛** بر شما باد کُنْدُر؛ چرا که گرم‌زدگی را از قلب می‌زداید... و دیده را جلا می‌دهد و فراموشی را از میان می‌برد. طَبُّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، صفحه ۶ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۴

حدیث ۲۰۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **مَنْ أَكَلَ الْفَاكِهَةَ وَبَدَأَ بِبِاسْمِ اللَّهِ، لَمْ تَضُرَّهُ؛** هر کس میوه بخورد و این خوردن را با نام خدا آغاز کند، میوه به او زیانی نمی‌رساند. مستدرک الوسائل، جلد ۱۶، صفحه ۴۶۱، حدیث ۲۰۵۴۷

حدیث ۲۰۵

امام علی علیه السلام: **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا رَأَى الْفَاكِهَةَ الْجَدِيدَةَ قَبَلَهَا وَوَضَعَهَا عَلَى عَيْنَيْهِ وَفِيهِ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ كَمَا أَرَيْتَنَا أَوْلَاهَا فِي عَافِيَةٍ، فَأَرِنَا آخِرَهَا فِي عَافِيَةٍ؛** پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم، چون میوه‌ای نو می‌دیدند، آن را می‌بوسیدند و بر روی چشمان و دهانشان می‌نهادند و سپس می‌گفتند: خداوند! چنان که آغاز این را در عافیت به ما نشان دادی، پایان آن را نیز در عافیت به ما بنمایان. الأُمَالِي لِلصَّدُوقِ، صفحه ۳۳۸، حدیث ۳۹۶

حدیث ۲۰۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِالْفَاكِهَةِ فِي إِقْبَالِهَا؛ فَإِنَّهَا مَصْحَةٌ لِلْأَبْدَانِ مَطْرَدَةٌ لِلْأَحْزَانِ، وَأَلْقُوهَا فِي إِدْبَارِهَا؛ فَإِنَّهَا دَاءُ الْأَبْدَانِ؛** بر شما باد میوه در هنگام روی کردنش؛ چرا که در این هنگام، مایه: سلامت تن و از میان رفتن اندوه است. نیز آن را در

هنگام پشت کردن وا گذارید؛ که در این هنگام، دردی برای تن است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۶

حدیث ۲۰۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **كُلُوا التَّمَارَ وَتَرًا لَا يَضُرُّ؛** میوه‌ها را جدا جدا بخورید تا زیان نرساند. جامع الأحادیث للقمی، صفحه ۱۰۸ و دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۳۸ / ۲

حدیث ۲۰۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **الرُّمَّانُ سَيِّدُ الْفَاكِهَةِ، وَمَنْ أَكَلَ رُمَانَهُ أَغْضَبَ شَيْطَانَهُ** أَرْبَعِينَ صَبَاحًا؛ انار، مهتر همه میوه‌هاست و هر کس یک انار بخورد، چهل پگاه، شیطان خویش را به خشم می‌آورد. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۵۹، حدیث ۲۲۴۹

حدیث ۲۰۹

امام صادق علیه السلام: **أَطْعِمُوا مَحْمُومِيكُمْ التَّفَّاحَ؛** فَمَا مِنْ شَيْءٍ أَنْفَعَ مِنَ التَّفَّاحِ؛ به تباداران خود، سیب بدهید؛ چرا که هیچ چیز، سودمندتر از سیب نیست. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۷، حدیث ۱۰

حدیث ۲۱۰

التَّفَّاحُ يُفَرِّجُ الْمَعِدَّةَ. وقال: **كُلِ التَّفَّاحَ؛** فَإِنَّهُ يُطْفِئُ الْحَرَارَةَ، وَيُبْرِدُ الْجَوْفَ، وَيَذْهَبُ بِالْحُمَّى. وفي حديث آخر: **يَذْهَبُ بِالْوَبَاءِ؛** به نقل از اسحاق بن مطهر، از امام صادق علیه السلام: سیب، معده را گشایش می‌دهد. همچنین فرمودند: سیب بخور؛ چرا که حرارت را فرو می‌نشانند، درون را سرد می‌کند و تب را می‌برد. در حدیث دیگری است که فرمودند: **وبا را از میان می‌برد.** المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۶۸، حدیث ۲۲۸۴

حدیث ۲۱۱

امام کاظم علیه السلام: **التَّفَّاحُ يَنْفَعُ مِنْ خِصَالِ عِدَّةٍ؛** مِنَ السَّمِّ، وَالتَّيْحَرِ، وَاللَّمَمِ يَعْرِضُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ، وَالبَلْغَمِ الغَالِبِ، وَلَيْسَ شَيْءٌ أَسْرَعَ مِنْهُ مَنَفَعَةً؛ سیب، برای درمان چند چیز سودمند است: مسمومیت، سحر، جنونی که از زمینیان پیش می‌آید، و بلغمی که چیره شده باشد. هیچ چیز منفعتش سریع‌تر از این نیست. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۵، حدیث ۲

حدیث ۲۱۲

امام صادق علیه السلام: **التَّفَّاحُ نَضُوحُ الْمَعِدَّةِ؛** سیب، پالاینده و خوشبو کننده معده است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۵، حدیث ۱

حدیث ۲۱۳

امام علی علیه السلام: **كُلُوا التَّفَّاحَ؛** فَإِنَّهُ يَدْبَغُ الْمَعِدَّةَ؛ سیب بخورید، که معده را می‌پالاید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۷، حدیث

حدیث ۲۱۴

امام صادق علیه السلام: لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ مَا دَاوَوْا مَرَضَهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَإِنَّهُ أَسْرَعُ شَيْءٍ مَنَفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً، وَإِنَّهُ نَضُوحُهُ؛ اگر مردم می‌دانستند در سیب چیست، بیمارانشان را جز به آن درمان نمی‌کردند. بدانید که سیب، به ویژه، سودمندترین چیز برای قلب و مایه شست‌وشوی آن است. طَبُّ الْأَثَمَةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ، صفحه ۱۳۵ و الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۷، حدیث ۱۰

حدیث ۲۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَرْبَعَةٌ تَزِيدُ فِي الْعُمُرِ: ... وَأَكْلُ التُّفَّاحِ بِالْأَسْحَارِ؛ چهار چیز، عمر را می‌افزاید: ... و خوردن سیب در سحرگاهان. المواعظ العددیة، صفحه ۲۱۱

حدیث ۲۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التُّفَّاحَ عَلَى الرَّيْقِ؛ فَإِنَّهُ نَضُوحُ الْمَعِدَةِ؛ سیب را ناشتا بخورید؛ چرا که تمیزکننده معده است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۵، حدیث ۱۲۴۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۷، حدیث ۳۷

حدیث ۲۱۷

امام باقر علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَكْلَ التُّفَّاحِ فَشُمَّهُ ثُمَّ كُلْهُ؛ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ أَخْرَجَ مِنْ جَسَدِكَ كُلَّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ، وَيُسَيِّكُنْ مَا يَوْجَدُ مِنْ قِبَلِ الْأَرْوَاحِ كُلِّهَا؛ هنگامی که خواستی سیب بخوری، آن را بیوی و سپس بخور. اگر این کار را انجام دادی، هر درد و عارضه‌ای از تنت بیرون می‌رود و همه آنچه از سوی ارواح، در انسان ایجاد می‌شود، فرو می‌نشیند. طَبُّ الْأَثَمَةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ، صفحه ۱۳۵ و بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۵، حدیث ۳۳

حدیث ۲۱۸

امام علی علیه السلام: أَكَلُ الْجِرَوزِ فِي شِدَّةِ الْحَرِّ يُهَيِّجُ الْحَرَّ فِي الْجَوْفِ، وَيُهَيِّجُ الْقُرُوحَ عَلَى الْجَسَدِ، وَأَكْلُهُ فِي الشِّتَاءِ؛ يُسَيِّجُنُ الْكُلَيْتَيْنِ، وَيَدْفَعُ الْبَرْدَ؛ خوردن گردو در گرمای شدید، حرارت را در بدن بر می‌انگیزد و زخم‌های تن را تحریک می‌کند؛ اما خوردن آن در زمستان، کلیه‌ها را گرم می‌کند و سرما را می‌راند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۰، حدیث ۱

حدیث ۲۱۹

امام کاظم علیه السلام: مَنْ تَغَيَّرَ عَلَيْهِ مَاءُ ظَهْرِهِ، يَنْفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الْحَلِيبُ بِالْعَسَلِ؛ هر کس آبِ کمرش بر وی دیگرگون شود، شیر تازه با عسل برایش سودمند است. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۵۸، ح ۱۱۶۴ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۲۹۰، ح ۲

حدیث ۲۲۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا الزَّيْتِ، وَادَّهِنُوا بِالزَّيْتِ؛ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ؛ زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون چرب کنید؛ چرا که آن، از درختی خجسته است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱

حدیث ۲۲۱

امام صادق علیه السلام: نِعَمَ اللَّقْمَةِ الْجُبْنُ؛ يُطَيِّبُ الشَّرْبَةَ، وَيَهْضِمُ مَا قَبْلَهُ، وَيُمرِّئُ مَا بَعْدَهُ؛ پنیر، چه نیکو لقمه‌ای است! نوشیدن انسان را خوش بو می‌سازد، آنچه را پیش از آن هست، هضم می‌کند و آنچه را پس از آن باشد، دوست‌داشتنی می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۰۵، حدیث ۱۰

حدیث ۲۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا الْجُبْنَ؛ فَإِنَّهُ يورِثُ النَّعَاسَ، وَيَهْضِمُ الطَّعَامَ؛ پنیر بخورید؛ چرا که خواب می‌آورد و غذا را هضم می‌کند. طب النبوی صلی الله علیه و آله و سلم، صفحه ۱۱ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۰۰

حدیث ۲۲۳

امام صادق علیه السلام: الْجُبْنُ وَالْجَوْزُ إِذَا اجْتَمَعَا فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا شِفَاءٌ، وَإِنْ افْتَرَقَا كَانَ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا دَاءٌ؛ پنیر و گردو، چون با هم یک‌جا جمع شوند، در هر یک از آنها درمان است؛ اما اگر از هم جدا شوند، در هر یک از آنها درد است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۰، حدیث ۲

حدیث ۲۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَا مِنْ امْرَأَةٍ حَامِلَةٍ أَكَلَتِ الْبَطِيخَ بِالْجُبْنِ إِلَّا يَكُونُ مَوْلُودُهَا حَسَنَ الْوَجْهِ وَالْخُلُقِ؛ هیچ زن بارداری نیست که خربزه با پنیر بخورد، مگر آن که کودکش خوش‌رو و خوش‌خوی شود. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۹

حدیث ۲۲۵

امام صادق علیه السلام: السَّمُّنُ مَا دَخَلَ جَوْفًا مِثْلَهُ، وَإِنِّي لَأَكْرَهُهُ لِلشَّيْخِ؛ روغن حیوانی، چیزی است که همانند آن، به بدن درنیامده است؛ اما من آن را برای پیر، ناخوشایند می‌دانم. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۵، حدیث ۶

حدیث ۲۲۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً سَمِيئَةً نَزَلَ مِثْلُهَا مِنَ الدَّاءِ مِنْ جَسَدِهِ، وَلَحْمُ الْبَقْرِ دَاءٌ، وَسِمْنُهَا شِفَاءٌ، وَلَبَنُهَا دَوَاءٌ، وَمَا دَخَلَ الْجَوْفَ مِثْلَ السَّمْنِ؛ هر کس یک لقمه چرب‌شده به روغن حیوانی بخورد، به همان اندازه، بیماری از تن او فرو می‌ریزد. گوشت گاو، درد است و روغن آن، شفا و شیرش نیز درمان. هیچ چیز، همانند روغن گاو، به بدن درنیامده است. دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۱۱، حدیث ۳۶۵

حدیث ۲۲۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ دَاءٍ إِلَّا وَقَدْ أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، وَفِي أَلْبَانِ الْبَقْرِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ خداوند، هیچ دردی فرو نفرستاده، مگر این که برای آن، درمانی هم فرستاده است. در شیر گاو، درمان هر درد هست. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۳۱، حدیث ۲۸۱۶

حدیث ۲۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيكُمْ بِالْبَانِ الْبَقَرِ؛ فَإِنَّهَا تَرْمُ مِنْ كُلِّ شَجَرٍ، وَهُوَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ بر شما باد شیر گاو؛ چرا که گاو از هر درختی می خورد و شیر آن، درمانی برای هر درد است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۹۶۷

حدیث ۲۲۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ فِي... أَلْبَانِهَا شِفَاءٌ لِلذَّرْبَةِ بَطُونُهُمْ؛ در شیر شتر، شفای اسهال است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۶، حدیث ۲۸۲۸۶

حدیث ۲۳۰

امام علی علیه السلام: حَسُو اللَّبَنِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا الْمَوْتَ؛ نوشیدن شیر، شفایی برای هر درد است، مگر مرگ. الخصال، صفحه ۶۳۶، حدیث ۱۰

حدیث ۲۳۱

عن أبي الحسن الأصبهاني: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَأَنَا أَسْمَعُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! إِنِّي أَجِدُ الضُّعْفَ فِي بَدَنِي. فَقَالَ لَهُ: عَلَيْكَ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُنَبِّئُ اللَّحْمَ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ؛ به نقل از ابو الحسن اصفهانی: نزد امام صادق علیه السلام بودم. در حالی که من نیز می شنیدم، مردی به ایشان گفت: فدایت شوم! من در بدنم احساس ضعف می کنم. امام علیه السلام به او فرمودند: بر تو باد شیر؛ چرا که گوشت می رویاند و استخوان را استحکام می بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۶، حدیث ۷

حدیث ۲۳۲

امام صادق علیه السلام: مَا وَجَدْنَا لَوْحِ الْحَلْقِ مِثْلَ حَسْوِ اللَّبَنِ؛ برای گلودرد، چیزی چون نوشیدن شیر نیافته ایم. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۸۲، حدیث ۴

حدیث ۲۳۳

امام کاظم علیه السلام: مَنْ تَغَيَّرَ عَلَيْهِ مَاءُ الظَّهْرِ، فَإِنَّهُ يَنْفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الْحَلِيبُ، وَالْعَسَلُ؛ هر کس که آب کمرش دیگرگون می شود، شیر تازه همراه با عسل برایش سودمند است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۷، حدیث ۸

حدیث ۲۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيكُمْ بِالزَّبِيبِ؛ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ الْمِرَّةَ، وَيَزِيدُ بِالْبَلْغَمِ، وَيَشُدُّ الْعَصَبَ، وَيَزِيدُ بِالْإِعْيَاءِ، وَيُحْسِنُ الْخُلُقَ، وَيُطَيِّبُ النَّفْسَ، وَيَزِيدُ بِالْعَمِّ؛ بر شما باد مویز؛ چرا که تلخه را می زداید، بلغم را می برد، پی را استحکام می دهد، رنجیدگی و خستگی را از میان بر می دارد، خوی را خوش می سازد، دل را پاک و پیراسته می دارد و اندوه را می برد. الخصال، صفحه ۳۴۴، حدیث ۹

حدیث ۲۳۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَدَمَّنَ أَكَلَ الزَّيْبِ عَلَى الرَّيْقِ، رُزِقَ الْفَهْمَ وَالْحِفْظَ وَالذَّهْنَ، وَنَقَّصَ مِنَ الْبَلْغَمِ؛ هر کس به خوردن مویز در حالت ناشتا عادت کند، فهم و حافظه و ذهن، روزی او می‌شود و بلغم وی می‌کاهد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۱، حدیث ۷۰

حدیث ۲۳۶

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَزِيدَ فِي حِفْظِهِ فَلْيَأْكُلْ سَبْعَ مَثاقِيلَ زَبِيْبًا بِالْعَمْدَاءِ عَلَى الرَّيْقِ؛ هر کس که می‌خواهد به حافظه‌اش افزوده شود، صبحگاهان در حالت ناشتا، هفت مثقال مویز بخورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۶ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴

حدیث ۲۳۷

امام علی علیه السلام: مَنْ اصْطَبَحَ بِإِحْدَى وَعِشْرِينَ زَبِيْبَةً حَمْرَاءَ لَمْ يَمْرُضْ إِلَّا مَرَضَ الْمَوْتِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ هر کس بیست و یک مویز سرخ را خورش خود بگیرد، به خواست خداوند، به هیچ بیماری‌ای مگر بیماری مرگ، مبتلا نمی‌شود. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۱، حدیث ۱

حدیث ۲۳۸

امام علی علیه السلام: الْعَسَلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ؛ يُقَلُّ الْبَلْغَمَ، وَيَجْلُو الْقَلْبَ؛ عسل، شفای هر بیماری‌ای است و بیماری‌ای هم در آن نیست؛ بلغم را کم می‌کند و دل را جلا می‌دهد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۹، حدیث ۱۱۷۲

حدیث ۲۳۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَرَادَ الْحِفْظَ، فَلْيَأْكُلِ الْعَسَلَ؛ هر کس حافظه می‌خواهد، عسل بخورد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۸، حدیث ۱۱۶۷

حدیث ۲۴۰

امام رضا علیه السلام: فِي الْعَسَلِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. مَنْ لَعِقَ لَعَقَةً عَسَلٍ عَلَى الرَّيْقِ يَقَطَعِ الْبَلْغَمَ، وَيَحْسِمُ الصَّفْرَةَ، وَيَمْنَعُ الْمِرَّةَ السَّوْدَاءَ، وَيُصَيِّفِي الذَّهْنَ، وَيُجَوِّدُ الْحِفْظَ إِذَا كَانَ مَعَ اللَّبَانِ الذَّكْرِي؛ در عسل، درمان هر دردی است. هر کس ناشتا یک قاشق عسل بخورد، این عسل، بلغم را پایان می‌دهد، صفرا را فرو می‌نشاند، مانع از تلخه سیاه (سودا) می‌شود و ذهن را صفا می‌بخشد، و اگر که همراه با کُنْدُر خورده شود، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۴۶ و بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۳، حدیث ۱۶

حدیث ۲۴۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: ثَلَاثٌ يَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ وَيَذْهَبْنَ بِالْبَلْغَمِ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالْعَسَلُ، وَاللَّبَّانُ. سه چیز، حافظه را افزون می‌کند و بلغم را از میان می‌برد: قرائت قرآن، عسل و کُنْدُر. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۰، حدیث ۳

حدیث ۲۴۲

عن عبد الرحمن بن الجهم: شكا ذريح المَحارِبِيّ قَرَاقرَ في بطنِهِ إلى أبي عبد الله عليه السلام، فقال: أتوجعك؟ قال: نعم. قال: ما يَمْنَعُكَ مِنَ الحَيَّةِ السَّوداءِ وَالعَسَلِ لَهَا؛ به نقل از عبد الرحمان بن جهم: ذريح محاربی، نزد امام صادق علیه السلام، اظهار کرد که شکم وی غرغر می کند. امام پرسیدند: آیا درد هم داری؟ گفت: آری. فرمودند: چرا برای درمان آن، از سیاه دانه و عسل، بهره نمی جویی؟ طَبُّ الأئِمَّةِ لابنی بسطام، صفحه ۱۰۰ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۷۷، حدیث ۱۳

حدیث ۲۴۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: ما لِلنَّفْسَاءِ عِنْدِي شِفَاءٌ مِثْلُ الرُّطْبِ، وما لِلْمَرِيضِ مِثْلُ العَسَلِ؛ نزد من برای زن تازه‌زا، درمانی همانند خرما و برای بیمار، درمانی همانند عسل وجود ندارد. كنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۴، حدیث ۲۸۲۷۹

حدیث ۲۴۴

امام علی علیه السلام: العَسَلُ فِيهِ شِفَاءٌ؛ در عسل، درمان است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۰۰، حدیث ۱۹۹۱

حدیث ۲۴۵

امام علی علیه السلام: ما اسْتَشْفَى المَرِيضُ بِمِثْلِ شُرْبِ العَسَلِ؛ بیمار، به چیزی همانند خوردن عسل، درمان نجسته است. الكافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۲، حدیث ۵

حدیث ۲۴۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: نِعَمَ الشَّرَابِ العَسَلُ؛ يَرعى القَلْبُ، وَيُذْهِبُ بَرْدَ الصَّدْرِ؛ عسل، چه خوب نوشیدنی‌ای است! قلب را مراقبت می کند و سردی سینه را از میان می برد. مكارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۸، حدیث ۱۱۶۸

حدیث ۲۴۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: العَسَلُ شِفَاءٌ؛ يَطْرُدُ الرِّيحَ وَالْحَمَى؛ عسل، شفایی است که باد و تب را دور می کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۹

حدیث ۲۴۸

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ دَفْعَ الرُّكَامِ فِي الشِّتَاءِ أَجْمَعِ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثَ لُقْمٍ شَهْدٍ؛ هر که می خواهد در همه زمستان از سرما خوردگی دور بماند، هر روز، سه لقمه شهد بخورد. طَبُّ الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۷ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴

حدیث ۲۴۹

امام هادی علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنِ الحَمَى العِيبِ الغَالِيَةِ: يُؤَخَذُ العَسَلُ وَالشُّونِيزُ، وَيُلَعَقُ مِنْهُ ثَلَاثَ لَعَقَاتٍ؛ فَإِنَّهَا تَنْقَلِعُ، وَهُمَا المُبَارَكَانِ

، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْعَسَلِ : خُرْجٌ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ ؛ هنگامی که درباره تب پیوسته یک روز در میان از ایشان پرسیدند: قدری عسل و شونیز (سیاه‌دانه) ، برداشته و سه لیسه انگشت از آن خورده شود . در این صورت ، تب ، ریشه کن خواهد شد ، و این هر دو ، مبارک هستند . خداوند متعال ، درباره عسل فرموده است : (از درون [شکم] آن (زنبور) ، شهدی که به رنگ‌های گوناگون است ، بیرون می‌آید . در آن ، برای مردم ، درمانی است) . طَبُّ الْأَثْمَةِ لابنی بسطام ، صفحه ۵۱ عن ابی جعفر ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۰۰ ، حدیث ۲۳

حدیث ۲۵۰

امام صادق علیه‌السلام: مَنْ بَاتَ وَفِي جَوْفِهِ سَيْمَكٌ لَمْ يَتَّبِعْهُ بَتَمَرَاتٍ أَوْ عَسَلٍ ، لَمْ يَزَلْ عِرْقُ الْفَالِجِ يَضْرِبُ عَلَيْهِ حَتَّى يُصْبِحَ ؛ هر کس در حالی بخوابد که ماهی خورده و در پی آن ، چند خرما یا مقداری عسل نخورده است ، تا صبح ، رگ سست‌اندازی بر او غلبه خواهد داشت. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۳ ، حدیث ۱

حدیث ۲۵۱

امام رضا علیه‌السلام : فِي الْعَسَلِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ . مَنْ لَعِقَ لَعَقَةً عَسَلٍ عَلَى الرِّيقِ يَقَطُّعَ الْبَلْعَمَ ، وَيَحْسِمُ الصُّفْرَةَ ، وَيَمْنَعُ الْمِرَّةَ السُّودَاءَ ، وَيُصَيِّفُ فِي الذَّهْنِ ، وَيُجَوِّدُ الْحِفْظَ إِذَا كَانَ مَعَ اللَّبَانِ الدَّكْرِ ؛ در عسل ، درمان هر دردی است . هر کس ناشتا یک انگشت از آن را بلیسد ، این عسل ، بلغم [وی] آرا پایان می‌دهد ، صفرا را فرو می‌نشاند ، تلخه سیاه (زرداب) را مانع می‌شود ، ذهن را صفا می‌بخشد و اگر که همراه با کُنْدُر خورده شود ، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه‌السلام ، ص ۳۴۶ و بحار الأنوار ، ج ۶۶ ، ص ۲۹۳

حدیث ۲۵۲

امام رضا علیه‌السلام : مُدَاوِمَةُ أَكْلِ الْبَيْضِ يَعْزِضُ مِنْهُ الْكَلْفُ فِي الْوَجْهِ ؛ خوردن همیشگی تخم مرغ ، سبب پیدایش کک‌مک در صورت می‌شود . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۵۳

امام رضا علیه‌السلام : الْإِمْتِلَاءُ مِنَ الْبَيْضِ الْمَسْلُوقِ يورثُ الرِّبْوَ وَالْإِبْتِهَارَ ؛ پُرْخُورِي از تخم مرغ آب‌پز ، نفس‌تنگی و نفس‌بریدگی می‌آورد . طَبُّ الْإِمَامِ الرضا علیه‌السلام ، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۵۴

امام کاظم علیه‌السلام : كَثْرَةُ أَكْلِ الْبَيْضِ تَزِيدُ فِي الْوَلَدِ؛ فراوان خوردن تخم مرغ ، فرزند را افزون می‌سازد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۵ ، حدیث ۴

حدیث ۲۵۵

امام باقر علیه‌السلام : مَنْ عَدِمَ الْوَلِمَدَ فَلْيَأْكُلِ الْبَيْضَ وَلْيَكْثِرْ مِنْهُ ؛ فَإِنَّهُ يُكَثِّرُ النَّسْلَ ؛ هر کس فرزند ندارد ، تخم مرغ بخورد و فراوان از آن بهره برد ؛ چرا که نسل را می‌افزاید . طَبُّ الْأَثْمَةِ لابنی بسطام ، ص ۱۳۰ و دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۳۲

حدیث ۲۵۶

امام علی علیه السلام: **إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ شَكَا إِلَى اللَّهِ قَلْبَهُ النَّسْلِ فِي أُمَّتِهِ ، فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْمُرَهُمْ بِأَكْلِ الْبَيْضِ ، فَفَعَلُوا فَكَثُرَ النَّسْلُ فِيهِمْ ؛** یکی از پیامبران، از کمی زاد و ولد در میان امت خویش، به درگاه خداوند عز و جل نالید. خداوند، او را فرمود که مردم را به خوردن تخم مرغ، سفارش کند. مردم، این کار را کردند و از آن پس، زاد و ولد در میانشان فراوان شد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۶، حدیث ۸

حدیث ۲۵۷

امام کاظم علیه السلام: **مَنْ أَخَذَ سِكْرَتَيْنِ عِنْدَ النَّوْمِ ، كَانَتْ لَهُ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ ؛** هر کس در هنگام خفتن، دو شکر پاره بردارد، برای او در برابر هر دردی، مگر درد مرگ، درمان است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۶۳، حدیث ۱۱۸۷

حدیث ۲۵۸

امام کاظم علیه السلام: **تَأْخُذُ لِلْحُمَى وَزَنْ عَشْرَةَ دَرَاهِمٍ سِكْرًا بِمَاءٍ بَارِدٍ عَلَى الرَّبِيقِ ؛** برای تب، به اندازه وزن ده درهم، شکر به آب سرد درمی آمیزی و ناشتا می خوری. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۶۳، حدیث ۱۱۸۹

حدیث ۲۵۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَوْحَى إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ أَنْ: اِبْدَأْ بِالْمِلْحِ وَاخْتِمِ بِالْمِلْحِ ؛ فَإِنَّ فِي الْمِلْحِ دَوَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً ، أَهْوَنُهَا الْجُنُونُ ، وَالْحِذَامُ ، وَالْبَرَصُ ، وَوَجَعُ الْحَلْقِ وَالْأَضْرَاسِ ، وَوَجَعُ الْبَطْنِ ؛** خداوند عز و جل به موسی بن عمران وحی کرد که: (غذا را) با نمک، آغاز کن و با نمک، پایان ده؛ چرا که درمان هفتاد درد، در نمک است و کمترین این دردها دیوانگی، جذام، پسی، گلودرد، دندان درد و شکم درد است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۴۲۵، حدیث ۲۴۹۰

حدیث ۲۶۰

امام علی علیه السلام: **مَنْ ابْتَدَأَ طَعَامَهُ بِالْمِلْحِ ؛ ذَهَبَ عَنْهُ سَبْعُونَ دَاءً وَمَا لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ؛** هر کس غذای خود را با نمک آغاز کند، هفتاد درد و دردهای بسیار دیگری - که کسی جز خداوند عز و جل آنها را نمی داند - از وی دور می شوند. الخصال، صفحه ۶۲۳، حدیث ۱۰

حدیث ۲۶۱

امام صادق علیه السلام: **مَنْ ذَرَّ عَلَى أَوَّلِ لُقْمَيْهِ مِنَ طَعَامِهِ الْمِلْحَ ؛ ذَهَبَ عَنْهُ بِنَمَشِ الْوَجْهِ ؛** هر کس بر نخستین لقمه از غذای خود نمک پاشد، کک مک صورت او از میان می رود. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۶، حدیث ۸

حدیث ۲۶۲

امام کاظم علیه السلام: **قَصَبُ السُّكَّرِ يَفْتَحُ الشَّدْوَدَ ، وَلَا دَاءَ فِيهِ وَلَا غَائِلَةَ ؛** نیشکر، انسدادها را می گشاید و هیچ بیماری و عارضه‌ای در آن نیست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۶۳، ح ۱۱۹۱ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۱۸۹، ح ۲

حدیث ۲۶۳

امام رضا علیه السلام: السُّكَّرُ الطَّبْرَزْدُ يَأْكُلُ الْبَلْغَمَ أَكْلًا؛ شکر طبرزد، بلغم را به کلی از میان می برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۷، حدیث ۱

حدیث ۲۶۴

الإمام الباقر عليه السلام: - لُزْرَارَةٌ وَيَحْكُكُ يَا زُرَّارَةَ، ما أَغْفَلَ النَّاسَ عَنِ فَضْلِ السُّكَّرِ الطَّبْرَزْدِ! وَهُوَ يَنْفَعُ مِنْ سَبْعِينَ دَاءً، وَهُوَ يَأْكُلُ الْبَلْغَمَ أَكْلًا وَيَقْلَعُهُ بِأَصْلِهِ؛ امام باقر (علیه السلام) خطاب به زُراره (فرمودند): ای زُراره! دریغ از تو! چه قدر مردم از ارزش شکر طبرزد، بی خبرند، در حالی که برای هفتاد بیماری، سودمند است و بلغم را کاملاً فرو می خورد و ریشه کن می سازد! طَبَّ الْأَنْثَمِيَّةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ، ص ۶۷ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۰۰، ح ۱۱

حدیث ۲۶۵

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: سَيِّدُ طَعَامِ أَهْلِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّحْمُ، ثُمَّ الْأَرْزُ؛ مهتر همه خوراکی های ساکنان این سرای و آن سرای، گوشت و سپس برنج است. عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۳۵، ح ۷۹

حدیث ۲۶۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْأَرْزُ فِي الْأَطْعَمَةِ كَالسَّيِّدِ فِي الْقَوْمِ؛ برنج در میان خوراکی ها، به سان مهتر (رئیس) در میان قوم است. طَبَّ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، ص ۶ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۲۹۴

حدیث ۲۶۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: نِعَمَ الدَّوَاءِ الْأَرْزُ، بَارِدٌ صَيِّحٌ سَلِيمٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ برنج، نیکو دارویی است: سرد است و سالم و برکنار از هر بیماری. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۶۲، حدیث ۷

حدیث ۲۶۸

امام صادق علیه السلام: نِعَمَ الطَّعَامِ الْأَرْزُ، وَإِنَّا لَنَدَخِرُهُ لِمَرْضَانَا؛ برنج، نیکو غذایی است. ما آن را برای بیماران خویش نگه می داریم. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۲، حدیث ۴

حدیث ۲۶۹

امام صادق علیه السلام: شَكَارَ رَجُلٌ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قَسَاوَةَ الْقَلْبِ، فَقَالَ لَهُ: عَلَيْكَ بِالْعَدَسِ؛ فَإِنَّهُ يُرِقُّ الْقَلْبَ، وَيُسْرِعُ الدَّمْعَةَ؛ مردی نزد پیامبر خدا از سنگ دلی، اظهار ناراحتی کرد. به او فرمودند: بر تو باد عدس؛ چرا که دل را نازک می کند و اشک را شتاب می دهد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۳، حدیث ۳

حدیث ۲۷۰

امام باقر علیه السلام: كَانَ فِيما أَوْصَى بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ: يَا عَلِيُّ، كُلِّ الْعِدَسَ؛ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ مُقَدَّسٌ وَهُوَ يُرِقُّ الْقَلْبَ، وَيُكْتِرُ الدَّمْعَةَ، وَإِنَّهُ بَارِكٌ عَلَيْهِ سَبْعُونَ نَبِيًّا؛ از جمله سفارش‌های پیامبر خدا به علی علیه السلام آن بود که فرمودند: ای علی! عدس بخور؛ چرا که مبارک و مقدس است، دل را نازک می‌کند و اشک را افزون می‌سازد، و هفتاد پیامبر، دوام سودمندی آن را از خداوند متعال خواسته‌اند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۵۸، حدیث ۵

حدیث ۲۷۱

امام علی علیه السلام: أَكَلُ الْعِدَسِ، يُرِقُّ الْقَلْبَ، وَيُكْتِرُ الدَّمْعَةَ؛ عدس، دل را نازک می‌کند و اشک را می‌افزاید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۳، حدیث ۱

حدیث ۲۷۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْعِدَسِ؛ فَإِنَّهُ يُرِقُّ الْقَلْبَ، وَيُكْتِرُ الدَّمْعَةَ، وَلَقَدْ قَدَّسَهُ سَبْعُونَ نَبِيًّا؛ بر شما باد عدس؛ چرا که دل را نازک می‌کند و اشک را افزون می‌سازد. و هفتاد پیامبر، آن را پاک دانسته‌اند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۵۹، حدیث ۹

حدیث ۲۷۳

امام صادق علیه السلام: اللَّوْبِيَا يَطْرُدُ الرِّيحَ الْمُسْتَبِطَنَةَ؛ لوبیا، بادهای نهفته درون را دور می‌کند. الکافی، ج ۶، ص ۳۴۴، ح ۴

حدیث ۲۷۴

عن أحمد بن محمد بن محمد بن أبي نصر عن الإمام الرضا عليه السلام: الْجِمَصُ جَيِّدٌ لَوَجِعِ الظَّهْرِ وَكَانَ يَدْعُو بِهِ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ؛ به نقل از احمد بن محمد بن ابی نصر، از امام رضا علیه السلام: نخود برای کمردرد، خوب است. نیز درباره ایشان آمده است که پیش و پس از غذا، نخود می‌طلبیدند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۶۳، حدیث ۱

حدیث ۲۷۵

امام علی علیه السلام: نِعَمَ الْإِدَامِ الْخَلُّ يَكْسِرُ الْمِرَّةَ، وَيُطْفِئُ الصَّفْرَاءَ، وَيُحْيِي الْقَلْبَ؛ سرکه، نیکو خورشتی است؛ زرداب را می‌شکند، صفرا را فرو می‌نشانند و قلب را زنده می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۹، حدیث ۷

حدیث ۲۷۶

امام صادق علیه السلام: الْخَلُّ يُنِيرُ الْقَلْبَ؛ سرکه، قلب را روشن می‌کند. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۸۴، حدیث ۱۹۲۵

حدیث ۲۷۷

امام صادق علیه السلام: الْخَلُّ يَسْكِنُ الْمِرَارَ، وَيُحْيِي الْقَلْبَ، وَيَقْتُلُ دُودَ الْبَطْنِ، وَيَشُدُّ الْفَمَ؛ سرکه، تلخه را فرو می‌نشانند، قلب را زنده می‌سازد، کرم‌های شکم را می‌کشد و دهان را استحکام می‌بخشد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۵

حدیث ۲۷۸

امام صادق علیه السلام: الخَلُّ يَشُدُّ العَقْلَ؛ سرکه، عقل را استحکام می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۹، حدیث ۲

حدیث ۲۷۹

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَسْقُطَ أُذُنَاهُ وَلَا لَهَائُهُ، فَلَا يَأْكُلُ حُلُوهَا إِلَّا تَعَرَّغَرَ بِخَلٍّ؛ هر کس می‌خواهد گوش‌هایش و نیز زبان کوچکش فرو نیفتد، هیچ‌گاه شیرینی نخورد، مگر این که پس از آن، سرکه غرغره کند. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۴۰ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۵

حدیث ۲۸۰

امام رضا علیه السلام: مَنْ خَشِيَ الشَّقِيقَةَ وَالشَّوْصَةَ، فَلَا يُؤَخِّرُ أَكْلَ السَّمَكِ الطَّرِيِّ صَيْفًا وَشِتَاءً؛ هر کس از درد شقیقه و شکم درد می‌ترسد، نباید در تابستان و زمستان، خوردن ماهی تازه را به تأخیر افکند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴

حدیث ۲۸۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِدْمَانُ أَكْلِ السَّمَكِ الطَّرِيِّ، يُذِيبُ اللَّحْمَ؛ پیوسته خوردن ماهی تازه، گوشت را ذوب می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۵، صفحه ۱۹۰، حدیث ۱

حدیث ۲۸۲

امام علی علیه السلام: لَا تُدْمِنُوا أَكْلَ السَّمَكِ؛ فَإِنَّهُ يُذِيبُ الجَسَدَ؛ به خوردن ماهی، مداومت مکنید؛ زیرا تن را ذوب می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۳، حدیث ۵

حدیث ۲۸۳

امام علی علیه السلام: أَقْلُوا مِنْ أَكْلِ الحَيْتَانِ؛ فَإِنَّهَا تُذِيبُ اليَدَيْنِ، وَتُكَثِّرُ البَلْغَمَ، وَتُعَلِّطُ النَّفْسَ؛ کمتر ماهی بخورید؛ چرا که بدن را ذوب می‌کند، بلغم را افزون می‌سازد و نفس را سنگین می‌نماید. الخصال، صفحه ۶۳۶، حدیث ۱۰

حدیث ۲۸۴

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ يُسَجِّمَنَّ وَثَلَاثَةٌ يُهْزِلَنَّ، فَأَمَّا الَّتِي يُسَجِّمَنَّ: فإِذْمَانُ الحَمَامِ، وَشَمُّ الرَّائِحَةِ الطَّيِّبَةِ، وَلُبْسُ الثِّيَابِ اللَّيْنَةِ، وَأَمَّا الَّتِي يُهْزِلَنَّ: فإِذْمَانُ أَكْلِ البَيْضِ، وَالسَّمَكِ، وَالطَّلَعِ؛ سه چیز انسان را فربه می‌کند و سه چیز لاغر می‌سازد. آن سه که فربه می‌کند: حمام رفتن زیاد، بوییدن بوی خوش و پوشیدن لباس نرم است و آن سه که لاغر می‌کند: خوردن زیاد تخم مرغ، ماهی و خرما نارس است. الخصال: ۱۵۵ / ۱۹۴

حدیث ۲۸۵

امام رضا علیه السلام: الإِغْتِسَالُ بِالمَاءِ البَارِدِ بَعْدَ أَكْلِ السَّمَكِ يورِثُ الفَالِجَ؛ غسل کردن با آب سرد پس از خوردن ماهی، سست

اندامی در پی می‌آورد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۸۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: کُلُوا التَّمَرَ عَلَى الرِّيقِ؛ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ الدَّيْدَانَ فِي الْبَطْنِ؛ نَاشِنَا خَرْمَا بَخُورِيدٍ؛ چرا که کرم‌های شکم را می‌کشد. عیون أخبار الرضا علیه‌السلام، جلد ۲، صفحه ۴۸، حدیث ۱۸۵

حدیث ۲۸۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَطْعَمُوا نِسَاءَكُمْ فِي نَفَاسِهِنَّ التَّمَرَ؛ فَإِنَّهُ مَنْ كَانَ طَعَامُهَا فِي نَفَاسِهَا التَّمَرَ خَرَجَ وَلَدُهَا ذَلِكَ حَلِيمًا، فَإِنَّهُ كَانَ طَعَامَ مَرْيَمَ حِينَ وَلَدَتْ عِيسَى، وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ طَعَامًا هُوَ خَيْرٌ لَهَا مِنَ التَّمْرِ أَطْعَمَهَا إِيَّاهُ؛ به زنان خود در دوره نزدیک زایمان، خرما بدهید؛ زیرا هر کس که در دوره نزدیک زایمان غذایش خرما باشد، فرزندش بردبار زاده خواهد شد. خوراک مریم، هنگامی که عیسی را زایید، همین بود، در حالی که اگر خدا غذایی بهتر از خرما برای او سراغ داشت، همان را به وی می‌خوراند. کنز العمال، جلد ۱۲، صفحه ۳۴۰، حدیث ۳۵۳۱۳

حدیث ۲۸۸

امام صادق علیه‌السلام: اللَّحْمُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ، وَمَنْ تَرَكَ أَكْلَهُ أَيَّامًا فَسَدَ عَقْلُهُ؛ گوشت، گوشت می‌رویاند و بر عقل می‌افزاید؛ و هر کس آن را چند روز وا گذارد، عقلش تباه شود. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۷۲، حدیث ۶۸

حدیث ۲۸۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: اللَّحْمُ وَاللَّبَنُ؛ يُنْبِتَانِ اللَّحْمَ، وَيَشُدُّانِ الْعِظَامَ، وَاللَّحْمُ يَزِيدُ فِي السَّمْعِ وَالْبَصَرِ، وَاللَّحْمُ بِالْبَيْضِ يَزِيدُ فِي الْبَاءَةِ؛ گوشت و شیر، گوشت می‌رویاند و استخوان‌ها را استحکام می‌بخشد و گوشت، شنوایی و بینایی را افزون می‌کند و گوشت همراه با تخم‌مرغ، بر نیروی جنسی می‌افزاید. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۷۶، حدیث ۷۳

حدیث ۲۹۰

امام رضا علیه‌السلام: أَكَلُ اللَّحْمِ النَّيِّءِ يورثُ الدَّوْدَ فِي الْبَطْنِ؛ خوردن گوشت خام، در شکم، کرم پدید می‌آورد. طب الإمام الرضا علیه‌السلام، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۹۱

عن هشام بن سالم: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ أَكْلِ لَحْمِ النَّيِّءِ، فَقَالَ: هَذَا طَعَامُ السَّبَاعِ؛ به نقل از هشام بن سالم: از امام صادق (علیه‌السلام) درباره خوردن گوشت خام پرسیدم. فرمودند: این، خوراک درندگان است. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۷۱

حدیث ۲۹۲

امام باقر علیه‌السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُؤْكَلَ اللَّحْمُ غَرِيضًا، وَقَالَ: إِنَّمَا تَأْكُلُهُ السَّبَاعُ، وَلَكِنْ حَتَّى تُغَيِّرَهُ السَّمْسُ أَوْ النَّيَّارُ؛ پیامبر خدا، از این که گوشت، خام خورده شود، نهی کرد و فرمودند: تنها درندگان، چنین گوشتی

می‌خورند. [گوشت را] هنگامی بخورید که آفتاب یا آتش، آن را دیگرگون ساخته باشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۳، حدیث

۱

حدیث ۲۹۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ لَمْ يَأْكُلِ اللَّحْمَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا سَاءَ خُلُقُهُ، فَكُلُوا اللَّحْمَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي السَّمْعِ؛ هَر كَسٍ چهل روز گوشت نخورد، بدخوی می‌شود. گوشت بخورید؛ چرا که بر شنوایی می‌افزاید. الفردوس، جلد ۳، صفحه ۶۲۷، حدیث ۵۹۶۰ و دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۲۸ / ۲

حدیث ۲۹۴

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ يَدِنِهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلَّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ، وَيَقْوَى جِسْمَهُ وَيَشُدُّ لِسْتَهُ؛ هَر كَسٍ به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار آمد، گوشت گوسفند همراه با شیر بخورد؛ چرا که این خوراک، هر درد و عارضه‌ای را از اندام وی بیرون می‌برد، تن او را تقویت می‌کند و لته‌های او را نیز استحکام می‌دهد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۹۴، حدیث ۹

حدیث ۲۹۵

امام کاظم علیه السلام: مَنْ أَكَلَ مَرَقًا بِلَحْمِ بَقَرٍ أَذْهَبَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ الْبَرَصَ وَالْجُذَامَ؛ هَر كَسٍ آب گوشت گاو بخورد، خداوند، پیسی و جذام را از او دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۱۲

حدیث ۲۹۶

امام صادق علیه السلام: مَرَقُ لَحْمِ الْبَقَرِ يَذْهَبُ بِالْبَيَاضِ؛ آب گوشت گاو، پیسی را از میان می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲

حدیث ۲۹۷

امام صادق علیه السلام: مَرَقُ التَّيْلِقِ بِلَحْمِ الْبَقَرِ يَذْهَبُ بِالْبَيَاضِ؛ آب گوشت چغندر با گوشت گاو، سفیدی را از میان می‌برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۱۶، حدیث ۵

حدیث ۲۹۸

امام باقر علیه السلام: إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ شَكَّوْا إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا يَلْقَوْنَ مِنَ الْبَيَاضِ، فَشَكَا ذَلِكَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ: مُرُّهُمْ يَأْكُلُوا لَحْمَ الْبَقَرِ بِالتَّيْلِقِ؛ بنی اسرائیل، از لکه‌های سفیدی که [بر پوست] می‌دیدند، نزد موسی علیه السلام اظهار ناراحتی کردند. پس خداوند به موسی علیه السلام چنین وحی فرستاد: به آنان بگو که گوشت گاو، همراه با چغندر بخورند. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۲۶، حدیث ۲۱۰۷

حدیث ۲۹۹

عن سعد بن سعد: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ أَهْلَ بَيْتِي لَا يَأْكُلُونَ لَحْمَ الضَّأْنِ. قَالَ: فَقَالَ: وَلِمَ؟ قَالَ: قُلْتُ: إِنَّهُمْ يَقُولُونَ: إِنَّهُ يُهَيِّجُ بِهِمُ الْمِرَّةَ السُّودَاءَ وَالصُّدَاعَ وَالْأَوْجَاعَ. فَقَالَ لِي: يَا سَعِدُ. فَقُلْتُ: لَتَبَيْكَ! قَالَ: لَوْ عَلِمَ اللَّهُ عِزَّ وَجَلَّ شَيْئًا أَكْرَمَ مِنَ الضَّأْنِ لَفَدَى بِهِ إِسْمَاعِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛ بِهِ نَقَلَ مِنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ: بِهِ إِمَامٌ كَاطِمٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَفْتَمَ: خَانُوادَهُ مِنْ، گوشت میش نمی خوردند. پرسیدند: چرا؟ گفتیم: آنان می گویند این گوشت، تلخه سیاه و سردرد و دیگر دردها را در آنان تحریک می کند. به من فرمودند: ای سعد! گفتیم: لیبیک! فرمودند: اگر خداوند عز و جل چیزی را ارزشمندتر از میش می دانست، آن را فدیه اسماعیل علیه السلام می ساخت. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۰، حدیث ۲

حدیث ۳۰۰

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ يَدَيْهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلِّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ، وَيُقَوِّي جِسْمَهُ، وَيَشُدُّ لَتَتَهُ؛ هر کس در قلب یا بدن خود به ضعفی گرفتار آمد، گوشت میش با شیر بخورد؛ چرا که در این صورت، هر بیماری و عارضه‌ای، از بند بند تن او برون می‌رود، بدنش نیرو می‌گیرد و لته‌اش استحکام می‌یابد. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۵۹، حدیث ۱۸۱۹

حدیث ۳۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ اخْتَارَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ شَيْئًا... وَمِنَ الْغَنَمِ الضَّأْنَ؛ خداوند عز و جل از هر چیز، چیزی را برگزید... و از [میان انواع] گوسفند، میش را. الغنیه للنعمانی، صفحه ۶۷، حدیث ۷

حدیث ۳۰۲

امام کاظم علیه السلام: لَا أَرَى بِأَكْلِ الحُبَارَى بَأْسًا، وَإِنَّهُ جَيِّدٌ لِلْبَوَاسِيرِ، وَوَجَعَ الظَّهْرِ، وَهُوَ مِمَّا يُعِينُ عَلَى كَثْرَةِ الجِمَاعِ؛ در خوردن هویره، اشکالی نمی‌بینم. برای بواسیر و درد کمر، خوب است و از چیزهایی است که انسان را بر فراوانی آمیزش، یاری می‌رساند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۶

حدیث ۳۰۳

عن علي بن مهزيار: تَعَدَّيْتُ مَعَ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَآتَانِي بِقِطَاعٍ فَقَالَ: إِنَّهُ مُبَارَكٌ، وَكَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يُعْجِبُهُ، وَكَانَ يَأْمُرُ أَنْ يُطْعِمَ صَاحِبَ الْيَرْقَانِ يُشْوِي لَهُ فَإِنَّهُ يَنْفَعُهُ؛ به نقل از علی بن مهزیار: همراه با امام باقر علیه السلام ناهار خوردم. ایشان مرغ سنگخواری آورد و فرمودند: این، مبارک است. پدرم به آن علاقه داشت و می‌فرمودند: هر کس یرقان دارد، برایش از گوشت این مرغ، کباب کنند. او را سودمند خواهد افتاد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۵

حدیث ۳۰۴

امام صادق علیه السلام: إِذَا وَجِدَ أَحَدُكُمْ غَمًّا أَوْ كَرْبًا لَا يَدْرِي مَا سَبَبُهُ، فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الدَّرَاجِ؛ فَإِنَّهُ يَسْكُنُ عَنْهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى؛ هر گاه کسی از شما، اندوه یا گرفتاری‌ای دارد و نمی‌داند علتش چیست، گوشت کبکنجیر (کبک‌انجیر) بخورد. در این صورت، به خواست خداوند متعال، این اندوه و گرفتاری، فرو خواهد نشست. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۷۵، حدیث ۶۹

حدیث ۳۰۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ سَرَّهٗ أَنْ يَقِلَّ عَيْظُهُ، فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الدَّرَاجِ؛ هر کس دوست دارد خشمش کاستی بگیرد، گوشت کَبْکَنْجیر (کبک انجیر) بخورد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۳

حدیث ۳۰۶

امام کاظم علیه السلام: أَطْعُمُوا الْمَحْمُومَ لَحْمَ الْقَبَاجِ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّي السَّاقِينَ، وَيَطْرُدُ الْحُمَى طَرْدًا؛ به تبتدار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۴

حدیث ۳۰۷

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً شَحِمَ أَخْرَجَتْ مِثْلَهَا مِنَ الدَّاءِ؛ هر کس یک لقمه پیه بخورد، آن لقمه هم اندازه خویش، بیماری را از بدن بیرون می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۵

حدیث ۳۰۸

امام علی علیه السلام: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اللَّحْمُ وَالشَّحْمُ، فَقَالَ: لَيْسَ مِنْهُمَا بَضْعَةٌ تَقَعُ فِي الْمَعِدَةِ إِلَّا أَنْبَتَتْ مَكَانَهَا شِفَاءً، وَأَخْرَجَتْ مِنْ مَكَانِهَا دَاءً؛ نزد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از گوشت و پیه یاد شد. فرمودند: هیچ پاره‌ای از این دو در معده جای نمی‌گیرد، مگر این که در جای آن، شفا می‌روید و بیماری‌ای از آن جا می‌رود. عیون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۲، صفحه ۴۱، حدیث ۱۳۰

حدیث ۳۰۹

امام علی علیه السلام: الشَّحْمُ يُخْرِجُ مِثْلَهُ مِنَ الدَّاءِ، وَلَمْ يَسْتَشْفِ النَّاسُ بِشِفَاءِ أَفْضَلِ مِنَ السَّمَنِ، وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ؛ پیه، هم اندازه خود، بیماری را از بدن بیرون می‌برد. مردم، به هیچ چیز بهتر از روغن حیوانی و قرائت قرآن، درمان نجسته‌اند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۸۶، حدیث ۲۸۴۷۲

حدیث ۳۱۰

امام علی علیه السلام: إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُخْرِجْ مِنْهُ الْغُدَدَ؛ فَإِنَّهُ يُخْرِكُ عِرْقَ الْجُدَامِ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غده‌ها را از آن بیرون آورد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می‌کنند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۵

حدیث ۳۱۱

امام رضا علیه السلام: إِدْمَانُ أَكْلِ كُلِّ الْعَنَمِ وَأَجْوَافِهَا، يَعْكِسُ الْمِثْلَانَهُ؛ عادت داشتن به خوردن قلوه و شکمبه (سیرابی) گوسفند، مثانه را دیگرگون می‌کند. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۶۴ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۳۱۲

امام علی علیه السلام: مَنْ أَرَادَ الْبُقَاءَ وَلَا بَقَاءَ فَلْيُبَاكِرِ الْغَدَاءَ، وَلْيَجُودِ الْحِذَاءَ، وَلْيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ. هر کس طالب ماندن است، که البته ماندنی در کار نیست؛ صبح زود صبحانه بخورد، کفش خوب بپوشد، قرص خود را کم کند. عیون أخبار الرضا علیه السلام: ۲ / ۱۱۲ / ۳۸

حدیث ۳۱۳

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ الْجَرَجِيرَ بِاللَّيْلِ ضَرَبَ عَلَيْهِ عِرْقُ الْجُدَامِ مِنْ أَنْفِهِ وَبَاتَ يُنَزِفُ الدَّمَ؛ هر کس شبانگاه جرجیر بخورد، رگ جدام، از بینی وی بر آن یورش می‌آورد و آن شب را شبِ خونریزی می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۸، حدیث ۲

حدیث ۳۱۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَكْرَهُ الْجَرَجِيرَ، وَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى شَجَرَتِهَا نَابِتَةً فِي جَهَنَّمَ، وَمَا تَصَلَّعَ مِنْهَا رَجُلٌ بَعْدَ أَنْ يُصَلِّيَ الْعِشَاءَ إِلَّا بَاتَ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَنَفْسُهُ تُنَازِعُهُ إِلَى الْجُدَامِ؛ من، جرجیر را خوش نمی‌دارم و گویا درخت آن را می‌نگرم که در دوزخ، رویده است. هیچ کس پس از گزاردن نماز عشا، درون را از آن پُر نمی‌سازد، مگر این که آن شب را در حالی به خواب می‌رود که جان او تا صبح با جدام، دست و پنجه نرم می‌کند. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۲۴، حدیث ۲۰۹۷

حدیث ۳۱۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْكَمَاءِ الرَّطْبَةِ؛ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَنِّ، وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ؛ بر شما باد قارچ تازه؛ چرا که از همان مَن است و آبش، شفایی برای چشم است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵۰، حدیث ۲۸۳۱۱

حدیث ۳۱۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنِّ الَّذِي أَنْزَلَهُ اللَّهُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ، وَهِيَ شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ؛ قارچ، از همان مَن است که خداوند بر بنی اسرائیل نازل کرد، و آن، شفایی برای چشم است. عیون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۲، صفحه ۷۵، حدیث ۳۴۹

حدیث ۳۱۷

امام صادق علیه السلام: لَيْسَ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ بَقْلَةٌ أَشْرَفُ وَلَا أَنْفَعُ مِنَ الْفَرَفِخِ؛ وَهُوَ بَقْلَةٌ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ؛ در روی زمین، گیاهی والاتر و سودمندتر از خُرفه نیست، و آن، سبزی فاطمه علیها السلام است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۷، حدیث ۱

حدیث ۳۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْفَرَفِخِ؛ فَهِيَ الْمِكْيِسَةُ، فَإِنَّهُ إِنْ كَانَ شَيْءٌ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ فَهِيَ؛ بر شما باد خُرفه؛ چرا که زیرکی می‌دهد و اگر تنها یک چیز باشد که عقل را افزون می‌کند، همان است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۳۲۳، حدیث ۲۰۹۴

حدیث ۳۱۹

امام کاظم علیه السلام: **إِنَّ السَّلْمَقَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجُدَامِ** ، وما دَخَلَ جَوْفَ الْمُبْرَسَمِ مِثْلَ وَرَقِ السَّلْمَقِ؛ چغندر ، رگ جذام را به کلی از میان می برد . هیچ چیز به درون گرفتار به برسا در نیامده است که همانند برگ چغندر باشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۵

حدیث ۳۲۰

امام رضا علیه السلام: **أَطْعَمُوا مَرْضَاكُمْ السَّلْمَقَ - يَعْنِي وَرَقَهُ - فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً وَلَا دَاءَ مَعَهُ وَلَا غَائِلَمَهُ لَهُ ، وَيُهْدِي نَوْمَ الْمَرِيضِ ، وَاجْتَنِبُوا أَسْلَمَهُ ؛ فَإِنَّهُ يَهَيِّجُ السَّوْدَاءَ؛** به بیمارانتان ، چغندر (یعنی برگ آن را) بدهید ؛ چرا که در آن ، درمان است و هیچ بیماری‌ای به همراه ندارد و هیچ عارضه‌ای در آن نیست و خواب بیمار را آرام می سازد . اما از خود چغندر پرهیزید ؛ چرا که سودا را تحریک می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۹ ، حدیث ۴

حدیث ۳۲۱

امام صادق علیه السلام: **لَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِي شَيْءٍ شِفَاءً أَكْثَرَ مِنَ الشَّعِيرِ ، مَا جَعَلَهُ غِذَاءَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛** اگر خداوند در چیزی بیش از جو بهبود دهندگی می دید ، آن را خوراک پیامبران قرار نمی داد . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص ۳۳۴ ، ح ۱۰۷۶

حدیث ۳۲۲

امام رضا علیه السلام: **فَضَّلَ خُبْزَ الشَّعِيرِ عَلَى الْبُرِّ كَفَضْلِنَا عَلَى النَّاسِ ، وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَقَدْ دَعَا لِأَكْلِ الشَّعِيرِ وَبَارَكَ عَلَيْهِ ، وَمَا دَخَلَ جَوْفًا إِلَّا وَأَخْرَجَ كُلَّ دَاءٍ فِيهِ ، وَهُوَ قَوْتُ الْأَنْبِيَاءِ وَطَعَامُ الْأَبْرَارِ ، أَبِي اللَّهِ تَعَالَى أَنْ يَجْعَلَ قَوْتَ أَنْبِيَائِهِ إِلَّا شَعِيرًا ؛** برتری نان جو بر گندم ، همانند برتری ما بر دیگر مردمان است . هیچ پیامبری نیست که برای خورنده جو دعا نکرده و برای او برکت نخواست باشد و هیچ درونی نیست که جو بدان درآمده و همه دردها از آن بیرون نرفته باشد . آن ، خوراک پیامبران و غذای نیکان است . خداوند متعال ، جز این را نخواست است که خوراک پیامبران خویش را جو قرار دهد . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۰۴ ، ح ۱

حدیث ۳۲۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **كُلِّ الْخَسِّ ؛ فَإِنَّهُ يورِثُ النَّعَاسَ ، وَيَهْضِمُ الطَّعَامَ ؛** کاهو بخور که خواب آور است و غذا را هضم می کند . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص ۳۹۶ ، ح ۱۳۴۴

حدیث ۳۲۴

امام صادق علیه السلام: **عَلَيْكُمْ بِالْخَسِّ ؛ فَإِنَّهُ يُصَفِّي الدَّمَ؛** بر شما باد کاهو ؛ چرا که خون را تصفیه می کند . الکافی ، ج ۶ ، ص ۳۶۷ ، ح ۱

حدیث ۳۲۵

امام صادق علیه السلام: **نِعَمَ الْبَقْلُ الْهِنْدَبَاءُ ، وَلَيْسَ مِنْ وَرَقِهِ إِلَّا وَعَلَيْهَا قَطْرَةٌ مِنَ الْجَنَّةِ ، فَكُلُوهَا وَلَا تَنْفُضُوهَا عِنْدَ أَكْلِهَا .** و كان أبي عليه السلام ينهاها أن تنفضه إذا أكلناه ؛ کاسنی ، نکو سبزی‌ای است . هیچ برگی از آن نیست که قطره‌ای از بهشت بر آن نباشد . آن را بخورید و به گاه خوردن ، متکانید . پدرم علیه السلام ما را نهی می فرمود که به هنگام خوردن کاسنی ، آن را بتکانیم . الکافی ،

جلد ۶، صفحه ۳۶۳، حدیث ۴

حدیث ۳۲۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: کُلُوا الثُّومَ وَتَدَاوُوا بِهِ؛ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً؛ سیر بخورید و بدان درمان کنید؛ چرا که درمان هفتاد درد در آن هست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۹۴، ح ۱۳۳۵ و دانش نامه احادیث پزشکی: ج ۲ / ح ۲۶۲

حدیث ۳۲۷

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يُصِيبَهُ رِيحٌ، فَلْيَأْكُلِ الثُّومَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ؛ هر کس می خواهد بادی دامنگیر او نشود، در هر هفت روز، [یک بار] سیر بخورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، ص ۴۱ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۵

حدیث ۳۲۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْكَرْفَسِ؛ فَإِنَّهُ إِنْ كَانَ شَيْءٌ يَزِيدُ فِي الْعَقْلِ فَهُوَ هُوَ؛ بر شما باد کرفس؛ چرا که اگر بنا بود تنها یک چیز عقل را افزون کند، آن، همین بود. طب النبوی صلی الله علیه و آله و سلم، ص ۱۱، بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۰۰

حدیث ۳۲۹

سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكُرَاثِ، فَقَالَ: كُلُّهُ؛ فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيَطْرُدُ الرِّيَّاحَ، وَيَقَطِّعُ الْبُوَاسِيرَ، وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ لِمَنْ أَدْمَنَ عَلَيْهِ؛ به نقل از فرات بن أَحَنَفٍ: از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند. فرمودند: آن را بخور؛ چرا که در آن، چهار ویژگی است: بوی دهان را خوش می سازد؛ بادها را [از بدن] می راند؛ بواسیر را ریشه کن می کند؛ و برای کسی که بر [خوردن] آن مداومت ورزد، مایه ایمنی از جذام است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۵، حدیث ۴

حدیث ۳۳۰

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ الْجَرَجِيرَ بِاللَّيْلِ ضَرَبَ عَلَيْهِ عِرْقُ الْجُذَامِ مِنْ أَنْفِهِ، وَبَاتَ يُنَزِّفُ الدَّمَ؛ هر کس شب هنگام، تره تیزک بخورد، رگ جذام به بینی او حمله کند و چون شب بخوابد، خون دماغ شود. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۸، حدیث ۲

حدیث ۳۳۱

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِالْهِنْدَبَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْمَاءِ، وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ، وَهُوَ حَارٌّ لَيْنٌ يَزِيدُ فِي الْوَلَدِ الذُّكُورَةَ؛ بر تو باد کاسنی؛ چرا که آب (منی) را افزون می سازد و فرزند را نکو می کند. گرم و ملین است و پسرزایی را بیشتر می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۳، حدیث ۶

حدیث ۳۳۲

امام رضا علیه السلام: الْهِنْدَبَاءُ شِفَاءٌ مِنْ أَلْفِ دَاءٍ، مَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ ابْنِ آدَمَ إِلَّا قَمَعَهُ الْهِنْدَبَاءُ؛ کاسنی، درمان هزار درد است. هیچ دردی در درون آدمی زاده نیست، مگر این که کاسنی، آن را در هم می کوبد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۳، حدیث ۹

حدیث ۳۳۳

امام صادق علیه السلام: كَانَ أَحَبَّ الصِّبَاغِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْخَلُّ ، وَأَحَبُّ الْبُقُولِ إِلَيْهِ الْحَوْكُ ، يَعْنِي : الْبَادِرُوجَ ؛ نزد پیامبر خدا، سرکه، دوست داشتنی‌ترین نانخورش، و حوک (یعنی بادروج)، دوست داشتنی‌ترین سبزی بود. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۳۰۴ ، حدیث ۱۸

حدیث ۳۳۴

امام علی علیه السلام: كَانَ يُعْجِبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْبُقُولِ الْحَوْكُ ؛ پیامبر خدا از میان سبزی‌ها، به حوک ، علاقه داشت . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۱

حدیث ۳۳۵

امام علی علیه السلام: ذُكِرَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الْحَوْكُ وَهُوَ الْبَادِرُوجُ ، فَقَالَ : بَقَلْتِي وَبَقَلَمَةُ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي ، وَإِنِّي لِأَجْبَهَا وَأَكُلُهَا ؛ نزد پیامبر خدا از حوک - که همان بادروج است - سخن به میان آوردند . فرمودند: سبزی من و سبزی پیامبران پیش از من است و من ، آن را دوست دارم و می‌خورم. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۸۷ ، حدیث ۱۳۰۶

حدیث ۳۳۶

امام صادق علیه السلام: الْحَوْكُ بَقَلَمَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، أَمَا إِنْ فِيهِ ثَمَانٌ خِصَالٍ : يُمِرُّ ، وَيَفْتِيحُ السَّدَدَ ، وَيُطَيِّبُ الْجُشَاءَ ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ ، وَيُشَهِّي الطَّعَامَ ، وَيَسْلُ الدَّاءَ ، وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ ، إِذَا اسْتَقَرَّ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ قَمَعَ الدَّاءَ كُلَّهُ ؛ حوک (بادروج)، سبزی پیامبران است . بدانید که در آن ، هشت ویژگی است : اشتها آور است، گرفتگی‌های عروق و مجاری را می‌گشاید ، آروغ را خوش بو می‌سازد ، دهان را بوی خوش می‌بخشد ، غذا را دوست داشتنی می‌سازد ، درد و بیماری را از بدن بیرون می‌کشد و امان انسان از جذام است . چون در درون انسان جای گیرد ، همه بیماری‌ها را فرو می‌نشانند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۴

حدیث ۳۳۷

امام علی علیه السلام: نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ إِلَى الْبَادِرُوجِ ، فَقَالَ : هَذَا الْحَوْكُ ، كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مَنِيَّتِهِ فِي الْجَنَّةِ ؛ پیامبر خدا به بادروج نگرستند و فرمودند: این ، حوک است . گویا که رستگاه آن را در بهشت می‌نگرم . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۱۹ ، حدیث ۲۰۷۵

حدیث ۳۳۸

امام رضا علیه السلام: - فِي الْبُقُولِ أَفْضَلُهَا . . . الْهِنْدَبَاءُ ، وَالْحَسُّ ؛ - درباره سبزی‌ها: بهترین آنها ، کاسنی و کاهو است . الدعوات ، صفحه ۱۵۹ ، حدیث ۴۳۶

حدیث ۳۳۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْهِنْدَبَاءُ سَيِّدُ الْبُقُولِ ؛ کاسنی، مهتر همه سبزی‌هاست . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۱۳ ،

حدیث ۲۰۴۹

حدیث ۳۴۰

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: الْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ؛ يَشُدُّ اللِّثَاتِ، وَيَجَلِبُ الرِّزْقَ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ؛ خَلَالُ كَرْدَن پَس از [خوردن] غذا، لته‌ها را محکم می کند، روزی می آورد و بوی دهان را خوش می سازد. إحقاق الحقّ، جلد ۱۲، صفحه ۲۸۳

حدیث ۳۴۱

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: تَخَلَّلُوا عَلَى أَثَرِ الطَّعَامِ؛ فَإِنَّهُ صِحَّةٌ لِلنَّابِ وَالنَّوْاجِدِ، وَيَجْلِبُ عَلَى الْعَبْدِ الرِّزْقَ؛ در پی غذا خوردن، خلال کنید؛ چرا که مایه سلامت دندان‌های نیش و نواجِد (آسیا) است و برای انسان، جلب روزی می کند. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱۰۶۱

حدیث ۳۴۲

قال الصادق - عليه السلام -: من لم ياكل اللحم اربعين يوما ساء خلقه و من ساء خلقه فاذنوا في اذنه؛ کسی تا چهل روز گوشت نخورد بد اخلاق می شود، وقتی که بد اخلاق شد در گوش او اذان بگویند. (من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۲۹۶)

حدیث ۳۴۳

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: يا على! ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاء في الجسد و يمن في الرزق؛ يا على! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن، شفای بدن و برکت در روزی است. (بحار الانوار، ج ۶۶، ص ۳۵۶)

حدیث ۳۴۴

قال الصادق - عليه السلام -: الوضوء قبل الطعام و بعده يذهب الفقر؛ وضو پیش از غذا و بعد از غذا، فقر را از بین می برد. (وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۲۵۶)

حدیث ۳۴۵

من شرب الخمر لم تقبل له صلاة اربعين ليلة فان عاد فاربعين ليلة من يوم شربها فان مات في تلك الاربعين ليلة من غير توبة سقاه الله يوم القيامة من طينة خبال؛ کسی که شراب می نوشد نماز وی تا چهل شبانه روز مقبول نیست و اگر بار دیگر لب به شراب زد باز هم تا چهل شب و اگر بدون ((توبه)) در این اوقات بمیرد، خداوند متعال وی را از خاک فاسد سیراب خواهد ساخت. (تفسیر القمی، ج ۱، ص ۱۸۱)

حدیث ۳۴۶

قال علی - عليه السلام -: و اياكم و البطننة فانها مقساء للقلب و مكسله عن الصلوة و مفسدة للحسد؛ از پر خوری دوری کنید که موجب قساوت قلب و باعث کسالت از اقامه نماز و سبب تباهی بدن است. (غرر الحکم، ص ۸۰)

حدیث ۳۴۷

قال الباقر - علیه السلام - : من شرب الخمر فسکر منها لم یقبل الله صلاته اربعین یوما فان ترک الصلاة فی هذه الايام ضوعف علیه العذاب لترك الصلاة ؛ کسی که شراب بنوشد و مست شود، تا چهل روز، نماز او قبول نیست ؛ پس اگر نمازی را در این روزها ترک کند، عقاب و کیفر وی نیز چند برابر است . (ثواب الاعمال ، ص ۵۵۱)

حدیث ۳۴۸

قال رسول الله - صلی الله علیه وآله - : من عرف الله و عظمه منع فانه من الکلام و بطنه من الطعام و عنا نفسه بالصیام و القیام ؛ کسی که خدا را شناخت و به عظمتش پی برد، دهان خود را از سخن (بی مورد)، و شکم را از غذای حرام باز می دارد، و به استقبال سختی روزه و نماز جهت دریافت پاداش و جلب رضایت حق می شتابد. (سفینه البحار، ج ۲، ص ۱۷۸)

حدیث ۳۴۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: الْحِمِيَةُ رَأْسُ الدَّوَاءِ ، وَالْمَعِدَةُ بَيْتُ الدَّاءِ ، وَعَوَّدُوا كُلَّ جِسْمٍ مَا اعْتَادُوا ؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است . هر بدنی را به همان که بدان خو می گیرد، عادت دهید . الأحكام النبویة ، جلد ۲ ، صفحه ۷

حدیث ۳۵۰

امام صادق علیه السلام می فرمایند: شُرِبُ السَّوِيقِ بِالزَّيْتِ يُنَبِّتُ اللَّحْمَ ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ ، وَيُرِقُّ الْبَشْرَةَ ، وَيَزِيدُ فِي الْبَاهِ ؛ خوردن سویق با روغن زیتون، گوشت می رویند، استخوان را استحکام می بخشد، پوست را نازک می کند و بر توان جنسی می افزاید . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۶، حدیث ۷

حدیث ۳۵۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: اللَّحْمُ بِالْبَيْضِ يَزِيدُ فِي الْبَاءَةِ ؛ گوشت با تخم مرغ ، بر توان جنسی می افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۷۳

حدیث ۳۵۲

امام کاظم علیه السلام می فرمایند: مَنْ أَكَلَ الْبَيْضَ وَالْبَصَلَ وَالزَّيْتِ ، زَادَ فِي جِمَاعِهِ ، وَمَنْ أَكَلَ اللَّحْمَ بِالْبَيْضِ ، كَبَّرَ عَظْمٌ وَلَدِيهِ ؛ هر کس تخم مرغ و پیاز و روغن زیتون بخورد، بر توان جنسی او افزوده شود و هر کس گوشت و تخم مرغ بخورد ، استخوان فرزندش درشت باشد . بحار الأنوار ، جلد ۱۰ ، صفحه ۸۴ ، حدیث ۴۱

حدیث ۳۵۳

امام صادق علیه السلام می فرمایند: إِنَّ نَبِيًّا مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ شَكَا إِلَى اللَّهِ عِزَّ وَ جَلَّ الضَّعْفَ ، وَقَلَّةَ الْجِمَاعِ ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْهَرِيْسَةِ ؛ یکی از پیامبران، از ضعف و کمی توان آمیزش به درگاه خداوند عز و جل اظهار ناراحتی کرد. خداوند، او را به خوردن حلیم، فرمان داد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۱۹ ، حدیث ۲

حدیث ۳۵۴

امام صادق علیه السلام می فرماید: **إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شَكَاَ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَجَعَ الظَّهْرَ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْحَبِّ بِاللَّحْمِ - يَعْنِي الْهَرِيْسَةَ -**؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به درگاه پروردگار خویش عز و جل از کمز درد نالید. خداوند به او فرمود که دانه با گوشت بخورد، یعنی هریسه. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۰، حدیث ۳

حدیث ۳۵۵

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: **أَتَانِي جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَمَرَنِي بِأَكْلِ الْهَرِيْسَةِ، لِيَشْتَدَّ ظَهْرِي، وَأَقْوَى بِهَا عَلَى عِبَادَةِ رَبِّي؛** جبرئیل، نزد من آمد و مرا به خوردن هریسه (هلیم)، فرمان داد تا پشتم قوی شود و با آن، توان بندگی پروردگار خویش بیابم. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۱۶۹، حدیث ۱۴۷۰

حدیث ۳۵۶

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: **خَمْسُ خِصَالٍ تَوْرِثُ الْبَرَصَ: الثَّوْرَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ، وَالتَّوَضُّؤُ وَالِإِغْتِسَالُ بِالمَاءِ الَّتِي تَسِيخُنُهُ الشَّمْسُ، وَالْأَكْلُ عَلَى الْجَنَائِيَّةِ، وَغَشْيَانُ الْمَرْأَةِ فِي أَيَّامِ حَيْضَتِهَا، وَالْأَكْلُ عَلَى الشَّيْبِ؛** پنج چیز است که پیسی می آورد: نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه؛ وضو گرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است؛ خوردن در حال جنابت؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش؛ و خوردن در حال سیری. الخصال، صفحه ۲۷۰، حدیث ۹

حدیث ۳۵۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: **الْأَكْلُ عَلَى الشَّيْبِ يورِثُ الْبَرَصَ؛** خوردن از روی سیری، پیسی می آورد. الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث ۳۵۸

امام علی علیه السلام می فرماید: **إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُخْرِجْ مِنْهُ الْعُدَدَ؛ فَإِنَّهُ يُحَرِّكُ عِرْقَ الْجُدَامِ؛** هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غده‌ها را از آن بیرون آورد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می کنند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۵

حدیث ۳۵۹

امام رضا علیه السلام می فرماید: **اسْتَكْبَرُوا مِنَ اللَّبَانِ وَاسْتَبَقَوْهُ وَامَضَ غَوْهُ، وَأَحْبَبُّهُ إِلَى الْمَضْغِ؛ فَإِنَّهُ يَنْزِفُ بَلْغَمَ الْمَعِدَةِ وَيُنْظِفُهَا، وَيُسَدُّ الْعَقْلَ، وَيُمِرُّ الطَّعَامَ؛** فراوان کُندر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجوید. برای من، جویدن آن، دوست داشتنی تر است؛ بلغم معده را می زداید و آن را تمیز می کند، عقل را استحکام می بخشد و غذا را می گوارد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۳، حدیث ۱۴۴۲

حدیث ۳۶۰

امام صادق علیه السلام می فرماید: **نِعَمَ الطَّعَامُ الْأَرُزُّ؛ يُوسِّعُ الْأَمْعَاءَ، وَيَقْطَعُ الْبَوَاسِيرَ، وَإِنَّا لَنُغِبُّ أَهْلَ الْعِرَاقِ بِأَكْلِهِمُ الْأَرُزَّ وَالْبُسْرَ؛** فَإِنَّهُمَا

يُوسِرُ عَانَ الْأَمْعَاءِ، وَيَقْطَعَانِ الْبَوَاسِيرَ؛ بَرْنَجٌ، خُوبٌ خُورَاكِي اسْت! رُودَهَا رَا فِرَاخٌ مِي كُنْدُ وَ بَوَاسِيرٌ رَا رِيْشَه كُن مِي سَازَد. مَا بَر مَرْدَمِ عِرَاقٍ، غَبْطَه مِي خُورِيمِ كِه بَرْنَجٌ وَ خُرْمَا خُرْكٌ مِي خُورِنْد. اَيْن دُو، رُودَهَا رَا فِرَاخٌ مِي كُنْدُ وَ بَوَاسِيرٌ رَا رِيْشَه كُن مِي سَازِنْد. الْكَافِي، جلد ۶، صفحه ۳۴۱، حديث ۲

حديث ۳۶۱

امام رضا عليه السلام می فرمایند: يَتَّبِعِي أَنْ تَحْدَرَ... أَنْ تَجْمَعَ فِي جَوْفِكَ الْبَيْضَ وَالسَّمَكَ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ؛ فَإِنَّهُمَا إِذَا اجْتَمَعَا وَلَدَا الْقَوْلَجَ، وَرِيَاخَ الْبَوَاسِيرِ، وَوَجَعَ الْأَضْرَاسِ؛ بَايْدُ اَز اَيْن پِيرهيزِي كِه... تَخْمِ مَرِغٌ وَ مَاهِي رَا هَم زَمَانِ دَر مَعْدَه كِرْدِ آوَرِي؛ چُون هَر گَاه اَيْن دُو بَا يَكْدِي كِرْدِ كِرْدِ آيْنْد، قَوْلَجٌ، بَاد بَوَاسِيرٌ وَ دِنْدَانِ دَرْدِ بَه وَجُودِ مِي آوَرِنْد. بَحَارُ الْأَنْوَارِ، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حديث ۳۶۲

امام رضا عليه السلام می فرمایند: أَكُلِ اللَّحْمَ النَّيِّ يُوْرِثُ الدُّوْدَ فِي الْبَطْنِ؛ خُورْدِنِ كُوشْتِ نَپِخْتَه، دَر شَكْمِ، كِرْمِ اِيْجَادِ مِي كُنْد. بَحَارُ الْأَنْوَارِ، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حديث ۳۶۳

امام علي عليه السلام می فرمایند: يَا كَمِيْلُ، لَا تُوقِرَنَّ مَعِدَتَكَ طَعَامًا، وَدَعْ فِيهَا لِلْمَاءِ مَوْضِعًا، وَلِلزَّيْحِ مَجَالًا، وَلَا تَرْفَعْ يَدَكَ مِنَ الطَّعَامِ إِلَّا وَأَنْتَ تَشْتَهِيهِ؛ فَإِنْ فَعَلْتَ ذَلِكَ فَأَنْتَ تَسْتَمِرُّهُ؛ فَإِنَّ صِحَّةَ الْجِسْمِ مِنْ قَلَّةِ الطَّعَامِ وَقَلَّةِ الْمَاءِ؛ اِي كَمِيْلُ! مَبَادَا مَعْدَهَاتِ رَا اَز خُورَاكِ، سَنَكِيْنِ كُنِي. دَر اَنْ، جَايِي بَرَايِ اَبِّ وَ جَايِي بَرَايِ بَادِ وَ اَكْذَارِ وَ هَنَكَا مِي كِه هَنُوزِ بَه خُورْدِنِ اَشْتَهَا دَارِي، اَز غِذَا خُورْدِنِ دَسْتِ بَكْشِ، كِه اَكْرُ چَنِينِ كُنِي، غِذَا رَا كُوَارَا خُوَاهِي يَافْت؛ چِه، تَنْدَرَسْتِي، اَز كَمِ خُورْدِنِ وَ كَمِ اَشَامِيْدِنِ اسْت. تَحْفُ الْعُقُولِ، صفحه ۱۷۲

حديث ۳۶۴

امام صادق عليه السلام می فرمایند: الْاِسْتِلْقَاءُ بَعْدَ الشَّبَعِ: يُسْمِنُ الْبَدَنَ، وَيُمْرِي الطَّعَامَ، وَيَسْلُ الدَّاءَ؛ بَه پِشْتِ دِرَازِ كَشِيْدِنِ پَسِ اَز غِذَا خُورْدِنِ، بَدَنِ رَا چَاقِ مِي كُنْد، غِذَا رَا كُوَارَا مِي سَازَد وَ دَرْدِ رَا [اَز دَرُوْنِ اِنْسَانِ] بِيروْنِ مِي كُنْد. بَحَارُ الْأَنْوَارِ، جلد ۶۶، صفحه ۴۱۲، حديث ۹

حديث ۳۶۵

پيامبر اکرم صلی الله عليه و آله و سلم می فرمایند: اِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ اَوْحَى اِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ اَنْ اِبْدَأَ بِالْمِلْحِ وَ اَخْتِمَ بِالْمِلْحِ؛ فَإِنَّ فِي الْمِلْحِ دَوَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً، اَهُونُهَا الْجُنُونُ، وَ الْجُرْدَانُ، وَ الْبَرَصُ، وَ وَجَعُ الْحَلْقِ وَ الْأَضْرَاسِ، وَ وَجَعُ الْبَطْنِ؛ خُداوْنْدِ عَزَّ وَ جَلَّ بَه مُوسَى بِنِ عِمْرَانَ، وَحِي فَرَسْتَادِ كِه: غِذَا رَا بَا نَمَكِ، اَغَاظِ كُنْ وَ بَا نَمَكِ، پَايَانِ دِه؛ چَرَا كِه دَر نَمَكِ، دَرْمَانِ هَفْتَادِ دَرْدِ اسْتِ كِه كَمْتَرِيْنِ اَنْهَا، دِيوَانَكِي، جِذَامِ، پِيْسِي، كَلُوْدَرْدِ، دِنْدَانِ دَرْدِ وَ شَكْمِ دَرْدِ اَبْشُد. بَحَارُ الْأَنْوَارِ، جلد ۶۶، صفحه ۳۹۸، حديث ۲۱

حديث ۳۶۶

امام حسين عليه السلام می فرمایند: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ: يَا بَنِيَّ، نَمِ عَلَى قَفَاكَ يَخْمَصُ بَطْنَكَ، وَ اَشْرَبِ

الماء مَصًّا يَمْرَأُكَ أَكْلُكَ؛ پیامبر خدا به من فرمودند: فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید. دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵۹

حدیث ۳۶۷

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: مَنْ عَسَلَ يَدَهُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعِدَهُ بُورِكَ لَهُ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ، وَعَاشَ مَا عَاشَ فِي سَعِيهِ، وَعُوفِيَ مِنْ بَلْوَى فِي جَسَدِهِ؛ هر که قبل و بعد از غذا دستهایش را بشوید، در اول و آخر آن غذا به او برکت داده شود و تا زنده است در رفاه به سر برد و از بیماری جسمی در امان ماند. المحجَّه البيضاء: ۳ / ۶

حدیث ۳۶۸

امام حسن علیه‌السلام می‌فرماید: آداب سفره دوازده تاست که هر مسلمانی باید آنها را بداند: چهارتای آنها واجب است، چهار تا سنت (مستحب) و چهار تا از باب رعایت ادب می‌باشد. اما آن چهارتا که واجبند: معرفت، خشنودی، نام خدا بر زبان آوردن و شکرگزاری. و آن چهار که سنت است: دست شستن پیش از غذا خوردن، نشستن بر طرف چپ (بدن)، خوردن با سه انگشت و لیسیدن انگشتها. و اما آن چهار که از باب رعایت ادب می‌باشد: خوردن از آنچه در جلوی توست، کوچک گرفتن لقمه، خوب جویدن غذا و کمتر نگاه کردن به صورت مردم. وسائل الشیعه: ۱۶ / ۵۳۹ / ۱

حدیث ۳۶۹

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: أَقْرُوا الْحَارَّ حَتَّى يَبْرَدَ، فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قُرِبَ إِلَيْهِ طَعَامٌ حَارٌّ فَقَالَ: أَقْرُوهُ حَتَّى يَبْرَدَ، مَا كَانَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِيُطْعِمَنَا النَّارَ، وَالْبَرَكَهُ فِي الْبَارِدِ. غذای داغ را سرد کنید؛ زیرا غذای داغی در برابر پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نهاده شد، آن حضرت فرمودند: بگذارید تا سرد شود. خداوند به ما آتش نمی‌خوراند و برکت در غذای سرد است. الکافی: ۶ / ۳۲۱ / ۱

حدیث ۳۷۰

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: ابْدُوا بِالْمِلْحِ فِي أَوَّلِ طَعَامِكُمْ، فَلَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي الْمِلْحِ لاختاروه عَلَى الدَّرِيَاقِ الْمَجْرَبِ. غذایان را با خوردن نمک آغاز کنید؛ چه، اگر مردم می‌دانستند که نمک چه فوایدی دارد آن را بر پادزهر مجرب ترجیح می‌دادند. وسائل الشیعه: ۱۶ / ۵۲۰ / ۳

حدیث ۳۷۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: مَنْ أَكَلَ وَدُوَّ عَيْنَيْنِ يَنْظُرُ إِلَيْهِ وَلَمْ يُؤَاسِهِ ابْتُلَى بِجَدَاءٍ لَّا دَوَاءَ لَهُ. هر که در حال خوردن غذا باشد و بیننده‌ای به او بنگرد و وی او را شریک غذای خود نکند به دردی بی‌درمان گرفتار آید. تنبیه الخواطر: ۱ / ۴۷

حدیث ۳۷۲

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: كُلْ وَأَنْتَ تَشْتَهِي، وَأَمْسِكْ وَأَنْتَ تَشْتَهِي؛ وقتی اشتها داری غذا بخور و هنوز اشتها داری دست از خوردن بشوی. بحار الأنوار: ج ۶۲ / ۲۹۰

حدیث ۳۷۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: كُلُّ وَأَنْتَ تَشْتَهِي ، وَأَمْسِكْ وَأَنْتَ تَشْتَهِي . وقتی اشتها داری غذا بخور و هنوز اشتها داری دست از خوردن بشوی . بحار الأنوار : ج ۶۲ / ۲۹۰

حدیث ۳۷۴

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: أَفْضَلُكُمْ مَنْزِلَةً عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى أَطْوَلُكُمْ جُوعًا وَتَفَكُّرًا، وَأَبْعَضُكُمْ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى كُلُّ نَوْمٍ وَأَكُولٍ وَشَرُوبٍ . بلند پایه ترین شما نزد خداوند متعال کسی است که مدتهای طولانی تری گرسنگی بکشد و به تفکر بپردازد و منفورترین شما نزد خداوند متعال هر آن کسی است، که پر خواب و پر خور و پر نوش باشد . تنبیه الخواطر : ۱/۱۰۰

حدیث ۳۷۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : الْقَلْبُ يَتَحَمَّلُ الْحِكْمَةَ عِنْدَ خُلُوقِ الْبَطْنِ ، الْقَلْبُ يَمِجُّ الْحِكْمَةَ عِنْدَ امْتِلَاءِ الْبَطْنِ . آن گاه که معده خالی باشد ، دل حکمت را می پذیرد؛ زمانی که معده پر باشد دل حکمت را بیرون می افکند . تنبیه الخواطر : ۲ / ۱۱۹

حدیث ۳۷۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: و اكلی ضيفك فإنَّ الضيف يستحي أن يأكل وحده؛ همراه مهمان خویش غذا خور زیرا مهمان شرم دارد که تنها غذا خورد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۷۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: نصف ما يحفر لامتى من القبور من العين و المعده؛ یک نیمه قبرها که برای امت من حفر می شود از چشم بد و پر خوری است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۷۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: المعده بيت الداء و الحميه رأس كل دواء؛ معده خانه مرض است و پرهیز سر آمد دواهاست. نهج الفصاحه

حدیث ۳۷۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من شرب خمرا خرج نور الإيمان من جوفه؛ هر که شراب نوشد نور ایمان از ضمیرش برود. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من شرب الخمر أتى عطشان يوم القيامة؛ هر که شراب نوشد روز قیامت تشنه

بیارندش. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من أطمع مریضا شهوته أطمعه الله من ثمار الجنة؛ هر که غذای دلخواه مریضی را به او بخوراند خدا از میوه های بهشت به او بخوراند. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من قلّ طعمه صحّ بدنه و من کثر طعمه سقم بدنه و قسا قلبه؛ هر کس کم خورد سالم ماند و هر که بسیار خورد تنش بیمار و دلش سخت گردد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: من تعوّد کثره الطّعام و الشّراب قسا قلبه؛ هر که به پر خوری عادت کند، دلش سخت شود. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لا- تمیتوا القلوب بکثره الطّعام و الشّراب فإنّ القلب یموت کالزّرع إذا کثر علیه الماء؛ دل های خویش را به کثرت خوردن و نوشیدن نمیرانید که دل چون زراعت است وقتی آب آن زیاد شد خواهد مرد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لا تشربوا الخمر فإنّها مفتاح کلّ شرّ؛ شراب منوشید که کلید همه بدی هاست. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لن یزال العبد فی فسحه من دینه ما لم یشرب الخمر و إذا شربها خرق الله عنه ستره و کان الشّیطان ولیّه و سمعه و بصره یسوقه إلى کلّ شرّ و یصرفه عن کلّ خیر؛ بنده تا شراب ننوشد عرصه دین بر او گشاده باشد و چون بنوشد پرده خدا از او بدرد و شیطان یار و گوش و چشم او شود و او را بسوی بدی ها براند و از نیکیها منصرف کند. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: کلوا جمیعا و لا تفرّقوا فإنّ طعام الواحد یکفی الاثنین و طعام الاثنین یکفی الثّلاثه و الأربعة کلوا جمیعا و لا تفرّقوا فإنّ البرکه مع الجماعه؛ با هم غذا خورید و پراکنده مشوید که غذای یکی برای دو تن کافی است و غذای دو تن برای سه تن و چهار تن کافی است، با هم غذا خورید و پراکنده مشوید که برکت قرین جماعت است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: کَلُوا الزَّيْتِ وَأَدْنُوا بِهِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مَبَارَكَةٍ؛ زیتون خورید و با آن روغن کاری کنید که از درخت مبارک است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۸۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: کبر مقتا عند الله الأكل من غير جوع و النوم من غير سهر و الضحك من غير عجب؛ خوردن بی گرسنگی و خواب بدون خستگی و خنده بی شگفت نزد خدا به سختی منفور است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: علیکم بالزَّيْبِ فَإِنَّهُ يَكْتُمُ الْمَرْهَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْعِيَاءِ وَيُحْسِنُ الْخَلْقَ وَيَطِيبُ النَّفْسَ وَيَذْهَبُ بِالْهَمِّ؛ مویز خورید که صفرا را غلیظ کند و بلغم را ببرد و عصب را قوی کند و کند ذهنی را ببرد و خلق را نیکو کند و جان را پاک دارد و غم را ببرد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الصَّابِرِ؛ غذا خور شکرگزار چون روزه دار صبور است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: شَرَّ النَّاسِ مَنْ أَكَلَ وَحْدَهُ وَنَعَى رَفْدَهُ وَجَلَدَ عَبْدَهُ وَشَرَّ مَنْهُ مَنْ لَا يَقِيلُ عَثْرَهُ وَلَا يَقْبَلُ مَعْذَرَةَ وَشَرَّ مَنْهُ مَنْ لَا يَرْجِي خَيْرَهُ وَلَا يُؤْمِنُ شَرَّهُ؛ بدترین مردم آن کس است که تنها غذا خورد و رسیده خویش را بی نصیب کند و بنده خویش را بزند و بدتر از او کسی است که خطائی را نبخشد و عذری نپذیرد و بدتر از او کسی است که به خیرش امید نیست و از شرش امان نیست. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: شارب الخمر كعابد وثن؛ شراب خوار مانند بت پرست است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: تعشوا و لو بكف من حشف فإن ترك العشاء مهرمه؛ شام بخورید اگر چه مشتی خرما پست باشد زیرا شام نخوردن مایه ضعف و پیری است. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا بألبان البقر فإني أرجوا أن يجعل الله فيها شفاء فإنها تأكل من كل الشجر؛ با شیر گاو مداوا کنید زیرا من امیدوارم که خدا در آن شفا قرار داده باشد زیرا از همه درختان می چرد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: البطانه تقسی القلب؛ پرخوری دل را سخت می کند. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: بَرِّدُوا طَعَامَكُمْ بِيَارِكْ لَكُمْ فِيهِ؛ غذای خود را سرد کنید تا برکت یابد. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: بَسَّ الطَّعَامِ طَعَامِ الْعَرَسِ يَطْعَمُهُ الْأَغْنِيَاءُ وَيَمْنَعُهُ الْمَسَاكِينُ؛ چه بد است غذای عروسی که ثروتمندان از آن بخورند و فقیران محروم مانند. نهج الفصاحه

حدیث ۳۹۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إِنَّ لِلطَّاعِمِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَا لِلصَّائِمِ الصَّابِرِ؛ پاداش آن که غذا می خورد و شکر می گزارد مانند روزه دار صبور است. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إِنَّ اللَّهَ لِيَرْضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فِيحَمَدُهُ عَلَيْهَا أَوْ يَشْرِبَ الشَّرْبَةَ فِيحَمَدُهُ عَلَيْهَا؛ خداوند از بنده خشنود می شود به اینکه غذا بخورد و خدا را سپاس گزارد، یا آب بیاشامد و خدا را سپاس گزارد. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إِنَّ أَطْيَبَ طَعَامِكُمْ مَا مَسَّتْهُ النَّارُ؛ بهترین غذاهای شما آن است که به آتش پخته شود. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أَكْرَمُوا الْخَبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَهُ مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاءِ وَأَخْرَجَهُ مِنْ بَرَكَاتِ الْأَرْضِ؛ نان را گرامی شمارید زیرا خداوند آن را از برکات آسمان فرو فرستاده و از برکات زمین بیرون آورده است. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: اجتنبوا الخمر فإنها مفتاح کل شر؛ از شراب بگریزید که کلید همه بدیهاست. نهج الفصاحه

حدیث ۴۰۴

قال الإمام علی - علیه السلام - : مَنْ شَرِبَ مِنْ سُورِ أَخِيهِ تَبَرُّكًا بِهِ، خَلَقَ اللَّهُ بَيْنَهُمَا مَلِكًا يَشْتَتَعِفِرُ لُهُمَا حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ ؛ امام علی - علیه السلام - فرمودند: کسی که دهن خورده برادر مؤمنش را به عنوان تبرک میل نماید، خداوند متعال ملکی را مأمور می گرداند تا برای آن دو نفر تا روز قیامت طلب آمرزش و مغفرت نماید. اختصاص شیخ مفید، ص ۱۸۹

حدیث ۴۰۵

قال الإمام علی - علیه السلام - : كُلُوا مَا يَسْقُطُ مِنَ الْخَوَانِ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَأْذِنُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ، لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَشْفِيَ بِهِ ؛ امام علی - علیه السلام - فرمودند: آنچه اطراف ظرف غذا و سفره می ریزد جمع کنید و بخورید، که همانا هرکس آن ها را به قصد شفا میل نماید، به اذن حق تعالی شفای تمام دردهای او خواهد شد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۹۱، ح ۱۹۹۲۰

حدیث ۴۰۶

قال الإمام علی - علیه السلام - : أَطْعِمُوا صِيبَانَكُمْ الرُّمَانَ، فَإِنَّهُ أَسْرِعُ لِأَلْسِنَتِهِمْ ؛ امام علی - علیه السلام - فرمودند: به کودکان خود انار بخورانید تا زبانشان بهتر و زودتر باز شود. امالی طوسی، ج ۱، ص ۳۷۲

حدیث ۴۰۷

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَا تُشْبِعُوا، فَيُطْفَأَ نُورُ الْمَعْرِفَةِ مِنْ قُلُوبِكُمْ؛ رسول خدا - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: شکم خود را از خوراک سیر و پر مگردانید، چون که سبب خاموشی نور عرفان و معرفت - در افکار و - قلب هایتان می گردد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۸، ح ۱۹۶۴۶

حدیث ۴۰۸

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : مَنْ قَلَّ طَعَامُهُ، صِيحَّ بَدَنُهُ، وَ صِيحَّ قَلْبُهُ، وَ مَنْ كَثُرَ طَعَامُهُ سَيَقُمُ بَدَنُهُ وَ قَسَا قَلْبُهُ؛ رسول خدا - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر که خوراکش کمتر باشد بدنش سالم و قلبش با صفا خواهد بود، و هر کس خوراکش زیاد باشد امراض جسمی بدنش و کدورت، قلبش را فرا خواهد گرفت. بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۲۶۸، ح ۵۳

حدیث ۴۰۹

قال رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : مَنْ وَجَدَ كَسْرَةً أَوْ تَمْرَةً فَأَكَلَهَا لَمْ يُفَارِقْ جَوْفَهُ حَتَّى يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُ؛ رسول خدا - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر کس تکه ای نان یا دانه ای خرما در جایی ببیند، و آن را بردارد و میل کند، مورد رحمت و مغفرت خداوند قرار می گیرد. بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۴۳۰، ح ۱۲

حدیث ۴۱۰

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: شَرِبْتُ السَّوِيقَ بِالزَّيْتِ يُنْبِتُ اللَّحْمَ ، وَيَشُدُّ العَظْمَ ، وَيُرِقُّ البَشْرَةَ ، وَيَزِيدُ فِي البَاهِ؛ خوردن سويق با روغن زیتون، گوشت می‌رویاند، استخوان را استحکام می‌بخشد، پوست را نازک می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۶، حدیث ۷

حدیث ۴۱۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: الأَكْلُ عَلَى الشَّبَعِ يورِثُ البَرَصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می‌آورد. الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث ۴۱۲

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُخْرِجْ مِنْهُ العُدَدَ؛ فَإِنَّهُ يُحَرِّكُ عِرْقَ الجُدَامِ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غده‌ها را از آن بیرون آورد؛ زیرا آنها رنگ جذام را تحریک می‌کنند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۵

حدیث ۴۱۳

امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: استكثرُوا مِنَ اللَّبَانِ وَاسْتَبْقُوهُ وَامْضَ غَوْهُ، وَأَحْبِبُّهُ إِلَى المَضْغِ؛ فَإِنَّهُ يَنْزِفُ بَلْغَمَ المَعِدَةِ وَيُنْظِفُهَا، وَيَشُدُّ العَقْلَ، وَيُمِرُّ الطَّعَامَ. فراوان کُنْدُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجوید. برای من، جویدن آن، دوست‌داشتنی‌تر است؛ بلغم معده را می‌زداید و آن را تمیز می‌کند، عقل را استحکام می‌بخشد و غذا را می‌گوارد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۳، حدیث ۱۴۴۲

حدیث ۴۱۴

امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: يَتَبَغَى أَنْ تَحْدَرَ . . . أَنْ تَجْمَعَ فِي جَوْفِكَ البَيْضَ وَالسَّمَكَ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ؛ فَإِنَّهُمَا إِذَا اجْتَمَعَا وَلَدَا القَوْلَجَ، وَرِيَّاحِ البَوَاسِيرِ، وَوَجَعَ الأَضْرَاسِ. باید از این بپرهیزی که . . . تخم مرغ و ماهی را هم‌زمان در معده گرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان‌درد به وجود می‌آورند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۴۱۵

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: السَّوِيقُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ ، وَيَشُدُّ العَظْمَ؛ سويق، گوشت می‌رویاند و استخوان را استحکام می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۵، حدیث ۶۶۳

حدیث ۴۱۶

امام باقر علیه‌السلام می‌فرماید: ما أعظمَ بَرَكَهَ السَّوِيقِ! إِذَا شَرِبَهُ الإنسانُ عَلَى الشَّبَعِ أَمْرَأَهُ وَهَضَمَ الطَّعَامَ ، وَإِذَا شَرِبَهُ الإنسانُ عَلَى الجَوْعِ أَشْبَعَهُ ، وَنِعَمَ الزَّادُ فِي السَّفَرِ وَالحَضْرِ السَّوِيقُ؛ سويق، چه قدر پُربرکت است! اگر انسان در حالی که سیر است، آن را بخورد، غذا را گوارش می‌دهد و اگر در حالی که گرسنه است، بخورد، او را سیر می‌سازد. سويق، چه نیکو توشه‌ای در سفر و در حضر است! بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۷۸، حدیث ۱۳

حدیث ۴۱۷

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: السَّوِيقُ يَهْضُمُ الرُّؤُوسَ؛ سویق، کله‌پاچه را هضم می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۶، حدیث ۱۰

حدیث ۴۱۸

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: مَنْ كَانَتْ هِمَّتُهُ مَا يَدْخُلُ بَطْنَهُ، كَانَتْ قِيمَتُهُ مَا يَخْرُجُ مِنْهُ؛ هر که هم و غمّش چیزی باشد که وارد شکمش می‌شود، ارزشش به اندازه همان چیزی است که از شکمش خارج می‌شود. غرر الحکم: ۸۸۳۰

حدیث ۴۱۹

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: لَا تَدْعُوا آيَاتِكُمْ بِغَيْرِ غَطَاءٍ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا لَمْ تَغْطِ الْآيَةَ بَرَقَ فِيهَا، وَأَخَذَ مِمَّا فِيهَا مَا شَاءَ؛ ظرفهای خود را بدون در پوش نگذارید؛ زیرا هر گاه روی ظرفها پوشیده نباشد، شیطان در آنها آب دهان می‌اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می‌دارد. مستدرک الوسائل: ۸ / ۲۹۵ / ۹۴۸۵

حدیث ۴۲۰

قَلَّةُ الْغِذَاءِ أَكْرَمُ لِلنَّفْسِ، وَأَدْوَمُ لِلصَّحَّةِ. کم‌خوری، مایه گرمی داشتن بیشتر خویش است و سلامت را بیشتر استمرار می‌بخشد. غرر الحکم، حدیث ۶۸۱۹

حدیث ۴۲۱

امام علی علیه‌السلام: قَلَّةُ الْأَكْلِ يَمْنَعُ كَثِيرًا مِنْ أَعْلَالِ الْجِسْمِ. کم‌خوری، مانع بسیاری از بیماری‌های جسم می‌شود. غرر الحکم، حدیث ۶۷۶۸

حدیث ۴۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ أَهْلَ الْبَيْتِ لَيَقِلُّ طَعْمُهُمْ؛ فَتَسْتَنْبِرُ بِيوتُهُمْ. ساکنان یک خانه، در اثر کم خوردن غذا، خانه‌شان نورانی می‌گردد. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۹۱

حدیث ۴۲۳

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: الْأَكْلُ عِنْدَ أَهْلِ الْمُصِيبَةِ مَنَ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ وَالسُّنَّةُ الْبَغِيثُ إِلَيْهِمْ بِالطَّعَامِ؛ غذا خوردن نزد مصیبت‌زدگان و با خرج آنان، از رفتارهای جاهلیت است و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله فرستادن غذا برای مصیبت‌زدگان است. من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۸۲.

حدیث ۴۲۴

امام کاظم علیه‌السلام می‌فرماید: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ إِذَا آتَاهُ الصَّيْفُ أَكَلَ مَعَهُ وَلَمْ يَرْفَعْ يَدَهُ مِنَ الْخِوَانِ حَتَّى يَرْفَعَ

الضَّيْفُ يَدُهُ؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله هر گاه میهمان داشتند، با او غذا می خوردند و دست از سفره و غذا نمی کشیدند، تا آن که میهمان دست از غذا خوردن بکشد. کافی، ج ۶، ص ۲۸۶.

حدیث ۴۲۵

پیامبر صلی الله علیه و آله: مَنْ قَلَّ طَعْمُهُ صَيَّحَ بَدَنُهُ وَمَنْ كَثُرَ طَعْمُهُ سَيَقُمَ بَدَنُهُ وَقَسَا قَلْبُهُ؛ هر کس کم بخورد، سالم می ماند و هر کس زیاد بخورد تنش بیمار می شود و قساوت قلب پیدا می کند. نهج الفصاحه، ح ۲۷۷۹.

حدیث ۴۲۶

امام رضا علیه السلام می فرمایند: كَثْرَةُ أَكْلِ الْبَيْضِ وَإِدْمَانُهُ يورثُ الطُّحَالَ وَرِيحًا فِي رَأْسِ الْمَعِدَةِ وَالْإِمْتِلَاءُ مِنَ الْبَيْضِ الْمَسْلُوقِ يورثُ الرِّبُوَ وَالْإِبْتِهَارَ؛ زیاد خوردن تخم مرغ و معتاد شدن به آن، بیماری ورم طحال می آورد و ایجاد کننده بادهایی در سر معده است و زیاد خوردن تخم مرغ آب پز، نفَس تنگی و نفَس بریدگی می آورد. بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۳۲۱.

حدیث ۴۲۷

از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند، فرمودند: آن را بخورید، چرا که در آن، چهار ویژگی است: دهان را خوشبو می کند، بادهای را از بدن می برد، بواسیر را ریشه کن می کند، و برای کسی که پیوسته بخورد، مایه ایمنی از جذام است. کافی، ج ۶، ص ۳۶۵، ح ۴.

حدیث ۴۲۸

امام صادق علیه السلام: الْجَزْرُ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلنجِ وَالْبُواسِيرِ وَيُعِينُ عَلَى الْجِمَاعِ؛ هویج، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و آمیزش جنسی را تقویت می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۷۲، ح ۲.

حدیث ۴۲۹

امام صادق علیه السلام می فرمایند: نِعْمَ اللَّقْمَةُ الْجُبْنُ، تُغَذِّبُ الْفَمَ وَتُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَتَهْضِمُ مَا قَبْلَهُ وَتُشَهِّي الطَّعَامَ؛ چه خوب لقمه‌ای است پنیر، دهان را تر و تازه و خوشبو می کند، غذای قبلی را هضم و غذا را مطبوع می سازد. بحار الأنوار، ج ۶۳، ص ۱۰۵، ح ۱۱.

حدیث ۴۳۰

مردی به امام صادق علیه السلام گفت: فدایت شوم! در بدنم احساس ضعف می کنم. امام علیه السلام به او فرمودند: شیربخور، چرا که گوشت می رویاند و استخوان را محکم می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۳۶، ح ۷.

حدیث ۴۳۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: کندر بخورید؛ زیرا همان طور که انگشت، عرق را از پیشانی پاک می کند، کندر هم سوزش قلب را می برد و کمر را محکم و عقل را زیاد می کند و ذهن را ذکاوت و چشم را جلا می بخشد و فراموشی را از میان می برد. طب النبوی صلی الله علیه و آله، ص ۶.

حدیث ۴۳۲

امام صادق علیه السلام می فرماید: **الْبَصْلُ يَذْهَبُ بِالنَّصَبِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَزِيدُ فِي الْخُطَى وَيَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَيَذْهَبُ بِالْحُمَى**؛ پیاز، خستگی را می برد، اعصاب را قوی می کند، قدم‌ها را چابک و نیروی جنسی را زیاد می کند و تب را می برد. کافی، ج ۶، ص ۳۷۴، ح ۲.

حدیث ۴۳۳

امام صادق علیه السلام می فرماید: **أَطْعِمُوا الْمَبْطُونَ خُبْزَ الْأَرْزِ، فَمَا دَخَلَ جَوْفَ الْمَبْطُونَ شَيْءٌ أَنْفَعَ عَنْهُ، أَمَا إِنَّهُ يَذْبَعُ الْمَعْدَةَ وَيَسِيلُ الدَّاءَ سَيْلًا**؛ به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیزی مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن معده را پاک و درد را کاملاً آرام می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۰۵، ح ۲.

حدیث ۴۳۴

امام رضا علیه السلام می فرماید: جماع پی در پی بدون غسل باعث جنون فرزند می شود. زیاد خوردن تخم مرغ و استمرار بر آن باعث بیماری طحال و گاز معده می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۴۳۵

امام رضا علیه السلام می فرماید: انباشته کردن شکم از تخم مرغ آب‌پز باعث گرفتگی قلب و تنگی نفس می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۴۳۶

امام رضا علیه السلام می فرماید: زیاد خوردن گوشت حیوانات وحشی (حلال گوشت) و گاو باعث تغییر (به هم ریختگی) عقل و سرگردانی فهم و کندذهنی و فراموشی می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۴۳۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: **عَلَيْكُمْ بِالْأَهْلِيلِجِ الْأَسْوَدِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةِ الْجَنَّةِ وَطَعْمُهُ مُرٌّ وَفِيهِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ**؛ هلیله سیاه بخورید، که از درختان بهشت است. مزه آن تلخ است ولی شفای هر دردی است. طب النبی، ص ۳۱.

حدیث ۴۳۸

امام صادق علیه السلام می فرماید: **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ، مَادَاوُوا مَرْضَاهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَ إِنَّهُ أَسْرِعُ شَيْءٍ مَنَفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَ إِنَّهُ نَضُوحِيَّةٌ**؛ اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب سریع تر از هر چیزی به قلب فایده می رساند؛ به ویژه آن که خوشبو کننده است. طب الائمه، ص ۱۳۵.

حدیث ۴۳۹

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: مَنْ غَرَسَ فِي نَفْسِهِ مَحَبَّةَ أَنْوَاعِ الطَّعَامِ، اجْتَنَى ثِمَارَ فُنُونِ الْأَشِقَامِ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری‌های گوناگون از آن می‌چیند. غررالْحَكْم، ح ۹۲۱۹.

حدیث ۴۴۰

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می‌فرماید: هر غذایی که بر آن نام خدا برده نشود، درد است و هیچ برکتی در آن نیست و کفاره نبردن نام خدا این است که چنانچه سفره پهن است، نام خدا را ببری و به خوردن غذا ادامه دهی. تاریخ دمشق، ج ۶۰، ص ۳۲۵.

حدیث ۴۴۱

امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است مگر آن که در آن سود و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و نوشیدنی را حرام ننموده، مگر آن که در آن زیان و نابودی و فساد بوده است، پس هر چیز سودمندی نیرو بخش جسم، که باعث تقویت بدن است حلال شده است و هر چیزی که قوای جسمانی را از بین ببرد و یا موجب مرگ شود حرام است. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۳۳۳، ح ۲.

حدیث ۴۴۲

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: أَكَلُ السَّفَرَجِ لِقُوَّةٍ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ وَهُوَ يُطَيِّبُ الْمِعِدَّةَ وَيُذَكِّي الْفُؤَادَ وَيَشَجِّعُ الْجَبَانَ وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛ خوردن به، قلب ضعیف را قوی، معده را پاک، ترسو را شجاع و فرزند را زیبا می‌کند. تحف العقول، ص ۱۰۱.

حدیث ۴۴۳

امام علی علیه‌السلام: كُلُوا التُّفَّاحَ فَإِنَّهُ يَدْبَعُ الْمَعِدَةَ؛ سیب بخورید، چرا که معده را پاک می‌کند. کافی، ج ۶، ص ۳۵۷، ح ۱۱.

حدیث ۴۴۴

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می‌فرماید: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُحِبَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلْيَأْكُلْ مَعَ ضَيْفِهِ؛ هر کس دوست دارد که خدا و رسولش او را دوست داشته باشند، با میهمان خود غذا بخورد. تنبیه الخواطر، ج ۲، ص ۱۱۶.

حدیث ۴۴۵

پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و سلم می‌فرماید: طَعَامُ السَّخِيِّ دَوَاءٌ وَطَعَامُ الشَّحِيحِ دَاءٌ؛ غذای سخاوتمند، داروست و غذای بخیل، درد. بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۵۷، ح ۲۲.

حدیث ۴۴۶

امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: السَّخِيُّ يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِيَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ، وَالبَخِيلُ لَا يَأْكُلُ مِنْ طَعَامِ النَّاسِ لِئَلَّا يَأْكُلُوا مِنْ طَعَامِهِ؛ سخاوتمند، از غذای مردم می‌خورد، تا مردم از غذای او بخورند، اما بخیل از غذای مردم نمی‌خورد تا آنها نیز از غذای او

نخورند. عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۵، ح ۲۶.

حدیث ۴۴۷

امام رضا علیه السلام می فرماید: شُرِبَ الْمَاءِ الْبَارِدِ عَقِيبَ الشَّيْءِ الْحَارِّ وَ عَقِيبَ الْحَلَاوَةِ يَذْهَبُ بِالْأَسْنَانِ... وَ مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَفْسُدَ أَسْنَانُهُ فَلَا يَأْكُلْ حُلْوًا إِلَّا بَعْدَ كَثْرَةِ حُبِّهِ؛ خوردن آب سرد بعد از چیزهای گرم و شیرینی، دندان‌ها را از بین می‌برد... هر کس می‌خواهد دندان‌هایش فاسد نشود، شیرینی نخورد، مگر پس از خوردن لقمه‌ای نان. بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۱، ح ۳۲۵.

حدیث ۴۴۸

امام صادق علیه السلام می فرماید: نِعَمَ الطَّعَامِ الزَّيْتُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيُضْفِي اللَّوْنَ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْوَصَبِ وَيُطْفِئُ الْغَضَبَ؛ زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می‌کند، بلغم را از بین می‌برد، رنگ پوست را صفا می‌بخشد، اعصاب را محکم می‌کند، مرض را می‌برد و خشم را خاموش می‌کند. مکارم الاخلاق، ص ۱۹۰.

حدیث ۴۴۹

امام صادق علیه السلام می فرماید: أَلْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ، يَشُدُّ اللَّتَاتِ وَيَجْلِبُ الرِّزْقَ وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ؛ خلال کردن بعد از غذا، لته‌ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می‌کند. احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۲۸۳.

حدیث ۴۵۰

امام صادق علیه السلام می فرماید: ... وَالسَّعِيْرُ وَالْمِلْحُ... يُطَيِّبَانِ النَّكْهَةَ؛ آویش و نمک، دهان را خوشبو می‌کنند. مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۱۶، ح ۱۴۱۰.

حدیث ۴۵۱

امام صادق علیه السلام می فرماید: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله إِذَا أَفْطَرَ بَدَأَ بِحَلْوَاءٍ يُفْطِرُ عَلَيْهَا، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَسُكَّرَهُ أَوْ تَمْرَاتٍ، فَإِذَا أَعْوَزَ ذَلِكَ كُلَّهُ فَمَاءٍ فَاتِرٍ وَ كَانَ يَقُولُ: يُنْقَى الْمَعِدَّةُ وَ الْكَبِدُ وَ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ الْفَمَ وَ يَقْوَى الْأَضْرَاسَ...؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با حلوا افطار می‌کردند و اگر حلوا نبود، با چیز شیرین دیگر و یا چند دانه خرما و اگر نبود، با آب گرم و می‌فرمودند: آب گرم معده و جگر را پاک، دهان را خوشبو و دندان‌ها را تقویت میکند. کافی، ج ۴، ص ۱۵۲، ح ۴.

حدیث ۴۵۲

امام صادق علیه السلام می فرماید: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ بَدَنِهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلَّ دَاءٍ وَ غَائِلَةٍ وَ يَقْوَى جِسْمَهُ وَ يَشُدُّ لِسْتَهُ؛ هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار شد، باید گوشت گوسفند با شیر بخورد، چرا که این خوراک، هر درد و بلایی را از اندام وی بیرون می‌برد و تن او را تقویت و لته‌اش را محکم می‌کند. محاسن، ج ۲، ص ۲۵۹، ح ۱۸۱۹.

حدیث ۴۵۳

امام صادق علیه السلام می فرماید: ما أدرتَ عَلَيْهِ لِسَانَكَ فَأَخْرَجْتَهُ فَابْلَعَهُ وَمَا أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلَالِ فَأَرَمَ بِهِ؛ بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هرچه با زبان درآمد فرو بیر، و آنچه را با خلال بیرون آوردی از دهان بیرون افکن. مکارم الأخلاق، ص ۱۵۲.

حدیث ۴۵۴

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: نِعَمَ الطَّعَامِ الرَّبِيبُ... وَ يُطَيَّبُ النَّكْهَةَ؛ چه خوب خوراکی است مویز؛ ... و دهان را خوشبو می کند. اختصاص، ص ۱۲۴.

حدیث ۴۵۵

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: زَيْنُوا مَوَائِدَكُمْ بِالْبُقْلِ؛ فَإِنَّهَا مَطْرَدَةٌ لِلشَّيَاطِينِ مَعَ التَّسْمِيَةِ؛ سفره‌هایتان را با سبزی، زینت دهید؛ زیرا سبزی با بسم الله الرحمن الرحيم، شیطان را طرد می کند. مکارم الأخلاق، ص ۱۷۶.

حدیث ۴۵۶

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: الْجَمَاعَةُ بَرَكَهٌ وَالسَّحُورُ بَرَكَهٌ وَإِطْعَامٌ مِنَ اللَّيْلِ بَرَكَهٌ. تَسَيَّرُوا تَزَادُوا قُوَّةً، تَسَيَّرُوا تُصَيَّبُوا السُّنَّةَ، تَسَيَّرُوا وَ لَوْ بِجُرْعَةٍ مِنْ مَاءٍ؛ جماعت، غذای سحر و غذا دادن در شب، برکت است. سحری بخورید تا نیرویتان زیاد شود. سحری بخورید تا به سنت عمل کرده باشید؛ سحری بخورید هر چند یک جرعه آب باشد. (تیسیر المطالب، ص ۲۸۲).

حدیث ۴۵۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: إِذَا وَضِعَتِ الْمَائِدَةُ حَفَّتْهَا أَرْبَعَةُ آلَافِ مَلَكَ، فَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ: بِسْمِ اللَّهِ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ: بَارَكَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فِي طَعَامِكُمْ ثُمَّ يَقُولُونَ لِلشَّيْطَانِ أَخْرِجْ يَا فَاسِقُ، لَا سُلْطَانَ لَكَ عَلَيْهِمْ؛ هر گاه سفره پهن می شود، چهار هزار فرشته در اطراف آن گرد می آیند. چون بنده بگوید: بسم الله فرشتگان می گویند: خداوند، به غذایتان برکت دهد! سپس به شیطان می گویند: ای فاسق! بیرون شو. تو بر آنان، راه تسلط نداری. کافی، ج ۶، ص ۲۹۲.

حدیث ۴۵۸

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: كُلُوا جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ مَعَ الْجَمَاعَةِ؛ با هم غذا بخورید و پراکنده نباشید، که برکت با جماعت است. بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۴۹.

حدیث ۴۵۹

امام علی (علیه السلام) می فرماید: پر خوری که انسان را به رنج اندازد از زیرکی و دریافت نیز او را باز دارد. (غرر الحکم، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۰

امام علی (علیه السلام) می فرماید: کسی که زیاد کند سیری خود ر پر خوری و امتلاء او را به رنج اندازد. (غرر الحکم، باب

پر خوری)

حدیث ۴۶۱

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: چگونه پاک و صاف گردد فکر و اندیشه کسی که سیری و پر خوری را ادامه می دهد.
(غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کم است کسی که غذای بسیار خورد و بیمار نگردد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: هنگامی که شکم از مال مباح پر شد، دل از رسیدن به صلاح کور گردد. (وای به حال مال حرام) (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: برای پارسایی ، سیری بد قرین و همراهی است. (غررالحکم، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۵

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: بپرهیز از ادامه پر خوری که به راستی این کار دردها را برانگیزد و بیماریها را تحریک کند.
(غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۶

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: بپرهیز از پر خوری که هر کس بدان دچار شد در دهانش بسیار و خواب هایش آشفته و پریشان گردد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۷

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: سیر غذا خوردن، گردن فرازی و تبختر به بار آرد و پارسایی را تباه سازد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۸

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: ادامه پر خوری انواع دردها را به جای بگذارد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۶۹

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: سیر غذا خوردن ، بیماریها را زیاد کند. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۷۰

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری ، پرده و حجاب زیرکی گردد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۷۱

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری حکمت و فرزاندگی را تباه سازد. (غررالحکم ، باب پر خوری)

حدیث ۴۷۲

حضرت محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: یکی از اقسام اسراف این است که هر چه می خواهی بخوری. (نهج الفصاحه ، ح ۹۱۸)

حدیث ۴۷۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: ترنج را پیش از غذا و پس از آن بخورید که خاندان محمد صلی الله علیه و آله این کار را انجام می دادند. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که خوراکش زیاد باشد تندرستی او اندک، و هزینه زندگی بر او سنگین خواهد بود. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۵

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری و خواب زیاد، بدن را تباه کند و زیان به بار آورد. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۶

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری از حرص پیدا شود و حرص بدترین عیبهاست. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۷

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: بر شما باد به میانه روی در خوراکی ها که این کار از اسراف دورتر، و برای تندرستی بهتر و برای انجام عبادت کمک کار بهتری است. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۸

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کسی که در خوردن به اندک اکتفا کند تندرستی او بسیار و اندیشه اش شایسته باشد.

غررالْحکْم ، باب خوردن

حدیث ۴۷۹

امام علی (علیه السلام) می فرماید: کسی که غذایش کم شد، هزینه زندگی برایش سبک خواهد شد. غررالْحکْم ، باب خوردن

حدیث ۴۸۰

امام علی (علیه السلام) می فرماید: کسی که خوراکش کم باشد دردهایش کم است. غررالْحکْم ، باب خوردن

حدیث ۴۸۱

امام علی (علیه السلام) می فرماید: کم خوری از بسیاری از بیماری های تن جلوگیری کند. غررالْحکْم ، باب خوردن

حدیث ۴۸۲

امام علی (علیه السلام) می فرماید: خوراکت را کم کن تا بیماری را کم کنی. غررالْحکْم ، باب خوردن

حدیث ۴۸۳

امام علی (علیه السلام) می فرماید: برای ورع و پارسایی گرسنه ماندن کمک کار خوبی است. غررالْحکْم ، باب گرسنگی

حدیث ۴۸۴

امام علی (علیه السلام) می فرماید: گرسنه ماندن کمک کار خوبی برای مبارزه با سرمست شدن و شکستن عاداتهای ناپسند است. غررالْحکْم ، باب گرسنگی

حدیث ۴۸۵

امام علی (علیه السلام) می فرماید: گرسنگی را نان خورش خود قرار ده ، و خود را به قناعت مؤدب. غررالْحکْم ، باب گرسنگی

حدیث ۴۸۶

امام علی (علیه السلام) می فرماید: گرسنگی بهتر از فروتنی (در برابر ثروتمندان و مال اندوزان برای لقمه نانی) است. غررالْحکْم ، باب گرسنگی

حدیث ۴۸۷

امام علی (علیه السلام) می فرماید: گرسنه ماندن (و خود را گرسنه نگاه داشتن) بهترین دارو (برای بسیاری از بیماری ها) است. غررالْحکْم ، باب گرسنگی

حدیث ۴۸۸

امام علی (علیه السلام) می فرماید: مؤمن غذای سیر نمی خورد در صورتی که برادرش گرسنه باشد. غررالْحکْم و دررالکلم ، باب مؤمن

حدیث ۴۸۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: لَيْسَ لِلصَّبِيِّ لَبَنٌ خَيْرٌ مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ ؛ برای کودک ، هیچ شیری بهتر از شیر مادرش نیست . عیون اخبار الرضا ، ج ۱ ، ص ۳۸ ، ح ۶۹ .

حدیث ۴۹۰

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِهِمْ. قِيلَ: وَكَيْفَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: بِإِطْعِمِهِمُ الْحَلَالَ؛ فرزندان را در رحم مادرانشان تربیت کنید. سؤال شد: این چطور ممکن است، ای رسول خدا؟ فرمودند: با خوراندن غذای حلال (به مادرانشان) جَنَگ مهدوی، ص ۱۳۲ .

حدیث ۴۹۱

حضرت علی (علیه السلام) می فرماید: قُوْتُ الْأَجْسَادِ الطَّعَامُ وَ قُوْتُ الْأَرْوَاحِ الْإِطْعَامُ؛ غذای جسم، خوردن و غذای روح، خوراندن است. مشکاة الأنوار، ص ۵۶۱

حدیث ۴۹۲

حضرت علی (علیه السلام) فرمودند: نِعَمَ الْعَوْنُ عَلَى أَسْرِ النَّفْسِ وَ كَسْرَ عَادَتِهَا التَّجَوُّعُ؛ گرسنگی، چه خوب یآوری برای اسیر کردن نفس (تربیت نفس) و شکستن عادت آن است! غررالْحکْم: ح ۹۹۴۴

حدیث ۴۹۳

پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: نَحْنُ قَوْمٌ لَا نَأْكُلُ حَتَّى نَجُوعَ وَإِذَا أَكَلْنَا لَا نَشْبَعُ؛ ما قومی هستیم که تا گرسنه نشویم غذا نمی خوریم و تا سیر نشده ایم دست از غذا می کشیم. (سنن النبی، ص ۲۲۶)

حدیث ۴۹۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ عَزَسَ فِي نَفْسِهِ مَحَبَّةَ أَنْوَاعِ الطَّعَامِ، اجْتَنَى ثِمَارَ فُنُونِ الْأَسْقَامِ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری های گوناگون از آن می چیند. (غررالْحکْم، ح ۹۲۱۹)

حدیث ۴۹۵

الْمُؤْمِنُ يَأْكُلُ فِي مِعَاءٍ وَاحِدَةٍ وَ الْمُنَافِقُ يَأْكُلُ فِي سَبْعَةِ أَمْعَاءٍ؛ مؤمن کم خوراک است و منافق پرخور. (وسائل الشیعه، ج ۲۴ ، ص ۲۴۰)

حدیث ۴۹۶

پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: کَلُوا جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا فَإِنَّ الْبَرَكَهَ مَعَ الْجَمَاعَةِ با هم غذا بخورید و پراکنده نباشید، که برکت با جماعت است. (بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۴۹)

حدیث ۴۹۷

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: نرمة سر استخوان های پرندگان را نخورید؛ چرا که سبب می آورد. (کنز العمال، ج ۱۵، ص ۲۶۴)

حدیث ۴۹۸

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: بر شما باد گوشت؛ چرا که گوشت می رویاند. هر کس بر او چهل صبح بگذرد و گوشت نخورد، بدخوی می شود. هر کس بدخوی شد، به او گوشت بخورانید. هر کس چربی آن را بخورد، آن چربی برای او بیماری فرود می آورد. (بحار الانوار، ج ۶۶، ص ۶۷، ح ۴۳)

حدیث ۴۹۹

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: هر کس چهل روز گوشت نخورد، بدخوی می شود. گوشت بخورید؛ چرا که بر شنوایی تان می افزاید. الفردوس، ج ۳، ص ۶۲۷، ح ۵۹۶۰

حدیث ۵۰۰

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: هر کس چهل روز پیوسته گوشت بخورد، سنگ دل می شود. (بحار الانوار، ج ۶۲، ص ۲۹۴)

حدیث ۵۰۱

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: دوست داشتنی ترین عضو گوسفند برای پیامبر (صلی الله علیه و آله)، سر دست بود. التاريخ الكبير، ج ۶، ص ۳۹۱

حدیث ۵۰۲

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: از پر خوری دوری کنید که مایه ی سنگدلی، تبلی نسبت به نماز و تباهی و بیماری بدن است. غرر الحکم، ح ۲۷۴۲.

حدیث ۵۰۳

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: هر کس خوراکش اندک باشد، اندیشه اش زلال است. غرر الحکم، ح ۸۴۶۲.

حدیث ۵۰۴

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: با خوردن و آشامیدن زیاد دلها را نمیرانید؛ زیرا همان گونه که

زراعت بر اثر آب زیاد از بین می رود، دلها نیز بر اثر پرخوری می میرد. تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۴۶.

حدیث ۵۰۵

حضرت امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست، پرخوری موجب دو چیز می شود: ۱- سنگدلی ۲- تحریک شهوت مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۹۴.

حدیث ۵۰۶

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کم خوری نشانه ی پاکدامنی است و پرخوری نشانه ی اسراف و زیاده روی. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث ۵۰۷

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: آن که غذا کم خورد، معده اش سالم ماند و صفای دل یابد و هر که پرخور باشد، معده اش بیمار و قلبش سخت شود. تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۴۶.

حدیث ۵۰۸

حضرت امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: خداوند از پرخوری و بیکاری زیاد نفرت دارد. بحارالانوار، ج ۷۶، ص ۱۸۰.

حدیث ۵۰۹

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصلا نمازی نخوانده است و کسی که زیاد می خورد و هنگام غذا خوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد. کنز العمال، ص ۲۱۴۳.

حدیث ۵۱۰

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرمایند: از پرخوری دوری کنید که مایه ی سنگدلی، تنبلی نسبت به نماز و تباهی و بیماری بدن است. غررالحکم، ح ۲۷۴۲.

حدیث ۵۱۱

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: آن که غذا کم خورد، معده اش سالم ماند و صفای دل یابد و هر که پرخور باشد، معده اش بیمار و قلبش سخت شود. تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۴۶.

حدیث ۵۱۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: کم خوری نشانه ی پاکدامنی است و پرخوری نشانه ی اسراف و زیاده روی. مستدرک الوسائل،

ج ۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث ۵۱۳

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: هر کسی، هنگامی که شکمش انباشته است، دورترین فرد از خداست. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۰۹.

حدیث ۵۱۴

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: برای قلب مؤمن چیزی زیانبارتر از پرخوری نیست، پرخوری موجب دو چیز می شود: ۱- سنگدلی ۲- تحریک شهوت مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۹۴.

حدیث ۵۱۵

امام کاظم(علیه السلام) می فرماید: اگر مردم در خوردن اعتدال می روزیند، بدنهای شان سالم می ماند. وسایل الشیعه، ج ۱۶، ص ۴۰۶.

حدیث ۵۱۶

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: با خوردن و آشامیدن زیاد دلها را نمیرانید؛ زیرا همان گونه که زراعت بر اثر آب زیاد از بین می رود، دلها نیز بر اثر پرخوری می میرد. تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۴۶.

حدیث ۵۱۷

حضرت امام علی (علیه السلام) می فرماید: هر گاه خداوند بخواهد بنده ی خود را اصلاح گرداند، سه چیز نصیب او کند، کم گویی، کم خوری و کم خوابی. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۱۳.

حدیث ۵۱۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: لکن لک فی کل شیء نیه صالحه حتی النوم و الأکل؛ در هر چیز باید نیتی نیک داشته باشی، حتی در خوردن و خواب. مکارم الاخلاق، ج ۲، ص ۳۷۰.

حدیث ۵۱۹

امام صادق علیه السلام: الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ؛ شیرخواری، ۲۱ ماه است. پس هر چه کم شود، ظلم بر کودک است. کافی، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳.

حدیث ۵۲۰

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: لَيْسَ لِلصَّبِيِّ لَبَنٌ خَيْرٌ مِنْ لَبَنِ أُمِّهِ؛ برای کودک، هیچ شیری بهتر از شیر مادرش نیست. عیون اخبار

الرضا، ج ۱، ص ۳۸، ح ۶۹.

حدیث ۵۲۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: *أَطْعَمُوا الْمَرْأَةَ فِي شَهْرِهَا الَّذِي تَلِدُ فِيهِ التَّمْرَ فَإِنَّ وَلَدَهَا يَكُونُ حَلِيمًا نَقِيًّا*؛ به زن، در ماهی که زایمان کرده، خرما بدهید، چرا که فرزند او بردبار و پاک می شود. مکارم الأخلاق، ص ۱۶۹.

حدیث ۵۲۲

حضرت امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: خداوند از پر خوری و بیکاری زیاد نفرت دارد. بحار الانوار، ج ۷۶، ص ۱۸۰.

حدیث ۵۲۳

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: سه کس نزد خدا از همه منفورترند: کسی که روز زیاد می خوابد در حالی که شب اصلا نمازی نخوانده است و کسی که زیاد می خورد و هنگام غذا خوردن نام و حمد خدا نمی گوید و کسی که بی دلیل می خندد. کنز العمال، ح ۲۱۴۳.

حدیث ۵۲۴

پیامبر صلی الله علیه و آله: *لَا تَدْعُوا الْعِشَاءَ وَلَا تُعْطُوا الْعِشَاءَ وَلَا تُحْشِفُوهَا إِنِّي أَخْشَى عَلَى أُمَّتِي مِنْ تَرْكِ الْعِشَاءِ الْهَرَمِ فَإِنَّ الْعِشَاءَ قُوَّةُ الشَّيْخِ وَالشَّابِّ*؛ شام را ترک نکنید، هر چند به خوردن دانه خرما خشکیده ای باشد. من بر ائمتم از این بیم دارم که با ترک خوردن شام، پیری و شکستگی به سراغشان آید؛ چرا که خوردن شام، مایه نیرومندی پیر و جوان است. محاسن، ج ۲، ص ۴۲۱، ح ۲۰۲.

حدیث ۵۲۵

مَنْ أَرَادَ الْبَقَاءَ وَالْبَقَاءَ لَا بَقَاءَ: فَلْيُبَاكِرِ الْغَدَاءَ وَلْيَجُودِ الْحِذَاءَ وَلْيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ وَلْيُقِلِّ مُجَامَعَةَ النِّسَاءِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا خَفَةُ الرِّدَاءِ؟ قَالَ: قِلَّةُ الدِّينِ؛ هر کس ماندگاری می خواهد - و البته ماندگاری [ابدی] وجود ندارد - باید صبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاپوش) خود را سبک کند و کمتر با زنان بیامیزد. پرسیدند: ای پیامبر خدا! سبک بودن ردا به چیست؟ فرمودند: به کم بودن بدهی. من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۲.

حدیث ۵۲۶

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: *إِنَّ اللَّهَ لِيرِضَى عَنِ الْعَبْدِ أَنْ يَأْكُلَ الْأَكْلَةَ فِيحْمَدُهُ عَلَيْهَا أَوْ يَشْرِبَ الشَّرْبَةَ فِيحْمَدُهُ عَلَيْهَا*؛ خداوند از بنده ای که پس از خوردن لقمه غذا و یا آشامیدن جرعه ای او را سپاس می گوید، خشنود می گردد. نهج الفصاحه ح ۷۹۱

بهداشت و سلامت

حدیث ۱

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ الْجَنَّةَ وَالْحُورَ لَتَشْتَاقُ إِلَى مَنْ يَكْسُحُ الْمَسَاجِدَ وَيَأْخُذُ مِنْهَا الْقَدَى . امام صادق عليه السلام: بهشت و حوریان، مشتاق کسی هستند که مسجدها را جارو و غبارروبی کند. بحار الأنوار: ج ۸۳ ص ۳۸۲ ح ۵۲.

حدیث ۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: مَنْ قَمَّ مَسْجِدًا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ عِتْقَ رَقَبَةٍ، وَمَنْ أَخْرَجَ مِنْهُ مَا يُقْدَى عَيْنًا كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ كَفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ. هر کس مسجدی را جارو کند، خداوند برای او، ثواب آزاد کردن بنده‌ای را می‌نویسد، و هر کس از مسجد به اندازه خاشاکی که به چشم می‌رود، بیرون ببرد، خدای عز و جل، وی را از رحمتش دوچندان برخوردار می‌گرداند. بحار الأنوار: ج ۸۳ ص ۳۸۳ ح ۵۶.

حدیث ۳

رسول الله صلی الله علیه و آله: مَنْ كَنَسَ الْمَسْجِدَ يَوْمَ الْخَمِيسِ وَلَيْلَةَ الْجُمُعَةِ، فَأَخْرَجَ مِنْهُ مِنَ التُّرَابِ مَا يُدْرُ فِي الْعَيْنِ، غَفَرَ اللَّهُ لَهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: هر کس در روز پنج‌شنبه و شب جمعه، مسجد را نظافت کند و گرد و خاکی را که در چشم می‌رود، بربود، خداوند او را می‌آمرزد. بحار الأنوار: ج ۸۳ ص ۳۸۵ ح ۶۱.

حدیث ۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - إِنْ أَنْسَ: أَلَا- أَعْلَمُكَ دُعَاءَ تَدْعُو بِهِ كُلَّمَا صَلَّيْتَ الْغَدَاةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ دَفَعَ اللَّهُ عَنْكَ الْجُذَامَ وَالْبَرَصَ وَالْفَالِجَ وَالْعَمَى فِي الدُّنْيَا؟ قُلْ: «اللَّهُمَّ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ، وَأَفْضِ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ، وَأَسْبِغْ عَلَيَّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ». پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: خطاب به آنس - آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گاه نماز صبح گزاردی، آن را سه بار بگویی تا خداوند، جذام، پیسی، سست‌اندami و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوندا! از پیشگاه خویش، مرا راه نمای، از فضل خود، بر من فرو بار، از رحمت خویش، نعمتی سرشارم ده، و از برکات خود، بر من نازل فرمای». کنز العمال، جلد ۲، صفحه ۱۴۵، حدیث ۳۵۲۰ نقلاً عن أبي الشيخ في الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۷۴

حدیث ۵

الإمام الرضا عليه السلام: مَنِ ارَادَ الْأَلَّ يَشْتَكِي أَذُنَهُ، فَلْيَجْعَلْ فِيهَا عِنْدَ النَّوْمِ قُطْنَةً. امام رضا عليه السلام: هر کس می‌خواهد گوش‌هایش درد نگیرد، به هنگام خواب در آنها پنبه بگذارد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۱۸

حدیث ۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - ... جَعَلَ الْمَرَارَةَ فِي الْأَذُنَيْنِ حِجَابًا مِنَ الدِّمَاغِ، فَلَيْسَ مِنْ دَائِبِهِ تَفْعُ فِيهِ إِلَّا التَّمَسُّتِ الْخُرُوجَ؛ وَلَوْلَا ذَلِكَ لَوَصَلَتْ إِلَى الدِّمَاغِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: خداوند - تبارک و تعالی - ... تلخی را در دو گوش، مانعی برای حفاظت مغز، قرار داد. هیچ جنبه‌ای نیست که در آن بیفتد، مگر این که راه خروج را می‌جوید؛ اما اگر این نبود، آن جنبه به مغز می‌رسید. بحار الأنوار، جلد ۲، صفحه ۲۸۶، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۱۶

حدیث ۷

الإمام علی علیه السلام: اخْتِنُوا أَوْلَادَكُمْ يَوْمَ السَّيْبِ لَا يَمْنَعُكُمْ حَرٌّ وَلَا بَرْدٌ؛ فَإِنَّهُ طَهُورٌ لِلْجَسَدِ، وَإِنَّ الْأَرْضَ لَتَنْضِجُ إِلَى اللَّهِ مِنْ بَوْلِ الْأَغْلَفِ. امام علی علیه السلام: فرزندانان را در روز هفتم [تولد] ختنه کنید. نه گرما، شما را از آن، باز دارد، نه سرما؛ چرا که این کار، مایه پاک‌ی تن است و زمین از پیشاب ختنه‌ناشدگان به درگاه خداوند می‌نالد. بحار الأنوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۱۱۰، حدیث ۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۹۰ / ۱

حدیث ۸

الإمام الكاظم عليه السلام: الْحَمَامُ يَوْمٌ وَيَوْمٌ لَا، يُكْتَبُ اللَّحْمَ، وَإِدْمَانُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ يُذِيبُ شَحْمَ الْكُلَيْتَيْنِ. امام کاظم علیه السلام: حمام رفتن یک روز در میان، گوشت بدن را می‌افزاید؛ اما عادت به آن در هر روز، پیه کلیه‌ها را آب می‌کند. بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۷۸، ح ۲۱. دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۸۸ / ۱

حدیث ۹

الإمام الصادق عليه السلام: لَا تَتَكَّفِ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُذِيبُ شَحْمَ الْكُلَيْتَيْنِ. امام صادق علیه السلام: در حمام [به دیوار] تکیه مزین؛ چرا که پیه کلیه‌ها را آب می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۱، حدیث ۲۴، دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۸۸ / ۱ ممکن است این اثر، مربوط به حمام‌های آن دوران باشد.

حدیث ۱۰

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَشْتَكِيَ مَثَانَتَهُ، فَلَا يَجْبِسِ الْبَوْلَ وَلَوْ عَلَى ظَهْرِ دَائِيَّتِهِ. هر کس می‌خواهد مثانه‌اش به عارضه‌ای گرفتار نشود، پیشاب خود را نگه ندارد، حتی اگر که بر پشت مرکب خویش نشسته باشد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۵، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۸۶ / ۱

حدیث ۱۱

الإمام الصادق عليه السلام - وَسَيِّئَلٌ عَنِ عَلِيٍّ حَلَقِ رَأْسِ الْمَوْلُودِ: تَطْهِيرُهُ مِنْ شَعْرِ الرَّجْمِ. امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسشی درباره دلیل تراشیدن سر نوزاد -: برای پاک کردن او از موهایی که در زهدان بر وی روییده است. بحار الأنوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۱۱۲، حدیث ۲۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۶۷۸ / ۱

حدیث ۱۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - لِعَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، ثَلَاثَةٌ يَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ وَيُذْهِبْنَ الْبَلْغَمَ: اللَّبَانُ، وَالسُّوَاكُ، وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم - خطاب به امام علی علیه السلام فرمودند: ای علی! سه چیز بر حافظه می‌افزاید و بلغم را می‌برد: کُنْدُر، مسواک و قرائت قرآن. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۴۳، حدیث ۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۵۲ / ۲

حدیث ۱۳

الإمام علی علیه السلام: مَضْعُ اللَّبَانِ يَشُدُّ الْأَضْرَاسَ، وَيَنْفِي الْبَلْغَمَ، وَيَذْهَبُ بِرِيحِ الْقَمِّ. امام علی علیه السلام: جویدن کُنْدُر، دندان‌ها را استحکام می‌دهد، بلغم را می‌راند و بوی [بد] دهان را می‌برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۴۳، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۸۶ / ۱

حدیث ۱۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا الزَّيْتِ؛ فَإِنَّهُ مُبَارَكٌ، وَائْتِدِمُوا بِهِ وَادَّهِنُوا بِهِ؛ فَإِنَّهُ يَخْرُجُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: روغن زیتون بخورید؛ چرا که خجسته است. از آن، خورش بسازید و از روغن آن بر خویش بمالید؛ چرا که از درختی خجسته بیرون می‌آید. کنز العمال، جلد ۱۵، صفحه ۲۷۹، حدیث ۴۰۹۸۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۲۸ / ۲

حدیث ۱۵

كُلُوا الزَّيْتِ وَادَّهِنُوا بِالزَّيْتِ؛ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: روغن زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون، چرب کنید؛ چرا که آن، از درختی خجسته است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱ عن ابن القداح، مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۱۵، حدیث ۱۴۰۸، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۲۸ / ۲

حدیث ۱۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: ادَّهِنُوا بِالْبَنْفَسِجِ؛ فَإِنَّهُ بَارِدٌ فِي الصَّيْفِ وَحَارٌّ فِي الشِّتَاءِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: با روغن بنفشه، بدن خود را چرب کنید؛ چرا که آن در تابستان، سرد و در زمستان، گرم است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۲ / ۱

حدیث ۱۷

الإمام الصادق علیه السلام: دُهْنُ الْبَنْفَسِجِ يَرْزُقُ الدِّمَاغَ. امام صادق علیه السلام: روغن بنفشه، مغز را نیرو می‌بخشد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۲۳، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۴۴ / ۱

حدیث ۱۸

الإمام الصادق علیه السلام: نِعَمَ الدُّهْنِ الْبَنْفَسِجِ! لَيَذْهَبُ بِالذَّاءِ مِنَ الرَّأْسِ وَالْعَيْنَيْنِ، فَادَّهِنُوا بِهِ. امام صادق علیه السلام: چه خوب روغنی است روغن بنفشه! درد را از سر و چشمان می‌برد. آن را به خود بمالید. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۲۲، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۶۴ / ۱

حدیث ۱۹

الإمام الصادق علیه السلام: فَضْلُ الْبَنْفَسِجِ عَلَى الْأَدِهَانِ كَفَضْلِ الْإِسْلَامِ عَلَى الْأَدْيَانِ. نِعَمَ الدُّهْنِ الْبَنْفَسِجِ، لَيَذْهَبُ بِالذَّاءِ مِنَ الرَّأْسِ وَالْعَيْنَيْنِ، فَادَّهِنُوا بِهِ. امام صادق علیه السلام: برتری بنفشه بر دیگر روغن‌ها به سان برتری اسلام بر دیگر ادیان است. بنفشه، خوب روغنی است! درد را از سر و چشمان می‌برد. خود را بدان، چرب کنید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۲۱، حدیث ۵، کنز العمال، جلد ۱۲، صفحه ۳۴۴، حدیث ۳۵۳۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۲ / ۱

حدیث ۲۰

الإمام الرضا عليه السلام: إذا أزدت ألا يظهر في يدنك بثره ولا غيرها، فأبدأ عند دخول الحمام بدهن بدنك، بدهن البنفسج. امام رضا عليه السلام: اگر می‌خواهی که در بدنت جوش و جز آن رخ نماید، هنگام در آمدن به حمام، چرب کردن بدن خود را به روغن بنفشه، آغاز کن. طب الإمام الرضا عليه السلام، صفحه ۳۱، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۲ و فيه « فدهن » بدل « بدهن » دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۴ / ۱

حدیث ۲۱

الإمام الصادق عليه السلام: غسل الرأس بالخطمي نشرة. امام صادق عليه السلام: شستن سر با خطمی، مایه شادابی است. ثواب الأعمال، ص ۳۶، حدیث ۲ عن سفیان بن السمط دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۲۲

الإمام علي عليه السلام: غسل الرأس بالخطمي يذهب بالدرن، وينفي الأقداء. امام علی علیه السلام: شستن سر با خطمی، چرک را می‌برد و آلودگی‌ها را از میان برمی‌دارد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۸۷، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۲۳

الإمام الصادق عليه السلام: اتخذوا في أسنانكم السعد؛ فإنه يطيب الفم، ويزيد في الجماع. امام صادق عليه السلام: مشکک به لابه‌لای دندان‌های خویش در آورید؛ چرا که دهان را خوش بو می‌کند و بر توان همبستری می‌افزاید. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۳۷، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۶۳۸ / ۱

حدیث ۲۴

الإمام الكاظم عليه السلام: غسل الرأس بالسدر يجلب الرزق جلباً. امام کاظم علیه السلام: شستن سر با سدر، روزی آور است. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۸۷، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۲۸ / ۱

حدیث ۲۵

الإمام الصادق عليه السلام: الكحل يعذب الفم. امام صادق عليه السلام: سرمه کشیدن، دهان را تر و تازه می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۹۵، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۸۸ / ۱

حدیث ۲۶

الإمام الحسين عليه السلام: قال لي رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: يا بُنَيَّ، نم على قفاك يخمص بطنك، واشرب الماء مَصًّا يَمْرَأَك أَكُلُكَ، وَاكْتَحِلْ وَتَرَا يُضَيِّئُ لَكَ بَصِيرُكَ، وَأَذْهِنْ غَبَا تَشْتَبِهَ بِسُنَّةِ نَبِيِّكَ. امام حسین علیه السلام: پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید، به شمار دفعات فرد، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان، روغن بز تا به سنت پیامبر خویش، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام،

جلد ۲، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۰

حدیث ۲۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: ثَلَاثٌ يَزِدْنَ فِي قُوَّةِ الْبَصِيرِ: الْكُحْلُ بِالْإِثْمِدِ، وَالنَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ، وَالنَّظْرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: سه چیز، قدرت بینایی را افزون می‌کند: سرمه کشیدن به اِثْمِد، نگرستن به سبزی، و نگاه کردن به چهره زیبا. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵۱، حدیث ۲۸۳۱۴ نقلاً عن أبي الحسن العراقي في فوائد عن بريده دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۰

حدیث ۲۸

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ نَامَ عَلَى إِثْمِدٍ غَيْرِ مُمَسِّكٍ أَمِنَ مِنَ الْمَاءِ الْأَسْوَدِ أَبَدًا مَا دَامَ يَنَامُ عَلَيْهِ. امام صادق عليه السلام: هر کس با سرمه اِثْمِد آمیخته نشده با مُشْک بخوابد، برای همیشه، تا زمانی که بر این حالت می‌خوابد، از آب سیاه در امان می‌ماند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۴، حدیث ۹ عن الحسن بن عاصم دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۸۸

حدیث ۲۹

الإمام الصادق عليه السلام: الْإِثْمِدُ يَجْلُو الْبَصِيرَ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ، وَيَذْهَبُ بِاللِّدْمَعَةِ. امام صادق عليه السلام: سرمه اِثْمِد، چشم را جلا می‌دهد، موی بر می‌رویانند و اشک ریزش را می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۴، حدیث ۷، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۲

حدیث ۳۰

أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ أَعْرَابِيٌّ يُقَالُ لَهُ: قَلِيبٌ، رَطَبُ الْعَيْنَيْنِ. فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: إِنِّي أَرَى عَيْنَيْكَ رَطَبَتَيْنِ يَا قَلِيبُ، عَلَيْكَ بِالْإِثْمِدِ؛ فَإِنَّهُ سِرَاجُ الْعَيْنِ. امام صادق عليه السلام: عربی بادیه‌نشین که او را «قَلِيب» می‌گفتند و آبریزش چشم داشت، نزد پیامبر صلى الله عليه وآله وسلم آمد. به او فرمود: «ای قَلِيب! می‌بینم چشمانت آبریزش دارد. بر تو باد سرمه اِثْمِد، که روشنایی چشم است». بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۹۶، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۲

حدیث ۳۱

الإمام الباقر عليه السلام: الْإِكْتِحَالُ بِالْإِثْمِدِ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيَشُدُّ أَشْفَارَ الْعَيْنِ. امام باقر عليه السلام: سرمه کشیدن به اِثْمِد، بوی را خوش می‌سازد و مژه‌گاه‌ها را استحکام می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۴، حدیث ۴ عن عبدالله بن الفضل الهاشمي عن أبيه دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۲

حدیث ۳۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: اِكْتَحَلُوا بِالْإِثْمِدِ الْمُرْوَحِ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: به سرمه اِثْمِد خوش بو شده با مُشْک، سرمه بکشید، که دیده را جلا می‌دهد و مو بر می‌رویانند. کنز العمال، جلد ۶، صفحه ۶۴۵، حدیث ۱۷۱۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۲

حدیث ۳۳

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْإِثْمِدِ؛ فَإِنَّهُ مَبْتَتَةٌ لِلشَّعْرِ، مَذْهَبَةٌ لِلْقَدَى، مَصْفَاءٌ لِلْبَصْرِ. پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: بر شما باد سرمه با اِثْمِد؛ چرا که مایه رویدن مو، از میان رفتن آلودگی و صفا یافتن دیده است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۵۱، حدیث ۲۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۰ / ۱

حدیث ۳۴

الإمام الصادق عليه السلام: الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهَكِ، وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ. امام صادق عليه السلام: حنا، بوی بد عرق را از میان می‌برد، بر طراوت صورت می‌افزاید، دهان را خوش بو می‌کند و فرزند را نیکو می‌سازد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۸۴، حدیث ۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۱۸ / ۱

حدیث ۳۵

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: اخْتَضِبُوا بِالْحِنَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ، وَيُنَبِّتُ الشَّعْرَ، وَيُطَيِّبُ الزَّيْحَ، وَيُسَكِّنُ الزَّوْجَةَ. پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: به حنا خضاب بندید؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد، مو بر می‌رویند، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۸۳، حدیث ۴، ۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۴۸ / ۱

حدیث ۳۶

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: مَنْ أَطْلَى وَاخْتَضَبَ بِالْحِنَاءِ آمَنَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ ثَلَاثِ خِصَالٍ: الْجُذَامِ، وَالْبَرَصِ، وَالْأَكْلَبَةِ إِلَى طَلِيئَةٍ مِثْلِهَا. پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: هر کس حنا بر بدن خود بمالد و با آن خضاب کند، خداوند، او را تا هنگامی که بخواهد دیگر بار خضاب کند، از سه چیز در امان می‌دارد: جذام، پستی و خوره. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۹۰، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۳۷

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِسَيِّدِ الْخِضَابِ الْحِنَاءِ؛ فَإِنَّهُ يُطَيِّبُ الْبَشْرَةَ، وَيَزِيدُ فِي الْجَمَاعِ. پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: بر شما باد مهتر همه خضاب‌ها، حنا، که پوست را پاکیزه می‌کند و بر توان همبستری می‌افزاید. کنز العمال، جلد ۶، صفحه ۶۶۸، حدیث ۱۷۳۱۶، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۳۸

رسول الله صلى الله عليه و آله و سلم: نَفَقَةُ دِرْهَمٍ فِي الْخِضَابِ أَفْضَلُ مِنْ نَفَقَةِ دِرْهَمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، إِنَّ فِيهِ أَرْبَعِ عَشْرَةَ خَصْلَةً: يَطْرُدُ الرِّيحَ مِنَ الْأَذْنَيْنِ، وَيَجْلُو الْغِشَاءَ عَنِ الْبَصِيرِ... پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: خرج کردن یک درهم برای خضاب، برتر از انفاق یک درهم در راه خداست. این کار، چهارده فایده دارد: بو را از گوش‌ها دور می‌کند، پرده [تاریکی] را از برابر دیده کنار می‌زند و آن را جلا می‌دهد... الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۸۲، حدیث ۱۲، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۶ / ۱

حدیث ۳۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: **اِحْتَضِبُوا بِالْحِنَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصَرَ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ، وَيُطَيِّبُ الرِّيحَ، وَيُسَكِّنُ الزَّوْجَةَ.** پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: به حنا خضاب بندید؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد، مو بر می‌رویانند، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۹۹، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۶ / ۱

حدیث ۴۰

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: **عَلَيْكُمْ بِسَيِّدِ الْخِضَابِ الْحِنَاءِ؛ فَإِنَّهُ يُطَيِّبُ الْبَشْرَةَ، وَيَزِيدُ فِي الْجَمَاعِ.** پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: بر شما باد مهتر همه خضاب‌ها، حنا، که پوست را پاکیزه می‌کند و بر توان همبستری می‌افزاید. کنز العمال، جلد ۶، صفحه ۶۶۸، حدیث ۱۷۳۱۶، مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۱۸۹، حدیث ۵۵۹، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۴۱

امام صادق علیه‌السلام: **الْحِنَاءُ عَلَى أَثَرِ الثُّورَةِ أَمَانٌ مِنَ الْجُرْدَامِ وَالْبَرَصِ.** حنا کردن، در پی نوره کشیدن، مایه ایمنی از جذام و پیسی است. کتاب من لا یحضره الفقیه، جلد ۱، صفحه ۱۲۱، حدیث ۲۷۰؛ بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۸۹، حدیث ۶؛ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۷۸ / ۱

حدیث ۴۲

الإمام الصادق علیه‌السلام: **ثَلَاثَةٌ تُعَقِّبُ مَكْرُوهاً: ... وَشُرْبُ الدَّوَاءِ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ وَإِنْ سَلِمَ مِنْهُ.** امام صادق علیه‌السلام: سه چیز، ناخوشایندی در پی می‌آورد: ... و نوشیدن دارو بدون بیماری، هر چند شخص از آن دارو، جان به در برد. تحف العقول، صفحه ۳۲۱، بحار الأنوار، جلد ۷۸، صفحه ۲۳۴، حدیث ۵۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۰ / ۱

حدیث ۴۳

امام علی علیه‌السلام فرمودند: **لَا تُتَالُ الصَّحَّةُ إِلَّا بِالْحَمِيَّةِ.** تن درستی، جز با پرهیز، به دست نمی‌آید. غرر الحکم، حدیث ۱۰۶۰۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۶ / ۲

حدیث ۴۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: **الطَّيِّبُ يَشُدُّ الْقَلْبَ.** پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: بوی خوش، قلب را تقویت می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۱۰، حدیث ۶ عن أبي بصير عن الإمام الصادق علیه‌السلام دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۸ / ۱

حدیث ۴۵

ما طابَتْ رَائِحَةُ عَبْدٍ إِلَّا زَادَ عَقْلُهُ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: هیچ بنده‌ای خوش بو نباشد، مگر آن که عقلش افزون گردد. دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۶۵، حدیث ۵۹۳ عن الإمام الصادق عن آبائه عليهم‌السلام دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱

حدیث ۴۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ أَكَلَ قَبْلَ أَنْ يَشْرَبَ وَتَسَحَّرَ، وَ مَسَّ شَيْئًا مِنَ الطَّيِّبِ؛ قَوَى عَلَى الصِّيَامِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس پیش از نوشیدن چیزی، غذا بخورد و سحری میل کند و قدری بوی خوش [بر خود] بمالد، بر روزه گرفتن، توان بیشتری یابد. کنز العمال، جلد ۸، صفحه ۵۱۰، حدیث ۲۳۸۸۲ نقلاً عن شُعْبِ الْإِيمَانِ عَنْ أَنَسٍ دَانِش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۸ / ۱

حدیث ۴۷

امیر المؤمنین علیؑ علیه السلام: الطَّيِّبُ نُشْرَةٌ. امام علی علیه السلام: بوی خوش، درمانگر است. نهج البلاغه: حکمت ۴۰۰

حدیث ۴۸

الإمام الصادق عليه السلام: الرِّيحُ الطَّيِّبَةُ؛ تُشَدُّ الْعَقْلَ، وَ تَزِيدُ فِي الْبَاهِ. امام صادق علیه السلام: بوی خوش، عقل را استوار می کند و بر توان جنسی می افزاید. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۸ / ۱

حدیث ۴۹

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ تَطَيَّبَ أَوَّلَ النَّهَارِ؛ لَمْ يَزَلْ عَقْلُهُ مَعَهُ إِلَى اللَّيْلِ. امام صادق علیه السلام: هر کس در آغاز روز، بوی خوش استعمال کند، تا شب، عقلش او را همراهی می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۱۰، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۱۰ / ۱

حدیث ۵۰

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ تَطَيَّبَ بِطَيِّبٍ أَوَّلَ النَّهَارِ وَ هُوَ صَائِمٌ؛ لَمْ يَفْقِدْ عَقْلَهُ. امام صادق علیه السلام: هر کس در حالی که روزه است، در آغاز روزه، خوشبو کننده‌ای به کار ببرد، عقل خویش را از کف ندهد. بحار الأنوار، جلد ۹۶، صفحه ۲۹۰، حدیث ۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۱۰ / ۱

حدیث ۵۱

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - مِنْ وَصِيَّتِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، تَسَعُّهُ أَشْيَاءُ تَوَرَّثَ النَّسِيَانُ: أَكْلُ التُّفَّاحِ الْحَامِضِ، وَأَكْلُ الْكُرْبُرَةِ، وَالْجُبْنِ، وَشُؤْرِ الْفَأْرَةِ، وَقِرَاءَةُ كِتَابِيهِ الْقُبُورِ، وَالْمَسْئِي بَيْنَ امْرَأَتَيْنِ، وَطَرْحُ الْقَمَلَةِ، وَالْحِجَامَةُ فِي النَّقْرَةِ، وَالْبَوْلُ فِي الْمَاءِ الرَّائِدِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - در سفارش‌های ایشان به علی علیه السلام: ای علی! نه چیز است که فراموشی می آورد: خوردن سیب ترش، خوردن گشنیز، پنیر و پس مانده موش، خواندن نوشته‌های روی قبر، راه رفتن میان دو زن، افکندن شپش، حجامت در گودیِ پس سر، و ادرار کردن در آب راکد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۴۵، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۵۴ / ۱

حدیث ۵۲

الإمام علي عليه السلام: إِنَّ الْحِجَامَةَ تُصِحُّ الْبَدَنَ، وَتَشُدُّ الْعَقْلَ. امام علی علیه السلام: حِجَامَتٌ، بَدَنٌ رَا صَحَّتْ مِی دَهْدُ و عَقْلٌ رَا اسْتَحْكَامٌ مِی بَخْشَد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۱۴، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۴۴ / ۱

حدیث ۵۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: احْتَجِمُوا إِذَا هَاجَ بِكُمْ الدَّمُّ؛ فَإِنَّ الدَّمَ رُبَّمَا تَبَيَّغَ بِصَاحِبِهِ فَيَقْتُلُهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: اگر خون در درونتان به جوش می آید، حجامت کنید؛ چرا که خون، گاه ممکن است در درون شخص، طغیان کند و وی را بکشد. طب الأئمة لابنی بسطام، صفحه ۵۷، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۲۰، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶۲ / ۱

حدیث ۵۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: إِنَّ الْحِجَامَةَ فِي الرَّأْسِ دَوَاءٌ مِنْ دَاءِ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْعَشَا وَالْبَرَصِ وَالصُّدَاعِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: حِجَامَتِ دَر سَر، دَر مَانِی بَرای دِیوانگی، جَدَام، شَب کوری، پیسی و سردرد است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۲۶، حدیث ۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۶۶ / ۱

حدیث ۵۵

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الْحِجَامَةُ تَزِيدُ الْعَقْلَ، وَتَزِيدُ الْحَافِظَ حِفْظًا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: حِجَامَتٌ، عَقْلٌ رَا افزُون مِی کُنْد و بَر قَدَرَت حَافِظَه مِی افزاید. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۲۶، حدیث ۸۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۴۴ / ۱

حدیث ۵۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: يُكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَغْشَى الْمَرْأَةَ وَقَدْ احْتَلَمَ، حَتَّى يَغْتَسِلَ مِنْ احْتِلَامِهِ الَّذِي رَأَى؛ فَإِنْ فَعَلَ وَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْنُونًا فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: بَرای مَرْد، مَکروه است که پَس از احتلام، با زن همبستری کند، مگر آن که از احتلام پیشین، غسل کرده باشد؛ چه، اگر چنین کند و فرزندش دیوانه زاده شود، جز خویش را نکوهش نکند. بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۲۸۳، حدیث ۳

حدیث ۵۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ احْتَجَمَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ أَوْ تِسْعِ عَشْرَةَ أَوْ لِإِحْدَى وَعِشْرِينَ مِنَ الشَّهْرِ، كَانَتْ لَهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ مِنْ أَدْوَاءِ السَّنَةِ كُلِّهَا، وَكَانَتْ لِمَا سِوَى ذَلِكَ شِفَاءً مِنْ وَجَعِ الرَّأْسِ وَالْأَضْرَاسِ وَالْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هَر کَس دَر رُوز سه شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه، حجامت کند، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن، شفای سردرد، دندان درد، دیوانگی، جذام و پیسی نیز خواهد بود. بحار الأنوار، جلد ۵۹، صفحه ۳۸، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۰۲ / ۱

حدیث ۵۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: شُئِمُوا النَّرَجِسَ وَ لَوْ فِي الْيَوْمِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الْأَسْبُوعِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الشَّهْرِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي السَّنَةِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الدَّهْرِ مَرَّةً؛ فَإِنَّ فِي الْقَلْبِ حَبَّةً مِنَ الْجُنُونِ وَالْجُذَامِ وَالْبَرَصِ وَ شَمُّهُ يَدْفَعُهَا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: [گُل] نرگس را بویید، هر چند در روز یک بار، هر چند در هفته یک بار، هر چند در ماه یک بار، هر چند در سال یک بار، و هر چند در همه عمر، یک بار؛ چراکه در قلب، هسته‌ای از دیوانگی، جذام و پیسی وجود دارد و بوییدن نرگس، آن را دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۹

حدیث ۵۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: فِي السُّوَاكِ اثْنَا عَشْرَةَ خَصَلَةً: مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ، وَمَرْضَاةٌ لِلزَّبِّ، وَبِيضُ الْأَسْنَانِ، وَيَذْهَبُ بِالْحَفْرِ، وَيُقِلُّ الْبَلْغَمَ، وَيُشَهِّي الطَّعَامَ، وَيُضَاعِفُ الْحَسَنَاتِ، وَتُصَابُ بِهِ السُّنَّةُ، وَتَحْضُرُهُ الْمَلَائِكَةُ، وَيَشُدُّ اللُّثَّةَ، وَهُوَ يَمُرُّ بِطَرِيقَةِ الْقُرْآنِ، وَرَكَعَتَيْنِ بِسُوَاكِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً بِغَيْرِ سُوَاكِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: در مسواک زدن، دوازده ویژگی است: مایه پاکی دهان است؛ سبب خشنودی پروردگار است؛ دندان‌ها را سفید می‌کند؛ جرم دندان را از میان می‌برد؛ بلغم را می‌کاهد؛ غذا را مطبوع می‌سازد؛ حسنات را دو چندان می‌کند؛ به واسطه آن، سنت انجام می‌گیرد؛ فرشتگان بدین وسیله حضور می‌یابند؛ لثه را تقویت می‌کند؛ برگذراگاه قرآن می‌گذرد و نزد خداوند، هر دو رکعت نماز با مسواک، دوست داشتنی‌تر از هفتاد رکعت بی‌مسواک است. الخصال، صفحه ۴۸۰، حدیث ۵۲، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۹، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۴

حدیث ۶۰

هر کس در هر روز، دو بار مسواک بزند، سنت پیامبران را استمرار بخشیده است، در برابر هر نمازی که بخواند، خداوند، برایش پاداش صد رکعت می‌نویسد، از فقر به غنا (و بی‌نیازی) درمی‌آید، دهانش خوش بو می‌شود، حافظه‌اش فزونی می‌یابد، فهمش استوار می‌گردد، غذایش گوارش می‌یابد، درد دندان‌هایش از میان می‌رود، بیماری از او دور می‌گردد، و فرشتگان، به واسطه نوری که بر او می‌بینند، با او دست می‌دهند و دندان‌هایش تمیز می‌شود. جامع الأخبار، صفحه ۱۵۱، حدیث ۳۴۰، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۳۸، حدیث ۴۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۲

حدیث ۶۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: السُّوَاكُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ، وَالسَّامُ: الْمَوْتُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مسواک، شفای هر دردی است، مگر سام، و سام، مرگ است. إتحاف السادة المتقين، جلد ۲، صفحه ۳۵۰، عن عائشة، كنز العمال، جلد ۹، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲۶۲۶۴ نقلًا عن الفردوس دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۲

حدیث ۶۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: السُّوَاكُ فِي الْفَمِ يُبْتَبُ الْأَضْرَاسَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مسواک، دندان‌ها را در دهان تثبیت می‌کند. الفردوس، جلد ۳، صفحه ۳۱۱، حدیث ۴۹۳۷، عن حذيفة بن اليمان، كنز العمال، جلد ۶، صفحه ۶۴۶، حدیث ۱۷۲۰۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۰

حدیث ۶۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : تَسَوَّكُوا ؛ فَإِنَّ السُّوَاكَ مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ ، مَرَضَةٌ لِلرَّبِّ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : مسواک بزیند ؛ چرا که مسواک ، مایه پاکیزگی دهان و خشنودی پروردگار است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۵ ، حدیث ۴ عن ابن القداح عن الإمام الصادق عن الإمام علی علیه‌السلام و لیس فیہ «تَسَوَّكُوا فَإِنَّ» ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۰ . در المعجم الكبير ، به جای «مایه پاکیزگی» ، عبارت «خوش بو کننده» آمده است .

حدیث ۶۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : السُّوَاكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : مسواک زدن ، بر زبان آوری مرد می‌افزاید . بحار الأنوار : ۷۶ / ۱۳۵ / ۴۸ منتخب میزان الحکمة : ۲۸۸

حدیث ۶۵

الإمام علی علیه‌السلام : ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ الْبَلْغَمَ وَيَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ : السُّوَاكُ ، وَالصَّوْمُ ، وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ . امام علی علیه‌السلام : سه چیز ، بلغم را از میان می‌برد و حافظه را افزون می‌کند : مسواک زدن ، روزه گرفتن و قرائت قرآن . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۹ ، حدیث ۲۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۵۴

حدیث ۶۶

الإمام الباقر علیه‌السلام : السُّوَاكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ ، وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ . امام باقر علیه‌السلام : مسواک زدن ، بلغم را می‌برد و عقل را افزون می‌کند . ثواب الأعمال ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۳ عن يحيى أبي البلاد دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۴۶

حدیث ۶۷

الإمام الباقر علیه‌السلام : السُّوَاكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ ، وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ . امام باقر علیه‌السلام : مسواک زدن ، بلغم را از میان می‌برد و عقل را افزون می‌سازد . ثواب الأعمال ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۳ عن يحيى أبي البلاد دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث ۶۸

الإمام علی علیه‌السلام : ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ الْبَلْغَمَ وَيَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ : السُّوَاكُ ، وَالصَّوْمُ ، وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ . امام علی علیه‌السلام : سه چیز ، بلغم را از میان می‌برد و حافظه را افزون می‌کند : مسواک زدن ، روزه گرفتن و قرائت قرآن . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۹ ، حدیث ۲۸۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۶

حدیث ۶۹

الإمام الرضا علیه‌السلام : السُّوَاكُ يَجْلُو الْبَصِيرَ ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ ، وَيَذْهَبُ بِالْذَمْعَةِ . امام رضا علیه‌السلام : مسواک زدن ، دیده را جلا می‌بخشد ، مو بر می‌رویانند و اشک‌ریزش را از میان می‌برد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۸ ، حدیث ۲۷۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۳۷ نقلاً عن طب الأئمة لابن بسطام دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۳۷۲

حدیث ۷۰

الإمام الرضا عليه السلام: السَّوَاكُ يَجْلُو البَصِيرَ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ، وَيَذْهَبُ بِالدَّمْعَةِ. امام رضا عليه السلام: مسواک زدن، نور چشم را زیاد می‌کند و مو را پرپشت می‌کند و آبریزش چشم را برطرف می‌سازد. بحار الأنوار: ۷۶ / ۱۳۷ / ۴۸ منتخب میزان الحکمة: ۲۸۸

حدیث ۷۱

الإمام الصادق عليه السلام: السَّوَاكُ يَذْهَبُ بِالدَّمْعَةِ، وَيَجْلُو البَصِيرَ. امام صادق عليه السلام: مسواک زدن، اشک ریزش را می‌برد و دیده را جلا می‌دهد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۳۳، حدیث ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۴

حدیث ۷۲

الإمام الصادق عليه السلام: لِكُلِّ شَيْءٍ طَهْرٌ، وَطَهْرُ القَمِّ السَّوَاكُ. امام صادق عليه السلام: هر چیز را پاک کننده‌ای است و پاک کننده دهان، مسواک است. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۷، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۲

حدیث ۷۳

الإمام الصادق عليه السلام: عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ؛ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ وَسَوْسَةَ الصَّدْرِ. امام صادق عليه السلام: بر شما باد مسواک زدن؛ چرا که وسوسه دل را از میان می‌برد. الأمالی للطوسی، صفحه ۶۶۷، حدیث ۱۳۹۶ عن أبي غنر، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۳۹، حدیث ۵۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۲

حدیث ۷۴

الإمام الصادق عليه السلام: ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ النَّسِيَانَ وَيُحْدِثْنَ الذِّكْرَ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالسَّوَاكُ، وَالصَّيَامُ. امام صادق عليه السلام: سه چیز، فراموشی را از میان می‌برد و حافظه به بار می‌آورد: قرائت قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۶۶، حدیث ۳۹ و ص ۲۷۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۶. در السرائر به جای «حافظه به بار می‌آورد»، عبارت «فکر را تیز می‌کند» آمده است.

حدیث ۷۵

مَنْ اسْتَنْجَى بِالسُّعْدِ بَعْدَ الْغَائِطِ وَغَسَلَ بِهِ فَمَهُ بَعْدَ الطَّعَامِ لَمْ تُصَبِّبْهُ عَلَّةٌ فِي فَمِهِ، وَلَا يَخَافُ شَيْئًا مِنْ أَرْيَاحِ الْبُؤَاسِ. هر کس پس از قضای حاجت، با مُشکک، آلودگی مخرج را بزدايد و پس از غذا خوردن نیز دهان خویش را با مُشکک بشوید، نه بیماری‌ای از بیماری‌های دهان به او می‌رسد و نه از باد بواسیر می‌ترسد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۸، حدیث ۳، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۳۵، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۴۴۶

حدیث ۷۶

الإمام الكاظم عليه السلام: السَّوَاكُ فِي الخَلَاءِ يورثُ البَحْرَ. امام کاظم عليه السلام: مسواک زدن در آبریزگاه، بد بویی دهان را در پی می‌آورد. کتاب من لا يحضره الفقيه، جلد ۱، صفحه ۵۲، حدیث ۱۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۹۶

حدیث ۷۷

الإمام الصادق عليه السلام: إِيَّاكَ وَالسُّوَاكَ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُورِثُ وَبَاءَ الْأَسْنَانِ. امام صادق عليه السلام: از مسواک زدن در حمام، حذر کن؛ چرا که وبای دندان‌ها را در پی می‌آورد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۷۱، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۹۶

حدیث ۷۸

الإمام علي عليه السلام: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ... عَنِ السُّوَاكِ فِي الْحَمَامِ. امام علی علیه السلام: پیامبر خدا از مسواک زدن در حمام، نهی فرمودند. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۳۲۸، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۹۶

حدیث ۷۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الْأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السُّوَاكِ، إِذْ لَمْ يَكُنْ سِوَاكًا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: اگر مسواکی نباشد، انگشتان نیز در حکم مسواک‌اند. کنز العمال، جلد ۹، صفحه ۳۱۱، حدیث ۱۲۶۱۶۸، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۸۲

حدیث ۸۰

الإمام الباقر عليه السلام: أَدْنَى السُّوَاكِ أَنْ تَدُلَّكَ بِإِصْبَعِكَ. امام باقر علیه السلام: کمترین مسواک، آن است که با انگشت خویش، مالش دهی. الکافی، جلد ۳، صفحه ۲۳، حدیث ۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۸۲

حدیث ۸۱

الإمام الصادق عليه السلام: مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ السُّوَاكُ. امام صادق علیه السلام: مسواک زدن، از سنت‌های فرستادگان [الهی] است. الکافی، جلد ۳، صفحه ۲۳، حدیث ۲

حدیث ۸۲

الإمام الصادق عليه السلام: مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ السُّوَاكُ. امام صادق علیه السلام: مسواک زدن، از سنت‌های پیامبران است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۵، حدیث ۱

حدیث ۸۳

الإمام الباقر عليه السلام: إِنَّ السُّوَاكَ فِي السَّحْرِ قَبْلَ الْوُضُوءِ مِنَ السُّنَّةِ. امام باقر علیه السلام: مسواک زدن در سحرگاه، پیش از وضو گرفتن، جزء سنت است. الفقیه: ۱ / ۴۸۰ / ۱۳۹۰، منتخب میزان الحکمه: ۲۸۸

حدیث ۸۴

الإمام الصادق عليه السلام لَمَّا سُئِلَ: أَتَرَى هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ مِنَ النَّاسِ؟ فَقَالَ: أَلْقِي مِنْهُمْ التَّارِكَ لِلسُّوَاكِ. امام صادق علیه السلام - در

پاسخ به این سؤال که: آیا این خلاق همه در شمار آدمیانند؟- فرمودند: افرادی را که مسواک نمی‌زنند از شمار آنها بینداز. بحار

الأنوار: ۱۱ / ۱۲۸ / ۷۶

حدیث ۸۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: الْوُضُوءُ شَطْرُ الْإِيمَانِ ، وَالسُّوَاكُ شَطْرُ الْوُضُوءِ . وضو، بخشی از ایمان است و مسواک زدن بخشی از وضو. کنز العمال: ۲۶۲۰۰

حدیث ۸۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی وصیته لعلی علیه السلام: یا علی، علیک بالسُّوَاکِ ، وَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ لَا تُقِلَّ مِنْهُ فافْعَلْ ، فَإِنَّ كُلَّ صَلَاةٍ تُصَلِّيُهَا بِالسُّوَاكِ تَفْضُلٌ عَلَى الَّتِي تُصَلِّيُهَا بغيرِ سِوَاكٍ أَرْبَعِينَ يَوْمًا . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در سفارش به علی علیه السلام، می‌فرماید: ای علی! بر تو باد به مسواک زدن؛ اگر توانستی که از این کار کم نکنی چنین کن؛ زیرا هر نمازی که با مسواک زدن بخوانی از چهل روز نمازی که بی‌مسواک زدن بگزارى برتر است. البحار: ۴۸ / ۱۳۷ / ۷۶

حدیث ۸۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فی وصیته لعلی علیه السلام: عَلَیْكَ بِالسُّوَاكِ عِنْدَ كُلِّ وُضُوءٍ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در سفارش به علی علیه السلام، می‌فرماید: بر تو باد به مسواک زدن با هر وضویی. البحار: ۸ / ۶۹ / ۷۷

حدیث ۸۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: خَلَّلُوا لِحَاكِمٍ ، وَقُصِّوا أَظْفَارَكُمْ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مَا بَيْنَ اللَّحْمِ وَالظُّفْرِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: میان ریش خود را تمیز کنید و ناخن‌هایتان را بگیرد؛ زیرا شیطان، میان گوشت و ناخن، روان می‌شود. کنز العمال، جلد ۹، صفحه ۳۰۱، حدیث ۲۶۱۰۱، دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۵۰ / ۱

حدیث ۸۹

الإمام الباقر علیه السلام: إِنَّمَا قَصَّ الْأَظْفَارُ؛ لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ ، وَمِنْهُ يَكُونُ النَّسْيَانُ . امام باقر علیه السلام: ناخن‌ها را از آن رو باید کوتاه کرد که جایگاه شیطان است و فراموشی، از آن سرچشمه می‌گیرد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۰، حدیث ۶، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۳، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۵۲ / ۱

حدیث ۹۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ السَّبْتِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ وَأَخَذَ مِنْ شَارِبِهِ عَوْفَى مِنْ وَجَعِ الضَّرْسِ ، وَوَجَعِ الْعَيْنِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس در روز پنجشنبه و شنبه، ناخن‌های خود را کوتاه کند و قدری از سبیل خود بگیرد، از دندان درد و درد چشم در امان باشد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۰، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱

حدیث ۹۱

الإمام الباقر علیه السلام: مَنْ أَدْمَنَ أَخَذَ أَظْفَارَهُ كُلَّ خَمِيسٍ لَمْ تَرْمِدْ عَيْنُهُ. امام باقر علیه السلام: هر کس به گرفتن ناخن در هر پنج‌شنبه مداومت ورزد، چشم‌درد نمی‌گیرد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۱، حدیث ۱۴، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۱، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۸۶ / ۱

حدیث ۹۲

الإمام الصادق علیه السلام: تَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يُؤَمِّنُ مِنَ الْجُذَامِ، وَالْبَرَصِ، وَالْعَمَى، وَإِنْ لَمْ تَحْتَجِ فَحُكِّهَا. امام صادق علیه السلام: کوتاه کردن ناخن‌ها در روز جمعه از جذام و پیسی و کوری ایمنی می‌دهد؛ اگر هم نیازی به کوتاه کردن نبود، آنها را [کمی] بسای. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۰، حدیث ۲، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۱۰، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۵۴ / ۱

حدیث ۹۳

الإمام الصادق علیه السلام: أَخَذَ الشَّارِبِ وَالْأَظْفَارِ مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ. امام صادق علیه السلام: گرفتن سیل و ناخن‌ها از جمعه تا جمعه، مایه ایمنی از جذام است. الکافی، جلد ۳، صفحه ۴۱۸، حدیث ۷، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۵۵۴

حدیث ۹۴

الإمام الصادق علیه السلام: خُذْ مِنْ شَارِبِكَ وَأَظْفَارِكَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا شَيْءٌ فَحُكِّهَا لَا يُصِيبُكَ جُنُونٌ وَلَا جُذَامٌ وَلَا بَرَصٌ. امام صادق علیه السلام: در هر جمعه، اندکی از سیل و ناخن‌های خود را بگیر؛ و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد، آن را [کمی] بسای، دیوانگی، جذام و پیسی به تو نمی‌رسد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۰، حدیث ۳

حدیث ۹۵

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَمْ تَشَعَثْ أُنَامُهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس روز جمعه ناخن‌های خود را کوتاه کند، سرانگشت‌هایش آشفته نشود. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۲، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۵۴ / ۱

حدیث ۹۶

الإمام الصادق علیه السلام: إِنَّ أَسْتَرَ وَأَخْفَى مَا يُسَلِّطُ الشَّيْطَانُ مِنَ ابْنِ آدَمَ أَنْ صَارَ أَنْ يَسْكُنَ تَحْتَ الْأَظْفِيرِ. امام صادق علیه السلام: پنهان‌ترین و ناپیداترین راهی که از آن شیطان بر آدمی مسلط می‌شود، لانه کردن او در زیر ناخن‌هاست. الکافی: ۶ / ۴۹۰ / ۷

حدیث ۹۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: تَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ يَمْنَعُ الدَّاءَ الْأَعْظَمَ، وَيُدِّرُ الرِّزْقَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: کوتاه

کردن ناخن‌ها، مانع [بروز] درد بزرگ می‌شود و روزی را سرشار می‌سازد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۰، حدیث ۱، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۱۹، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۱۶

حدیث ۹۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَخَذَ مِنْ شَارِبِهِ وَأُظْفَارِهِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ، أَدْخَلَ اللَّهُ فِيهِ شِفَاءً، وَأَخْرَجَ مِنْهُ دَاءً. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس در هر جمعه، قدری از سیبیل و ناخن‌های خود را بگیرد، خداوند به [بدن] او شفایی نهد و دردی از او برون ببرد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۱۵۲، حدیث ۳۹۶ وح ۳۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۱۶

حدیث ۹۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: تَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ يَمْنَعُ الدَّاءَ الْأَعْظَمَ، وَيُدْرِي الرِّزْقَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: کوتاه کردن ناخن‌ها از درد بزرگ جلوگیری می‌کند و روزی را زیاد می‌گرداند. الکافی: ۶ / ۴۹۰ / ۱

حدیث ۱۰۰

الإمام الكاظم عليه السلام: حَمَسٌ مِنَ الشَّنَنِ فِي الرَّأْسِ، وَخَمْسٌ فِي الْجَسَدِ؛ فَأَمَّا الَّتِي فِي الرَّأْسِ: فَالسُّوَاكُ، وَأَخَذَ الشَّارِبِ، وَفَرَّقُ الشَّعْرِ، وَالْمَضْمَضَةُ، وَالِاسْتِشَاقُ. وَأَمَّا الَّتِي فِي الْجَسَدِ: فَالْحِثَانُ، وَحَلَقُ الْعَانَةِ، وَتَنْفُ الْإِبْطِينِ، وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ، وَالِاسْتِنْجَاءُ. امام کاظم علیه السلام: پنج چیز درباره سر و پنج چیز هم درباره تن از سنت‌هاست: اما آنچه درباره سر است، مسواک زدن، گرفتن سیبیل، از هم گشودن موها از میانه سر، آب در دهان چرخاندن، و آب در بینی چرخاندن است. آنچه نیز درباره تن است، ختنه کردن، تراشیدن موی زهار، زدودن موهای زیر بغل، کوتاه کردن ناخن‌ها و زدودن پلیدی مخرج است. الخصال، صفحه ۲۷۱، حدیث ۱۱، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۶۷، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۵۳۶

حدیث ۱۰۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: الطَّهَارَاتُ أَرْبَعٌ: قَصُّ الشَّارِبِ، وَحَلَقُ الْعَانَةِ، وَتَقْلِيمُ الْأُظْفَارِ، وَالسُّوَاكُ. پاکیزگی‌ها، چهار چیز است: کوتاه کردن سیبیل، تراشیدن موی زهار، گرفتن ناخن‌ها، و مسواک زدن. کنز العمال، جلد ۶، صفحه ۶۵۴، حدیث ۱۷۲۳۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۷۴

حدیث ۱۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: طَهَّرُوا هَذِهِ الْأَجْسَادَ طَهَّرَكُمْ اللَّهُ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ عَبْدٌ يَبِيْتُ طَاهِرًا إِلَّا بَاتَ مَعَهُ مَلَكٌ فِي شِعَارِهِ، وَلَا يَتَقَلَّبُ سَاعِيَةً مِنَ اللَّيْلِ إِلَّا قَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبْدِكَ فَإِنَّهُ بَاتَ طَاهِرًا. این بدن‌ها را پاکیزه سازید، خداوند شما را پاکیزه گرداند؛ زیرا هیچ بنده‌ای نیست که شب با بدنی پاکیزه بخوابد مگر این که فرشته‌ای در میان جامه او با وی می‌خوابد و هیچ ساعتی از شب از این پهلو به آن پهلو نمی‌چرخد مگر این که آن فرشته گوید: خدایا، بنده‌ات را بیمارز؛ زیرا که با بدنی پاکیزه خوابیده‌است. کنز العمال: ۲۶۰۰۳

حدیث ۱۰۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: لا تُبَيِّتُوا الْقَمَامَةَ فِي بُيُوتِكُمْ وَأَخْرِجُوهَا نَهَارًا؛ فَإِنَّهَا مَقْعَدُ الشَّيْطَانِ زِبَالَهُ رَا شَبَّ دَرِ
خانه‌های خود نگه ندارید و آن را در روز به بیرون از خانه منتقل کنید؛ زیرا زباله نشیمنگاه شیطان است. الفقیه: ۴ / ۵ / ۴۹۶۸
منتخب میزان الحکمه: ۵۶۰

حدیث ۱۰۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لَمَّا أَبْصَرَ رَجُلًا شَعَثًا شَعْرُ رَأْسِهِ ، وَسَخَّةً ثِيَابُهُ ، سَيِّئَةً حَالَهُ: مِنَ الدِّينِ الْمُنْتَعَهُ وَإِظْهَارُ النَّعْمَةِ . پیامبر
خدا صلی الله علیه و آله و سلم آنگاه که مردی را با موهای ژولیده و جامه‌ای چرکین و سر و وضعی نامرتب دیدند - فرمودند:
استفاده از نعمت‌های خدا و آشکار ساختن نعمت جزو دین است. الکافی: ۶ / ۴۳۹ / ۵

حدیث ۱۰۵

ثَلَاثَةٌ يَفْرَحُ بِهِنَّ الْجِسْمُ وَيَرَبُّو: الطَّيِّبُ ، وَلِبَاسُ اللَّيْنِ ، وَشُرْبُ الْعَسَلِ . رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم: سه چیز است که تن، به
واسطه آنها شاداب می‌شود و رشد می‌کند: بوی خوش، جامه نرم و نوشیدن عسل. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۵ دانش نامه
احادیث پزشکی: ۹۴ / ۱

حدیث ۱۰۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الطَّيِّبُ يَسْرُرُ ، وَالْعَسَلُ يَسْرُرُ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْخُضْرَةِ يَسْرُرُ ، وَالرُّكُوبُ يَسْرُرُ . پیامبر خدا صلی الله علیه
و آله و سلم: بوی خوش، شادی می‌آورد. عسل، شادی می‌آورد. نگرستن به سبزه، شادی می‌آورد. و سواری، شادی می‌آورد.
صحیفه الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۲۳۹، حدیث ۱۴۴، دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۶ / ۱

حدیث ۱۰۷

الإمام الصادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ يُسَمِّنُ وَثَلَاثَةٌ يَهْزِلُنَ: فَأَمَّا الَّتِي يُسَمِّنُ: فَادِمَانُ الْحَمَامِ ، وَشَمُّ الرَّائِحَةِ الطَّيِّبَةِ ، وَلُبْسُ الثِّيَابِ اللَّيْنَةِ . . .
امام صادق علیه السلام: سه چیز چاق می‌کند و سه چیز دیگر، لاغر می‌کند: آنچه چاق می‌کند، عبارت است از: پیوسته حمام
کردن، استشمام بوی خوش، پوشیدن جامه نرم... الخصال، صفحه ۱۵۵، حدیث ۱۹۴، مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۱۲۷،
حدیث ۳۰۹

حدیث ۱۰۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لِكُلِّ شَيْءٍ حِيلَةٌ ، وَحِيلَةُ الصَّحَّةِ فِي الدُّنْيَا أَرْبَعٌ خِصَالٌ: قَلَّةُ الْكَلَامِ ، وَقَلَّةُ الْمَنَامِ ، وَقَلَّةُ الْمَشِيِّ ،
وَقَلَّةُ الطَّعَامِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کاری را چاره‌ای است و چاره تن درستی در دنیا، چهار چیز است: کم
سخن گفتن، کم خفتن، کم راه رفتن و کم خوردن. بحار الأنوار، جلد ۸، صفحه ۱۴۴، حدیث ۶۷ دانش نامه احادیث پزشکی:
۹۲ / ۱

حدیث ۱۰۹

الإمام الصادق علیه السلام: النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا الْأَمْنُ وَصِحَّةُ الْجِسْمِ ، وَتَمَامُ النَّعْمَةِ فِي الْآخِرَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ ، وَمَا تَمَّتِ النَّعْمَةُ عَلَى عَبْدٍ قَطُّ

لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ . امام صادق علیه السلام : نعمت دنیا ، امتیّت و تندرستی است و نعمت کامل در آخرت ، وارد شدن به بهشت است و بنده‌ای که به بهشت نرود هرگز نعمت بر او کامل نشده است . معانی الأخبار : ۴۰۸ / ۸۷

حدیث ۱۱۰

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : مَنْ أَمْسَى وَأَصْبَحَ وَعِنْدَهُ ثَلَاثٌ فَقَدْ تَمَّتْ عَلَيْهِ النُّعْمَةُ فِي الدُّنْيَا : مَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى مُعَافَى فِي بَيْدِنِهِ ، آمِنًا فِي سِرِّرِهِ ، عِنْدَهُ قُوَّةٌ يَوْمِهِ ، فَإِنْ كَانَتْ عِنْدَهُ الرَّابِعَةُ فَقَدْ تَمَّتْ عَلَيْهِ النُّعْمَةُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ؛ وَهُوَ الْإِيمَانُ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : هر که شب و روز خود را سپری کند و از سه چیز برخوردار باشد نعمت دنیا بر او تمام شده است : کسی که صبح و شامش را در تندرستی و آسایش خاطر گذراند و خوراک روز خود را داشته باشد و اگر چهارمین نعمت را هم داشته باشد ، نعمت دنیا و آخرت را کامل دارد و آن (چهارمین) نعمت ایمان است . تحف العقول : ۳۶

حدیث ۱۱۱

امام علی علیه السلام : الدَّهْنُ يُلَيِّنُ الْبَشْرَةَ ، وَيَزِيدُ فِي الدَّمَاغِ ، وَيُسَيِّهُلُ مَجَارِيَ الْمَاءِ ، وَيُذْهِبُ الْقَشْفَ ، وَيُسْفِرُ اللَّوْنَ . روغن ، پوست را نرم می کند ، بر توان مغز می افزاید ، مجاری آب را در بدن می گشاید ، کثافت پوست را از میان می برد و رنگ را روشن می کند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۱۹ ، حدیث ۱ و ح ۴ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۱۱ ، حدیث ۲۴۸

حدیث ۱۱۲

امام حسین علیه السلام : قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : يَا بُنَيَّ ، نَمِ عَلَى قَفَاكَ يَخْمَصُ بَطْنُكَ ، وَاشْرَبِ الْمَاءَ مَصِيًا يَمْرَأَكَ أَكْلُكَ ، وَاکْتَجِلْ وَتَرَا يُضَيِّئُ لَكَ بَصِيرَتَكَ ، وَادَّهِنْ غُبَا تَشْتَبِهَ بِسِنَّةِ نَبِيِّكَ . پیامبر خدا به من فرمودند : «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود ، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید ، به شمار دفعات فرد ، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان ، روغن بز تا به سنت پیامبر خویش ، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام ، جلد ۲ ، صفحه ۱۶۴ ، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۳۰۰ / ۱

حدیث ۱۱۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : مَنِ كَثُرَ هَمُّهُ ، سَقِمَ بَدَنُهُ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : هر کس اندوه (و دغدغه‌اش) فراوان شود ، بدنش بیمار گردد . الامالی للطوسی ، صفحه ۵۱۲ ، حدیث ۱۱۱۹

حدیث ۱۱۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ أَكَلَ الطَّعَامَ عَلَى النَّقَاءِ ، وَأَجَاذَ الطَّعَامَ تَمَضُّعًا ، وَتَرَكَ الطَّعَامَ وَهُوَ يَشْتَهِيهِ ، وَلَمْ يَحْبِسِ الْغَائِطَ إِذَا أَتَى ؛ لَمْ يَمْرُضْ إِلَّا مَرَضَ الْمَوْتِ . هر کس در گرسنگی کامل ، غذا بخورد ، غذا را خوب بجود ، در حالی که هنوز میل خوردن دارد ، غذا را وا گذارد و چون احساس قضای حاجت کرد ، آن را محبوس ندارد ، به هیچ بیماری‌ای جز بیماری مرگ ، مبتلا نمی شود . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۱۴ ، حدیث ۱۰۰۳ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۴۲۲ ، حدیث ۳۷

حدیث ۱۱۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: تَوَقَّوْا الْبَرْدَ فِي أَوَّلِهِ، وَ تَلَقَّوْهُ فِي آخِرِهِ؛ فَإِنَّهُ يَفْعَلُ فِي الْأَبْدَانِ كَفِعْلِهِ فِي الْأَشْجَارِ؛ أَوَّلُهُ يُحْرِقُ، وَ آخِرُهُ يُورِقُ. از سرما در آغازش بپرهیزید و در پایانش استقبال کنید؛ چه، سرما با بدن، همان کاری را می کند که با درختان می کند: در آغازش می سوزاند و در پایانش شاخ و برگ می رویاند. نهج البلاغه، حکمت ۱۲۸، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۱، حدیث ۶۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۶/۱

حدیث ۱۱۶

امام علی علیه السلام: اللَّهُمَّ يُذِيبُ الْجَسَدَ. اندوه، تن را ذوب می کند. غرر الحکم، حدیث ۱۰۳۹، عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۳۳، حدیث ۵۹۵

حدیث ۱۱۷

امام علی علیه السلام: اللَّهُمَّ يُنْجِلُ الْيَدْنَ. اندوه، تن را نحیف می کند. غرر الحکم، حدیث ۳۶۷، عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۳۳، حدیث ۵۹۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۶/۱

حدیث ۱۱۸

امام علی علیه السلام: الْخُزْنُ يَهْدِمُ الْجَسَدَ. امام علی علیه السلام: اندوه، بدن را فرسوده می کند. غرر الحکم، حدیث ۶۰۹، عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۳۲، حدیث ۵۶۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۰۶/۱

حدیث ۱۱۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: بَشِّرِ الْمَحْرُورِينَ بِطُولِ الْعُمُرِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: گرم مزاجان را به درازی عمر، مژده ده. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۰

حدیث ۱۲۰

مَنْ نَظَّفَ ثَوْبَهُ، قَلَّ هَمُّهُ؛ هَر كَس جَامِه خَوِيْش رَا تَمِيْز كَنْد، اَنْدِيْشِه وَ اَنْدُوْهَش كَم شُوْد. بحار الأنوار، جلد ۷۸، صفحه ۹۳، حدیث ۱۰۴

حدیث ۱۲۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: غَسَلَ الثِّيَابِ؛ يُذِيبُ الْهَمَّ وَالْخُزْنَ، وَ هُوَ طَهْوَرٌ لِلصَّلَاةِ؛ شِسْتَن جَامِه، اَنْدُوْه وَ غَم رَا مِي بَرْد وَ مَائِه طَهَارَت بَرَاي نَمَاز اسْت. الخصال، صفحه ۶۱۲، حدیث ۱۰

حدیث ۱۲۲

قال الامام الصادق - عليه السلام - : اَرْبَعَةٌ تُهْرِمُ قَبِيْلَ اَوَانِ الْهَرَمِ: اَكْلُ الْقَدِيْدِ وَ الْقُعُوْدُ عَلَي النَّدَاوَةِ وَ الصُّعُوْدُ فِي الدَّرَجِ وَ مُجَامَعَةُ الْعُجُوْزِ. امام صادق - عليه السلام - : چهار چیز، انسان را پیش از فرا رسیدن هنگام پیری، پیر می کند: خوردن گوشت خشکیده، نشستن بر جای مرطوب، بالا رفتن از پله و آمیزش با پیر زنان. «تحف العقول، ص ۳۱۷»

حدیث ۱۲۳

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَزِيدُ فِي عُمْرِهِ وَمَالِهِ. پیامبر اکرم - صلى الله عليه وآله - : هر کس در روز جمعه ناخن هایش را کوتاه کند، عمر و مالش زیاد می شود. «جامع الأخبار، ص ۳۳۳»

حدیث ۱۲۴

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : مَنْ أَرَادَ الْبَقَاءَ وَ لَا بَقَاءَ: فَلْيَبَاكِرِ الْعَدَاءَ وَيُجَوِّدِ الْحِدَاءَ وَيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ وَيُقِلِّ مُجَامَعَةَ النِّسَاءِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا خِفَةُ الرِّدَاءِ؟ قَالَ: قَلَّةُ الدِّينِ. پیامبر اکرم - صلى الله عليه وآله - : هر کس ماندگاری می خواهد - و البته ماندگاری [ابدی] وجود ندارد - باید صبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاپوش) خود را سبک کند و کمتر با زنان بیامیزد. پرسیدند: ای پیامبر خدا! سبک بودن ردا به چیست؟ فرمودند: به کم بودنِ بدهی. «من لايحضره الفقيه، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۲»

حدیث ۱۲۵

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : أَرْبَعَةٌ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ: التَّرْوِيحُ بِالْأَبْكَارِ، وَ الْأَغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الْحَارِّ وَ النَّوْمُ عَلَى الْيَسَارِ وَ أَكْلُ التُّفَاحِ بِالْأَشْيَاحِ. پیامبر اکرم - صلى الله عليه وآله - : چهار چیز، بر عمر می افزاینند: ازدواج با دختران، شستشو با آب گرم، خوابیدن بر شانه چپ و خوردن سیب در سحرگاهان. «مواظع العددیه، ص ۲۱۱»

حدیث ۱۲۶

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : بئس العبد القاذورة. رسول خدا - صلى الله عليه وآله - فرمودند: بد بنده ای است، بنده کثیف و لا قید. «الکافی، ج ۶، ص ۴۳۹»

حدیث ۱۲۷

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : لرجل شعث شعر رأسه، وسخة ثيابه، سيئة حاله: من الدين المتعة وإظهار النعمة. رسول خدا - صلى الله عليه وآله - : (به مردی که موهایی ژولیده و جامه ای چرکین و سر و وضع نامرتبی داشت)، فرمودند: استفاده و آشکار ساختن نعمت، جزو دین است. «الکافی، ج ۶، ص ۴۳۹»

حدیث ۱۲۸

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله - : لا تبيتوا القمامة في بيوتكم وأخرجوها نهارا، فإنها مقعد الشيطان. رسول خدا - صلى الله عليه وآله - : هر کس در شب در خانه های خود نگه ندارد و آن را در روز به بیرون از خانه منتقل کنید، زیرا زباله جایگاه شیطان است. «من لايحضره الفقيه، ج ۴، ص ۵»

حدیث ۱۲۹

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : بيت الشياطين من بيوتكم بيت العنكبوت. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: خانه های عنكبوتی که در خانه های شماست، لانه شیاطین است. «الکافی، ج ۶، ص ۵۳۲»

حدیث ۱۳۰

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : من اتخذ ثوبا فلينظفه. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: هر که جامه ای می پوشد، باید آن را پاکیزه نگه دارد. «الکافی، ج ۶، ص ۴۴۴»

حدیث ۱۳۱

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : طهروا هذه الأجساد طهرکم الله، فإنه ليس عبد يبيت طاهرا إلا بات معه ملك في شعاره، ولا يتقلب ساعة من الليل إلا قال: اللهم اغفر لعبدك فإنه بات طاهرا. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: این بدن ها را پاکیزه سازید تا خداوند شما را پاکیزه گرداند، زیرا هیچ بنده ای نیست که شب با بدنی پاکیزه بخوابد مگر این که فرشته ای در میان جامه او با وی می خوابد و هیچ ساعتی از شب از این پهلو به آن پهلو نمی چرخد مگر این که آن فرشته گوید: خدایا! بنده ات را بیمارز، زیرا که با بدنی پاکیزه خوابیده است. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۳»

حدیث ۱۳۲

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : هلك المتقذرون. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: مردمان کثیف و پلشت به هلاکت در افتند. «کنز العمال، ح ۷۴۲۲»

حدیث ۱۳۳

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : تنظفوا بكل ما استطعتم، فإن الله تعالى بنى الإسلام على النظافة، ولن يدخل الجنة إلا كل نظيف. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: خودتان را با هر وسیله ای که می توانید پاکیزه کنید، زیرا خدای متعال اسلام را بر پایه پاکیزگی بنا کرده است و هرگز به بهشت نرود مگر کسی که پاکیزه باشد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۲»

حدیث ۱۳۴

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : إن الإسلام نظيف فتتظفوا، فإنه لا يدخل الجنة إلا نظيف. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: همانا اسلام پاکیزه است پس شما هم پاکیزه باشید، زیرا جز شخص پاکیزه کسی به بهشت نمی رود. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۷»

حدیث ۱۳۵

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : إن الله يحب الناسك النظيف. رسول خدا - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - فرمودند: همانا خداوند، عابد پاکیزه را دوست دارد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۰»

حدیث ۱۳۶

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله ... - : أن الثوب يسيح، فإذا اتسخ انقطع تسيحه. رسول خدا - صلى الله عليه و آله - فرمودند: همانا لباس تسیح (خدا) می گوید و هر گاه کثیف شود از تسیح باز می ایستد. «کنز العمال، ح ۲۶۰۰۹»

حدیث ۱۳۷

جابر بن عبد الله: أتانا رسول الله - صلى الله عليه و آله - فرأى رجلا شعثا قد تفرق شعره، فقال: أما كان يجد هذا ما يسكن به شعره؟! و رأى رجلا آخر (و) عليه ثياب وسخة فقال: أما كان هذا يجد ماء يغسل به ثوبه؟ جابر بن عبد الله می گوید: رسول خدا - صلى الله عليه و آله - به نزد ما آمد و چشمش به مردی افتاد که موهایش ژولیده و درهم بود، پس حضرت فرمودند: آیا این مرد چیزی پیدا نکرد که با آن موهای خود را مرتب کند؟ و مرد دیگری را دید که لباس های چرکین به تن داشت، فرمودند: آیا این مرد آبی پیدا نکرده که با آن لباسش را بشوید؟ «سنن أبي داود، ح ۴۰۶۲»

حدیث ۱۳۸

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : إن الله طيب يحب الطيب، نظيف يحب النظافة. رسول خدا - صلى الله عليه و آله - فرمودند: خداوند پاک است و شخص پاک را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد. «صحيح الترمذی، ح ۲۷۹۹»

حدیث ۱۳۹

قال الإمام علي - عليه السلام - : نظفوا بيوتكم من حوك العنكبوت، فإن تركه في البيت يورث الفقر. امام علی - عليه السلام - فرمودند: اتاق های خود را از تار عنكبوت تمیز کنید، زیرا باقی گذاشتن آن در خانه فقر می آورد. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۷۵»

حدیث ۱۴۰

قال الإمام علي - عليه السلام - : لا تؤوا التراب خلف الباب، فإنه مأوى الشيطان. امام علی - عليه السلام - فرمودند: خاکروبه را پشت در (خانه) جمع نکنید، زیرا که جایگاه شیطان می شود. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۵۷۲»

حدیث ۱۴۱

قال الإمام علي - عليه السلام - : نظفوا بالماء من التبن الريح الذي يتأذى به، تعهدوا أنفسكم، فإن الله عزوجل يبغض من عباده القاذورة الذي يتأنف به من جلس إليه. امام علی - عليه السلام - فرمودند: خودتان را به وسیله آب از بوی نامطبوعی که مایه آزار دیگران است پاکیزه سازید، به (سر و وضع) خودتان برسید، زیرا خداوند عزوجل از بندگان کثیف و لاقید خود که هر که با او می نشیند از وی بیزار می شود، نفرت دارد. «الخصال، ص ۶۲۰، ح ۱۰»

حدیث ۱۴۲

قال رسول الله - صلى الله عليه و آله - : ألبسوا البياض فإنه أطيب وأطهر. پیامبر اکرم - صلى الله عليه و آله - فرمودند: لباس سفید رنگ بپوشید که پاک و پاکیزه تر است. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۵۵»

حدیث ۱۴۳

قال الامام الصادق - عليه السلام - : اَلْكُتَانُ مِنْ لِبَاسِ الْأَنْبِيَاءِ وَهُوَ يُثْبِتُ اللَّحْمَ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: لباس کتانی لباس انبیاء است و آن گوشت را می‌رویاند. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۱۵۷»

حدیث ۱۴۴

قال الامام الصادق - عليه السلام - : اَلثَّوْبُ النَّعِيُّ يَكْبِتُ الْعِدْوَّ. امام صادق - عليه السلام - فرمودند: لباس پاکیزه دشمن را ذلیل می‌نماید. «وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۳۴۶»

حدیث ۱۴۵

قال الامام علی - عليه السلام - : لا تجتمع الصَّحَّةُ وَ النَّهْمُ. امام علی - عليه السلام - فرمودند: سلامتی و شکم بارگی با هم جمع نمی‌شوند. «مستدرک الوسائل، ج ۳، ص ۸۲»

حدیث ۱۴۶

قال الامام علی - عليه السلام - للحسن ابنه - عليه السلام - : يا بُنَيَّ اَلَا- اَعْلَمُكَ اَرْبَعِ خِصَالٍ تَسْتَعْنِي بِهَا عَنِ الطَّبِّ فَقَالَ: بَلَى يَا اميرالمؤمنين. قال: لا- تَجْلِسُ عَلَى الطَّعَامِ اِلَّا- وَ اَنْتَ جَائِعٌ وَ لا- تَقُمُ عَنِ الطَّعَامِ اِلَّا وَ اَنْتَ تَشْتَهِيهِ وَ ... امام علی - عليه السلام - به فرزندش امام حسن - عليه السلام - فرمودند: فرزندم! آیا می‌خواهی چهار چیز به تو یاد دهم که به وسیله آنها از مراجعه به پزشک بی‌نیاز شوی؟ عرض کرد: بله یا امیرالمؤمنین! حضرت فرمودند: بر سر سفره منشین مگر آنکه گرسنه باشی، در حالی که هنوز میل به غذا داری دست از غذا خوردن بکش، عمل جویدن غذا را به خوبی انجام ده و قبل از خواب، خود را از ادرار و مدفوع تخلیه نما. «بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۱۸۷»

حدیث ۱۴۷

امام صادق علیه السلام: لَيْسَ فِيمَا أَصْلَحَ الْبَدَنَ إِسْرَافٌ ... إِنَّمَا الْإِسْرَافُ فِيمَا أَتْلَفَ الْمَالَ وَأَضْرَّ بِالْبَدَنِ . در آنچه بدن را سالم نگه می‌دارد اسراف نیست ... بلکه اسراف در چیزهایی است که مال را تلف کند و به بدن زیان رساند . بحار الأنوار : ۶ / ۳۰۳ / ۷۵
منتخب میزان الحکمه : ۲۷۰

حدیث ۱۴۸

رسولُ الله صلى الله عليه و آله و سلم : مَنْ تَرَكَ الْخَمَرَ لَعِيرِ اللَّهِ سَقَاهُ اللَّهُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتومِ ، فَقَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَعِيرِ اللَّهِ؟! قَالَ : نَعَمْ وَاللَّهِ ، صَيَّانَةً لِنَفْسِهِ . پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم : هر که برای غیر خدا (هم که شده) شرابخواری را رها کند ، خداوند او را از شراب خالص و مَهر شده بنوشاند . علی علیه السلام عرض کرد : برای غیر خدا؟ فرمودند: آری ، به خدا قسم ؛ برای حفظ (سلامتی) خویش . بحار الأنوار : ۶۴ / ۱۵۰ / ۷۹ / ۱۸۶
منتخب میزان الحکمه : ۱۸۶

حدیث ۱۴۹

پیامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم : إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ فِي الشَّمْسِ ؛ فَإِنَّهَا تُبْلِي الثَّوْبَ ، وَ تُنْتِنُ الرِّيحَ ، وَ تُظْهِرُ الدَّاءَ الدَّفِينِ . از نشستن

در آفتاب، حذر کنید؛ چرا که جامه را کهنه می‌کند، بوی [بدن] را بد می‌سازد و درد نهفته را آشکار می‌نماید. المستدرک علی الصحیحین، جلد ۴، صفحه ۴۵۶، حدیث ۸۲۶۴ عن ابن عباس، کنز العمال، جلد ۹، صفحه ۱۳۹، حدیث ۲۵۴۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۹۰ / ۱

حدیث ۱۵۰

لا تَتَّكِ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُذِيبُ شَحْمَ الْكُلَيْتَيْنِ، وَلَا تُسْرِحْ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُرِقُّ الشَّعْرَ... وَلَا تَتَدَلَّكَ بِالْخَزَفِ؛ فَإِنَّهُ يورثُ الْبَرَصَ، وَلَا تَمْسِحَ وَجْهَكَ بِالْإِزَارِ؛ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِمَاءِ الْوَجْهِ؛ فِي الْحَمَامِ، تَكِيهَ نَزْنٍ؛ لِأَنَّ فِيهَا كَلْبَةً رَابِعَةً يَأْكُلُهَا رِجْلُكَ. در حمام، شانه مزین؛ چرا که مو را باریک می‌کند. سفال (سنگ پا) را به تن ممال؛ چرا که پیسی می‌آورد. لنگ را نیز بر صورت خود مکش؛ چرا که آب روی را می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۱، حدیث ۲۴

حدیث ۱۵۱

امام صادق علیه السلام: إِيَّاكَ وَالْتَّمِشْتَ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يورثُ وَبَاءَ الشَّعْرِ؛ لِأَنَّ شَانَةَ كَرْدَانَ فِي الْحَمَامِ بِرَهِيضٍ؛ لِأَنَّهَا تَمْسُحُ بِهَا وَبَاءَ الشَّعْرِ. علل الشرائع، صفحه ۲۹۲، حدیث ۱

حدیث ۱۵۲

الإمام علي عليه السلام - كَانَ يَقُولُ: أَلَا لَا يَسْتَلْقِيَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُذِيبُ شَحْمَ الْكُلَيْتَيْنِ، وَلَا يَدُلُّكَ رِجْلَهُ بِالْخَزَفِ؛ فَإِنَّهُ يورثُ الْجُذَامَ. امام علی علیه السلام: زنهار! مبادا که کسی در حمام، به پشت بخوابد؛ زیرا این کار، چربی کلیه‌ها را ذوب می‌کند؛ و مبادا کسی پاهای خود را سفال (سنگ پا) بکشد؛ زیرا این کار، جذام می‌آورد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۰، حدیث ۱۹ عن عمر بن یزید عن الإمام الصادق علیه السلام، مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۱۳۴، حدیث ۳۳۲ وفيه «رجله» بدل «رجليه»، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۸۱، حدیث ۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۹۶ / ۱

حدیث ۱۵۳

امام رضا علیه السلام: مَنْ اغْتَسَلَ مِنَ الْمَاءِ الَّذِي قَبْدَ اغْتَسَلَ فِيهِ فَأَصَابَهُ الْجُذَامُ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ؛ هَرَّ كَسًا بِأَبِي غَسَلِ كُنْدَ كَهْ يَبِشُّ تَرَّ دَرِ آن غَسَلِ شَدَّه اسْتِ وَ بَدِين سَبَبٌ بَهْ جَدَامٌ مَبْتَلَا شُود، كَسِي جَزْ خُودِ رَا نَكُوهَش نَكُنْد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۳، حدیث ۳۸ عن محمد بن علی بن جعفر دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۹۶ / ۱

حدیث ۱۵۴

امام رضا علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَلَّا يَظْهَرَ فِي يَدَيْكَ بَثْرَةٌ وَلَا غَيْرُهَا، فَابْدَأْ عِنْدَ دُخُولِ الْحَمَامِ بِبُذْنِكَ بِبُذْنِكَ، بِبُذْنِ الْبَنْفَسِجِ؛ إِنْ كُنْتَ تَمْسِحُ بِهَا وَجْهَكَ بِرُخٍّ نَمَائِدْ، هَنْكَامٌ دَرِ آمَدَن بَهْ حَمَامٌ، چَرَبِ كَرْدَانَ بَدَنِ خُودِ رَا بَهْ رُوعَن بَنْفَسِجِ، آغَاژ كُنْ. طَبِّ الإِمَامِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامِ، صَفْحَةُ ۳۱، بَحَارِ الأنوار، جلد ۶۲، صَفْحَةُ ۳۲۲ وَفِيهِ «فَدَهْنٌ» بَدَلِ «بَدَهْنٌ» دَانِشْ نَامَةُ احَادِثِ يَزْشَكِي: ۴۷۴ / ۱

حدیث ۱۵۵

امام کاظم علیه السلام: شَعْرُ الْجَسَدِ إِذَا طَالَ قَطَعَ مَاءَ الصُّلْبِ، وَأَرْخَى الْمَفَاصِلَ، وَوَرَّثَ الضَّعْفَ، وَالسُّلَّ، وَإِنَّ النَّوْرَةَ تَزِيدُ فِي مَاءِ الصُّلْبِ، وَتُقَوِّى الْبَدْنَ، وَتَزِيدُ فِي شَحْمِ الْكُلَيْتَيْنِ، وَتُسَمِّنُ الْبَدْنَ؛ موی سر، چون بلند شود، آب کمر از جریان می افتد، مفاصل سست می شوند و ضعف و سِل به دنبال می آورد. امیا نوره، آب کمر را افزون می سازد، بدن را تقویت می کند، بر پیه کلیه ها می افزاید و بدن را چاق می کند. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۹۱، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۴۲

حدیث ۱۵۶

امام علی علیه السلام: النَّوْرَةُ نُشْرَةٌ وَطَهْرٌ لِلْجَسَدِ؛ نوره، یک تعویذ (نگه دارنده) و مایه پاکی بدن است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۶، حدیث ۷

حدیث ۱۵۷

امام صادق علیه السلام: إِتَاكَ وَشُرِبَ الْمَاءِ الْبَارِدِ وَالْفُقَّاعِ فِي الْحَمَامِ؛ فَإِنَّهُ يُفْسِدُ الْمَعِدَةَ؛ از نوشیدن آب سرد و فقاع در حمام حذر کن؛ چرا که معده را تباه می کند. من لایحضره الفقیه، جلد ۱، صفحه ۱۱۳، حدیث ۲۳۲، الامالی للصدوق، صفحه ۴۴۵، حدیث ۵۹۵

حدیث ۱۵۸

امام رضا علیه السلام: الْإِغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ بَعْدَ أَكْلِ السَّمَكِ يورثُ الْفَالِجَ؛ غسل کردن با آب سرد پس از خوردن ماهی، سست اندامی در پی می آورد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱ نقلاً عن طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۲۶ و فيه «فإن الماء» بدل «الاجتسال بالماء» دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۷۴

حدیث ۱۵۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: غَسَلَ الْقَدَمَيْنِ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ عَقِيبَ الْخُرُوجِ مِنَ الْحَمَامِ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ؛ شستن پاها با آب سرد پس از بیرون آمدن از حمام، مایه ایمنی از سردرد است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۸، حدیث ۲۸۳۰۰ نقلاً عن أبي نعیم فی الطب عن أبي هريرة دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۲

حدیث ۱۶۰

امام رضا علیه السلام: ... وَمَنْفَعَةُ الْحَمَامِ تُؤَدِّي إِلَى الْإِعْتِدَالِ، وَيُنْقِي الدَّرْنَ، وَيُلَيِّنُ الْعَصَبَ وَالْعُرُوقَ، وَيُقَوِّى الْأَعْضَاءَ الْكِبَارَ، وَيُذِيبُ الْفُضُولَ وَالْعُقُونَاتِ. فایده حمام کردن آن است که به اعتدال می انجامد، چرک را می زداید، پی و رگ ها را نرم می سازد، اندام های بزرگ را تقویت می کند، و مواد زاید و عفونت ها را نیز ذوب می کند. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۲۹، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۰

حدیث ۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الدَّاءُ ثَلَاثَةٌ وَالِدَوَاءُ ثَلَاثَةٌ؛ فَأَمَّا الدَّاءُ: فَالِدَّمُ وَالْمِرَّةُ وَالْبَلْغَمُ؛ فَدَوَاءُ الدَّمِ الْحِجَامَةُ، وَدَوَاءُ الْبَلْغَمِ الْحَمَامُ، وَدَوَاءُ الْمِرَّةِ الْمَشِيءُ؛ درد، سه چیز است و درمان نیز سه چیز. اما درد، عبارت است از: خون، تلخه و بلغم. درمان خون،

حجامت است، درمان بلغم، حَمَام است، و داروی تلخه نیز راه رفتن. بحار الأنوار، ج ۶۲، صفحه ۱۲۷، حدیث ۸۷، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۴۶۲ مقصود از «مشی» در پایان روایت، هر چیزی است که مسهل باشد. از آن رو، مسهل را «مشی» نامیده‌اند که شخص را به راه رفتن و رفتن به سمت آبریزگاه، وادار می‌سازد.

حدیث ۱۶۲

امام کاظم علیه‌السلام: الْحَمَامُ يَوْمٌ وَيَوْمٌ لَا يُكْتَبُ اللَّحْمُ، وَإِذْمَانُهُ كُلُّ يَوْمٍ يُذِيبُ شَحْمَ الْكُلَيْتَيْنِ؛ یک روز در میان حَمَام رفتن انسان را چاق می‌کند و هر روز حَمَام رفتن چربی کلیه‌ها را آب می‌کند. مکارم الأخلاق: ۱ / ۱۲۶ / ۳۰۳

حدیث ۱۶۳

امام صادق علیه‌السلام: ثَلَاثٌ يَهْدِمْنَ الْبَدَنَ وَرُبَّمَا قَتَلْنَ: أَكْلُ الْقَدِيدِ الْغَائِبِ، وَدُخُولُ الْحَمَامِ عَلَى الْبِطْنَةِ، وَنِكَاحُ الْعَجَائِزِ؛ سه چیز بدن را تباه می‌کند و چه بسا کُشنده است: خوردن آبگوشت شب مانده، حَمَام رفتن با شکم پر و نزدیکی کردن با زنان سالخورده. بحار الأنوار: ۱۹ / ۷۵ / ۷۶

حدیث ۱۶۴

امام صادق علیه‌السلام: لَا تَدْخُلِ الْحَمَامَ إِلَّا فِي جَوْفِكَ شَيْءٌ يُطْفِئُ عَنْكَ وَهَجَ الْمَعِدَةِ، وَهُوَ أَقْوَى لِلْبَدَنِ. وَلَا تَدْخُلْهُ وَأَنْتَ مُمْتَلِئٌ مِنَ الطَّعَامِ؛ زمانی حَمَام برو که در معده‌ات اندک چیزی که حرارت آن را فرو نشاند باشد. این برای تقویت بدن تو بهتر است. باشکم پر نیز حَمَام نرو. مکارم الأخلاق: ۱ / ۱۲۵ / ۲۹۸ منتخب میزان الحکمه: ۱۶۶

حدیث ۱۶۵

نَعَمَ الْبَيْتُ الْحَمَامُ؛ تُذَكَّرُ فِيهِ النَّارُ، وَيَذْهَبُ بِالذَّرَنِ. چه نیکو سرایی است حَمَام؛ آتش (دوزخ) را به یاد می‌آورد و چرک را (از تن) می‌برد. الفقیه: ۱ / ۱۱۵ / ۲۳۷ منتخب میزان الحکمه: ۱۶۶

حدیث ۱۶۶

امام رضا علیه‌السلام: الْجَمَاعُ بَعْدَ الْجَمَاعِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَهُمَا غَسْلٌ؛ يورثُ لِلْوَالِدِ الْجُنُونَ؛ آمیزش پس از آمیزش، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد، دیوانگی فرزند را در پی می‌آورد. طب الإمام الرضا علیه‌السلام، صفحه ۲۸، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۸

حدیث ۱۶۷

امام علی علیه‌السلام: مَنْ أَرَادَ الْبُقَاءَ وَلَا بَقَاءَ فَلْيَبْكِ الْغَدَاءَ، وَلْيَجُودِ الْحِذَاءَ، وَلْيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ، وَلْيُقِلِّ غُشْيَانَ النِّسَاءِ؛ هر کس طالب ماندن است، که البته ماندنی در کار نیست؛ صبح زود صبحانه بخورد، کفش خوب بپوشد، قرض خود را کم کند و با زنان کمتر آمیزش کند. عیون أخبار الرضا علیه‌السلام: ۲ / ۳۸ / ۱۱۲ منتخب میزان الحکمه: ۴۰۸

حدیث ۱۶۸

امام علی علیه السلام: لَا رَزِيَّةَ أَعْظَمَ مِنْ دَوَامِ سِيْقَمِ الْجَسَدِ؛ مصیبتی سخت‌تر از استمرار ناتندرستی نیست. غرر الحکم، حدیث ۱۰۷۲۶، عیون الحکم والمواعظ، صفحه ۵۴۰، حدیث ۹۹۹۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۳۴

حدیث ۱۶۹

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله): سَافِرُوا تَصِحُّوا وَتَسَلِمُوا؛ سفر کنید تا تن درست و سالم بمانید. دانش نامه احادیث پزشکی: ج ۱ ص ۹۵ ح ۸۲

حدیث ۱۷۰

قال رسول الله (صلی الله علیه و آله وسلم): لَوْلَا أَنْ أُشِقَّ عَلَى أُمَّتِي لِأَمْرَتِهِمْ بِالسُّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ؛ اگر ترس از سختگیری بر امتم نبود، دستور می دادم که با هر نمازی مسواک زنند. الکافی: ۳/۲۲/۱.

حدیث ۱۷۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنَ الْعَافِيَةِ؛ آسایشی گواراتر از عافیت نیست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۰۷۲۸

حدیث ۱۷۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَا لِبَاسٍ أَجْمَلُ مِنَ السَّلَامَةِ؛ هیچ لباسی زیباتر از سلامت نیست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۱۰۶۳۵

حدیث ۱۷۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: صِحَّةُ الْأَجْسَامِ مِنْ أَهْنِ الْأَقْسَامِ؛ سلامت جسم از گواراترین بهره‌هاست. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۵۸۱۲

حدیث ۱۷۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: شَيْئَانِ لَا يَعْرِفُ فَضْلَهُمَا إِلَّا مَنْ فَقَدَهُمَا؛ الشَّبَابُ وَالْعَافِيَةُ؛ دو نعمت است که قدر آنها را نمی داند مگر کسی که از دستشان می دهد: جوانی و تن درستی. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۵۷۶۴

حدیث ۱۷۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: تَمَرَةُ الْحَزْمِ السَّلَامَةُ؛ سلامتی، میوه دورانیشی است. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۵۹۰

حدیث ۱۷۶

امام علی (علیه السلام) فرمودند: تَوَقَّوا الْبَرْدَ فِي أَوَّلِهِ وَتَلَقَّوهُ فِي آخِرِهِ، فَإِنَّهُ يَفْعَلُ فِي الْأَبْدَانِ كَمَا يَفْعَلُ فِي الْأَغْصَانِ أَوَّلُهُ يُحْرِقُ وَآخِرُهُ يُورِقُ؛ در آغاز سرما (فصل پاییز) خود را از سرما نگه دارید و در آخرش (فصل بهار) خود را به آن بسپارید؛ زیرا سرما با

تنها همان می‌کند که با شاخه‌های درخت: در آغاز می‌سوزاند و در پایان، به برگ و بار می‌نشانند. غرر الحکم و درر الکلم،

حدیث ۴۵۵۱

حدیث ۱۷۷

امام علی (علیه السلام) فرمودند: **بَادِرِ شَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَ صِحَّتِكَ قَبْلَ سُقْمِكَ**؛ جوانی‌ات را پیش از پیری، و سلامتی‌ات را پیش از بیماری دریاب. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۳۸۱

حدیث ۱۷۸

امام علی (علیه السلام) فرمودند: **بِصِحَّةِ الْمِزَاجِ تُوجَدُ لَذَّةُ الطَّعْمِ**؛ با سلامت مزاج، گوارایی غذا احساس می‌شود. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۴۲۸۹

حدیث ۱۷۹

حضرت امام موسی کاظم (علیه السلام) فرمودند: لا تستغنی شیعتنا عن أربع: خمره یصلی علیها و خاتم یتختم به و سواک یتساک به و سبحة من طین قبر اَبی عبدالله علیه السلام؛ پیروان ما از چهار چیز بی‌نیاز نیستند - ؟: سجاده‌ای که بر روی آن نماز خوانده شود - ؟. انگشتی که در انگشت باشد - ؟. مسواکی که با آن دندانها را مسواک کنند - ؟. تسبیحی از خاک مرقد امام حسین (علیه السلام) تهذیب الاحکام، ج، ؟ ص ??

حدیث ۱۸۰

امام صادق علیه السلام: **الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهْكِ، وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛ حَنَا كَرْدَن، بَدْبُوبِي عَرَقَ رَا** از میان می‌برد، بر طراوت و تازگی چهره می‌افزاید، بوی دهان را خوش می‌سازد و فرزند را نکو می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۸۴، حدیث ۵

حدیث ۱۸۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **اِخْتَصَّ بَوَا بِالْحِنَاءِ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصِيرَ، وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ، وَيُطَيِّبُ الرِّيحَ، وَيُسَيِّكُنُ الزَّوْجَةَ؛** به حنا خضاب بندید؛ چرا که دیده را جلا می‌دهد، مو بر می‌رویانند، بو را خوش می‌سازد و همسر مرد را آرامش می‌بخشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۸۳، حدیث ۴

حدیث ۱۸۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **الْحِنَاءُ خِضَابُ الْإِسْلَامِ؛ يَزِيدُ فِي الْمُؤْمِنِ عَمَلَهُ، وَيَذْهَبُ بِالْصُّدَاعِ، وَيُجَدِّدُ الْبَصِيرَ، وَيَزِيدُ فِي الْوَقَاعِ، وَهُوَ سَيِّدُ الرِّيَاحِينَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛ حَنَا، خِضَابُ اسْلَامِ اسْت؛** بر [ثواب] عمل مؤمن می‌افزاید، سردرد را از میان می‌برد، چشم را تیزبین می‌کند، قدرت آمیزش را افزون می‌سازد و مهتر گیاهان خوش بو در دنیا و آخرت است. طب النبوی صلی الله علیه و آله و سلم، ص ۱۰ و مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۱۸۹، ح ۵۵۸

حدیث ۱۸۳

امام علی علیه السلام: الدُّهُنُ يُلَيِّنُ البَشْرَةَ، وَيَزِيدُ فِي الدِّمَاغِ، وَيُسَهِّلُ مَجَارِيَ المَاءِ، وَيُذْهِبُ القَسْفَ، وَيُسْفِرُ اللُّونَ؛ روغن، پوست را نرم می‌کند، بر توان مغز می‌افزاید، مجاری آب را در بدن می‌گشاید، کثافت پوست را از میان می‌برد و رنگ را روشن تر می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۱۹، حدیث ۱ و ح ۴

حدیث ۱۸۴

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا تُشَقَّقَ شَفْتَاهُ، وَلَا يَخْرُجَ فِيهَا نَاسُورٌ، فَلْيُدْهِنْ حَاجِبِيهِ؛ هر کس می‌خواهد که لب‌هایش نترکد و از آن ناسور بیرون نزنند، به ابروهای خود، روغن بمالد. طَبِّ الإِمَامِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامِ، ص ۴۰ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۵

حدیث ۱۸۵

امام باقر علیه السلام: دُهْنُ اللَّيْلِ يَجْرِي فِي العُرُوقِ، وَيُرَوِّى البَشْرَةَ، وَيُبَيِّضُ الوَجْهَ؛ روغن [مالیدن] شبانه، در رگ‌ها جریان می‌یابد و پوست را آبیاری و چهره را سفید می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۱۹، حدیث ۵

حدیث ۱۸۶

امام رضا علیه السلام: إِذَا أَرَدْتَ أَلَّا يَظْهَرَ فِي يَدَيْكَ بَثْرَةٌ وَلَا غَيْرُهَا، فَابْدَأْ عِنْدَ دُخُولِ الحَمَامِ بِدُهْنِ يَدَيْكَ، بِدُهْنِ البَنْفَسِجِ؛ اگر می‌خواهی که در بدنت جوش و جز آن رُخ ننماید، هنگام در آمدن به حمام، چرب کردن بدن خود را به روغن بنفشه، آغاز کن. طَبِّ الإِمَامِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامِ، ص ۳۱ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۲

حدیث ۱۸۷

امام علی علیه السلام: إِدْهِنُوا بِالزَّيْتِ وَاتَّدِمُوا بِهِ؛ فَإِنَّهُ دُهْنُهُ الأَخْيَارِ، وَإِدَامُ المُصْطَفَيْنِ؛ به روغن زیتون، خود را چرب کنید و از آن، خورش سازید؛ چرا که آن، روغن نیکان و خورش برگزیدگان است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۱، حدیث ۴

حدیث ۱۸۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا الزَّيْتِ، وَادْهِنُوا بِالزَّيْتِ؛ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ؛ زیتون بخورید و خود را با روغن زیتون چرب کنید؛ چرا که آن، از درختی خجسته است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱

حدیث ۱۸۹

امام صادق علیه السلام: البَنْفَسِجُ سَيِّدُ أَدْهَانِكُمْ؛ بنفشه، مهتر همه روغن‌های شماست. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۲۱، حدیث ۱

حدیث ۱۹۰

امام صادق علیه السلام: فَضْلُ البَنْفَسِجِ عَلَى الأَدْهَانِ كَفَضْلِ الإِسْلَامِ عَلَى الأَدْيَانِ. نِعَمَ الدُّهُنُ البَنْفَسِجُ، لَيُذْهِبُ بِالدَّاءِ مِنَ الرَّأْسِ وَالعَيْنَيْنِ، فَادْهِنُوا بِهِ؛ برتری بنفشه بر دیگر روغن‌ها به سان برتری اسلام بر دیگر ادیان است. بنفشه، خوب روغنی است! درد را از

سر و چشمان می برد . خود را بدان ، چرب کنید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۵۲۱ ، حدیث ۵

حدیث ۱۹۱

امام صادق علیه السلام : غَسَلَ الرَّأْسَ بِالْحَطِيمِ أَمَانٌ مِنَ الصَّعْدَاعِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ الْفَقْرِ، وَطَهُورٌ لِلرَّأْسِ مِنَ الْحَزَازَةِ؛ شستن سر با حَطْمِ ، مایه ایمنی از سردرد ، برکنار ماندن از فقر ، و پاکیزگی سر از سبوسه است . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۶ ، حدیث ۱

حدیث ۱۹۲

امام کاظم علیه السلام : إِنْ شَعَرَ الرَّأْسَ إِذَا طَالَ ضَعْفَ الْبَصَرِ، وَذَهَبَ بِضَوْءِ نَوْرِهِ . وَطَمَّ الشَّعْرَ؛ يُجَلِّي الْبَصَرَ، وَيَزِيدُ فِي ضَوْءِ نَوْرِهِ؛ موی سر ، اگر بلند شود ، دیده به ضعف می گراید و فروغ نورش می رود؛ اما کوتاه کردن مو ، دیده را جلا می دهد و بر فروغ نور آن می افزاید . بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۸۵ ، حدیث ۱۰

حدیث ۱۹۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : مَنْ اتَّخَذَ شَعْرًا فَلْيُحْسِنْ وَلَا يَتَّهْ ، أَوْ لِيُجْزَهُ ؛ هر کس مو بگذارد باید خوب به آن برسد و گرنه کوتاهش کند . وسائل الشیعه : ۱ / ۴۳۲ / ۱

حدیث ۱۹۴

عن ابن سنان : سألتُ الصادق عليه السلام عن إطالة الشعر ، فقال : كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مُقَصِّرِينَ؛ يَعْنِي الطَّمَّ؛ به نقل از ابن سنان: به امام صادق علیه السلام گفتم : درباره بلند کردن موها چه می فرمایی؟ فرمودند: یاران حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم ، موهای خود را می زدند ؛ یعنی کوتاه می کردند . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۳۹ ، حدیث ۳۵۰

حدیث ۱۹۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : كَثْرَةُ تَسْرِيحِ الرَّأْسِ تَذْهَبُ بِالْوَبَاءِ ، وَتَجْلِبُ الرِّزْقَ ، وَتَزِيدُ فِي الْجَمَاعِ؛ فراوان زدن موها ، و با را از میان می برد ، روزی می آورد و بر قدرت انسان برای نزدیکی می افزاید . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۹ ، حدیث ۶

حدیث ۱۹۶

عن ابن فضال عمّن ذكره عن الإمام الصادق عليه السلام ، قال : ذَكَرْنَا الْأَخَذَ مِنَ الشَّارِبِ ، فَقَالَ : نُشْرُهُ ، وَهُوَ مِنَ السُّنَّةِ؛ به نقل از ابن فضال ، از راوی ای که خود از وی نام برده است :- [نزد امام صادق علیه السلام] از کوتاه کردن سیل سخن به میان آوردیم . فرمودند: این عمل ، نوعی پیشگیری از بیماری و عمل به سنت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم است . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۷ ، حدیث ۸

حدیث ۱۹۷

امام صادق علیه السلام : تُحَدِّثُ مِنْ شَارِبِكَ وَأَظْفَارِكَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا شَيْءٌ فَحُكِّهَا لَا يُصَيِّبُكَ جُنُونٌ وَلَا يُجِدِّمُ وَلَا بَرَصٌ ؛ در هر جمعه ، اندکی از سیل و ناخن های خود را بگیر؛ و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد ، آن را [کمی] بسای ، دیوانگی

، جذام و پیسی به تو نمی‌رسد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۹۰ ، حدیث ۳

حدیث ۱۹۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ السَّبْتِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ وَأَخَذَ مِنْ شَارِبِهِ عَوْفَى مِنْ وَجَعِ الضَّرْسِ ، وَوَجَعِ الْعَيْنِ ؛ هر کس در روز پنج‌شنبه و شنبه ، ناخن‌های خود را کوتاه کند و قدری از سیبیل خود بگیرد ، از دندان درد و درد چشم در امان باشد. من لا يحضره الفقيه ، جلد ۱ ، صفحه ۱۲۸ ، حدیث ۳۱۲

حدیث ۱۹۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : لَا يُطَوَّلَنَّ أَحَدُكُمْ شَارِبَهُ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَتَّخِذُهُ مَخْبَأً يَسْتَتِرُ بِهِ ؛ مبادا که کسی از شما سیبیل خود را بلند کند ؛ زیرا شیطان، آن را مخفیگاه می‌گیرد و در آن، پنهان می‌شود. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۸ ، حدیث ۱۱

حدیث ۲۰۰

امام صادق علیه‌السلام : تَسْرِيحُ الرَّأْسِ يَقْطَعُ الْبَلْغَمَ ، وَتَسْرِيحُ الْحَاجِبِينَ أَمَانٌ مِنَ الْجُذَامِ ، وَتَسْرِيحُ الْعَارِضِينَ يَشُدُّ الْأَضْرَاسَ ؛ شانه کردن موی سر ، بلغم را از میان می‌برد ، شانه‌زدن ابروها ، ایمنی از جذام است و شانه‌زدن موی گونه‌ها ، دندان‌ها را استحکام می‌دهد . مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۱۶۷ ، حدیث ۴۸۰

حدیث ۲۰۱

امام صادق علیه‌السلام : الْمَشْطُ لِلْحَيَّةِ يَشُدُّ الْأَضْرَاسَ ؛ شانه زدن ریش ، دندان‌ها را استحکام می‌بخشد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۴۸۸ ، حدیث ۱

حدیث ۲۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ ، وَيُحِبُّ أَنْ يَرَى أَثَرَ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ ، وَيُبْغِضُ الْبُرْؤَسَ وَالتَّبَاؤُسَ ؛ خداوند متعال زیباست، زیبایی را دوست دارد و دوست دارد اثر نعمت خود را در بنده‌اش ببیند. او فقر و فقرنمایی را دشمن دارد . کنز العمال : ۱۷۱۶۶

حدیث ۲۰۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : لِيَأْخُذَ أَحَدُكُمْ مِنْ شَارِبِهِ وَالشَّعْرِ الَّذِي فِي أَنْفِهِ ، وَلِيَتَعَاهَدَ نَفْسَهُ ، فَإِنَّ ذَلِكَ يَزِيدُ فِي جَمَالِهِ ؛ هر کس از شما باید مقداری از سیبیل و موهای بینی خود را بگیرد و به خود برسد ؛ زیرا این کارها بر زیبایی می‌افزاید . قرب الإسناد : ۲۱۵ / ۶۷

حدیث ۲۰۴

امام علی علیه‌السلام : لِيَتَزَيَّنَ أَحَدُكُمْ لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ إِذَا أَتَاهُ كَمَا يَتَزَيَّنُ لِلْغَرِيبِ الَّذِي يُحِبُّ أَنْ يَرَاهُ فِي أَحْسَنِ الْهَيْئَةِ ؛ هر یک از شما ،

همان گونه که خود را برای غریبه‌ای که دوست دارد وی را در بهترین حالت ببیند، آراسته و مرتب می‌کند، برای رفتن نزد برادر مسلمانش نیز خود را بیاراید. بحار الأنوار: ۳ / ۲۹۸ / ۷۹

حدیث ۲۰۵

امام علی علیه‌السلام: سُمُونُ الْبَقْرِ شِفَاءٌ؛ روغن گاو، شفاست. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۳۵، حدیث ۱

حدیث ۲۰۶

امام صادق علیه‌السلام: اللَّوْبِيَا يَطْرُدُ الرِّيحَ الْمُسْتَبِطَنَةَ؛ لوبیا، بادهای نهفته درون را دور می‌کند. الکافی، ج ۶، ص ۳۴۴، ح ۴

حدیث ۲۰۷

امام رضا علیه‌السلام: الْإِغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الْبَارِدِ بَعْدَ أَكْلِ السِّمَكِ يورثُ الْفَالِجَ؛ غسل کردن با آب سرد پس از خوردن ماهی، سست اندامی در پی می‌آورد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۰۸

امام صادق علیه‌السلام: الرِّيحُ الطَّيِّبَةُ تَشُدُّ الْعَقْلَ، وَ تَزِيدُ فِي الْبَاهِ؛ بوی خوش، قلب را استواری می‌بخشد و بر توان جنسی می‌افزاید. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۵

حدیث ۲۰۹

امام علی (علیه‌السلام) فرمودند: الطَّيْبُ نُشْرَةٌ؛ بوی خوش، درمانگر است. نهج البلاغه، حکمت ۴۰۰

حدیث ۲۱۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ الرِّيحَ الطَّيِّبَةَ تَشُدُّ الْقَلْبَ، وَ تَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ؛ بوی خوش، قلب را استواری می‌بخشد و بر توان همبستری می‌افزاید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۱۰، حدیث ۳

حدیث ۲۱۱

امام کاظم علیه‌السلام: لَا يَتَّبِعِي لِلرَّجُلِ أَنْ يَدَعَ الطَّيْبَ فِي كُلِّ يَوْمٍ، فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَيْهِ فَيَوْمٌ وَيَوْمٌ لَا، فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ وَلَا يَدَعُ؛ شایسته است که مرد هر روز از بوی خوش استفاده کند؛ اگر هر روز نتوانست، یک روز در میان عطر زند و چنانچه این هم مقدورش نبود جمعه‌ها را ترک نکند. الکافی: ۴ / ۵۱۰ / ۶

حدیث ۲۱۲

امام رضا علیه‌السلام: الطَّيْبُ مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ؛ عطر زدن از اخلاق پیامبران است. الکافی: ۱ / ۵۱۰ / ۶

حدیث ۲۱۳

امام رضا علیه السلام: ثَلَاثٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: الْعَطْرُ، وَأَخْذُ الشَّعْرِ، وَكَثْرَةُ الطَّرِيقَةِ؛ از سنت‌های پیامبران است: عطر زدن، کوتاه کردن مو و فراوانی آمیزش. الکافی، جلد ۵، صفحه ۳۲۰، حدیث ۳

حدیث ۲۱۴

امام علی علیه السلام: اسْتِجَادَةُ الْحِذَاءِ؛ وَقَايَةُ لِلْيَدَيْنِ، وَعَوْنٌ عَلَى الصَّلَاةِ وَالطَّهْوَرِ؛ کفش خوب به پا کردن، مایه نگهداری بدن است و یاری دهنده‌ای است بر نماز و طهارت. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۶۲، حدیث ۱

حدیث ۲۱۵

امام علی علیه السلام: مَنْ أَرَادَ الْبِقَاءَ وَلَا بَقَاءَ فَلْيُبَاكِرِ الْعَدَاءَ، وَلْيَجُودِ الْحِدَاءَ، وَلْيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ. هر کس طالب ماندن است، که البته ماندنی در کار نیست؛ صبح زود صبحانه بخورد، کفش خوب بپوشد، قرص خود را کم کند. عیون أخبار الرضا علیه السلام: ۲ / ۱۱۲ / ۳۸

حدیث ۲۱۶

امام صادق علیه السلام: وَطِئَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ الرَّمْضَاءَ فَأَحْرَقَتْهُ، فَوَطِئَ عَلَى الرَّجْلَةِ؛ وَهِيَ الْبَقْلَةُ الْحَمَقَاءُ، فَسَيَّرَ عَنْهُ حَرَّ الرَّمْضَاءِ، فَدَعَا لَهَا وَكَانَ يُحِبُّهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَيَقُولُ: مِنْ بَقْلَةٍ مَا أَبْرَكَهَا؛ پیامبر خدا بر زمین سوخته‌ای پا نهاد و آن زمین، پایش را سوزاند. پس، پای خویش را بر خُرفه نهاد و در نتیجه، سوزش حاصل از زمین سوخته، فرو نشست. از آن پس، پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم خُرفه را دوست داشت، برای آن دعا می‌کرد و می‌گفت: چه گیاه پُر برکتی است! الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۷

حدیث ۲۱۷

امام حسین علیه السلام: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا بُنَيَّ... وَاسْتَجِدِ النَّعَالَ؛ فَإِنَّهَا خَلَاخِيلُ الرِّجَالِ؛ پیامبر خدا به من فرمودند: فرزندم!... کفش خوب به پا کن که کفش، خلخال (زینت پای) مردان است. دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵۹۱

حدیث ۲۱۸

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: دُمُّ عَلَى الطَّهَارَةِ يُوسِّعُ عَلَيْكَ فِي الرِّزْقِ؛ پیوسته در حال طهارت و پاکیزگی باش، روزیت افزایش می‌یابد. کنز العمال: ۴۴۱۵۴

حدیث ۲۱۹

امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: الْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ؛ يَشُدُّ اللَّثَاتِ، وَيَجَلِبُ الرِّزْقَ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ؛ خلال کردن پس از [خوردن] غذا، لته‌ها را محکم می‌کند، روزی می‌آورد و بوی دهان را خوش می‌سازد. إحقاق الحق، جلد ۱۲، صفحه ۲۸۳

حدیث ۲۲۰

عن أحمد بن عبد الله الأسدي عن رجل عن الإمام الصادق عليه السلام: ناولَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ خِلَالاً، فَقَالَ لَهُ: يَا جَعْفَرُ، تَخَلَّلْ؛ فَإِنَّهُ مَصْلَحَةٌ لِلْفَمِ - أَوْ قَالَ: لِلثَّنَةِ -، وَمَجْلَبَةٌ لِلرِّزْقِ؛ - به نقل از احمد بن عبد الله اسدي، از مردی، از امام صادق (علیه السلام): پیامبر خدا، خلالی به جعفر بن ابی طالب دادند و فرمودند: ای جعفر! خلال کن، که این کار، موجب بهداشت دهان (یا فرمودند: لثه) و سبب جلب روزی است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۶، حدیث ۴

حدیث ۲۲۱

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: تَخَلَّلُوا عَلَى أَثَرِ الطَّعَامِ؛ فَإِنَّهُ صِحَّةٌ لِلنَّابِ وَالنَّوْاجِدِ، وَيَجْلِبُ عَلَى الْعَبْدِ الرِّزْقَ؛ در پی غذا خوردن، خلال کنید؛ چرا که مایه سلامت دندان‌های نیش و نواجِد (آسیا) است و برای انسان، جلب روزی می کند. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۳۱، حدیث ۱۰۶۱

حدیث ۲۲۲

قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي يَعْفُورٍ لِلصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! يُقَالُ: مَا اسْتُنزِلَ الرِّزْقُ بِشَيْءٍ مِثْلِ التَّعْقِيبِ فِيمَا بَيْنَ طُلُوعِ الْفَجْرِ إِلَى طُلُوعِ الشَّمْسِ. فَقَالَ: أَجَلٌ، وَلَكِنْ أُخْبِرُكَ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ، أَخَذِ الشَّارِبِ وَتَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، وَتَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ يَوْمَ الْخَمِيسِ يَدْفَعُ الرَّمِيدَ؛ عبد الله بن ابی یعفور به امام صادق (علیه السلام) گفت: فدایت شوم! گفته می شود هیچ چیز به اندازه تعقیبات میان طلوع سپیده و طلوع خورشید، سبب نزول روزی نشده است. امام صادق (علیه السلام) فرمودند: آری؛ اما تو را از بهتر از این آگاه سازم: گرفتن سییل و کوتاه کردن ناخن در روز جمعه. کوتاه کردن ناخن‌ها در روز پنج‌شنبه نیز چشم‌درد را دور می کند. من لا يحضره الفقيه، جلد ۱، صفحه ۱۲۷، حدیث ۳۱۰

حدیث ۲۲۳

امام کاظم (علیه السلام) نیز می فرماید: غَسَلَ الرَّأْسِ بِالسِّدْرِ يَجْلِبُ الرِّزْقَ جَلْبًا؛ شستن سر با سدر، روزی آور است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۴، حدیث ۶

حدیث ۲۲۴

قال الصادق - عليه السلام -: ليتزين احدكم يوم الجمعة يغتسل و يتطيب و يسرح لحيته و يلبس انظف ثيابه وليتهيء للجمعة وليكن عليه في ذلك اليوم السكينة و الوقار؛ باید هر یک از شما در روز جمعه خود را بیاراید (رعایت چهار نوع نظافت): ۱ - غسل کند. ۲ - عطر بزند ۳ - ریش و موهای خود را شانه کند. ۴ - پاکیزه ترین جامه هایش را بپوشد و برای نماز جمعه آماده شود، البته باید آرامش و وقار در رفتار او نمایان باشد. (فروع کافی، ج ۳، ص ۴۱۷).

حدیث ۲۲۵

فِي الشَّمْسِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: تُعَيِّرُ اللَّوْنَ، وَتُتِنُّ الرِّيحَ، وَتُخْلِقُ الثِّيَابَ، وَتُورِثُ الدَّاءَ. در آفتاب، چهار چیز است: رنگ را دیگرگون می سازد، بوی [بدن] را بد می کند، جامه را کهنه می نماید، و بیماری بر جای می نهد. الخصال، صفحه ۲۴۹، حدیث ۱۱۱ عن موسی بن ابراهیم المروزی عن الإمام الكاظم عليه السلام، روضة الواعظین، صفحه ۳۴۰، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۸۳،

حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۹۲ / ۱

حدیث ۲۲۶

امام علی علیه السلام : إِذَا جَلَسَ أَحَدُكُمْ فِي الشَّمْسِ فَلَيْسْتَ دَبْرَهَا بَطَّهْرِهِ ؛ فَإِنَّهَا تُظَهِّرُ الدَّاءَ الدَّفِينِ . هر گاه کسی از شما در زیر آفتاب می‌نشیند ، پشت به خورشید قرار گیرد؛ چرا که آفتاب ، بیماری‌های نهفته را آشکار می‌سازد. بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۱۸۳ ، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۹۲ / ۱

حدیث ۲۲۷

امام علی علیه السلام : مَنْ كَثُرَ أَكْلُهُ قَلَّتْ صِحَّتُهُ ، وَثَقَلَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ مُؤْنَتُهُ . هر کس خوردنش بسیار شود ، تن‌درستی‌اش کاهش می‌یابد و هزینه‌اش بر وی سنگین می‌گردد . غرر الحکم ، حدیث ۸۹۰۳ ، عیون الحکم والمواعظ ، صفحه ۴۳۴ ، حدیث ۷۵۰۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۶ / ۲

حدیث ۲۲۸

امام رضا علیه السلام : مَنْ أَرَادَ الْأَلَّ يَشْتَكِي مَثَانَتَهُ ، فَلَا يَجِسُّ الْبَوْلَ وَلَوْ عَلَى ظَهْرٍ دَائِبَةٍ . هر کس می‌خواهد مثانه‌اش به عارضه‌ای گرفتار نشود ، پیشاب خود را نگه ندارد ، حتّی اگر که بر پشت مرکب خویش نشست باشد . طب الإمام الرضا علیه السلام ، صفحه ۳۵ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۵۸۶ / ۱

حدیث ۲۲۹

امام رضا علیه السلام : أَدْخَلَ الْخَلَاءَ لِحَاجَةِ الْإِنْسَانِ ، وَالْبَثَ فِيهِ بِقَدْرِ مَا تَقْضَى حَاجَتَكَ ، وَلَا تُطَلِّ فِيهِ ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ يورثُ الدَّاءَ الدَّفِينِ . برای قضای حاجت ، به آبریزگاه برو و در آن‌جا به همان اندازه که قضای حاجت کنی ، بمان و آن را به درازا مکشان ؛ چرا که این کار ، درد نهفته را در پی می‌آورد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۱۷ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۴۳۸ / ۱ در بحار الأنوار به جای «الداء الدفين (درد نهفته در داخل انسان)» عبارت «داء الفيل (پاخره و پافیلی)» آمده است . علامه مجلسی ، در توضیح روایت می‌گوید : به وجود آمدن پاخره در اثر زیاد نشستن در آبریزگاه ، شاید به‌خاطر موادی باشد که از قسمت‌های بالای بدن به طرف پاها سرازیر شده و موجب ضعف و سستی آنها می‌شود.

حدیث ۲۳۰

امام کاظم علیه السلام : السَّوَاكُ فِي الْخَلَاءِ يورثُ الْبَخْرَ . مسواک زدن در آبریزگاه ، بد بویی دهان را در پی می‌آورد . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۵۲ ، حدیث ۱۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۳۹۶ / ۱

حدیث ۲۳۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ الْأَكْلُ مِنْ غَيْرِ جَوْعٍ ، وَالتَّوْمُ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ . خوردن بدون گرسنگی و خوابیدن بدون بیداری کشیدن [و احساس نیاز به خواب] ، نزد خداوند ، گناهی سهمگین است . الفردوس ، جلد ۳ ، صفحه ۳۰۶ ، حدیث ۴۹۲۰ عن عبد الله بن عمرو ، کنز العمال ، جلد ۱۶ ، صفحه ۸۰ ، حدیث ۴۴۰۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۸۴ / ۲

حدیث ۲۳۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا نَامَ أَحَدُكُمْ وَفِي يَدَيْهِ رِيحُ غَمَرٍ، فَلَمْ يَغْسِلْ يَدَهُ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ، فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. اگر کسی از شما در حالی خوابید که در دستانش بوی گوشت بود و آن را نشست و آن گاه عارضه‌ای به وی رسید، مباد جز خویش را نکوهش کند. کنز العمال، جلد ۱۵، صفحه ۲۴۳، حدیث ۴۰۷۶۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۶۶ / ۲

حدیث ۲۳۳

امام کاظم علیه السلام: عَلَامَاتُ الدَّمِ أَرْبَعٌ: الْحِكْمَةُ، وَالْبَثْرَةُ وَالنُّعَاسُ، وَالذُّورَانُ. خون (غلبه خون) را چهار نشانی است: خارش، جوش، چرت زدگی و سرگیجه. الخصال، صفحه ۲۵۰، حدیث ۱۱۵ عن یونس بن عبدالرحمن، روضه الواعظین، صفحه ۳۴۰، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۹۷، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۵۸ / ۱

حدیث ۲۳۴

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ أَلَّا يَشْتَكِيَ أُذُنَهُ، فَلْيَجْعَلْ فِيهَا عِنْدَ النَّوْمِ قُطْنَةً. هر کس می‌خواهد گوش‌هایش درد نگیرد، به هنگام خواب در آنها پنبه بگذارد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۷، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴ و فیه «یؤلّمه» بدل «یشتکی» دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۱۸ / ۱

حدیث ۲۳۵

امام حسین علیه السلام: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: يَا بَنِيَّ، نَمِ عَلَى قَفَاكَ يَخْمَصُ بَطْنُكَ، وَاشْرَبِ الْمَاءَ مَصِيًّا يَمْرَأَكَ أَكْلُكَ، وَاکْتَجِلْ وَتَرَا يُضَيِّ لَكَ بَصِيرُكَ، وَادَّهِنْ غَبَا تَشْتَبِهَ بِسِنَّةِ نَبِيِّكَ. پیامبر خدا به من فرمودند: «فرزندم! به پشت بخواب تا شکمت کوچک شود، آب را به مکیدن بنوش تا خوردنت بر تو گوارا آید، به شمار دفعات فرد، سرمه بکش تا چشمانت روشن شود و یک روز در میان، روغن بزن تا به سنت پیامبر خویش، عمل کرده باشی». دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۶۴، حدیث ۵۹۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۰ / ۱

حدیث ۲۳۶

امام صادق علیه السلام: السُّنَّةُ فِي التَّوَرَةِ فِي كُلِّ خَمْسَةِ عَشَرَ يَوْمًا، فَإِنْ أَتَتْ عَلَيْكَ عِشْرُونَ يَوْمًا وَلَيْسَ عِنْدَكَ فَاسْتَقْرِضْ عَلَى اللَّهِ. سنت در مورد نوره، آن است که هر پانزده روز یک بار انجام شود. اگر بیست روز بر تو گذشت و این کار را انجام ندادی و هیچ چیز هم برای خرید آن نداشتی، به حساب خداوند، قرض کن. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۶، حدیث ۹

حدیث ۲۳۷

امام صادق علیه السلام: التَّنْظُفُ بِالمُوسَى فِي كُلِّ سَبْعٍ، وَبِالتَّوَرَةِ فِي كُلِّ خَمْسَةِ عَشَرَ يَوْمًا؛ زدودن موها با تیغ در هر هفت روز، و با نوره در هر پانزده روز، پسندیده است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۱۳۸، حدیث ۳۴۶، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۸۳، حدیث ۱

حدیث ۲۳۸

امام علی علیه السلام: أَحَبُّ لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَطَّلِيَ فِي كُلِّ خَمْسِيَّةٍ عَشْرَ يَوْمًا؛ برای مؤمن، این را دوست دارم که در هر پانزده روز یک بار، موزدایی کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۶، حدیث ۸

حدیث ۲۳۹

امام کاظم علیه السلام: غَسَلَ الرَّأْسِ بِالسُّدْرِ يَجْلِبُ الرَّزْقَ جَلْبًا؛ شستن سر با سدر، روزی آور است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۵۰۴، حدیث ۶

حدیث ۲۴۰

قال رسول الله - صلى الله عليه وآله -: السواك شطر الوضوء؛ مسواک کردن جزئی از وضو است. (محبته البيضاء، ج ۱، ص ۲۹۷)

حدیث ۲۴۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الماء الذي تَسَخَّنَهُ الشَّمْسُ لا تَوَضَّؤُوا بِهِ، ولا تَعْتَسِلُوا بِهِ، ولا تَعَجِنُوا بِهِ؛ فَإِنَّهُ يورثُ البَرَصَ؛ با آبی که به آفتاب گرم شده است، نه وضو سازید، نه غسل کنید و نه خمیر بسازید؛ چرا که پیسی می آورد. الکافی، جلد ۳، صفحه ۱۵، حدیث ۵

حدیث ۲۴۲

امام علی علیه السلام: قِيَامُ اللَّيْلِ مَصِيحَةُ الْيَدَيْنِ؛ شب زنده داری، مایه تن درستی است. تهذیب الأحکام، جلد ۲، صفحه ۱۲۱، حدیث ۴۵۷، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۶۷، حدیث ۴۸

حدیث ۲۴۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: نَظَّفُوا طَرِيقَ الْقُرْآنِ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا طَرِيقُ الْقُرْآنِ؟ قَالَ: أَفْوَاهُكُمْ، قِيلَ: بِمَاذَا؟ قَالَ: بِالسَّوَاكِ؛ گذرگاه قرآن را نظافت کنید. عرض شد: ای رسول خدا، گذرگاه قرآن چیست؟ فرمودند: دهانهایتان. عرض شد: با چه تمیزش کنیم؟ فرمودند: با مسواک زدن. بحار الأنوار: ۹۲ / ۲۱۳ / ۱۱ منتخب میزان الحکمة: ۴۶۰

حدیث ۲۴۴

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: الْأَحْيَاءُ وَالْحُلَمُ وَالْحِجَامَةُ وَالسَّوَاكُ وَالتَّعَطُّرُ؛ پنج چیز از سنت پیغمبران است: حیا، بردباری، حجامت کردن، و مسواک و عطر زدن. نهج الفصاحه، ح ۱۴۶۳

حدیث ۲۴۵

امام رضا علیه السلام فرمودند: مِنْ أَخْلَاقِ النَّبِيَاءِ التَّنْظُفُ؛ پاکیزگی از اخلاق پیامبران است. کافی، ج ۵، ص ۵۶۷، ح ۵۰

حدیث ۲۴۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ؛ پاکیزگی از ایمان است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۴۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: النَّظَرُ إِلَى الْخَضِرَةِ يَزِيدُ فِي الْبَصَرِ؛ به سبزه نگریستن بینائی را فزون می کند. نهج الفصاحه

حدیث ۲۴۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: مَا جَاءَنِي جَبْرِئِيلُ قَطَّ إِلَّا أَمَرَنِي بِالسَّوَاكِ حَتَّى لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ أَحْفَى مَقَدَّمَ فَمَيَّ؛ هر وقت جبریل پیش من آمد مرا به مسواک کردن فرمان داد تا آنجا که ترسیدم جلو دهان خود را ببرم. نهج الفصاحه

حدیث ۲۴۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: فِي السَّوَاكِ ثَمَانِيَةَ خِصَالٍ: يَطِيبُ الْفَمَ، وَيَشَدُّ اللَّثَّةَ، وَيَجْلُو الْبَصَرَ، وَيَذْهَبُ الْبَلْغَمَ، وَيَفْرَحُ الْمَلَائِكَةُ، وَيَرْضَى الرَّبُّ، وَيَزِيدُ فِي الْحَسَنَاتِ، وَيَصْحَحُ الْمَعْدَةَ؛ در مسواک کردن هشت فائده هست: دهان را پاکیزه کند، و لثه را محکم کند، و چشم را روشن کند، و بلغم ببرد، و فرشتگان را خوشحال کند، و پروردگار را خشنود کند، و اعمال خوب را بیفزاید، و معده را به صلاح آورد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: غَسَلُ الْإِنَاءِ وَ طَهَارَةُ الْفَنَاءِ يورثان الغنى؛ شستن ظرفها و پاکیزگی حیاط، مایه غناست. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَنَعَمَ الشَّيْءُ بِالسَّوَاكِ يَشَدُّ اللَّثَّةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَخْرِ وَيُصْلِحُ الْمَعْدَةَ وَيَزِيدُ فِي دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ وَيَرْضَى الرَّبُّ وَيَسْخَطُ الشَّيْطَانَ؛ مسواک کنید که مسواک خوب چیزی است، لثه را محکم کند و بوی دهان ببرد و معده را به صلاح آورد و درجات بهشت بیفزاید و پروردگار را خشنود کند و شیطان را به خشم آورد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهُ مَطِيبٌ لِفَمِّ مَرَضٍ لِلرَّبِّ؛ مسواک کنید که مایه پاکیزگی دهان و رضای خداست. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: طَيَّبُوا أَفْوَاهَكُمْ بِالسَّوَاكِ؛ دهانهای خویش را به مسواک پاکیزه کنید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السَّوَاكُ مِنَ الْفِطْرَةِ؛ مسواک کردن اقتضای فطرت است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۵

السَّوَاكُ مَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ مَرْضَاهُ لِلرَّبِّ وَ مَجْلَاهُ لِلْبَصْرِ؛ مسواک کردن موجب پاکی دهان و رضایت پروردگار و روشنی چشم است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السَّوَاكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فِصْحًا؛ مسواک کردن فصاحت مرد را افزون می کند. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: السَّوَاكُ نِصْفُ الْإِيمَانِ وَ الْوُضُوءُ نِصْفُ الْإِيمَانِ؛ مسواک کردن یک نیمه ایمان است. و وضو گرفتن یک نیمه ایمان است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: رَكَعَتَانِ بِسَوَاكٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً بِغَيْرِ سَوَاكٍ وَ دَعْوُهُ فِي السَّيْرِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ دَعْوَةً فِي الْعَلَانِيَةِ وَ صَدَقَهُ فِي السَّيْرِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَدَقَةً فِي الْعَلَانِيَةِ؛ دو رکعت نماز با مسواک بهتر از هفتاد رکعت بدون مسواک است و یک دعای نهران بهتر از هفتاد دعای آشکار است و یک صدقه نهران بهتر از هفتاد صدقه آشکار است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: خَمْسٌ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ: الْحَيَاءُ وَ الْحَلَمُ وَ الْحِجَامَةُ وَ السَّوَاكُ وَ التَّعَطُّرُ؛ پنج چیز از سنت پیغمبران است حیا و حلم و حجامت و مسواک و عطر زدن. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: حَبْنًا الْمُتَخَلَّلُونَ مِنْ أُمَّتِي فِي الْوُضُوءِ وَ الطَّعَامِ؛ چه نیکند از امت من آنها که در وضو و غذا مسواک می کنند. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ثَلَاثٌ يَجْلِبُنِ الْبَصَرَ: النَّظَرُ إِلَى الْخَضْرَاءِ وَ إِلَى الْمَاءِ الْجَارِي وَ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ؛ سه چیز چشم را قوت می دهد: دیدن سبزه و آب جاری و روی خوب. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: ثلاث حقّ علی کلّ مسلم: الغسل یوم الجمعة و السّواک و الطّیب؛ سه چیز است که بر هر مسلمانی لازم است: غسل جمعه و مسواک زدن و استعمال بوی خوش. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تنظّفوا بکلّ ما استطعتم فإنّ الله تعالی بنی الإسلام علی النّظافه و لن یدخل الجنّه إلّا کلّ نظیف؛ هر چه می توانید پاکیزه باشید زیرا خداوند اسلام را بر پاکیزگی نهاده و جز مردم پاکیزه کسی به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تخلّوا فإنّه نظافه و النّظافه تدعوا إلى الإیمان و الإیمان مع صاحبه فی الجنّه؛ دندانها را تمیز کنید زیرا مایه نظافت است و نظافت باعث ایمان است و ایمان با صاحب خود در بهشت است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الإسلام نظیف فتتنظّفوا فإنّه لا یدخل الجنّه إلّا نظیف؛ اسلام پاکیزه است شما نیز پاکیزه باشید زیرا به جز پاکیزگان کسی به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ الله تعالی طیب یحبّ الطّیب نظیف یحبّ النّظافه، کریم یحبّ الکرّم، جواد یحبّ الجود فنظّفوا أفنیتمکم و لا تشبهوا بالیهود. خداوند خوشبو است و بوی خوش را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد، بزرگوار است و بزرگواری را دوست دارد، بخشنده است و بخشش را دوست دارد پس جلو خانه های خویش را پاکیزه سازید و مانند یهودان مباشید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ الله تعالی جمیل یحبّ الجمال سخیّ یحبّ السّیاء، نظیف یحبّ النّظافه؛ خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد، بخشنده است و بخشش را دوست دارد، پاکیزه است و پاکیزگی را دوست دارد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ الإسلام نظیف فتتنظّفوا فإنّه لا یدخل الجنّه إلّا نظیف؛ اسلام پاکیزه است، شما نیز پاکیزه باشید که هر کس پاکیزه نیست به بهشت نمی رود. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إن أفواہکم طرق للقرآن فطیبوها بالسّواک؛ دهانهای شما معبر قرآن است آن را با مسواک پاکیزه کنید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أمرت بالسّواک حتّی خفت علی أسنانی؛ مرا آن قدر به مسواک زدن فرمان دادند که بر دندانهای خود بیمناک شدم. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أمرت بالسّواک حتّی خشیت أن یکتب علیّ؛ مرا آن قدر به مسواک زدن فرمان دادند که ترسیدم مسواک زدن بر من واجب شود. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اللّهمّ عافنی فی بدنی. اللّهمّ عافنی فی سمعی. اللّهمّ عافنی فی بصری. اللّهمّ إنّی أعود بک من الکفر و الفقر. اللّهمّ إنّی أعود بک من عذاب القبر، لا إله إلا أنت؛ خدایا تن مرا سالم دار خدایا گوش مرا سالم دار خدایا چشم مرا سالم دار خدایا از کفر و فقر به تو پناه می برم، خدایا از عذاب قبر به تو پناه می برم، خدائی جز تو نیست. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اللّهمّ إنّی أسألك صحّه فی ایمان و ایمانا فی حسن خلق و نجاحا یتبعه فلاح؛ خدایا من از تو صحتی می خواهم که قرین ایمان باشد و ایمانی که با نیک خوئی همراه باشد و موفقیتی که رستگاری دنبال آن باشد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أفضوا السّلام تسلّموا؛ سلام را آشکار سازید تا سلامت مانید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: اغسلوا ثیابکم و خذوا من شعورکم و استاکوا و تزینوا و تنظّفوا فإنّ بنی اسرائیل لم یکنوا یفعلون ذلك فزنت نساؤهم؛ لباسهای خود را تمیز کنید و موهای خود را کم کنید، مسواک بزنید و آراسته و پاکیزه باشید زیرا یهودان چنین نکردند و زنانشان زناکار شدند. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: أطلب العافیة لغيرک ترزقها فی نفسک؛ عافیت را برای دیگران بخواه تا نصیب تو

شود. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إذا استکتُم فاستاکوا عرضاً؛ وقتی مسواک می کنید، مسواک را به عرض دهان بکشید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۸

قال الإمام الحسن المجتبی - علیه السلام - : غَسَلُ اليَدَيْنِ قَبْلَ الطَّعَامِ يُنْفِي الْفَقْرَ، وَبَعْدَهُ يُنْفِي الْهَمَّ؛ امام حسن مجتبی - علیه السلام - فرمودند: شستن دست ها قبل از طعام فقر و تنگدستی را می زداید و بعد از آن ناراحتی ها و آفات را از بین می برد. کلمه الإمام الحسن - علیه السلام -، ص ۴۶

حدیث ۲۷۹

قال الإمام الحسن المجتبی - علیه السلام - : تَزَكُّ الزَّيْنِ، وَكَنْسُ الْفِنَاءِ، وَغَسْلُ الْأَنْاءِ مَجْلِيَةٌ لِلْغِنَاءِ؛ امام حسن مجتبی - علیه السلام - فرمودند: انجام ندادن زنا، جاروب و نظافت کردن راهرو و درب منزل، و شستن ظروف سبب رفاه و بی نیازی می گردد. کلمه الإمام حسن - علیه السلام -، ص ۲۱۲

حدیث ۲۸۰

قَالَتْ فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ - سلام الله عليها - : لَا يَلُومَنَّ امْرَأٌ إِلَّا نَفْسَهُ، يَبِيتُ وَفِي يَدِهِ رِيحُ غَمْرٍ؛ حضرت فاطمه زهرا - سلام الله عليها - فرمودند: کسی که بعد از خوردن غذا، دست های خود را نشوید دست هایش آلوده باشد، - چنانچه ناراحتی برایش بوجود آید - کسی جز خودش را سرزنش نکند. کنز العمال، ج ۱۵، ص ۲۴۲، ح ۴۰۷۵۹

حدیث ۲۸۱

امام صادق (علیه السلام) می فرمایند: طهر قلبك بالتقوى و اليقين عندطهاره جوارحك بالماء؛ در وقت پاکیزه نمودن اعضای خود با آب، دل خویش را به پرهیزگاری و یقین پاک گردان. (بحار الانوار، ج ۸۰، ص ۲۳۹)

حدیث ۲۸۲

حضرت علی (علیه السلام) فرمودند: در بامداد و عصر که هوا خنک است راه پیمایی کن و در وسط روز که هوا گرم است مردم را (برای استراحت و آسایش) باز دار و آهسته بران (تا ناتوانان نیز بتوانند همراه توانایان بیایند). نهج البلاغه فیض الاسلام: نامه ۱۲ / ۸۵۶

حدیث ۲۸۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: طوبی لمن اسلم وکان عیسه کفافاً وقواه شداداً؛ خوشبخت کسی است که اسلام را پذیرفته و به قدر معاش خود در آمد دارد و قوای بدنش نیرومند است. بحار الانوار: ۶۷ / ۷۲

حدیث ۲۸۴

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: ان الله يحب الرجل القوی؛ خداوند متعال انسان قوی و نیرومند را دوست دارد.
بحار الانوار: ۱۸۴ / ۶۴

حدیث ۲۸۵

امام صادق (علیه السلام) توصیه فرمودند: ولاتسمنوا تسمن الخنازیر للذبح؛ از چاق شدن همانند خوک‌هایی که برای ذبح نگهداری می‌شوند، پرهیزید. الکافی: ۲۷۰ / ۶

حدیث ۲۸۶

حضرت علی (علیه السلام) فرمودند: من يعمل یزدد قوه، من یقصر فی العمل یزدد فتره؛ هر کس کار (بدنی) کند قوی تر شده، و هر کس در کار کردن کوتاهی نماید، ضعیف تر خواهد شد. غرر الحکم: ۲۰۴ / ۵

حدیث ۲۸۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: الحمیة رأس الدوائ، والمعدة بیة الداء، وعودوا کل جسم ما اعتاد؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است. هر بدنی را به همان که بدان خو می‌گیرد، عادت دهید. الأحکام النبویة، جلد ۲، صفحه ۷

حدیث ۲۸۸

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: لا تدعوا آئیتکم بغير غطاء؛ فإن الشیطان إذا لم تغط الآئیه برق فیها، وأخذ مما فیها ما شاء؛ ظرفهای خود را بدون در پوش نگذارید؛ زیرا هر گاه روی ظرفها پوشیده نباشد، شیطان در آنها آب دهان می‌اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می‌دارد. مستدرک الوسائل: ۹۴۸۵ / ۲۹۵ / ۸

حدیث ۲۸۹

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: إن صححة الجسم من قلة الطعام، وقلة الماء. سلامت تن، از کمی غذا و کمی آب است. تحف العقول، صفحه ۱۷۲

حدیث ۲۹۰

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: قلة العتداء أکرم للنفس، وأدوم للصحة. کم خوری، مایه گرامی داشتن بیشتر خویش است و سلامت را بیشتر استمرار می‌بخشد. غرر الحکم، حدیث ۶۸۱۹

حدیث ۲۹۱

پیامبر صلی الله علیه و آله: من قل طعمه صح بدنه و من کثر طعمه سقم بدنه و قسا قلبه؛ هر کس کم بخورد، سالم می‌ماند و هر کس

زیاد بخورد تنش بیمار می‌شود و قساوت قلب پیدا می‌کند. نهج الفصاحه، ح ۲۷۷۹.

حدیث ۲۹۲

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرمایند: بلا همانند قنديل ها بين آسمان و زمین آویزان است، هرگاه بنده عافیت را از پروردگارش بخواهد، خدای متعال بلا را از او برگرداند، [حتی] در حالی که برای او قطعی شده باشد. (کنز العمال: ج ۷ ص ۸۲۵ ح ۲۱۵۶۰)

حدیث ۲۹۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: اِغْتَنِمُوا بَرْدَ الرَّبِيعِ فَإِنَّهُ يَفْعَلُ بِأَبْدَانِكُمْ مَا يَفْعَلُ بِأَشْجَارِكُمْ وَ اجْتَنِبُوا بَرْدَ الْخَرِيفِ فَإِنَّهُ يَفْعَلُ بِأَبْدَانِكُمْ مَا يَفْعَلُ بِأَشْجَارِكُمْ؛ غنیمت بدانید هوای بهار را، زیرا که با بدن‌های شما همان می‌کند که با درختان می‌کند و خودتان را از هوای پائیز بپوشانید که با شما همان می‌کند که با درختان می‌کند. بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۲۷۱، ح ۶۹.

حدیث ۲۹۴

امام رضا علیه السلام می‌فرمایند: هر کس می‌خواهد مثانه‌اش به بیماری‌ای مبتلا نشود، ادرار خود را نگه ندارد. طب الرضا علیه السلام، ص ۳۵.

حدیث ۲۹۵

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: شُرِبَ الدَّوَاءُ لِلْجَسَدِ كَالصَّابُونِ لِلتَّوْبِ، يُنْقِيهِ وَ لَكِنْ يُخْلِقُهُ؛ نوشیدن دارو برای بدن، همانند صابون (پودر شوینده) برای لباس است که آن را تمیز می‌کند، اما فرسوده‌اش هم می‌کند. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۲۰، ص ۳۰۰، ح ۴۲۲.

حدیث ۲۹۶

امام رضا علیه السلام می‌فرمایند: اِذَا جُعِثَ فَكُلٌ وَ اِذَا عَطِشَتْ فَاشْرَبْ وَ اِذَا هَاجَ بِكَ الْبَوْلُ قَبْلُ، وَ لَا تُجَامِعْ إِلَّا مِنْ حَاجَتِهِ، وَ اِذَا نَعَسَتْ فَنَمْ، فَإِنَّ ذَلِكَ مَصِيحَةٌ لِلْبَدَنِ؛ چون گرسنه شدی بخور، چون تشنه شدی بنوش، چون ادرار بر تو فشار آورد، ادرار کن، جز از سر نیاز، با همسرت نزدیکی مکن و چون احساس خواب آلودگی کردی، بخواب، که اینها مایه تن درستی است. فقه الرضا، ص ۳۴۰.

حدیث ۲۹۷

امام حسین علیه السلام می‌فرمایند: فَبَادِرُوا بِصِحَّةِ الْأَجْسَامِ فِي مُدَّةِ الْأَعْمَارِ؛ در مدت عمر، در حفظ سلامت تن بکوشید. تحف العقول، ص ۲۳۹.

حدیث ۲۹۸

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: الصَّحَّةُ أَفْضَلُ النَّعْمِ؛ سلامتی بهترین نعمت است. غرر الحکم، ح ۱۰۵۰.

حدیث ۲۹۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: عَلَيْكُمْ بِالسُّوَاكِ فَنِعْمَ الشَّيْءُ السُّوَاكُ يَشُدُّ اللُّثَّةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَخْرِ وَيُصْلِحُ الْمِعْدَةَ وَيَزِيدُ فِي دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ وَيُسْخِطُ الشَّيْطَانَ؛ مسواک بزیند؛ چرا که مسواک چیز خوبی است؛ لثه را محکم می کند، بوی دهان را می برد، معده را اصلاح می کند، بر درجات انسان در بهشت می افزاید و شیطان را ناخرسند می نماید. نهج الفصاحه، ح ۱۹۷۵.

حدیث ۳۰۰

شُرْبُ الْمَاءِ الْبَارِدِ عَقِيبَ الشَّيْءِ الْحَارِّ وَعَقِيبَ الْحَلَاوَةِ يَذْهَبُ بِالْأَسِنَانِ... وَمَنْ أَرَادَ أَلَّا يَفْسُدَ أَسِنَانُهُ فَلَا يَأْكُلْ حُلْوًا إِلَّا بَعْدَ كَسْرِهِ خُبْزٍ؛ خوردن آب سرد بعد از چیزهای گرم و شیرینی، دندان‌ها را از بین می برد... هر کس می خواهد دندان‌هایش فاسد نشود، شیرینی نخورد، مگر پس از خوردن لقمه‌ای نان. بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۱، ح ۳۲۵.

حدیث ۳۰۱

امام کاظم علیه السلام می فرماید: السُّوَاكُ فِي الْخَلَاءِ يورِثُ البَخْرَ؛ مسواک زدن در توالت، دهان را بدبو می کند. من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۵۲، ح ۱۱۰.

حدیث ۳۰۲

امام صادق علیه السلام می فرماید: إِذَا قُمْتَ بِاللَّيْلِ فَاسْتَيْتِكِ فَإِنَّ الْمَلَكَ يَأْتِيكَ فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى فَيْكِكَ فَلَيْسَ مِنْ حَرْفٍ تَتَلَوُهُ وَتَنْطِقُ بِهِ إِلَّا صَدَّ بِهٖ إِلَى السَّمَاءِ فَلْيَكُنْ فَوْكَ طَيِّبِ الرِّيحِ؛ شبانگاه که (برای نماز) برخاستی، مسواک بزنی چرا که فرشته‌ای نزد تو می آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و آنگاه هیچ حرفی از قرآن و نماز و دعا نمی خوانی مگر آن که آن را به آسمان بالا می برد، پس باید که دهانت خوشبو باشد. وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۳۵۷.

حدیث ۳۰۳

امام صادق علیه السلام می فرماید: الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهَكِ وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَيَطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَحْسِنُ الْوَلَدَ؛ حنا، بوی بد عرق را از بین می برد و چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزند را زیبا می کند. کافی، ج ۶، ص ۴۸۴، ح ۵.

حدیث ۳۰۴

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: طَهَّرُوا أَفْوَاهَكُمْ فَإِنَّهَا مَسَالِكُ التَّسْبِيحِ؛ دهان‌های خود را پاکیزه کنید که راه‌های تسبیح خداوند است. مکارم الاخلاق، ص ۵۱.

حدیث ۳۰۵

امام صادق علیه السلام می فرماید: الْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ، يَشُدُّ اللِّثَاتِ وَيَجْلِبُ الرِّزْقَ وَيَطَيِّبُ النَّكْهَةَ؛ خلال کردن بعد از غذا، لثه‌ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می کند. احقاق الحق، ج ۱۲، ص ۲۸۳.

حدیث ۳۰۶

رسول اکرم صلی الله علیه و آله : تَخَلَّلُوا فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أُبْغِضَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ مِنْ أَنْ يَرَوْا فِي أَسْنَانِ الْعَبِيدِ طَعَامًا؛ خلال کنید که بدترین چیز نزد فرشتگان این است که لای دندان‌های بنده، مانده غذا ببینند. مکارم الاخلاق، ص ۱۵۳ .

حدیث ۳۰۷

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ... وَالسَّعِيزُ وَالْمِلْحُ... يُطَيَّبَانِ النَّكْهَةَ؛ آویش و نمک، دهان را خوشبو می کنند. مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۱۶، ح ۱۴۱۰.

حدیث ۳۰۸

امام صادق علیه السلام می فرمایند : أَلْكُحْلُ بِاللَّيْلِ يُطَيَّبُ الْفَمَ وَ مَنْعَتُهُ إِلَى أَرْبَعِينَ صَبَاحًا؛ سرمه کشیدن در شب، دهان را خوشبو می کند و آثار آن تا چهل روز ادامه دارد. مکارم الاخلاق، ص ۴۶.

حدیث ۳۰۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: رَحِمَ اللَّهُ الْمَتَخَلِّينَ مِنْ أُمَّتِي فِي الْوُضُوءِ وَالطَّعَامِ؛ خداوند رحمت کند خلال کنندگان امتم را در هنگام وضو گرفتن و بعد از غذا خوردن. مکارم الاخلاق، ص ۱۵۳.

حدیث ۳۱۰

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: هر کس هر روز دو بار مسواک بزند: سنت پیامبران را ادامه داده است و برای هر نمازی که بخواند خداوند پاداش صد رکعت برایش می نویسد و از فقر نجات می یابد و دهانش خوشبو، حافظه اش تقویت، فهمش زیاد، غذایش گوارا و درد دندان و بیماری اش برطرف می شود و فرشتگان به خاطر نوری که در او مشاهده می کنند، با او دست می دهند و دندان هایش تمیز می شود. جامع الأخبار، ص ۱۵۱، ح ۳۴۰.

حدیث ۳۱۱

امام صادق علیه السلام می فرمایند : ثَلَاثٌ يُدْهِبْنَ النَّشْيَانَ وَيُجِدُّنَ الدُّكْرَ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالسَّوَاكُ وَالصَّيَامُ؛ سه چیز، فراموشی را از بین می برد و حافظه را زیاد می کند: خواندن قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن. دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۳۷، ح ۴۸۱.

حدیث ۳۱۲

امام صادق علیه السلام می فرمایند : مَا أَدْرَتْ عَلَيْهِ لِسَانَكَ فَأَخْرَجْتَهُ فَاْبَلَعَهُ وَمَا أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلَالِ فَأَرَمَ بِهِ؛ بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هر چه با زبان درآمد فرو ببر، و آنچه را با خلال بیرون آوردی از دهان بیرون افکن. مکارم الأخلاق، ص ۱۵۲ .

حدیث ۳۱۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند: السَّوَاكُ يَزِيدُ الرَّجُلَ فَصَاحَةً؛ مسواک بر شیوایی سخن انسان می افزاید. مکارم الاخلاق، ص ۴۸.

حدیث ۳۱۴

امام باقر علیه السلام می فرماید: **السُّوَاكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيَزِيدُ فِي الْعَقْلِ؛** مسواک بلغم و رطوبات معده را از بین می برد و عقل را زیاد می کند. ثواب الاعمال، ص ۱۸.

حدیث ۳۱۵

السُّوَاكُ يَجْلُو الْبَصِيرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ وَيَذْهَبُ بِالْذَّمَعَةِ؛ مسواک زدن، نور چشم و رشد مو را زیاد و آبریزش چشم را برطرف می کند. بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۷.

حدیث ۳۱۶

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: **ثَلَاثٌ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ: الْعَسَلُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَالسُّوَاكُ وَالطَّيْبُ؛** سه چیز بر هر مسلمانی لازم است: غسل جمعه، مسواک زدن و عطر. نهج الفصاحه، ح ۱۲۵۶.

حدیث ۳۱۷

امام باقر علیه السلام می فرماید: **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي السُّوَاكِ لَأَبَاتَوْهُ مَعَهُمْ فِي لِحَافٍ؛** اگر مردم خاصیت مسواک را می دانستند (هرگز آن را از خود جدا نمی کردند و حتی) آن را شب به بستر خود می بردند. بحار الأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۰، ح ۱۷.

حدیث ۳۱۸

امام علی علیه السلام می فرماید: **تَنْظِفُوا بِالْمَاءِ مِنَ النَّتَنِ الرَّيْحِ الَّذِي يُتَأَذَى بِهِ وَتَعَاهِدُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُبْغِضُ مَنْ عِبَادِهِ الْقَاذِرَةَ الَّذِي يَتَأَنَّفُ بِهِ مَنْ جَلَسَ إِلَيْهِ؛** خودتان را با آب، از بوی بدی که دیگران را آزار می دهد، پاک کنید و این کار را پیوسته انجام دهید؛ چرا که خداوند، از بنده آلوده‌ای که هر کس با او بنشیند، بینی اش را از [بوی بد] وی می گیرد، نفرت دارد. خصال، ص ۶۲۰، ح ۱۰.

حدیث ۳۱۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: **مَالِي أَرَاكُمْ تَدْخُلُونَ عَلَيَّ قُلُوحًا مُرْغَا؟ مَا لَكُمْ لَا تَسْتَبَاتُونَ؟** شما را چه شده است وقتی بر من وارد می شوید، می بینمتان که دندان‌هایتان جرم گرفته و زرد و موهایتان ژولیده است. چرا مسواک نمی زنید. محاسن، ج ۲، ص ۵۶۱، ح ۹۴۳.

حدیث ۳۲۰

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: **يَسْأَلُ أَحَدُكُمْ عَنِ خَبْرِ السَّمَاءِ وَهُوَ يَدْعُ أَظْفَارَهُ كَأَظْفَارِ الطَّيْرِ، يَجْتَمِعُ فِيهَا الْجَنَابَةُ وَالْخَبْثُ وَالتَّفَثُ؛** بعضی از شما از خبر آسمان می پرسند، در حالی که ناخن‌های خود را به مانند چنگال پرنده‌گان، وا می گذارند که در آنها جنابت، آلودگی و چرک، جای می گیرد. کنز العمال، ح ۱۷۲۶۰.

حدیث ۳۲۱

امام صادق علیه السلام می فرماید: **إِنَّ لِكُلِّ ثَمَرَةٍ سَمًا فَإِذَا آتَيْتُمْ بِهَا فَمَسُّوْهَا بِالْمَاءِ أَوْ أَعْمَسُوْهَا فِي الْمَاءِ؛** هر میوه‌ای سمی دارد، هر گاه میوه به‌دستتان رسید، آن را با آب بشوید و یا در آب فرو برید. کافی، ج ۶، ص ۳۵۰، ح ۴.

حدیث ۳۲۲

امام رضا علیه السلام می فرماید: **عَلَيْكَ بِالِائْتِمَادِ فَإِنَّهُ يَجْلُو الْبَصِيرَ وَيُنْبِت الْأَشْفَارَ وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَزِيدُ فِي الْبَاهِ؛** سرمه سیاه بکشید، چرا که دیده را جلا می‌دهد، مژه‌ها را می‌رویاند، دهان را خوشبو می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید. مکارم الاخلاق، ص ۴۶.

حدیث ۳۲۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: **مَنْ اتَّخَذَ شَعْرًا فَلْيُحْسِنْ وَلَا يَتَّهْ، أَوْ لِيَجْزَهُ؛** هر کس مو می‌گذارد، آن را خوب نگه دارد و گرنه کوتاهش کند. کافی، ج ۶، ص ۴۸۵، ح ۲.

حدیث ۳۲۴

امام علی علیه السلام می فرماید: **نِعْمَ الْبَيْتُ الْحَمَامُ تَذْكُرُ فِيهِ النَّارَ وَيَذْهَبُ بِالْدَّرَنِ؛** چه خوب جایگاهی است حمام، یادآور دوزخ است و چرک را از میان می‌برد. من لایحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۱۵، ح ۲۳۷.

حدیث ۳۲۵

امام باقر علیه السلام می فرماید: **إِنَّمَا قُصَّ الْأَطْفَارُ، لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ وَمِنْهُ يَكُونُ النَّسِيَانُ؛** کوتاه کردن ناخن، از آن رو لازم است که پناهگاه شیطان است و فراموشی می‌آورد. کافی، ج ۶، ص ۴۹۰، ح ۶.

حدیث ۳۲۶

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: **عَشِيلُ الْإِنَاءِ وَطَهَارَةُ الْفِنَاءِ يورثان الغنی؛** شستن ظرف‌ها و پاکیزگی حیاط خانه مایه غناست. نهج الفصاحه، ح ۲۰۳۱.

حدیث ۳۲۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: **لَا يُطَوَّلَنَّ أَحَدُكُمْ شَارِبُهُ وَلَا شَعْرُ إِبْطِيهِ وَلَا عَانَتُهُ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْحِدُهَا مَحْبِنًا يَسْتَبِرُّ بِهَا؛** کسی از شما موهای سیل و موهای زیر بغل و موی زیر شکم خود را بلند نکند؛ چرا که شیطان (میکروب) این نقاط را پناهگاه خود قرار داده، و زیر موها پنهان می‌شود. وسائل الشیعه، ج ۱، ص ۴۲۲، ح ۶.

حدیث ۳۲۸

رسول اکرم صلی الله علیه و آله: **تَنْظِفُوا بِكُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَنَى الْإِسْلَامَ عَلَى النَّظَافَةِ وَلَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا كَلُّ نَظِيفٍ؛** خودتان را با هر وسیله‌ای که می‌توانید پاکیزه کنید، زیرا که خدای متعال اسلام را بر پایه پاکیزگی بنا کرده است و هرگز به بهشت نمی‌رود، مگر کسی که پاکیزه باشد. نهج الفصاحه، ح ۱۱۸۲.

حدیث ۳۲۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله : أَحِبُّو الْمَعْرُوفَ وَ أَهْلَهُ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ الْبَرَكَهَ وَالْعَافِيَةَ مَعَهُمَا؛ نیکی و نیکوکاران را دوست بدارید. سوگند به آن که جانم به دست اوست، برکت و تندرستی، با نیکی و نیکوکاران است. کنز العمال، ح ۱۵۹۷۴

حدیث ۳۳۰

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: سلامت در تأنی و پر حوصله بودن است. (غررالحکم ، باب تأنی)

حدیث ۳۳۱

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: لباس های خود را تمیز کنید و موهای خود را کم کنید ، مسواک بزنید و آراسته و پاکیزه باشید ؛ زیرا یهودیان چنین نکردند و زنانشان زناکار شدند. (نهج الفصاحه ، حدیث ۳۷۷)

حدیث ۳۳۲

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: پر خوری و خواب زیاد، بدن را تباہ کند و زیان به بار آورد. غررالحکم ، باب خوردن

حدیث ۳۳۳

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: میوه دور اندیشی سلامت (و تندرستی) است. غررالحکم ، باب دور اندیشی

حدیث ۳۳۴

امام علی (علیه السلام) می فرمایند: خود را حفظ کنید از سرما در آغاز فصل سرما و برخوردار شوید از آن در پایان آن ، که در بدن های شما آن کاری را کند که در شاخه های درختان کند ، آغازش بسوزاند ، و پایانش برگ برویاند. غررالحکم ، باب سرما

حدیث ۳۳۵

امام علی علیه السلام می فرمایند: حُسْنُ الظَّنِّ رَاحَةُ الْقَلْبِ وَ سَيِّئَةُ الدِّينِ؛ خوش گمانی، مایه آسایش قلب و سلامت دین است. غررالحکم، ح ۴۸۱۶

حدیث ۳۳۶

امام صادق علیه السلام می فرمایند: النَّوْمُ رَاحَةٌ لِلْجَسَدِ وَ النَّطْقُ رَاحَةٌ لِلرُّوحِ وَ السُّكُوتُ رَاحَةٌ لِلْعَقْلِ؛ خواب مایه آسایش جسم، سخن مایه آسایش جان و سکوت مایه آسایش عقل است. من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۲.

حدیث ۳۳۷

امام صادق علیه السلام می فرمایند: خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ، فَأَوْلَاهَا: صِحَّةُ الْيَدَيْنِ وَ الثَّانِيَةُ: الْأَمْنُ وَ الثَّلَاثَةُ: السَّعْيُ فِي الرِّزْقِ، وَ الرَّابِعَةُ: الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ (قال الراوی): قُلْتُ: وَ مَيَا الْأَنْبِيَسِ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الرِّزْقُ

الصَّالِحَةُ، وَالْوَالِدُ الصَّالِحُ، وَالْخَلِيطُ الصَّالِحُ وَالْخَامِسَةُ: وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ: الدَّعَةُ؛ پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراهی هم‌راهی. راوی پرسید: همراه هم‌راهی کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است. خصال، ص ۲۸۴.

حدیث ۳۳۸

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم می فرمایند: مَنْ سَرَّهٗ أَنْ يُسْأَلَ فِي عُمْرِهِ وَيُوسَّعَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَيَصِلْ رَحْمَهُ؛ هر کس دوست دارد که عمرش طولانی و روزی اش زیاد شود، تقوای الهی پیشه کند و صله رحم نماید. بحار الانوار، ج ۷۴، ص ۱۰۲، ح ۵۶.

حدیث ۳۳۹

امام رضا (علیه السلام) می فرمایند: خود را با کار مداوم خسته نکنید و برای خود تفریح و تنوع قرار دهید ولی از کاری که در آن اسراف باشد یا شما را در اجتماع سبک کند پرهیز کنید. (بحار الانوار، ج ۷۸، ص ۳۴۶)

حدیث ۳۴۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَمَنْ كَبُرَ هُمُّهُ سَقَمَ يَدُنُهُ؛ هر کس بد اخلاق باشد، خودش را عذاب می دهد و هر کس غم و غصه اش زیاد شود، تنش رنجور می گردد. نهج الفصاحه، ح ۳۰۰۲

حدیث ۳۴۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: نِعْمَتَانِ مَكْفُورَتَانِ الْأَمْنُ وَالْعَافِيَةُ؛ دو نعمت است که شکر آنها گزارده نمی شود: امنیت و سلامتی. الخصال، ص ۳۴

حدیث ۳۴۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: أَلْحَسَدُ يَضِنُّ الْجَسَدَ؛ حسد، بدن را فرسوده و علیل می کند. غرر الحکم، ح ۹۴۳

حدیث ۳۴۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: لَا لِبَاسٍ أَجْمَلُ مِنَ السَّلَامَةِ؛ هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست. (عیون الحکم والمواعظ، ح ۹۸۹۱)

حدیث ۳۴۴

امیر المؤمنین (علیه السلام) فرمودند: صِحَّةُ الْجَسَدِ مِنْ قَلَّةِ الْحَسَدِ؛ سلامت بدن نشانه کمی حسد است. (جهاد با نفس، ح ۵۵۳)

حدیث ۳۴۵

امام صادق علیه السلام فرمودند: الرغبه فی الدنیا تورث الغم و الحزن و الزهد فی الدنیا راحه القلب و البدن. رغبت و تمایل به دنیا مایه غم و اندوه و زهد و بی میلی به دنیا سبب راحتی قلب و بدن است. (تحف العقول، ص ۳۵۸)

حدیث ۳۴۶

امام صادق علیه السلام: الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَ عَشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ؛ شیرخواری، ۲۱ ماه است. پس هر چه کم شود، ظلم بر کودک است. کافی، ج ۶، ص ۴۰، ح ۳.

حدیث ۳۴۷

امام رضا علیه السلام: لَا تَقْرَبِ النِّسَاءَ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ لَا شِتَاءً وَلَا صَيْفًا وَ ذَلِكَ أَنَّ الْمَعِدَّةَ وَ الْعُرُوقَ تَكُونُ مُمْتَلِئَةً وَ هُوَ غَيْرُ مَحْمُودٍ، يُتَخَوَّفُ مِنْهُ الْقَوْلَنْجُ وَ الْفَالِجُ، وَ اللَّقْوَةُ وَ النِّقْرَسُ، وَ الْحِصَاةُ وَ التَّقْطِيرُ، وَ الْفَتْقُ وَ ضَعْفُ الْبَصِيرِ وَ الدِّمَاغِ. فَإِذَا أُرِيدَ ذَلِكَ فَلْيَكُنْ فِي آخِرِ اللَّيْلِ؛ فَإِنَّهُ أَصَحُّ لِلْبَدَنِ، وَ أَرْجَى لِلْوَلَدِ، وَ أَذْكَى لِلْعَقْلِ فِي الْوَلَدِ الَّذِي يُقْضَى بَيْنَهُمَا؛ آغاز شب، چه در زمستان و چه در تابستان، با زنان آمیزش مکن، این بدان جهت است که معده و رگ‌ها پُرند و این وضعیت مناسبی [برای آمیزش] نیست و بیم قولنج و فلج و لقوه چانه و نقرس و سنگ [کلیه] و تقطیر (چکایش) بول و فتق و ضعف در بینایی و ذهن می‌رود. پس اگر قصد آمیزش دارد، باید در پایان شب انجام دهد، که برای بدن، صحت‌افزاتر و برای فرزنددار شدن امیدبخش‌تر و برای باهوش شدن فرزندی که در این میان پدید می‌آید، بهتر است. طب الامام الرضا علیه السلام، ص ۶۴.

حدیث ۳۴۸

پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم: مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يَزِيدُ فِي عُمرِهِ وَ مَالِهِ؛ هر کس در روز جمعه ناخن‌هایش را کوتاه کند، عمر و مالش زیاد می‌شود. جامع الأخبار، ص ۳۳۳.

حدیث ۳۴۹

پیامبر صلی الله علیه و آله: مَنْ أَرَادَ الْبَقَاءَ وَ لَا بَقَاءَ: فَلْيَبْكَرِ الْعُدَاءَ وَ لْيَجُودِ الْحِذَاءَ وَ لْيُخَفِّفِ الرِّدَاءَ وَ لْيُقِلِّ مُجَامَعَةَ النِّسَاءِ. قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَ مَا خِفَّةُ الرِّدَاءِ؟ قَالَ: قَلَّةُ الدِّينِ؛ هر کس مانند گاری می‌خواهد - و البته مانند گاری [ابدی] وجود ندارد - باید صبحانه را زودتر بخورد، کفش مناسب بپوشد، ردای (بالاپوش) خود را سبک کند و کمتر با زنان بیامیزد. پرسیدند: ای پیامبر خدا! سبک بودن ردا به چیست؟ فرمودند: به کم بودن بدهی. من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۵۵۵، ح ۴۹۰۲.

حدیث ۳۵۰

امام صادق علیه السلام: اغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ قَبْلَ الطَّعَامِ وَ بَعْدَهُ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ وَ يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ؛ دست‌هایتان را قبل و بعد از غذا خوردن بشویید، که فقر را می‌برد و بر عمر می‌افزاید. محاسن، ج ۲، ص ۲۰۲، ح ۱۵۹۴.

حدیث ۳۵۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: أَجْمِرُوهَا [الْمَسَاجِدَ] فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ. هر هفته، مسجدها را با بوی خوش، بخور دهید. بحار الأنوار، ج ۸۳، ص ۳۴۹، ح ۲.

بیماریها، دارو و روش درمان**حدیث ۱**

الإمام الصادق علیه السلام: المَحْمُومُ يُغَسَّلُ لَهُ السَّوِيقُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَيُعْطَاهُ؛ فَإِنَّهُ يَذْهَبُ بِالْحُمَى، وَيُنَشِّفُ الْمِرَارَ وَالْبَلْغَمَ، وَيَقْوِي السَّاقِينَ. امام صادق علیه السلام: به تبار، سه بار سویق شسته شده، داده می‌شود. این، تب را می‌برد، تلخه و بلغم را می‌خشکاند و ساق پاها را تقویت می‌کند. مستدرک الوسائل، جلد ۱۶، صفحه ۳۳۷، حدیث ۲۰۰۷۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۶۶ / ۱

حدیث ۲

امام کاظم علیه السلام: أَعْطَمُوا الْمَحْمُومَ لَحْمَ الْقَبَاجِ؛ فَإِنَّهُ يَقْوِي السَّاقِينَ، وَيَطْرُدُ الْحُمَى طَرْدًا. به تبار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۵، صفحه ۴۳، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۶۶ / ۱

حدیث ۳

الإمام الرضا علیه السلام: الْمَاءُ الْمَسِيخُنُ إِذَا غَلِيَتْهُ سَبْعَ غَلِيَّاتٍ وَقَلْبَتَهُ مِنْ إِنَاءٍ إِلَى إِنَاءٍ، فَهُوَ يَذْهَبُ بِالْحُمَى، وَيُنَزِلُ الْقُوَّةَ فِي السَّاقِينَ وَالْقَدَمِينَ. امام رضا علیه السلام: آب گرم، چنانچه آن را هفت جوش بجوشانی و از ظرفی به ظرف دیگر درآوری، تب را می‌برد و نیرو را به ساق پاها و قسمت پایین تر از معج، سرازیر می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۵۱، حدیث ۱۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۶۶ / ۱

حدیث ۴

امام علی علیه السلام: مَنْ كَتَمَ الْأَطِبَاءَ مَرَضَهُ حَانَ يَدَنَهُ. کسی که بیماری خود را از پزشکان پوشیده بدارد، به بدن خود خیانت کرده است. غرر الحکم: ۸۵۴۵

حدیث ۵

امام علی علیه السلام: مَنْ كَتَمَ مَكْنُونَ دَائِهِ عَجَزَ طَبِيبُهُ عَنْ شِفَائِهِ. کسی که درد نهفته خود را کتمان کند، طبیبش را از درمان خویش ناتوان سازد. غرر الحکم: ۸۶۱۲

حدیث ۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مِنْ كُنُوزِ الْبِرِّ كِتْمَانُ الْمَصَائِبِ، وَالْأَمْرَاضِ، وَالصَّدَقَةِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم یکی از گنج‌های نیکی، پوشیده داشتن مصیبت‌ها، بیماری‌ها و صدقه است. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۲۹۹، حدیث ۶۶۴۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۶۲ / ۱

حدیث ۷

الإمام علی علیه السلام: إخفاء الفاقه والأمراض مِنَ المَرُوءَةِ. امام علی علیه السلام: پوشیده داشتن تهی دستی و بیماری‌ها از مردانگی است. غرر الحکم، حدیث ۱۱۴۶، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۶۶

حدیث ۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لِلْمَرِيضِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: يُرْفَعُ عَنْهُ الْقَلَمُ، وَيَأْمُرُ اللَّهُ الْمَلَكَ يَكْتُبُ لَهُ كُلَّ فَضْلٍ كَانَ يَعْمَلُهُ فِي صِحَّتِهِ، وَيَتَّبِعُ مَرَضُهُ كُلَّ عُضْوٍ فِي جَسَدِهِ فَيَسْتَخْرِجُ ذُنُوبَهُ مِنْهُ، فَإِنْ مَاتَ مَغْفُورًا لَهُ، وَإِنْ عَاشَ مَغْفُورًا لَهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: برای بیمار، چهار ویژگی است: قلم تکلیف از او برداشته می‌شود؛ خداوند به فرشته فرمان می‌دهد همه پاداش آنچه را در دوران تن‌درستی خویش انجام می‌داده است، بنویسد؛ بیماری وی بر همه اندام‌هایش گذر می‌کند و گناهانش را از آن بیرون می‌برد. پس اگر بمیرد، آمرزیده شده می‌میرد و اگر زنده بماند، آمرزیده شده زندگی می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۱۸۴، حدیث ۳۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۵۶

حدیث ۹

الإمام الباقر علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا كَانَ مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يُكْرِمَ عَبْدًا وَلَهُ ذَنْبٌ؛ ابْتِلَاءً بِالسُّقْمِ. امام باقر علیه السلام: آن گاه که خداوند عز و جل اراده کرده باشد بنده‌ای را که گناهی دارد، گرامی بدارد، وی را به بیماری گرفتار می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۱۹۸، حدیث ۵۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۵۰

حدیث ۱۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: عَجِبْتُ مِنَ الْمُؤْمِنِ وَجَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ، وَلَوْ يَعْلَمُ مَا لَهُ فِي السُّقْمِ مِنَ الثَّوَابِ؛ لَمَأْحَبٌ إِلَّا يَزَالُ سَقِيمًا حَتَّى يَلْقَى رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: از مؤمن و این که از بیماری بی‌تابی کند، در شگفتم. اگر او می‌دانست که در بیماری چه پاداشی دارد، دوست داشت پیوسته بیمار باشد تا آن هنگام که به لقای پروردگار خویش پیوندد. بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۲۰۶، حدیث ۱۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۵۰

حدیث ۱۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ حَالَهُ فِي السُّقْمِ، مَا أَحَبَّ أَنْ يُفَارِقَ السُّقْمَ أَبَدًا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: اگر مؤمن از حال خویش در ناتن‌درستی آگاه بود، هرگز دوست نداشت که از این ناتن‌درستی جدا شود. إرشاد القلوب، صفحه ۴۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۵۰

حدیث ۱۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: المَرَضِيُّ أَحِبَّاءُ اللَّهِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: بیماران، دوستان خدایند. الفردوس، جلد ۳، صفحه ۱۵۷، حدیث ۴۴۲۴ عن دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۸

حدیث ۱۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الْأَمْرَاضُ هَدَايَا مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِلْعَبْدِ، فَأَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ أَكْثَرُهُمْ هَدِيَّةً. پیامبر خدا صلی

الله علیه و آله و سلم: بیماری، هدیه‌هایی از جانب خداوند عز و جل به بنده است. پس محبوب‌ترین بندگان نزد خداوند، کسی است که بیشترین هدیه به وی رسیده باشد. الفردوس، جلد ۱، صفحه ۱۲۳، حدیث ۴۲۲ عن ابي امامة دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۸

حدیث ۱۴

الامام الصادق علیه السلام - فی دُعَائِهِ لَمَّا اسْتَكَى - : اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ أَدَبًا لَا غَضَبًا . امام صادق علیه السلام - در دعای خویش آن هنگام که بیمار شده بودند: خداوندا! این را نه [نشان] غضب، بلکه [مایه] ادب قرار ده. بحار الأنوار، جلد ۹۵، صفحه ۱۸، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۰

حدیث ۱۵

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكُونُ لَهُ الدَّرَجَةُ عِنْدَ اللَّهِ لَا يَبْلُغُهَا بِعَمَلِهِ ؛ حَتَّى يُبْتَلَى بِبَلَاءٍ فِي جِسْمِهِ ، فَيَبْلُغُهَا بِذَلِكَ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: انسان، گاه دارای مرتبه‌ای در پیشگاه خداوند است که با عمل خویش، بدان نمی‌رسد تا آن هنگام که به ابتلای در جسم خود، آزموده شود و بدین واسطه، بدان مرتبت برسد. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۳۵، حدیث ۶۸۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۸

حدیث ۱۶

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الْمَرِيضُ تَحَاتُّ خَطَايَاهُ كَمَا يَتَّحَاتُّ وَرَقُ الشَّجَرِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: گناهان شخص بیمار، همچون برگ درخت، می‌ریزد. الترغیب والترهیب: ۴ / ۲۹۳ / ۵۶ منتخب میزان الحکمة: ۵۱۰

حدیث ۱۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: سَاعَاتُ الْوَجَعِ ، يُدْهِبَنَّ سَاعَاتِ الْخَطَايَا . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: لحظه‌های درد، [آثار] لحظه‌های گناه را از میان می‌برد. بحار الأنوار، جلد ۶۷، صفحه ۲۴۴، حدیث ۸۳، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۰

حدیث ۱۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يُؤْجِرُ فِي مَرَضِهِ ، وَلَكِنْ يُكْفِّرُ عَنْهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مؤمن در بیماری‌اش پاداش داده نمی‌شود؛ اما گناه او فرو پوشانده می‌شود. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۱۲، حدیث ۶۷۱۱، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۰

حدیث ۱۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ الْمُؤْمِنَ إِذَا أَصَابَهُ السُّقْمُ ، ثُمَّ أَعْفَاهُ اللَّهُ مِنْهُ ، كَانَ كَفَّارَةً لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ وَمَوْعِظَةً لَهُ فِيمَا يَسْتَقْبِلُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: انسان مؤمن، چون بیماری به وی برسد و خداوند، او را عافیت دهد، این بیماری، کفاره گناهان گذشته او و مایه اندرز برای آینده اوست. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۰۷، حدیث ۶۶۸۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۰

حدیث ۲۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: **إِنَّ اللَّهَ لَيَبْتَلِي عَبْدَهُ بِالشُّقْمِ ، حَتَّى يُكْفَرَ ذَلِكَ عَنْهُ كُلَّ ذَنْبٍ .** پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: خداوند، گاه بنده خویش را به ناتن درستی گرفتار می کند تا این ناتن درستی، کفاره هر گناه وی شود. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۳۵، حدیث ۶۸۲۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۲

حدیث ۲۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: **إِذَا رَأَيْتُمُ الرَّجُلَ أَلَمَ اللَّهُ بِهِ الْفَقْرَ وَالْمَرَضَ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُرِيدُ أَنْ يُصَافِيَهُ .** پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: چون کسی را دیدید که خداوند، او را به ناداری و بیماری در میان گرفته، [بدانید که] خداوند متعال، اراده کرده است که او را پاک کند. کنز العمال، جلد ۶، صفحه ۴۷۲، حدیث ۱۶۶۰۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۴

حدیث ۲۲

الإمام علي عليه السلام: **إِذَا ابْتَلَى اللَّهُ عَبْدًا أَسْقَطَ عَنْهُ مِنَ الذُّنُوبِ بِقَدْرِ عِلَّتِهِ .** امام علی علیه السلام: اگر خداوند، بنده‌ای را گرفتار [بیماری] سازد، به اندازه بیماری‌اش از گناهان او فرو می کاهد. دعائم الإسلام، جلد ۱، صفحه ۲۱۸، بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۱۷۶، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۶

حدیث ۲۳

الإمام زين العابدين عليه السلام - لِمَرِيضٍ قَدِ بَرَأَ: **يَهَيْئُكَ الطَّهَوْرُ مِنَ الذُّنُوبِ ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ ذَكَرَكَ فَادْكُرْهُ ، وَأَقَالَكَ فَاشْكُرْهُ .** امام سجاد علیه السلام - خطاب به بیماری که بهبود یافته بود: پاک شدن از گناهان، بر تو مبارک باد! خداوند، تو را یاد کرده است. او را یاد کن، و از تو در گذشته است. او را سپاس گوی. تحف العقول، صفحه ۲۸۰، بحار الأنوار، جلد ۷۸، صفحه ۱۳۸، حدیث ۱۰، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۴۶

حدیث ۲۴

الإمام علي عليه السلام - **فِي الْمَرْأَةِ يَمُوتُ وَلَمْ تُدْهِأْ فِي بَطْنِهَا فَيَتَخَوَّفُ عَلَيْهَا - لا- بَأْسَ أَنْ يَدْخُلَ الرَّجُلُ يَدَهُ فَيَقَطُّعَهُ ، إِذَا لَمْ تَرَفَّقْ بِهِ النِّسَاءُ .** امام علی علیه السلام - درباره زنی که فرزندش در شکمش می میرد و آن گاه، بیم جان خود او می رود - اشکال ندارد که مردی دست خویش را به درون [رَحِم] ببرد و بچه را قطعه قطعه کند، البته اگر زنان را یارای این کار نباشد. الکافی، جلد ۳، صفحه ۲۰۶، حدیث ۲، تهذیب الأحکام، جلد ۱، صفحه ۳۴۴، حدیث ۱۷۶

حدیث ۲۵

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: **مَنْ تَطَبَّبَ وَلَمْ يَكُنْ بِالطَّبِّ مَعْرُوفًا ، فَأَصَابَ نَفْسًا فَمَا دُونَهَا ، فَهُوَ ضَامِنٌ .** پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس در حالی که به طبابت شناخته شده نیست، عهده‌دار آن گردد و موجب فوت کسی یا صدمه‌ای کمتر از آن شود، ضامن است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۳۲، حدیث ۲۸۲۲۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۸

حدیث ۲۶

الإمام زین العابدین علیه السلام: مَنْ لَمْ يُعْرِفْ دَاوُءَ، أَفْسَدَهُ دَاوُءُهُ. امام سجّاد علیه السلام: کسی که بیماری‌اش تشخیص داده نشود، دارویش او را تباه می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۷۸، صفحه ۱۶۰، حدیث ۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۶۸ / ۱

حدیث ۲۷

امیر المؤمنین علیّ علیه السلام: مَنِ تَطَبَّبَ أَوْ تَبَيَّرَ فَلْيَأْخُذِ الْبِرَاءَةَ مَنَ وَلِيِّهِ، وَإِلَّا فَهُوَ لَهُ ضَامِنٌ. امام علی علیه السلام: طیب و دامپزشک هنگام مداوای مریض یا حیوان، باید از سرپرست (مریض) و صاحب آن (حیوان) برائت نامه (و اجازه) بگیرد و گرنه در قبال (صدمه دیدن یا تلف شدن مال و جان) او ضامن است. مستدرک الوسائل: ۱۴ / ۳۷ / ۱۶۰۳۸ منتخب میزان الحکمه: ۳۴۰

حدیث ۲۸

الإمام الرضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ دَفْعَ الزُّكَّامِ فِي الشِّتَاءِ أَجْمَعَ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثَ لُقْمٍ شَهْدٍ... وَلْيُشِمَّ النَّرْجِسَ؛ فَإِنَّهُ يَأْمَنُ الزُّكَّامَ، وَكَذَلِكَ الْحَبَّةُ السُّودَاءُ. وَإِذَا جَاءَ الزُّكَّامُ فِي الصَّيْفِ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ خِيَارَةً وَاحِدَةً، وَلْيَحْذِرِ الْجُلُوسَ فِي الشَّمْسِ. امام رضا علیه السلام: هر کس می‌خواهد در همه زمستان از زکام ایمن بماند، هر روز، سه لقمه عسل با موم آن بخورد... و نرگس ببوید؛ چرا که از زکام، ایمنی می‌دهد. سیاه‌دانه نیز چنین است. اما اگر زکام در تابستان پیش آید، در هر روز، یک خیار بخورد و از نشستن در آفتاب، خودداری ورزد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۷ و ص ۳۸، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۳۴ / ۱

حدیث ۲۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَا مِنْ إِنْسَانٍ إِلَّا وَفِي رَأْسِهِ عِرْقٌ مِنَ الْجُدَامِ، فَيَبْعَثُ اللَّهُ عَلَيْهِ الزُّكَّامَ فَيُدْبِئُهُ، وَإِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ فَلْيَدَعُهُ وَلَا يُدَاوِيهِ، حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ يُدَاوِيهِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: هیچ انسانی نیست، مگر این که در سر او رگی از جذام هست. پس خداوند، زکام را به نابودی آن بر می‌انگیزد و زکام آن را می‌سوزاند. هر گاه کسی از شما زکام یافت، آن را واگذارد و درمان نکند، تا آن که خداوند خود، آن را درمان سازد. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵۴، حدیث ۲۸۳۳۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۰۴ / ۱

حدیث ۳۰

لَوْلَا ثَلَاثٌ فِي ابْنِ آدَمَ مَا طَاطَأَ رَأْسُهُ شَيْءٌ: الْمَرَضُ، وَالْفَقْرُ، وَالْمَوْتُ، كُلُّهُمْ فِيهِ، وَإِنَّهُ مَعَهُنَّ لَوَتَّابٌ! پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: اگر سه چیز در آدمیزاد نبود، هیچ چیز سر او را فرو نمی‌آورد: بیماری، تهی‌دستی و مرگ. اینها همه در انسان هست و با این حال، انسان، همچنان گستاخ است. بحار الأنوار، جلد ۷۲، صفحه ۵۳، حدیث ۸۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۳۸ / ۱

حدیث ۳۱

امام علی علیه السلام: لَا رَزِيَّةَ أَعْظَمَ مِنْ دَوَامِ سِقْمِ الْجَسَدِ. مصیبتی سخت‌تر از استمرار ناتن‌درستی نیست. غرر الحکم، حدیث ۱۰۷۲۶، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۳۴ / ۱

حدیث ۳۲

الإمام الرضا عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَبْتَلِ الْبَدَنَ بِدَاءٍ؛ حَتَّىٰ جَعَلَ لَهُ دَوَاءً يُعَالَجُ بِهِ، وَلِكُلِّ صَنِيفٍ مِنَ الدَّاءِ صِنْفٌ مِنَ الدَّوَاءِ، وَتَدْبِيرٌ وَنَعْتُ. امام رضا عليه السلام: خداوند عز و جل بدن را به هیچ بیماری‌ای گرفتار نساخت، مگر آن هنگام که برایش دارویی قرارداد که بدان، درمان شود؛ و برای هر نوع دردی، نوعی درمان است و چاره‌ای و نسخه‌ای. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۰۹، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۸ / ۱

حدیث ۳۳

امیر المؤمنین علیؑ علیه السلام: لِكُلِّ حَيْ دَاءٍ، لِكُلِّ عِلَّةٍ دَوَاءٌ. امام علی علیه السلام: هر زنده‌ای را دردی هست و هر بیماری‌ای را درمانی است. غرر الحکم، حدیث ۷۲۷۴ و ۷۲۷۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۸ / ۱

حدیث ۳۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فَإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ بَرَأَ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر دردی را درمانی است. پس چون دارو به درد برسد، به اذن خداوند عز و جل بهبود یابد. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۶، حدیث ۲۸۰۸۶؛ بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۷۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶ / ۱

حدیث ۳۵

الإمامُ الباقرُ عليه السلام: الْجَسَدُ إِذَا لَمْ يَمْرُضْ أَشْتَرُ، وَلَا خَيْرَ فِي جَسَدٍ يَأْشُرُ. امام باقر علیه السلام: جسم اگر بیمار نشود، سرمست می‌شود و در بدنی که به بیماری دچار نشود و سرمست شود، خیری نیست. مشکاه الأنوار: ۲۸۰ منتخب میزان الحکمه: ۵۱۲

حدیث ۳۶

الإمام علیؑ علیه السلام: الْمَرِيضُ فِي سَجْنِ اللَّهِ - مَا لَمْ يَشْكُ إِلَىٰ عُوَادِهِ - تُمَحَىٰ سَيِّئَاتُهُ. امام علی علیه السلام: بیمار، تا آن هنگام که نزد عیادت کنندگان خویش ششکوه نکرده، در زندان خداوند است و گناهانش محو می‌شوند. بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۲۱۱، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۷۰ / ۱

حدیث ۳۷

امیر المؤمنین علیؑ علیه السلام: مَنْ كَتَمَ وَجَعًا أَصَابَهُ ثَلَاثَةٌ أَيَّامٍ مِنَ النَّاسِ وَشَكَا إِلَى اللَّهِ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعَافِيَهُ مِنْهُ. امام علی علیه السلام: هر کس دردی را که به او رسیده است، سه روز از مردم پنهان بدارد و به خدا شکایت برد، بر خداست که او را از آن درد بهبود بخشد. الخصال: ۱۰ / ۶۳۰

حدیث ۳۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: يُكْتَبُ أَيْنَ الْمَرِيضِ، فَإِنْ كَانَ صَابِرًا كُتِبَ حَسَنَاتٍ، وَإِنْ كَانَ جَزِعًا كُتِبَ هَلُوعًا لَا أَجْرَ لَهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: ناله بیمار، نوشته می‌شود. پس اگر شکیباً باشد، [این ناله] حسنه نوشته می‌شود و اگر

بی تاب باشد، ناشکیبا و بی پاداش نوشته می شود. کنز العمال، جلد ۳، صفحه ۳۱۱، حدیث ۶۷۰۶، دانش نامه احادیث پزشکی:

۱ / ۱۶۸

حدیث ۳۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ مَرَضَ يَوْمًا وَلَيْلَةً فَلَمْ يَشْكُ إِلَى عُوَادِهِ، بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ خَلِيلِهِ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، حَتَّى يَجُوزَ الصَّرَاطَ كَالْبُرْقِ اللَّامِعِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس یک شبانه روز بیمار شود و نزد عیادت کنندگانش شکوه نکند، خداوند، او را در روز قیامت، با خلیل خویش، ابراهیم خلیل الرحمان، برمی انگیزد، تا به سان برقی پُر درخشش، از صراط بگذرد. بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۱۷۷، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۷۰

حدیث ۴۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ مَرَضَ ثَلَاثًا فَلَمْ يَشْكُ إِلَى أَحَدٍ مِنْ عُوَادِهِ أَبَدَلْتُهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَدَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ، فَإِنْ عَافَيْتَهُ عَافَيْتَهُ وَلَا ذَنْبَ لَهُ، وَإِنْ قَبَضْتَهُ قَبَضْتَهُ إِلَى رَحْمَتِي. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: خداوند عز و جل فرمود: هر که سه روز بیمار شود و از آن به هیچ یک از عیادت کنندگانش شکوه نکند، گوشت و خونی بهتر از آن گوشت و خونی که دارد جایگزینش کنم. پس، اگر او را عافیت بخشم، عافیتی بدون گناهش دهم و اگر جانش را بستانم، او را به جوار رحمت خود برم. الکافی: ۳ / ۱۱۵ / ۱

حدیث ۴۱

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام: إِذَا مَرَضَ الْمُؤْمِنُ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى صَاحِبِ الشَّمَالِ: لَا تَكْتُبْ عَلَى عَبْدِي مَا دَامَ فِي حَبْسِي وَوَثَاقِي ذَنْبًا. وَيُوحَى إِلَى صَاحِبِ الْيَمِينِ أَنْ اكْتُبْ لِعَبْدِي مَا كُنْتُ تَكْتُبُهُ فِي صِيحَتِهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ. امام کاظم علیه السلام: هر گاه مؤمن بیمار شود، خداوند عز و جل به فرشته دست چپ او وحی فرماید که برای بنده‌ام، تا زمانی که در زندان و بند من است، گناهی منویس و به فرشته دست راست او وحی می فرماید که همان حسناتی را که در زمان سلامتی بنده‌ام می نوشتی، برایش بنویس. الکافی: ۳ / ۱۱۴ / ۷

حدیث ۴۲

امام صادق علیه السلام: الْمَعْرُوفُ زَكَاةُ النَّعْمِ، وَالشَّفَاعَةُ زَكَاةُ الْجَاهِ، وَالْعِلَلُ زَكَاةُ الْأَبْدَانِ، وَالْعَفْوُ زَكَاةُ الظَّفَرِ، وَمَا أَدَيْتَ زَكَاةَ فَهُوَ مَيَّامُونَ السَّلْبِ. نیکی، زکات نعمتهاست و وساطت کردن، زکات مقام و موقعیت، و بیماریها زکات بدنها، و گذشت زکات پیروزی، و هر چیزی که زکاتش را بدهی، از خطر نابودی در امان است. بحار الأنوار: ۷۸ / ۲۶۸ / ۱۸۲

حدیث ۴۳

الامام علی علیه السلام فی الْمَرَضِ يُصِيبُ الصَّبِيَّ: كَفَّارَةٌ لَوَالِدَيْهِ. امام علی علیه السلام - درباره بیماری کودکان - فرمودند: كفارة گناهان پدر و مادر آنهاست. بحار الأنوار: ۸۱ / ۱۸۶ / ۴۰

حدیث ۴۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: حُمَى لَيْلَةَ كَفَّارَةَ سَنَتِهِ . یک شب تب داشتن ، کفاره یک سال (گناه) است . بحار الأنوار : ۸۱

۳۹ / ۱۸۶ /

حدیث ۴۵

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَّيَدَاوِي مِنَ الزُّكَامِ ، وَيَقُولُ : «مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَبِهِ عِرْقٌ مِنَ الْجُذَامِ ، فَإِذَا أَصَابَهُ الزُّكَامُ قَمَعَهُ» . امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا ، زکام را درمان نمی کردند و می فرمودند: «هیچ کس نیست که رگی از جذام در او نباشد ؛ و چون زکام به شخص برسد ، این رگ را درهم می کوبد» . الکافی ، جلد ۸ ، صفحه ۳۸۲ ، حدیث ۵۷۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۵ ، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی : ۳۳۲ / ۱

حدیث ۴۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : الزُّكَامُ جُنْدٌ مِنْ جُنُودِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، يَبْعُثُهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى الدَّاءِ فَيَزِيلُهُ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : زکام ، سربازی از سربازان خداوند عز و جل است که خدای عز و جل ، آن را به سرکوب درد بر می انگیزد و درد را از میان می برد . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۸۴ ، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۳۳۲ / ۱

حدیث ۴۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : العُتَابُ يَذْهَبُ بِالْحُمَى . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : عُنَاب ، تب را می برد . طبّ النبی صلی الله علیه و آله و سلم ، صفحه ۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۳۲ ، حدیث ۱

حدیث ۴۸

الإمام الرضا عليه السلام : الهِنْدَبَاءُ شِفَاءٌ مِنْ أَلْفِ دَاءٍ ، مَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ ابْنِ آدَمَ إِلَّا قَمَعَهُ الْهِنْدَبَاءُ . امام رضا علیه السلام : کاسنی ، درمان هزار درد است . هیچ دردی در درون آدمی زاده نیست ، مگر این که کاسنی ، آن را در هم می کوبد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۹ ، حدیث ۲۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۵۰۴ / ۲

حدیث ۴۹

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ بَاتَ وَفِي حَوْفِهِ سَبْعُ طَاقَاتٍ مِنَ الْهِنْدَبَاءِ ، أَمِنَ مِنَ الْقَوْلَنْجِ لَيْلَتَهُ تِلْكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ . امام صادق علیه السلام : هر کس در حالی بخوابد که در درون او ، هفت تا که کاسنی باشد ، به خواست خداوند ، آن شب از قولنج ، در امان است . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۸ ، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی : ۵۰۲ / ۲

حدیث ۵۰

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَكْتُرَ مَأْوَةَ وَوَلَدَهُ ؛ فَلْيَدْمِنْ أَكْلِ الْهِنْدَبَاءِ . امام صادق علیه السلام : هر کس دوست دارد آب (منی) او و فرزندانش فراوان شود ، بر خوردن کاسنی ، مداومت ورزد . بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۰۷ ، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی : ۵۰۴ / ۲

حدیث ۵۱

الإمام الصادق علیه السلام: العُبيراءُ لحمُهُ يُنبِتُ اللَّحْمَ، وَعَظْمُهُ يُنبِتُ الْعَظْمَ، وَجِلْدُهُ يُنبِتُ الْجِلْدَ، وَمَعَ ذَلِكَ؛ فَإِنَّهُ يُسَيِّخُنُ الْكَلْبَتَيْنِ، وَيَدْبِغُ الْمَعْتَدَةَ، وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبَوَاسِيرِ وَالْتَقْتِيرِ، وَيُقَوِّي السَّاقَيْنِ، وَيَقْمَعُ عِرْقَ الْجُذَامِ. امام صادق علیه السلام: سنجد، گوشتش گوشت می‌رویاند، استخوانش استخوان را رشد می‌دهد و پوستش پوست را می‌پرورد. علاوه بر این، سنجد، کلیه‌ها را گرم می‌کند، معده را پاک می‌سازد، مایه ایمنی از بواسیر و تقطیر البول است، ساق پا را قوی می‌کند و رگ جذام را به کلی قطع می‌نماید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۱، حدیث ۱، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۱۴ / ۲

حدیث ۵۲

الإمام الحسين عليه السلام: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ مَحْمُومٌ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْعُبيراءِ. امام حسين علیه السلام: پیامبر خدا بر علی بن ابی طالب علیه السلام وارد شد، در حالی که وی تب داشت. پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم او را به خوردن سنجد، سفارش کرد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۸، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۱۴ / ۲

حدیث ۵۳

الإمام الباقر عليه السلام - في حَزَقِيلَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: حَزَجَتْ فَرْحَجَةٌ عَلَى كَبِدِهِ فَأَذَتْهُ فَخَشَعَ لِلَّهِ وَتَدَلَّلَ وَقَعَدَ عَلَى الرَّمَادِ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ: أَنْ تُخَذَّ لَبَنَ التَّيْنِ فَحَكَّهُ عَلَى صَدْرِكَ مِنْ خَارِجٍ، فَفَعِلَ فَسَيَكُنَ عَنْهُ ذَلِكَ. امام باقر علیه السلام - درباره حزقیل علیه السلام: زخمی بر کبد او رسید و او را آزار می‌داد. وی بر درگاه خداوند، زاری و خشوع کرد و بر خاکستر نشست. پس خداوند به وی وحی فرستاد که: «شیر انجیر بردار و از بیرون، بر سینه خویش بمال». او نیز چنین کرد و آن عارضه از وی برطرف شد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۵، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۴۶ / ۱

حدیث ۵۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: إِذَا كُمُ وَالشُّيْرُ؛ فَإِنَّهُ حَارٌّ يَأْرُ، وَعَلَيْكُمْ بِالسَّنَا فَيَدَاوُوا بِهِ، فَلَوْ دَفَعَ شَيْءٌ الْمَوْتَ لَمَدَّفَعَهُ السَّنَا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: از شُیْرُم (گاو کُشک) حذر کنید؛ چرا که سرد و بار است، و بر شما باد سِیا. با آن، درمان کنید؛ چرا که اگر بنا بود چیزی مرگ را دور کند، سِیا آن را دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۱۹، حدیث ۴ و ص ۲۷۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۷۲ / ۲

حدیث ۵۵

الإمام الصادق عليه السلام: لَوْ عَلِمَ النَّاسُ مَا فِي السَّنَا لَبَغُوا كُلَّ مِثْقَالٍ مِنْهُ بِمِثْقَالَيْنِ مِنْ ذَهَبٍ! أَمَا إِنَّهُ أَمَانٌ مِنَ الْبَهْتِ وَالْبَرَصِ وَالْجُذَامِ وَالْجُنُونِ وَالْفَالِجِ وَاللَّقْوَةِ. امام صادق علیه السلام: اگر مردم از آنچه در گیاه سِیا هست، آگاهی داشتند، هر مثقال آن را با دو مثقال طلا- به چنگ می‌آوردند. زنه‌ار که این گیاه، مایه ایمنی از: بهک، پیسی، جذام، دیوانگی، سست‌اندازی و کژدهانی است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۱۸، حدیث ۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۷۰ / ۲

حدیث ۵۶

الإمام الكاظم عليه السلام: كَانَ دَوَاءُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ السَّعْتَرُ، وَكَانَ يَقُولُ: إِنَّهُ يَصِيرُ لِلْمَعِدَةِ خَمَلًا، كَخَمَلِ الْقَطِيفَةِ. امام كاظم عليه السلام: داروی امیر مؤمنان علیه السلام، آویشن بود. ایشان می‌فرمودند: «آویشن برای معده، پُرسی همانند پُرس پارچه‌های مخمل می‌شود». بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۴۴، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۳۰ / ۱

حدیث ۵۷

الإمام الكاظم عليه السلام: فَصَبُّ السُّكَّرِ يَفْتَحُ الشُّدُودَ، وَلَا دَاءَ فِيهِ وَلَا غَائِلَةَ. امام كاظم عليه السلام: نیشکر، گرفتگی‌های مجاری و رگ‌ها را باز می‌کند و هیچ بیماری و بدی‌ای در آن نیست. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۹، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۳۸ / ۱

حدیث ۵۸

الإمام الرضا عليه السلام: اسْتَكْبَرُوا مِنَ اللَّبَانِ وَاسْتَبَقَوْهُ وَامْضَغَوْهُ، وَأَحْبَبُهُ إِلَيَّ الْمَضْغُ؛ فَإِنَّهُ يَنْزِفُ بَلْغَمَ الْمَعِدَةِ وَيُنْظِفُهَا، وَيَشُدُّ الْعَقْلَ، وَيُمِرُّ الطَّعَامَ. امام رضا علیه السلام: فراوان کُنْدُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجوید. برای من، جویدن آن، دوست‌داشتنی‌تر است؛ بلغم معده را می‌زداید و آن را تمیز می‌کند، عقل را استحکام می‌بخشد و غذا را می‌گوارد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۴۴، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۴۸ / ۱

حدیث ۵۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ أَكَلَ السَّدَابَ وَنَامَ عَلَيْهِ؛ أَمِنَ مِنَ الدُّوَارِ وَذَاتِ الْجَنْبِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس سُداب بخورد و بر آن بخوابد، از سرگیجه و ذات‌الجنب، ایمن باشد. طب‌النبی صلی الله علیه و آله و سلم، صفحه ۱۱، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۰۰، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۴۸ / ۱ معنای سداب در ج ۱، ص ۲۴۷ آمد.

حدیث ۶۰

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: السَّدَابُ جَيِّدٌ لَوْجِعِ الْأُذُنِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: سُداب برای درد گوش، مفید است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۴۴، حدیث ۲، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۱۸ / ۱. در الکافی آمده است: روایت شده که آن، برای درد گوش، مفید است.

حدیث ۶۱

الإمام الصادق عليه السلام: إِنْ خَرَجَ بِالرَّجْلِ مِنْكُمْ الْخُرَاجُ أَوْ الدَّمْلُ فَلْيَرْبِطْهُ، وَلْيَتَيَدَّأَوْ بِرَبِيْتٍ أَوْ سِيَمِنْ. امام صادق علیه السلام: اگر از بدن کسی از شما، جوش یا آماسه‌ای بیرون زد، آن را ببندد و با روغن زیتون یا روغن حیوانی، درمان کند. الکافی، جلد ۴، صفحه ۳۵۹، حدیث ۶، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۳۰ / ۲

حدیث ۶۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: كُلُوا الزَّيْتِ وَأَدَّهِنُوا بِهِ؛ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً مِنْهَا الْجُدَامُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم:

آله و سلم: روغن زیتون بخورید و خود را با آن، چرب کنید؛ زیرا در آن، درمان هفتاد درد است که جذام، از جمله آنهاست. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۸، حدیث ۲۸۲۹۹ نقلاً عن أبي نعيم في الطب عن أبي هريرة دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۳۰ / ۲

حدیث ۶۳

الإمام الصادق عليه السلام: تَأْخُذُ دُهْنَ بَنْفَسِجٍ فِي قُطْنِيَةٍ فَاحْتَمَلُهُ فِي سِفْلَتِكَ عِنْدَ مَمَامِكَ؛ فَإِنَّهُ نَافِعٌ لِلزُّكَامِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى. امام صادق عليه السلام: پنبه‌ای را به روغن بنفشه آغشته می‌کنی و به هنگام خفتن در نشیمنگاهت می‌گذاری. به خواست خداوند، برای زکام، سودمند است. مکارم الأخلاق، جلد ۲، صفحه ۲۱۰، حدیث ۲۵۳۳، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۸۴، حدیث ۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۳۴ / ۱

حدیث ۶۴

الإمام الصادق عليه السلام: شُرْبُ السَّوِيقِ بِالزَّيْتِ يُنْبِتُ اللَّحْمَ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ، وَيُرِقُّ الْبَشْرَةَ، وَيَزِيدُ فِي الْبَاوِ. امام صادق عليه السلام: نوشیدن سویقی که با روغن زیتون فراهم آمده باشد، گوشت را می‌رویاند، استخوان را استحکام می‌بخشد، پوست را نازک می‌کند و بر توان جنسی می‌افزاید. بحار الأنوار، جلد ۱۰۴، صفحه ۸۰، حدیث ۱۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۸۰ / ۱

حدیث ۶۵

الإمام الصادق عليه السلام - إِذَا هَاجَ الدَّمُ بِأَحَدٍ مِنْ حَشَمِهِ قَالَ لَهُ: اشْرَبْ مِنْ سَوِيقِ الْعَدَسِ؛ فَإِنَّهُ يُسَكِّنُ هَيْجَانَ الدَّمِ وَيُطْفِئُ الْحَرَارَةَ. امام صادق عليه السلام - هنگامی که خون کسی از خدمتگزارانش جوش می‌آمد، به وی می‌فرمودند: قدری سویق عدس بخور؛ چرا که جوشش خون را آرام می‌کند و حرارت را فرو می‌نشاند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۰۷، حدیث ۱، مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۱، حدیث ۱۴۲۷، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۸۲، حدیث ۲۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶۰ / ۱

حدیث ۶۶

الإمام الكاظم عليه السلام: السَّوِيقُ وَمَرْقُ لَحْمِ الْبَقَرِ يَذْهَبَانِ بِالْوَضْحِ. امام کاظم عليه السلام: سویق و آب گوشتی که با گوشت گاو فراهم آمده باشد، پیسی را از میان می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۷ عن يحيى بن مساور دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۱۴ / ۱

حدیث ۶۷

الإمام الصادق عليه السلام: السَّوِيقُ الْجَافُّ يَذْهَبُ بِالْبَيَاضِ. امام صادق عليه السلام: سویق خشک، سفیدی را از میان می‌برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۷۹، حدیث ۱۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۱۲ / ۱

حدیث ۶۸

الإمام الصادق عليه السلام: ثَلَاثُ رَاحَاتِ سَوِيقٍ جَافٍّ عَلَى الرِّيقِ يُنَشِّفُ الْبَلْغَمَ وَالْمِرَّةَ، حَتَّى لَا يَكَادَ يَدْعُ شَيْئًا. امام صادق عليه السلام: [خوردن] سه کف دست، سویق خشک در حالت ناشتا، بلغم و تلخه را خشک می‌کند، تا جایی که تقریباً چیزی را از آن بر جای نمی‌گذارد. بحار الأنوار، ج ۶۶، صفحه ۲۷۸، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۸۶ / ۲

حدیث ۶۹

الإمام الصادق علیه السلام: ما أعرفُ لِلشُّمومِ دَوَاءً أَنْفَعَ مِن سَوْبِقِ التُّفَّاحِ . امام صادق علیه السلام: برای مسمومیت، دارویی سودمندتر از سوبق سیب، سراغ ندارم. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۶، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲ / ۳۸۴

حدیث ۷۰

امام علی علیه السلام: المضمضة والاستنشاق سنة وطهور للغم والأنف، والسعوط موصحة للرأس، وتنقية للبدن وسائر أوجاع الرأس. شستشوی دهان و بینی، سنت و مایه پاکی دهان و بینی است و انفیه کردن، مایه سلامت سر و پاکسازی بدن و همه انواع سردرد است. بحار الأنوار، جلد ۱۰، صفحه ۹۰، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۴

حدیث ۷۱

الإمام الصادق علیه السلام: إن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم كان إذا اشتكى رأسه استعط بدهن الجبلجلان - وهو السمسيم - . امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا، چون سردرد می‌کرد، به روغن کُنجد، انفیه می‌کرد. بحار الأنوار، جلد ۱۶، صفحه ۲۹۰، حدیث ۱۵۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۴

حدیث ۷۲

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الحناء خضاب الإسلام؛ يزيد في المؤمن عمله، ويذهب بالصداع، ويحذ البصير، ويزيد في الوقاع، وهو سيئ الدنيا والآخرة. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: حنا، خضاب اسلام است؛ بر [ثواب] عمل مؤمن می‌افزاید، سردرد را از میان می‌برد، چشم را تیزبین می‌کند، قدرت آمیزش را افزون می‌سازد و مهتر گیاهان خوش‌بو در دنیا و آخرت است. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۹؛ ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۳۰۸

حدیث ۷۳

امام صادق علیه السلام: من ظهرت صحتته على سقمه فبالج بشيء فمات، فأنا إلى الله منه بريء. هر کس تن درستی‌اش بر بیماری‌اش غلبه داشته باشد و خود را به چیزی درمانی کند و پس از آن بمیرد، من در پیشگاه خداوند، از او بی‌زاری می‌جویم. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۶۴، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۹۲

حدیث ۷۴

الإمام الصادق علیه السلام: من ظهرت صحتته على سقمه فشرِب الدواء؛ فقد أعان على نفسه. امام صادق علیه السلام: هر کس تن درستی‌اش بر بیماری‌اش چیرگی داشته باشد و دارو بنوشد، به زیان خویش، اقدام کرده است. طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۶۱ عن سالم بن أبي خيثمة، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۶۵، حدیث ۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۹۲

حدیث ۷۵

امير المؤمنين علي عليه السلام: لا يتداوى المسلم؛ حتى يغلب مرضه صحته. امام علی علیه السلام: مسلمان به دارو توسل نمی‌جوید،

مگر آن هنگام که بیماری‌اش بر تن درستی‌اش چیرگی یابد. الخصال، صفحه ۶۲۰، حدیث ۱۰، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۷۰، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۰ / ۱

حدیث ۷۶

امیر المؤمنین علیؑ علیه السلام: اِمْسِ بِدَائِكَ مَا مَشَى بِكَ. امام علی علیه السلام: با درد خویش، تا آن هنگام که با تو مدارا می‌کند، مدارا کن. نهج البلاغه، الحکمه ۲۷، بحار الأنوار، جلد ۸۱، صفحه ۲۰۴، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۰ / ۱

حدیث ۷۷

امیر المؤمنین علیؑ علیه السلام: لَا يَتَدَاوَى الْمُسْلِمُ حَتَّى يَغْلِبَ مَرَضُهُ صِحَّتَهُ. امام علی علیه السلام: مسلمان خود را مداوا نکند مگر آن‌گاه که بیماری او بر سلامتی‌اش چیره گردد. الخصال: ۱۰ / ۶۲۰

حدیث ۷۸

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ اسْتَقَلَّ بِدَائِهِ فَلَا يَتَدَاوَى؛ فَإِنَّهُ رَبُّ دَوَاءِ يورثُ الدَّاءَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس می‌تواند با بیماری خود، سر کند، از درمان بپرهیزد؛ زیرا بسا دارویی که خود، بیماری بر جای می‌نهد. نثر الدر، جلد ۱، صفحه ۱۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۰ / ۱

حدیث ۷۹

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ غَلَبَتْ صِحَّتُهُ مَرَضَهُ فَلَا يَتَدَاوَى. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس سلامت تنش بر بیماری‌اش چیرگی دارد، مداوا نکند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۶۶، حدیث ۱۴، دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۰ / ۱

حدیث ۸۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: تَجَنَّبِ الدَّوَاءَ مَا احْتَمَلَ بَدَنُكَ الدَّاءَ، فَإِذَا لَمْ يَحْتَمِلِ الدَّاءَ فَالدَّوَاءُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: از تجمیل [خداوند] است و هر کس را که او بخواهد، به همان گونه که بخواهد، سود می‌رساند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵، آر. بحار الأنوار: ۳۰ / ۲۱۱ / ۸۱

حدیث ۸۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ، وَهُوَ يَنْفَعُ مَنْ يَشَاءُ بِمَا شَاءَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: درمان، از تقدیر [خداوند] است و هر کس را که او بخواهد، به همان گونه که بخواهد، سود می‌رساند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵، حدیث ۲۸۰۸۲ نقلاً عن ابن السنی عن ابن عباس دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۰ / ۱

حدیث ۸۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الدَّوَاءُ مِنَ الْقَدَرِ، وَقَدْ يَنْفَعُ بِإِذْنِ اللَّهِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: درمان، از تقدیر

[خداوند] است و ممکن است به اذن خداوند، نافع باشد. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵، حدیث ۲۸۰۸۱ دانش نامه احادیث

پزشکی: ۵۰ / ۱

حدیث ۸۳

الإمام الصادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلْ فِي شَيْءٍ مِّمَّا حَرَّمَ شِفَاءً وَلَا دَوَاءً. امام صادق علیه السلام: خداوند، در هیچ چیز از آنچه حرام کرده، نه شفایی قرار داده است و نه دوائی. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۸۶، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث

پزشکی: ۸۲ / ۱

حدیث ۸۴

الإمام الصادق علیه السلام: لَيْسَ فِي حَرَامٍ شِفَاءٌ. امام صادق علیه السلام: در هیچ حرامی، شفایی نیست. الکافی، جلد ۸، صفحه

۱۹۳، حدیث ۲۲۹، دانش نامه احادیث پزشکی: ۸۲ / ۱

حدیث ۸۵

الإمام الصادق علیه السلام: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدَّوَاءِ الْخَبِيثَةِ أَنْ يُتَدَاوَى بِهَا. امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا از مداوا کردن با داروی ناپاک، نهی فرمودند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۸۷، حدیث ۱۳ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱

۸۰ /

حدیث ۸۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ تَدَاوَى بِحَرَامٍ، لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ شِفَاءً. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: هر کس به

حرام درمان جوید، خداوند در آن شفایی قرار نمی دهد. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵۲، حدیث ۲۸۳۱۸

حدیث ۸۷

الإمام الكاظم عليه السلام: ادفعوا مُعَالَجَةَ الْأَطْبَاءِ مَا اندَفَعَ الداءَ عنكم؛ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَةِ الْبِنَاءِ قَلِيلُهُ يَجْرُ إِلَى كَثِيرِهِ. امام کاظم علیه السلام: تا زمانی که بیماری، به جد با شما درگیر نشده است، درگیر معالجه طیبیان نشوید، که درمان به مانند ساختمان است که مقدار

کمی از آن، شخص را به مقدار فراوانش می کشاند. علل الشرائع، صفحه ۴۶۵، حدیث ۱۷، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۶۳،

حدیث ۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۹۲ / ۱

حدیث ۸۸

پیامبر خدا (صلى الله عليه وآله وسلم) فرمودند: قَوْلُ: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» فِيهِ شِفَاءٌ مِنْ تِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ دَاءً، أَدْنَاهَا الْهَمُّ جَمْلُهُ «لَا

حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» نُوِدَ وَنَهَ دَرْدَ رَأْسِ شِفَاؤُهُ مِمَّا يَدْفَعُ اللَّهُ عَنْ رَأْسِ مَنْ دَعَا بِهِ. قَوْلُ: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» فِيهِ شِفَاءٌ مِنْ تِسْعَةٍ وَتِسْعِينَ دَاءً، أَدْنَاهَا الْهَمُّ جَمْلُهُ: نود و نه درد را شفا می دهد که ساده ترین آنها اندوه است. قرب الإسناد: ۲۴۴ / ۷۶، منتخب میزان الحکمه:

۱۴۸

حدیث ۸۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إِذَا اشْتَكَى أَحَدُكُمْ عَيْنَيْهِ فَلْيَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ ، وَلْيُضْمِرْ فِي نَفْسِهِ أَنَّهَا تَبْرَأُ ؛ فَإِنَّهُ يُعَافَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ .
اگر کسی از شما چشمانش ناراحت بود ، آیه‌الکرسی بخواند و در دل ، نیت شفا کند . به خواست خداوند ، بهبود خواهد یافت .
مکارم الأخلاق ، جلد ۲ ، صفحه ۲۰۵ ، حدیث ۲۵۲۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۹۲ ، صفحه ۲۶۲ ، حدیث ۴ ، دانش نامه احادیث پزشکی
: ۳۱۲ / ۱

حدیث ۹۰

الإمام الصادق عليه السلام : يُسْتَحَبُّ لِلْمَرِيضِ أَنْ يُعْطِيَ السَّائِلَ بِيَدِهِ ، وَيَأْمُرَ السَّائِلَ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ . امام صادق عليه السلام : مستحب است بیمار به دست خود ، صدقه‌ای به سائل بدهد و از او بخواهد برای وی ، دعا کند . الکافی ، جلد ۴ ، صفحه ۴ ، حدیث ۹ ، بحار الأنوار ، جلد ۸۱ ، صفحه ۲۰۹ ، حدیث ۲۵ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۱۷۴

حدیث ۹۱

الإمام الرضا عليه السلام : مَنْ أَرَادَ أَلَّا تُحْرِقَهُ السُّودَاءُ ، فَعَلَيْهِ بِالْقِيَاءِ ، وَفَصْدِ الْعُرُوقِ ، وَالْإِطْلَاءِ بِالنُّورَةِ . امام رضا عليه السلام : هر کس می‌خواهد سودا او را نسوزاند ، بر او باد قی کردن ، رگ زدن و نوره کشیدن . طب الإمام الرضا عليه السلام ، صفحه ۴۲ ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۵ و فیه ومداومه النورۃ ، دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۶۴

حدیث ۹۲

الإمام الباقر عليه السلام : مَنْ تَقَيَّأَ قَبْلَ أَنْ يَتَقَيَّأَ كَانَ أَفْضَلَ مِنْ سَبْعِينَ دَوَاءً ، وَيُخْرِجُ الْقَيْءَ عَنْ هَذَا السَّبِيلِ كُلِّ دَاءٍ وَعَلَيْهِ . امام باقر عليه السلام : هر کس پیش از آن که خود به خود ، حالش به هم بخورد ، عمداً قی کند ، [این کار] از هفتاد دارو بهتر است و این نوع قی کردن ، هر درد و بیماری‌ای را [که در او هست ، از تنش] بیرون می‌آورد . طب الأئمة لابن بسطام ، صفحه ۶۷ عن حمزة الثمالي ، بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۱۲۳ ، حدیث ۵۳ .

حدیث ۹۳

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : عَلَيْكُمْ بِالْحِجَامَةِ فِي حَيَوزَةِ الْقَمْحِ دَوَاءٌ مِنْ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ دَاءً ، وَخَمْسِيَةَ أَدْوَاءٍ مِنَ الْجُنُونِ ، وَالْجَذَامِ ، وَالْبَرَصِ ، وَوَجَعِ الْأَضْرَاسِ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : بر شما باد حجامت در استخوان پس سر ؛ چرا که درمان ۷۲ بیماری است و درمان پنج بیماری ، از جمله : دیوانگی ، جذام ، پیسی و دندان‌درد است . کنز العمال ، جلد ۱۰ ، صفحه ۱۴ ، حدیث ۲۸۱۳۳ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۴۸۶

حدیث ۹۴

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم : مَنْ احْتَجَمَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ أَوْ تِسْعِ عَشْرَةَ أَوْ لِإِحْدَى وَعِشْرِينَ مِنَ الشَّهْرِ ، كَانَتْ لَهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ مِنْ أَدْوَاءِ السَّنَةِ كُلِّهَا ، وَكَانَتْ لِمَا سِوَى ذَلِكَ شِفَاءً مِنْ وَجَعِ الرَّأْسِ وَالْأَضْرَاسِ وَالْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَالْبَرَصِ . پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم : هر کس در روز سه‌شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه ، حجامت کند ، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن ، شفای سردرد ، دندان‌درد ، دیوانگی ، جذام و پیسی نیز خواهد بود . الخصال ، صفحه ۳۸۵ ، حدیث ۶۸ عن أبي سعيد الخدري ، بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۸ ، حدیث ۶ دانش نامه احادیث

پزشکی: ۴۰۲ / ۱

حدیث ۹۵

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ شِفَاءٌ مِنْ سَبْعٍ إِذَا مَا نَوَى صَاحِبُهَا: مِنَ الْجُنُونِ، وَالْجُدَامِ، وَالْبَرَصِ، وَالنُّعَاسِ، وَوَجَعِ الضَّرْسِ، وَالصُّدَاعِ، وَظُلْمِيَّةٍ يَجِدُهَا فِي عَيْنَيْهِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: حِجَامَتِ دَرِ سَرِّ، شِفَاؤُ از هفت چیز است، آن گاه که بر شخص، عارض شود: دیوانگی، جذام، پیسی، چرت آلودگی، دندان درد، سردرد و تیرگی ای که شخص در چشم احساس می کند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۱۳، حدیث ۲۸۱۲۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۸ / ۱

حدیث ۹۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - مِنْ وَصِيَّتِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، تَسَعَةُ أَشْيَاءٍ تَوَرَّثُ النَّسِيَانَ: أَكْلُ التُّفَّاحِ الْحَامِضِ، وَأَكْلُ الْكَزْبُرَةِ، وَالْجَبْنِ، وَسُؤْرِ الْفَأْرَةِ، وَقِرَاءَةُ كِتَابِيَةِ الْقُبُورِ، وَالْمَشْيُ بَيْنَ امْرَأَتَيْنِ، وَطَرْحُ الْقَمَلَةِ، وَالْحِجَامَةُ فِي النُّقْرَةِ، وَالْبَوْلُ فِي الْمَاءِ الزَّاكِدِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم - در سفارش های ایشان به علی علیه السلام: ای علی! نه چیز است که فراموشی می آورد: خوردن سیب ترش، خوردن گشنیز، پنیر و پس مانده موش، خواندن نوشته های روی قبر، راه رفتن میان دو زن، افکندن شپش، حجامت در گودی پس سر، و ادرار کردن در آب راکد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۴۵، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۵۴ / ۱

حدیث ۹۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: الدَّاءُ ثَلَاثَةٌ وَالِدَوَاءُ ثَلَاثَةٌ؛ فَأَمَّا الدَّاءُ: فَالِدَمُّ وَالْمِرَّةُ وَالْبَلْغَمُ؛ فَدَوَاءُ الدَّمِ الْحِجَامَةُ، وَدَوَاءُ الْبَلْغَمِ الْحَمَامُ، وَدَوَاءُ الْمِرَّةِ الْمَشْيُ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: درد، سه چیز است و درمان نیز سه چیز. اما درد، عبارت است از: خون، تلخه و بلغم. درمان خون، حجامت است، درمان بلغم، حمام است، و داروی تلخه نیز راه رفتن. بحار الأنوار، ج ۶۲، صفحه ۱۲۷، حدیث ۸۷، دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶۲ / ۱ مقصود از «مشی» در پایان روایت، هر چیزی است که مسهل باشد. از آن رو، مسهل را «مشی» نامیده اند که شخص را به راه رفتن و رفتن به سمت آبریزگاه، وادار می سازد.

حدیث ۹۸

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: إِنَّ الْحِجَامَةَ فِي الرَّأْسِ دَوَاءٌ مِنْ دَاءِ الْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْعَشَا وَالْبَرَصِ وَالصُّدَاعِ. پیامبر خدا صلى الله عليه وآله وسلم: حِجَامَتِ دَرِ سَرِّ، دَرْمَانِ بَرای دِیوانگی، جُدَامِ، شَب کُورِ، پِیسی و سَرْدَرْدِ اسْت. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۲۶، حدیث ۸۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۶۶ / ۱

حدیث ۹۹

الإمام الرضا عليه السلام: أكل المملوحه واللحمان المملوحه وأكل السمك المملوح، بعد الحجامة والفصد للعروق، يؤلدا البهق والجرب. امام رضا عليه السلام: خوردن غذای نمک سود، گوشت نمک سود و خوردن ماهی نمک سود، پس از رگزنی و حجامت، بهک و گری ایجاد می کند. طب الإمام الرضا عليه السلام، صفحه ۶۴، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۹۴ / ۱

حدیث ۱۰۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ أَفْضَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحَقْنَةُ، وَهِيَ تُعْظَمُ الْبَطْنَ، وَتُنْقَى دَاءَ الْجَوْفِ، وَتُقَوَّى الْبَدَنَ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: بهترین درمانی که به کار می‌گیرید، تنقیه کردن است. شکم را بزرگ می‌کند، درد درون را می‌شوید و بدن را قوی می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۱۴، حدیث ۱۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۳۴ / ۱

حدیث ۱۰۱

الإمام الصادق علیه السلام: مَنْ قَالَ بَعْدَ صَلَاةِ الصُّبْحِ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ» يُعِيدُهَا سَبْعَ مَرَّاتٍ، دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ، وَمَنْ قَالَهَا إِذَا صَلَّى الْمَغْرِبَ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ، دَفَعَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ؛ أَهْوَنُهَا الْجَذَامُ وَالْبَرَصُ. امام صادق علیه السلام: هر کس پس از نماز صبح و پیش از آن که با کسی سخن بگوید، هفت بار بگوید: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ»، خداوند، هفتاد گونه بلا را از او دفع کند؛ و هر کس این [ذکر] را پس از نماز مغرب و پیش از آن که با کسی سخن بگوید، بر زبان آورد، خداوند، هفتاد گونه بلا را که کمترین آنها جذام و پیسی است، از او دور کند. بحار الأنوار، جلد ۸۶، صفحه ۹۵، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۹۰ / ۱

حدیث ۱۰۲

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - إِمْنَسْ - أَلَا - أُعَلِّمُكَ دُعَاءً تَدْعُو بِهِ كُلَّمَا صَلَّيْتَ الْعَدَاةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ دَفَعَ اللَّهُ عَنْكَ الْجُذَامَ وَالْبَرَصَ وَالْفَالِجَ وَالْعَمَى فِي الدُّنْيَا؟ قُلْ: «اللَّهُمَّ اهْدِنِي مِنْ عِنْدِكَ، وَأَفِضْ عَلَيَّ مِنْ فَضْلِكَ، وَأَسْبِغْ عَلَيَّ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَأَنْزِلْ عَلَيَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ». پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: خطاب به آنس - آیا نمی‌خواهی دعایی به تو بیاموزم که هر گاه نماز صبح گزاردی، آن را سه بار بگویی تا خداوند، جذام، پیسی، سست‌اندازی و کوری را از تو دور کند؟ بگو: «خداوند! از پیشگاه خویش، مرا راه نمای، از فضل خود، بر من فرو بار، از رحمت خویش، نعمتی سرشارم ده، و از برکات خود، بر من نازل فرمای». کنز العمال، جلد ۲، صفحه ۱۴۵، حدیث ۳۵۲۰ نقلاً عن أبي الشيخ في الثواب عن أنس دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۷۴ / ۱

حدیث ۱۰۳

الإمام علي عليه السلام: مَرِضْتُ فَعَادَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: قُلْ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ تَعْجِيلَ عَافِيَتِكَ، وَصَبْرًا عَلَيَّ لِيَتَّيَّنَكَ، وَخُرُوجًا إِلَى رَحْمَتِكَ». فَقُلْتُهَا، فَقَمْتُ كَأَنَّمَا نَشَطْتُ مِنْ عِقَالٍ. امام علی علیه السلام: بیمار شدم و پیامبر خدا به عیادت آمد و فرمودند: «بگو: خداوند! از تو می‌خواهم عافیتی را که می‌دهی، پیش اندازی، بر امتحان خویش، بر دباری ام بخشی، و مرا به سوی رحمت خویش ببری». من، این دعا را خواندم و پس از آن [دعا]، از بستر بیماری برخاستم، گویا که از بندی رسته باشم. کنز العمال، جلد ۲، صفحه ۱۹۰، حدیث ۳۶۹۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۷۴ / ۱

حدیث ۱۰۴

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - فِي وَصَايَاهُ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَوَسَائِطِهِ وَآخِرِهِ؛ فَإِنَّ الْجُنُونَ وَالْجُذَامَ وَالْخَيْلَ لَيَسْرِعُ إِلَيْهَا وَإِلَى وَلَدِهَا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - در سفارش‌های ایشان به امام علی

علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! در آغاز، میان و پایان ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه، [در این صورت] دیوانگی، جذام و تباه‌مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت. بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۲۸۱، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۸

حدیث ۱۰۵

الْجَمَاعُ بَعْدَ الْجَمَاعِ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَكُونَ بَيْنَهُمَا غُسْلٌ؛ يورثُ لِلْوَالِدِ الْجُنُونَ. امام رضا علیه‌السلام: آمیزش پس از آمیزش، بی آن که میان آنها غسلی صورت پذیرفته باشد، دیوانگی فرزند را در پی می‌آورد. طب الإمام الرضا علیه‌السلام، صفحه ۲۸، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۶۸

حدیث ۱۰۶

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: يُكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَغْشَى الْمَرْأَةَ وَقَدْ احْتَلَمَ، حَتَّى يَغْتَسِلَ مِنْ احْتِلَامِهِ الَّذِي رَأَى؛ فَإِنْ فَعَلَ وَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْنُونًا فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: برای مرد، مکروه است که پس از احتلام، با زن همبستری کند، مگر آن که از احتلام پیشین، غسل کرده باشد؛ چه، اگر چنین کند و فرزندش دیوانه زاده شود، جز خویش را نکوهش نکند. بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۲۸۳، حدیث ۳

حدیث ۱۰۷

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: مَنْ احْتَجَمَ يَوْمَ الثَّلَاثَاءِ لِسَبْعِ عَشْرَةَ أَوْ تِسْعِ عَشْرَةَ أَوْ لِأَحَدِي وَعِشْرِينَ مِنَ الشَّهْرِ، كَانَتْ لَهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ مِنْ أَدْوَاءِ السَّنَةِ كُلِّهَا، وَكَانَتْ لِمَا سِوَى ذَلِكَ شِفَاءً مِنْ وَجَعِ الرَّأْسِ وَالْأَضْرَاسِ وَالْجُنُونِ وَالْحُذَامِ وَالْبَرَصِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس در روز سه‌شنبه هفدهم یا نوزدهم یا بیست و یکم ماه، حجامت کند، این حجامت برای وی شفای همه دردهای سال خواهد بود و افزون بر آن، شفای سردرد، دندان‌درد، دیوانگی، جذام و پیسی نیز خواهد بود. بحار الأنوار، جلد ۵۹، صفحه ۳۸، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۴۰۲

حدیث ۱۰۸

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم: شُمُّوا النَّرَجِسَ وَ لَوْ فِي الْيَوْمِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الْأُسْبُوعِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الشَّهْرِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي السَّنَةِ مَرَّةً، وَ لَوْ فِي الدَّهْرِ مَرَّةً؛ فَإِنَّ فِي الْقَلْبِ حَبَّةً مِنَ الْجُنُونِ وَالْحُذَامِ وَالْبَرَصِ وَ شَمُّهُ يَدْفَعُهَا. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: [گل] نرگس را ببوید، هر چند در روز یک بار، هر چند در هفته یک بار، هر چند در ماه یک بار، هر چند در سال یک بار، و هر چند در همه عمر، یک بار؛ چراکه در قلب، هسته‌ای از دیوانگی، جذام و پیسی وجود دارد و بویدن نرگس، آن را دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۹

حدیث ۱۰۹

رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم - لِعَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا عَلِيُّ، افْتَتِحْ طَعَامَكَ بِالْمِلْحِ وَ اخْتِمِ بِالْمِلْحِ؛ فَإِنَّ مِنْ افْتَتَاحِ طَعَامِهِ بِالْمِلْحِ وَ خَتْمِ بِالْمِلْحِ عَوفِيٍّ مِنْ اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ نَوْعًا مِنْ أَنْوَاعِ الْبَلَاءِ، مِنْهُ الْجُدَامُ، وَالْجُنُونُ، وَالْبَرَصُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - فرمودند: ای علی! غذا را با نمک، آغاز کن و با نمک، پایان ده؛ چه، هر کس غذای

خویش را با نمک آغاز کند و با نمک پایان دهد، از هفتاد و دو نوع از انواع بلا که جذام، دیوانگی و پیسی از آن جمله است، به دور باشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۶، حدیث ۲

حدیث ۱۱۰

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: الْحِجَامَةُ فِي الرَّأْسِ شِفَاءٌ مِنْ سَبْعِ إِذَا مَا نَوَى صَاحِبُهَا: مِنَ الْجُنُونِ، وَالْجُدَامِ، وَالْبَرَصِ، وَالنُّعَاسِ، وَوَجَعِ الضَّرْسِ، وَالصُّدَاعِ، وَظَلْمِيَةِ يَجِدُهَا فِي عَيْنَيْهِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: حجامت در سر، شفای از هفت چیز است، آن گاه که بر شخص، عارض شود: دیوانگی، جذام، پیسی، چرت آلودگی، دندان درد، سردرد و تیرگی ای که شخص در چشم احساس می کند. المعجم الکبیر، جلد ۱۱، صفحه ۲۴، حدیث ۱۰۹۳۸ عن ابن عتیاس، کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۱۳، حدیث ۲۸۱۲۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۰۸ / ۱

حدیث ۱۱۱

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: السُّوَاكُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ، وَالسَّامُ: الْمَوْتُ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مسواک، شفای هر دردی است، مگر سام، و سام، مرگ است. إتحاف السادة المتقين، جلد ۲، صفحه ۳۵۰ عن عائشه، کنز العمال، جلد ۹، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲۶۲۶۴ نقلاً عن الفردوس دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۷۲ / ۱

حدیث ۱۱۲

الإمام الصادق علیه السلام: ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ النَّسِيَانَ وَيُحْدِثْنَ الذِّكْرَ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالسُّوَاكُ، وَالصَّيَامُ. امام صادق علیه السلام: سه چیز، فراموشی را از میان می برد و حافظه به بار می آورد: قرائت قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۶۶، حدیث ۳۹ وص ۲۷۵، دانش نامه احادیث پزشکی: ۳۷۶ / ۱. در السرائر به جای «حافظه به بار می آورد»، عبارت «فکر را تیز می کند» آمده است.

حدیث ۱۱۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ قَلَّمَ أَظْفَارَهُ يَوْمَ السَّبْتِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ وَأَخَذَ مِنْ شَارِبِهِ عَوْفَى مِنْ وَجَعِ الضَّرْسِ، وَوَجَعِ الْعَيْنِ. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: هر کس در روز پنجشنبه و شنبه، ناخن های خود را کوتاه کند و قدری از سیل خود بگیرد، از دندان درد و درد چشم در امان باشد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۰، حدیث ۷ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۸۶

حدیث ۱۱۴

الإمام الباقر علیه السلام: مَنْ أَدَمَّنَ أَحَدًا أَظْفَارِهِ كُلَّ خَمِيسٍ لَمْ تَرْمِدْ عَيْنُهُ. امام باقر علیه السلام: هر کس به گرفتن ناخن در هر پنجشنبه مداومت ورزد، چشم درد نمی گیرد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۱، حدیث ۱۴، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۲۱، حدیث ۱۰ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۸۶ / ۱

حدیث ۱۱۵

الإمام الصادق عليه السلام: تَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ يُؤْمِنُ مِنَ الْجُذَامِ، وَالْبَرَصِ، وَالْعَمَى، وَإِنْ لَمْ تَحْتَجِجْ فَحَكِّهَا. امام صادق عليه السلام: کوتاه کردن ناخن‌ها در روز جمعه از جذام و پیسی و کوری ایمنی می‌دهد؛ اگر هم نیازی به کوتاه کردن نبود، آنها را [کمی] بسای. الکافی، جلد ۶، صفحه ۴۹۰، حدیث ۲، بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۱۰، حدیث ۶ دانش نامه احادیث پزشکی: ۵۵۴ / ۱

حدیث ۱۱۶

الإمام علي عليه السلام: الْعَسِيلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ؛ يُقَاتِلُ الْبَلْغَمَ، وَيَجْلُو الْقَلْبَ. امام علی علیه السلام: عسل، شفای هر بیماری‌ای است و بیماری‌ای هم در آن نیست؛ بلغم را کم می‌کند و دل را جلا می‌دهد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۹، حدیث ۱۱۷۲، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۸ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۳۴ / ۱

حدیث ۱۱۷

امام علی علیه السلام: كُلُّ دَاءٍ مِنَ التُّخَمِيَةِ مَا خَلَا الْحُمَى؛ فَإِنَّهَا تَرُدُّ وَرُوداً. هر بیماری‌ای از پُرخوری است، مگر تب، که ناگاه به بدن درمی‌آید. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۶۹، حدیث ۸، المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۳۲، حدیث ۱۷۱۱، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۳۶، حدیث ۲۹ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۶ / ۲

حدیث ۱۱۸

عن الامام علي - عليه السلام - قال: الْعَنْابُ يَذْهَبُ بِالْحُمَى. امام علی - علیه السلام - فرمودند: عناب تب را برطرف می‌کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث ۱۱۹

عن امير المؤمنين - عليه السلام - قال: الْعَسِيلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ يَقْتُلُ الْبَلْغَمَ وَيَجْلُو الْقَلْبَ. امام علی - علیه السلام - فرمودند: عسل شفای هر دردی است و هیچ درد و آسیبی در آن نیست. خوردن آن صفرا را تقلیل داده و کار قلب را آسان می‌سازد. «وسائل الشیعه، ج ۱۷، ح ۷»

حدیث ۱۲۰

قال أمير المؤمنين - عليه السلام - : اشربوا ماء السماء فإنه طهور للبدن و يدفع الأسيقام. امام علی - علیه السلام - فرمودند: آب باران بیاشامید؛ زیرا که پاک کننده بدن از امراض و ناراحتی‌ها است. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۱»

حدیث ۱۲۱

سمعت الامام أبا عبدالله - عليه السلام - يقول في الغبيرا: إِنَّ لَحْمَهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ عَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَ جِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَ مَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يَسِيحُ الْكُلَيْتَيْنِ وَيَدْبِغُ الْمِعْدَةَ وَ هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبُواسيرِ وَ التَّقْطِيرِ وَ يَقْوِي السَّاقَيْنِ وَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجُذَامِ. از امام صادق - علیه السلام - شنیدم که درباره سنجید می‌فرمودند: پوست سنجید برای پوست بدن و قسمت وسط آن برای گوشت و هسته آن برای استخوان مفید است و در عین حال کلیه‌ها را گرم و معده را ضد عفونی و باز دارنده از بواسیر و تسلسل بول است و نیز ساق پاها را تقویت و

جذام را از بدن ریشه کن می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۲»

حدیث ۱۲۲

عن الامام الصادق - علیه السلام - قال: أَلْهَنْدَبَاءُ شِفَاءٌ مِنْ أَلْفِ دَاءٍ، وَ مَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ إِلَّا قَمَعَهُ الْهَنْدَبَاءُ. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: کاسنی شفای هزار درد است و هر مرضی که در درون انسان باشد آن را ریشه کن می کند. «مکارم الاخلاق، ص ۱۸۴»

حدیث ۱۲۳

عن الامام الصادق - علیه السلام - قال: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ يَدَيْهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ. امام صادق - علیه السلام - فرمودند: کسی که در قلب یا بدنش ضعفی عارض شده، گوشت گوسفند را به همراه شیر بخورد. «مکارم الاخلاق، ص ۱۶۳»

حدیث ۱۲۴

قال الامام الرضا - علیه السلام - : فِي الْقُرْآنِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَقَالَ دَاوُودُ مَرْضَاكُم بِالصَّدَقَةِ وَ اسْتَشْفُوا بِالْقُرْآنِ فَمَنْ لَمْ يَشْفِهِ الْقُرْآنُ فَلَا شِفَاءَ لَهُ. امام رضا - علیه السلام - فرمود: در قرآن دواي هر دردی است، و (سپس) فرمود: مرض های خود را با صدقه مداوا و آنها را با قرآن شفا دهید، پس کسی را که قرآن شفا ندهد، پس هیچ شفایی برای او نیست. «مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۹۸»

حدیث ۱۲۵

قال الامام الصادق - علیه السلام - : شَكَا رَجُلٌ اِلَى النَّبِيِّ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله - وَ جَعَأَ فِي صَدْرِهِ فَقَالَ - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله - اسْتَشْفِ بِالْقُرْآنِ فَانَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ وَ شِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ. امام صادق - علیه السلام - فرمود: مردی به پیامبر از درد سینه شکایت کرد، پیامبر - صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله - فرمود: از قرآن شفا بجوی زیرا که خدای عز و جل می فرماید: قرآن شفا است برای آن چه در سینه ها است. «الکافی، ج ۶، ص ۳۹۰»

حدیث ۱۲۶

امام صادق علیه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَكْرَهُ أَنْ يَتَّيَدَاوَى بِالْمَاءِ الْمُرِّ، وَ بِمَاءِ الْكِبْرِيَّةِ، وَ كَانَ يَقُولُ: إِنَّ نُوْحًا عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا كَانَ الطُّوفَانَ دَعَا الْمِيَاءَ فَأَجَابَتْهُ كُلُّهَا إِلَّا الْمَاءَ الْمُرَّ، وَ مَاءَ الْكِبْرِيَّةِ، فَدَعَا عَلَيْهِمَا وَلَعَنَهُمَا. پدرم خوش نداشت به آب تلخ و آب گوگرددار، درمان کند. او می فرمود: «نوح، آن هنگام که توفان به پا شده بود، آبها را فرا خواند و همه آنها به او پاسخ دادند، مگر آبهای تلخ و آبهای گوگرددار. پس، این آبها را نفرین کرد». الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۹۰، حدیث ۴، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۸۱، حدیث ۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۱۲۰

حدیث ۱۲۷

امام صادق علیه السلام : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله وَ سَلَّمَ عَنِ الْإِسْتِشْفَاءِ بِالْحَمِيَّاتِ؛ وَ هِيَ الْعَيُونُ الْحَارَّةُ الَّتِي تَكُونُ فِي الْجِبَالِ الَّتِي تَوْجَدُ فِيهَا رَائِحَةُ الْكِبْرِيَّةِ. پیامبر خدا، از درمان با چشمه‌های آب گرم، نهی فرموده است، و آنها، چشمه‌هایی از آب گرم در کوهستان‌هاست که بوی گوگرد دارد. فی المصدر: «بالحميات»، والتصويب من نسخة المجلسي في بحار الأنوار والمصادر

الأخرى. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۸۹، حدیث ۱، تهذیب الأحکام، جلد ۹، صفحه ۱۰۱، حدیث ۴۴۱، المحاسن، جلد ۲، صفحه ۴۰۷، حدیث ۲۴۲۴ نحوه و کلّها عن مسعدة بن صدقة، بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۸۰، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱۱۸ / ۱

حدیث ۱۲۸

امام صادق علیه السلام: الاستنجاء بالماء البارد یقطع البواسیر. طهارت گرفتن با آب سرد، بواسیر را از میان می‌برد. تحف العقول، صفحه ۱۰۲ عن وراجع بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۷۴، حدیث ۳۵ دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۴۴۶

حدیث ۱۲۹

امام باقر علیه السلام: طول الجلوس علی الخلاء یورث الباسور. زیاد نشستن در آبریزگاه، بواسیر می‌آورد. بحار الأنوار، جلد ۸۰، صفحه ۱۸۶، حدیث ۴۱

حدیث ۱۳۰

الإمام الرضا علیه السلام - فی ذکر الجماع وآدابه: فإذا فعلت ذلك فلا تقم قائما، ولا تجلس جالسا، ولكن تميل على يمينك، ثم انهض للبول إذا فرغت من ساعتك شيئا؛ فإنك تأمن الحصاة بإذن الله تعالى. امام رضا علیه السلام - درباره آمیزش و آداب آن فرمودند: پس چون آن کار را کردی، راست مایست و کامل هم منشین؛ بلکه بر پهلو راست کم بده و سپس، زمانی پس از آن که کار خویش به پایان برده‌ای، برای پیشاب کردن برخیز. در این صورت، به اذن خداوند عز و جل از سنگ [مثانه] در امان خواهی بود. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۷ نقلاً عن طب الإمام الرضا علیه السلام، وقد سقطت من الطبعة التي بأيدنا دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۲۶

حدیث ۱۳۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: لا یجامع أحدکم وبه حقن من خلای؛ فإنه یكون منه البواسیر، ولا یجامع أحدکم وبه حقن من بول؛ فإنه یكون النواصیر؛ مبادا کسی در حالی که از قضای حاجت خودداری می‌ورزد، نزدیکی کند؛ چرا که این کار، بواسیر می‌آورد؛ و مبادا کسی در حالی که پیشاب خود را نگه می‌دارد، نزدیکی کند؛ چرا که این کار، ناسور می‌آورد. کنز العمال، جلد ۱۶، صفحه ۳۵۵، حدیث ۴۴۹۰۲ نقلاً عن ابن النجار عن أنس، دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۶۰۴ ناسور، بیماری است که در محاق چشم، اطراف مقعد و بُن دندان، ظاهر می‌شود و موجب جراحی چرکین در موضع بیماری می‌گردد (ر. ک: لغت نامه دهخدا: ذیل «ناسور» و «ناصور»).

حدیث ۱۳۲

امام رضا علیه السلام: لا تقرب النساء فی أول الليل لا شتاء ولا صيفاً؛ وذلك أن المعده والعروق تكون ممتلئة وهو غير محمود، يتخوف منه... ضعف البصير والدماع؛ در اوایل شب، چه زمستان و چه پاییز، با زنان نزدیکی مکن؛ چرا که معده و رگ‌ها [در این هنگام]، پُر است و این کار، ناستوده است و از آن بیم... ضعف بینایی و سست‌خردی می‌رود. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۶۴، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۷ نحوه دانش نامه احادیث پزشکی: ۱ / ۲۸۴

حدیث ۱۳۳

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - فی وصایاهُ لِعلیِّ علیه السلام - : یا علیُّ ، لا تُجامعِ امرأتکَ بعدَ الظُّهرِ ، فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَکُمَا وَلَدٌ فِی ذَلِکَ الْوَقْتِ یَکُونُ أَحْوَلَ ، وَالشَّیْطَانُ یَفْرَحُ بِالْحَوْلِ فِی الْإِنْسَانِ . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : از سفارش‌های ایشان به امام علی علیه السلام - : ای علی! بعد از ظهر با همسرت نزدیکی مکن ، که اگر در این هنگام برایتان فرزندی تقدیر شود ، کژ چشم خواهد بود ، و شیطان نیز به کژ چشمی انسان ، شادمان می‌گردد. بحار الأنوار ، جلد ۱۰۳ ، صفحه ۲۸۱ ، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۲۸۴

حدیث ۱۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : خَمْسُ خِصَالٍ تَوَرَّتُ الْبَرَصُ : النَّوْرَةُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ یَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ ، وَالتَّوَضُّؤُ وَالِاغْتِسَالُ بِالْمَاءِ الَّذِی تَسَدَّحْنَهُ الشَّمْسُ ، وَالْأَکْلُ عَلَی الْجَنَابَةِ ، وَغَشِیَانُ الْمَرَأَةِ فِی أَیَامِ حِیْضِهَا ، وَالْأَکْلُ عَلَی الشَّعْبِ ؛ پنج چیز است که پیسی می‌آورد : نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه ؛ وضو گرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است ؛ خوردن در حال جنابت ؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش ؛ و خوردن در حال سیری . الخصال ، صفحه ۲۷۰ ، حدیث ۹ عن ابن عتیاس ، روضه الواعظین ، صفحه ۳۳۸ ، بحار الأنوار ، جلد ۵۹ ، صفحه ۳۴ ، حدیث ۱۱ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۵۰۸

حدیث ۱۳۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : مَنْ جَامَعَ امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ ، فَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْذُومًا أَوْ أَبْرَصًا ، فَلَا یَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ ؛ هر کس با زن خود در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند و فرزند جذامی یا پیس زاده شود ، مبادا جز خود را نکوهش کند . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۱ ، صفحه ۹۶ ، حدیث ۲۰۱ ، مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۴۵۹ ، حدیث ۱۵۵۷ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۰۲

حدیث ۱۳۶

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : إِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى - - كَرِهَ لَكُمْ أُیْتِهَا الْأُمَّةُ أَرْبَعًا وَعِشْرِينَ خَصَلَتْ وَنَهَاكُمْ عَنْهَا : ... كَرِهَ لِلرَّجُلِ أَنْ یَغْشَى امْرَأَتَهُ وَهِيَ حَائِضٌ ، فَإِنْ غَشَّیَهَا فَخَرَجَ الْوَلَدُ مَجْذُومًا أَوْ أَبْرَصًا ، فَلَا یَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ ؛ ای امت! خداوند - تبارک و تعالی - برای شما امت ، ۲۴ چیز را دوست ندارد و شما را از آنها نهی می‌کند : ... برای مرد ، این را خوش نمی‌دارد که با زن خویش در حالی که وی حائض است ، آمیزش کند . پس اگر چنین کند و فرزند حاصل از آن جذامی یا گرفتار پیسی زاده شود ، مبادا جز خویش را نکوهش کند . کتاب من لا یحضره الفقیه ، جلد ۳ ، صفحه ۵۵۶ ، حدیث ۴۹۱۴ ، الخصال ، صفحه ۵۲۰ ، حدیث ۹ ، الأمالی للصدوق ، صفحه ۳۷۸ ، حدیث ۴۷۸ کلها عن الحسین بن زید عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم السلام ، المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۴۱ ، حدیث ۱۱۳۱ عن سلیمان بن جعفر البصری عن الإمام الصادق عن آبائه علیهم السلام و لیس فیهِ صدره ، بحار الأنوار ، جلد ۷۶ ، صفحه ۳۳۸ ، حدیث ۲ دانش نامه احادیث پزشکی : ۱ / ۶۰۲

حدیث ۱۳۷

رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم - فی وصایاهُ لِعلیِّ علیه السلام : یا علیُّ ، لا تُجامعِ امرأتکَ فِی أَوَّلِ الشَّهْرِ وَوَسَطِهِ وَآخِرِهِ ؛ فَإِنَّ

الْجُنُونَ وَالْحِذَامَ وَالْخَيْلَ لَيْسَرِ عٍ إِلَيْهَا وَإِلَى وَلَدِهَا . پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم - در سفارش‌های ایشان به امام علی علیه‌السلام - ای علی! در آغاز، میان و پایان ماه با همسرت همبستری مکن؛ چه، [در این صورت] دیوانگی، جذام و تباه‌مغزی به سوی وی و فرزندش خواهد شتافت. کتاب من لا یحضره الفقیه، جلد ۳، صفحه ۵۵۲، حدیث ۴۸۹۹، علل الشرائع، صفحه ۵۱۵، حدیث ۵، الأموال للصدوق، صفحه ۶۶۳، حدیث ۸۹۶ کلها عن أبي سعيد الخدري، بحار الأنوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۲۸۱، حدیث ۱ دانش نامه احادیث پزشکی: ۲۶۸ / ۱

حدیث ۱۳۸

امام علی (سلام الله علیه): مَنْ تَطَبَّبَ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَلْيَنْصَحْ وَلْيَجْتَهِدْ؛ هر که طبابت می‌کند باید از خدا بترسد و خیرخواه باشد و سعی خود را به کار برد. دعائم الإسلام، ج ۲، ص ۱۴۴

حدیث ۱۳۹

امام علی (علیه السلام) فرمودند: أَلَا وَإِنَّ مِنَ الْبَلَاءِ الْفَاقَةَ وَأَشَدُّ مِنَ الْفَاقَةِ مَرَضُ الْيَدَنِ وَأَشَدُّ مِنْ مَرَضِ الْيَدَنِ مَرَضُ الْقَلْبِ؛ آگاه باشید که تنگ‌دستی از جمله بلاهاست و بدتر از آن، بیماری جسم است و بدتر از آن، بیماری دل. غرر الحکم و درر الکلم، حدیث ۲۷۷۵

حدیث ۱۴۰

امام صادق (علیه السلام): اگر بیماری از اهل ایمان حق و حرمت و ولایت حضرت امام حسین (علیه السلام) را بشناسد و به اندازه سر سوزنی از خاک پاکش استشفای نماید، دوا و شفایش خواهد شد. بحار الانوار، ج ۹۸، ص ۱۲۵

حدیث ۱۴۱

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: تربت امام حسین (علیه السلام) شفای هر بیماری است. کتاب پیام عاشورا صفحه ۶۱

حدیث ۱۴۲

قال ابو عبدالله عليه السلام: في طين قبر الحسين عليه السلام الشفاء من كل داء وهو الدواء الاكبر؛ امام صادق (علیه السلام) فرمودند: شفای هر دردی در تربت قبر حسین علیه السلام است و همان است که بزرگترین داروست. کامل الزیارات، ص / ??? و سائل الشیعه، ج، ?? ص ???

حدیث ۱۴۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التَّيْنَ الرَّطْبَ وَالْيَابِسَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْجِمَاعِ، وَيَقْطَعُ الْبُؤَاسِيرَ، وَيَنْفَعُ مِنَ النَّقْرِسِ وَالْإِبْرِدَةِ؛ انجیر تازه و خشک بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نقریس و سردی مزاج، سودمند است. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۸۶، حدیث ۶

حدیث ۱۴۴

امام علی علیه السلام: أَكَلُ الثَّيْنِ يُلَيِّنُ السَّدَدَ وَهُوَ نَافِعٌ لِرِيَّاحِ الْقَوْلَنْجِ ، فَأَكْثَرُوا مِنْهُ بِالنَّهَارِ ، وَكُلُّوهُ بِاللَّيْلِ ، وَلَا تُكْثِرُوا مِنْهُ؛ خوردن انجیر ، انسدادها را نرم می‌کند و برای بادهای قولنج، سودمند است. در روز ، از آن فراوان بخورید و آن را در شب هم بخورید؛ اما فراوان، نه. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۸۶ ، حدیث ۳

حدیث ۱۴۵

امام رضا علیه السلام: الثَّيْنُ يَذْهَبُ بِالْبَحْرِ ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ ، وَيَذْهَبُ بِالدَّاءِ حَتَّى لَا يُحْتَاجَ مَعَهُ إِلَى دَوَاءٍ ؛ انجیر، بوی بد دهان را می‌برد، استخوان‌ها را استحکام می‌بخشد، درد را می‌برد و با وجود آن، دیگر به دارویی نیاز نیست. مکارم الأخلاق ، جلد ۱ ، صفحه ۳۷۶ ، حدیث ۱۲۵۲

حدیث ۱۴۶

امام صادق علیه السلام: الْبَصْلُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ ، وَيَشُدُّ الظَّهْرَ ، وَيُرِقُّ البَشْرَةَ ؛ پیاز ، دهان را خوش بو می‌کند ، پشت را قوی می‌سازد و پوست را نرمی می‌دهد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۴ ، حدیث ۴

حدیث ۱۴۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِذَا دَخَلْتُمْ بَلَدَهُ وَبَيْتاً فَنَحْنُكُمْ وَبَاءَهَا ، فَعَلَيْكُمْ بِبَصِيلِهَا ؛ فَإِنَّهُ يُجَلِّي البَصِيرَ ، وَيُنَقِّي الشَّعْرَ ، وَيَزِيدُ فِي مَاءِ الصَّعْلِبِ ، وَيَزِيدُ فِي الخُطَى ، وَيَذْهَبُ بِالحَمَاءِ - وَهُوَ السَّوَادُ فِي الوَجْهِ - وَالْإِعْيَاءِ أَيْضاً ؛ هر گاه وارد آبادی و با زده‌ای شدید و از وبای آن ترسیدید، از پیاز آن جا بخورید؛ زیرا که آن ، چشم را جلا می‌دهد ، مو را پاکیزه می‌گرداند ، آب کمر را زیاد می‌کند ، گام‌ها را سرعت می‌بخشد ، تیرگی چهره را می‌برد و خستگی را نیز می‌زداید. بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۲۵۲ ، حدیث ۲۱

حدیث ۱۴۸

امام صادق علیه السلام: كُلُوا الكُمَّثْرَى ؛ فَإِنَّهُ يَجْلُو القَلْبَ ، وَيُسَيِّكُنْ أَوْجَاعَ الجَوْفِ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى ؛ گلابی بخورید ، که به اذن خداوند متعال ، دل را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۸ ، حدیث ۱

حدیث ۱۴۹

امام علی علیه السلام: الكُمَّثْرَى يَجْلُو القَلْبَ ، وَيُسَيِّكُنْ أَوْجَاعَ الجَوْفِ ؛ گلابی ، قلب را جلا می‌دهد و دردهای درون را تسکین می‌بخشد. الخصال ، صفحه ۶۳۲ ، حدیث ۱۰

حدیث ۱۵۰

كُلِّلِ الفُجْلَ ؛ فَإِنَّ فِيهِ ثَلَاثَ خِصَالٍ : وَرَقَهُ يَطْرُدُ الرِّيحَ ، وَلُبُّهُ يُسَيِّرِبِلُ البَوْلَ ، وَأَصْلُهُ يَقْطَعُ البَلْغَمَ ؛ تَرْبُ بخور ؛ چرا که در آن ، سه ویژگی است : برگش بادها را دور می‌کند ، قسمت میانی اش پیشاب را جامه می‌شود و بیخس بلغم را از میان می‌برد. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۷۱ ، حدیث ۱

حدیث ۱۵۱

امام صادق علیه السلام: **الإِجَاصُ عَلَى الرِّيقِ؛ يُسَيِّكُنُ المِرَارَ، إِلَّا أَنَّهُ يُهَيِّجُ الرِّيحَ؛** آلو در حالت ناشتا تلخه را فرو می‌نشانند، هر چند که بادها را نیز تحریک می‌کند. **طَبُّ الأُمَّةِ لابن بسطام،** صفحه ۱۳۶ و **بحار الأنوار،** جلد ۶۶، صفحه ۱۸۹

حدیث ۱۵۲

امام صادق علیه السلام: **ما مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَفِيهِ عِرْقٌ مِنَ الجُدَامِ، فَكُلُوا السَّلْجَمَ فِي زَمَانِهِ يَذْهَبُ بِهِ عَنْكُمْ.** هیچ کس نیست، مگر این که در او رگی از جذام وجود دارد. شلغم را در فصل آن بخورید تا این رگ را از شما ببرد. **بحار الأنوار،** جلد ۶۶، صفحه ۲۲۰

حدیث ۱۵۳

امام صادق علیه السلام **فِي ذِكْرِ خَوَاصِّ البَطِيخِ: يُذِيبُ الحَصَى فِي المَثَانَةِ؛** درباره ویژگی‌های خربزه: سنگ را در مثانه، ذوب می‌کند. **الخصال،** صفحه ۴۴۳، حدیث ۳۶

حدیث ۱۵۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **تَفَكَّهُوا بِالبَطِيخِ؛ فَإِنَّهَا فَكَّهَتْهُ الجَنَّةُ، وَفِيهَا أَلْفُ بَرَكَهٍ وَأَلْفُ رَحْمَةٍ، وَأَكْلُهَا شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛** نیاز خود به میوه را با خربزه برآورید؛ چرا که میوه بهشت است، در آن، هزار برکت و هزار رحمت است و خوردنش شفای هر درد است. **طَبُّ النَبِيِّ صلی الله علیه و آله و سلم،** ص ۸ و **بحار الأنوار،** ج ۶۲، ص ۲۹۶

حدیث ۱۵۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِالبَطِيخِ؛ فَإِنَّ فِيهِ عَشْرَ خِصَالٍ: هُوَ طَعَامٌ، وَشَرَابٌ، وَأَشْنَانٌ، وَرِيحَانٌ، وَيَغْسِلُ المَثَانَةَ، وَيَغْسِلُ البَطْنَ، وَيُكَثِّرُ ماءَ الظَّهْرِ، وَيَزِيدُ فِي الجِمَاعِ، وَيَقَطِّعُ البُرُودَةَ، وَيُنْقِي البَشْرَةَ؛** بر شما باد خوردن خربزه؛ چرا که در آن، ده ویژگی است: غذاست، آب است، شستشو دهنده است، خوش بو کننده است، مثانه را می‌شوید، شکم را می‌شوید، آب کمر را فراوان می‌سازد، بر نیروی همبستری می‌افزاید، سردی مزاج را از میان می‌برد، و پوست را تمیز می‌کند. **طَبُّ النَبِيِّ صلی الله علیه و آله و سلم،** ص ۸ و **بحار الأنوار،** ج ۶۲، ص ۲۹۷

حدیث ۱۵۶

امام صادق علیه السلام: **أَكثَرُوا مِنَ البَادَنْجَانِ عِنْدَ جِدَادِ النَّخْلِ؛ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ، وَيَزِيدُ فِي بَهَاءِ الوَجْهِ، وَيُلَيِّنُ العُرُوقَ، وَيَزِيدُ فِي ماءِ الصَّلْبِ؛** در هنگام خرماچینی، فراوان بادنجان (بادمجان) بخورید؛ چرا که شفای هر درد است، بر روشنی چهره می‌افزاید، رگ‌ها را نرم می‌کند و آب کمر (نیروی جنسی) را افزون می‌سازد. **مکارم الأخلاق،** جلد ۱، صفحه ۳۹۸، حدیث ۱۳۵۵

حدیث ۱۵۷

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِالقِثَاءِ؛ فَإِنَّ اللهَ تَعَالَى جَعَلَ فِيهِ الشِّفَاءَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛** بر شما باد خیار؛ چرا که خداوند متعال، درمان هر دردی را در آن نهاده است. **کنز العمال،** جلد ۱۰، صفحه ۴۵، حدیث ۲۸۲۸۱

حدیث ۱۵۸

امام صادق علیه السلام: أكل البَطِيخِ عَلَى الرِّيقِ يورثُ الفَلَاحَ؛ خوردن خربزه در ناشتا، سست‌اندازی می‌آورد. الخصال، صفحه ۴۴۳، حدیث ۳۶، مکارم الأخلاق، جلد ۱،

حدیث ۱۵۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: البَطِيخُ قَبْلَ الطَّعَامِ يَغْسِلُ البَطْنَ غَسْلًا، وَيَذْهَبُ بِالدَّاءِ أَصْلًا؛ خربزه پیش از غذا، شکم را کاملاً می‌شوید و بیماری را از ریشه می‌کند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۶، حدیث ۲۸۲۸۷.

حدیث ۱۶۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التِّينَ الرَّطْبَ وَالْيَابِسَ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الجِمَاعِ، وَيَقْطَعُ البَوَاسِيرَ، وَيَنْفَعُ مِنَ النِّقْرَسِ وَالإِبْرَدَةِ؛ انجیر، تازه و خشک، بخورید؛ چرا که بر قدرت همبستری می‌افزاید، بواسیر را ریشه کن می‌کند و برای درمان نقرس و سردی مزاج، سودمند است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۷۷، حدیث ۱۲۵۴

حدیث ۱۶۱

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَكَلَ فَوَلَّهُ بِقَشْرِهَا، أَخْرَجَ اللَّهُ عِزَّ وَجِلِّ مِنْهُ مِنَ الدَّاءِ مِثْلَهَا؛ هر کس یک دانه باقلا را با پوست آن بخورد، خداوند عز و جل به همان اندازه، بیماری را از درون او بیرون می‌برد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۹۷، حدیث ۱۳۴۶

حدیث ۱۶۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أكل السَّفَرَجَلِ يُذْهِبُ ظُلْمَةَ البَصِيرَةِ؛ خوردن به، تیرگی چشم را از میان می‌برد. طب النبوی صلی الله علیه و آله و سلم، صفحه ۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۹۶

حدیث ۱۶۳

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِأَكْلِ السَّفَرَجَلِ الحُلُوِّ مَعَ حَبِّهِ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّى الضَّعْفَ، وَيُطَيِّبُ المَعِدَةَ، وَيُزَكِّي المَعِدَةَ؛ بر تو باد خوردن به شیرین با دانه‌هایش؛ چرا که قلب ضعیف را تقویت می‌کند، معده را می‌پالاید و معده را پاک می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۱۷۶، حدیث ۳۶

حدیث ۱۶۴

امام علی علیه السلام: أكل السِّفَرَجَلِ قُوَّةٌ لِلْقَلْبِ الضَّعِيفِ، وَيُطَيِّبُ المَعِدَةَ، وَيَزِيدُ فِي قُوَّةِ الفُؤَادِ، وَيُشَدِّجُ الجَبَانَ، وَيُحَسِّنُ الوَلَدَ؛ خوردن به، نیرویی برای قلبی است که ضعیف شده باشد، معده را پاک می‌کند، بر توان دل می‌افزاید، ترسو را دلیر می‌کند و فرزند را نکو می‌سازد. الخصال، صفحه ۶۱۲، حدیث ۱۰

حدیث ۱۶۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **إِنْ فِي... أَلْبَانِهَا شِفَاءٌ لِلذَّرِيَّةِ بَطُونُهُمْ**؛ در شیر شتر، شفای اسهال است. **كنز العمال**، جلد ۱۰، صفحه ۴۶، حدیث ۲۸۲۸۶

حدیث ۱۶۶

امام علی علیه السلام: **حَسُو اللَّبَنِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا الْمَوْتَ**؛ نوشیدن شیر، شفایی برای هر درد است، مگر مرگ. **الخصال**، صفحه ۶۳۶، حدیث ۱۰

حدیث ۱۶۷

عن أبي الحسن الأصبهانی: **كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَأَنَا أَسْمَعُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! إِنِّي أَجِدُ الضَّعْفَ فِي بَدَنِي. فَقَالَ لَهُ: عَلَيْكَ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُنَبِّئُ اللَّحْمَ، وَيَشُدُّ الْعَظْمَ؛** به نقل از ابو الحسن اصفهانی: نزد امام صادق علیه السلام بودم. در حالی که من نیز می شنیدم، مردی به ایشان گفت: فدایت شوم! من در بدنم احساس ضعف می کنم. امام علیه السلام به او فرمودند: بر تو باد شیر؛ چرا که گوشت می رویند و استخوان را استحکام می بخشد. **الكافی**، جلد ۶، صفحه ۳۳۶، حدیث ۷

حدیث ۱۶۸

امام صادق علیه السلام: **مَا وَجَدْنَا لَوْجِ الْحَلْقِ مِثْلَ حَسْوِ اللَّبَنِ؛** برای گلودرد، چیزی چون نوشیدن شیر نیافته ایم. **بحار الأنوار**، جلد ۶۲، صفحه ۱۸۲، حدیث ۴

حدیث ۱۶۹

امام کاظم علیه السلام: **مَنْ تَغَيَّرَ عَلَيْهِ مَاءُ الظَّهْرِ، فَإِنَّهُ يَنْفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الحَلِيبُ، وَالْعَسَلُ؛** هر کس که آب کمرش دیگرگون می شود، شیر تازه همراه با عسل برایش سودمند است. **الكافی**، جلد ۶، صفحه ۳۳۷، حدیث ۸

حدیث ۱۷۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: **عَلَيْكُمْ بِالزَّبِيبِ؛ فَإِنَّهُ يَكْشِفُ المِرَّةَ، وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ، وَيَشُدُّ العَصَبَ، وَيَذْهَبُ بِالْإِعْيَاءِ، وَيُحْسِنُ الحُلُقَ، وَيُطَيِّبُ النَّفْسَ، وَيَذْهَبُ بِالْعَمِّ؛** بر شما باد مویز، چرا که تلخه را می زداید، بلغم را می برد، پی را استحکام می دهد، رنجیدگی و خستگی را از میان بر می دارد، خوی را خوش می سازد، دل را پاک و پیراسته می دارد و اندوه را می برد. **الخصال**، صفحه ۳۴۴، حدیث ۹

حدیث ۱۷۱

امام علی علیه السلام: **مَنْ اصْطَبَحَ بِإِحْدَى وَعِشْرِينَ زَبِيْبَةً حَمْرَاءَ لَمْ يَمْرُضْ إِلَّا مَرَضَ المَوْتِ إِنْ شَاءَ اللهُ؛** هر کس بیست و یک مویز سرخ را خورش خود بگیرد، به خواست خداوند، به هیچ بیماری ای مگر بیماری مرگ، مبتلا نمی شود. **الكافی**، جلد ۶، صفحه ۳۵۱، حدیث ۱

حدیث ۱۷۲

امام علی علیه السلام: الْعَسَلُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَلَا دَاءَ فِيهِ؛ يُقَلُّ الْبَلْغَمَ، وَيَجْلُو الْقَلْبَ؛ عَسَلٌ، شِفَاؤُ هَرِّ بِيْمَارِي اِي اسْتِ وَ بِيْمَارِي اِي هَمِّ دَرِ اَنْ نِيْسْتِ؛ بَلْغَمٌ رَا كَمِّ مِي كَنْدِ وَ دَلِّ رَا جَلَا مِي دَهْدِ. مَكَارِمُ الْاَخْلَاقِ، جُلْد ۱، صَفْحَه ۳۵۹، حَدِيْث ۱۱۷۲

حدیث ۱۷۳

امام رضا علیه السلام: فِي الْعَسَلِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. مَنْ لَعَقَ لَعَقَةً عَسَلٍ عَلَى الزَّيْقِ يَقَطَعَ الْبَلْغَمَ، وَيَحْسِمُ الصَّفْرَةَ، وَيَمْنَعُ الْمِرَّةَ السَّوْدَاءَ، وَيُصَيِّقِي الدَّهْنَ، وَيُجَوِّدُ الْحِفْظَ إِذَا كَانَ مَعَ اللَّبَانِ الذَّكْرِي؛ دَرِ عَسَلٍ، دَرْمَانِ هَرِّ دَرْدِي اسْتِ. هَرِّ كَسِّ نَاشْتَا يَكِّ قَاشِقِ عَسَلِ بَخُورِدِ، اِيْنِ عَسَلِ، بَلْغَمِ رَا پَايَانِ مِي دَهْدِ، صَفْرَا رَا فَرُو مِي نَشَانْدِ، مَانَعِ اَز تَلَخِه سِيَاَه (سُودَا) مِي شُودِ وَ ذَهْنِ رَا صَفَا مِي بَخْشِدِ، وَ اِگَرِ كِه هَمْرَا بَا كُنْدُرْ خُورِدِه شُودِ، حَافِظَه رَا نَكُو مِي سَازِدِ. الْفَقْهَ الْمَنْسُوبِ لِلْاِمَامِ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامِ، صَفْحَه ۳۴۶ وَ بَحَارِ الْاَنْوَارِ، جُلْد ۶۶، صَفْحَه ۲۹۳، حَدِيْث ۱۶

حدیث ۱۷۴

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: ثَلَاثٌ يَزِدْنَ فِي الْحِفْظِ وَيَذْهَبَنَّ بِالْبَلْغَمِ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَالْعَسَلُ، وَاللَّبَانُ. سَهْ چِيْزِ، حَافِظَه رَا اَفْرُوزِ مِي كَنْدِ وَ بَلْغَمِ رَا اَز مِيَانِ مِي بَرْدِ: قِرَاةٔ قُرْآنِ، عَسَلِ وَ كُنْدُرِ. بَحَارِ الْاَنْوَارِ، جُلْد ۶۶، صَفْحَه ۲۹۰، حَدِيْث ۳

حدیث ۱۷۵

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْجَهْمِ: شَدَاكَ ذَرِيْعُ الْمُحَارِبِيِّ قَرَاةً فِي بَطْنِهِ اِلَى اَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَقَالَ: اَتَوْجِعُكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: مَا يَمْنَعُكَ مِنَ الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ وَالْعَسَلِ لَهَا؛ بِه نَقْلِ اَز عَبْدِ الرَّحْمَانِ بْنِ جَهْمٍ: ذَرِيْعِ مُحَارِبِي، نَزْدِ اِمَامِ صَادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامِ، اِظْهَارِ كَرْدِ كِه شَكْمِ وَيْ غُرْغُرِ مِي كَنْدِ. اِمَامِ پَرَسِيْدَنْدِ: اِيَا دَرْدِ هَمِّ دَارِي؟ كَفْتِ: اَرِي. فَرْمُودَنْدِ: چَرَا بَرَايِ دَرْمَانِ اَنْ، اَز سِيَاَه دَاْنِه وَ عَسَلِ، بِهْرِه نَمِي چُوِيِي؟ طَبِّ الْاَنْمَةِ لِابْنِي بَسْطَامِ، صَفْحَه ۱۰۰ وَ بَحَارِ الْاَنْوَارِ، جُلْد ۶۲، صَفْحَه ۱۷۷، حَدِيْث ۱۳

حدیث ۱۷۶

پيامبر خدا صلى الله عليه و آله و سلم: مَا لِلنَّفْسَاءِ عِنْدِي شِفَاءٌ مِثْلُ الرُّطْبِ، وَمَا لِلْمَرِيضِ مِثْلُ الْعَسَلِ؛ نَزْدِ مِنْ بَرَايِ زَنْ تَاْزِهْزَا، دَرْمَانِي هَمَانْدِ خَرْمَا وَ بَرَايِ بِيْمَارِ، دَرْمَانِي هَمَانْدِ عَسَلِ وَ جُودِ نَدَارْدِ. كَنْزِ الْعَمَالِ، جُلْد ۱۰، صَفْحَه ۴۴، حَدِيْث ۲۸۲۷۹

حدیث ۱۷۷

امام علی علیه السلام: الْعَسَلُ فِيهِ شِفَاءٌ؛ دَرِ عَسَلِ، دَرْمَانِ اسْتِ. الْمَحَاسِنِ، جُلْد ۲، صَفْحَه ۳۰۰، حَدِيْث ۱۹۹۱

حدیث ۱۷۸

امام علی علیه السلام: مَا اسْتَشْفَى الْمَرِيضُ بِمِثْلِ شُرْبِ الْعَسَلِ؛ بِيْمَارِ، بِه چِيْزِي هَمَانْدِ خُورْدَنْ عَسَلِ، دَرْمَانِ نَجْسْتِه اسْتِ. الْكَافِي، جُلْد ۶، صَفْحَه ۳۳۲، حَدِيْث ۵

حدیث ۱۷۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: نِعَمَ الشَّرَابِ الْعَسَلُ؛ يَرَعَى الْقَلْبَ، وَيُذْهِبُ بَرْدَ الصَّدْرِ؛ عَسَلٌ، چِه خوب نوشیدنی ای است! قلب را مراقبت می‌کند و سردی سینه را از میان می‌برد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۵۸، حدیث ۱۱۶۸

حدیث ۱۸۰

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْعَسَلُ شِفَاءٌ؛ يَطْرُدُ الرِّيحَ وَالْحَمَى؛ عَسَلٌ، شفایی است که باد و تب را دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۹

حدیث ۱۸۱

امام رضا علیه السلام: مَنْ أَرَادَ دَفْعَ الزُّكَامِ فِي الشِّتَاءِ أَجْمَعَ، فَلْيَأْكُلْ كُلَّ يَوْمٍ ثَلَاثَ لَقَمٍ شَهْدٍ؛ هر که می‌خواهد در همه زمستان از سرما خوردگی دور بماند، هر روز، سه لقمه شهد بخورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۳۷ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴

حدیث ۱۸۲

امام هادی علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْحَمَى الْغَالِيَةِ: يُؤَخَذُ الْعَسَلُ وَالشُّونِيزُ، وَيُلْعَقُ مِنْهُ ثَلَاثُ لَعَقَاتٍ؛ فَإِنَّهَا تَنْقَلِعُ، وَهُمَا الْمُبَارَكَانِ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي الْعَسَلِ: خُرُجٌ مِنْ بَطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَنُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ؛ هنگامی که درباره تب پیوسته یک روز در میان از ایشان پرسیدند: قدری عسل و شونیز (سیاه‌دانه)، برداشته و سه لیسه انگشت از آن خورده شود. در این صورت، تب، ریشه‌کن خواهد شد، و این هر دو، مبارک هستند. خداوند متعال، درباره عسل فرموده است: (از درون [شکم] آن [زنبور]، شهدی که به رنگ‌های گوناگون است، بیرون می‌آید. در آن، برای مردم، درمانی است). طب الأئمة لابن بسطام، صفحه ۵۱ عن أبي جعفر، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۰۰، حدیث ۲۳

حدیث ۱۸۳

امام صادق علیه السلام: مَنْ بَاتَ فِي جَوْفِهِ سَيْمَكٌ لَمْ يَتَّبِعْهُ بَتَمَرَاتٍ أَوْ عَسَلٍ، لَمْ يَزَلْ عِرْقُ الْفَالَجِ يَضْرِبُ عَلَيْهِ حَتَّى يُصْبِحَ؛ هر کس در حالی بخوابد که ماهی خورده و در پی آن، چند خرما یا مقداری عسل نخورده است، تا صبح، رگ سست‌اندازی بر او غلبه خواهد داشت. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۳، حدیث ۱

حدیث ۱۸۴

امام رضا علیه السلام: فِي الْعَسَلِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ. مَنْ لَعِقَ لَعَقَةً عَسَلٍ عَلَى الرِّيقِ يَقَطَعُ الْبُلْغَمَ، وَيَحْسِمُ الصُّفْرَةَ، وَيَمْنَعُ الْمِرَّةَ السَّوْدَاءَ، وَيُصَيِّفِي الدَّهْنَ، وَيُجَوِّدُ الْحِفْظَ إِذَا كَانَ مَعَ اللَّبَانِ الدَّكْرِ؛ در عسل، درمان هر دردی است. هر کس ناشتا یک انگشت از آن را بلیسد، این عسل، بلغم [وی] را پایان می‌دهد، صفرا را فرو می‌نشاند، تلخه سیاه (زرداب) را مانع می‌شود، ذهن را صفا می‌بخشد و اگر که همراه با کُنْدُر خورده شود، حافظه را نکو می‌سازد. الفقه المنسوب للإمام الرضا علیه السلام، ص ۳۴۶ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۲۹۳

حدیث ۱۸۵

امام رضا علیه السلام: مُدَاوِمِيَّةُ أَكْلِ الْبَيْضِ يَعْزِضُ مِنْهُ الْكَلْفُ فِي الْوَجْهِ؛ خوردن همیشگی تخم مرغ، سبب پیدایش کک مک در صورت می شود. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۱۸۶

امام رضا علیه السلام: الْإِمْتِلَاءُ مِنَ الْبَيْضِ الْمَسْلُوقِ يورثُ الرِّبْوَ وَالْإِبْتِهَارَ؛ پُر خوری از تخم مرغ آب پز، نفس تنگی و نفس بُریدگی می آورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۱۸۷

امام کاظم علیه السلام: مَنْ أَخَذَ سِيَّكَرَتَيْنِ عِنْدَ النَّوْمِ، كَانَتْ لَهُ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ إِلَّا السَّامَ؛ هر کس در هنگام خفتن، دو شکر پاره بردارد، برای او در برابر هر دردی، مگر درد مرگ، درمان است. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۶۳، حدیث ۱۱۸۷

حدیث ۱۸۸

امام کاظم علیه السلام: تَأْخُذُ لِلْحَمَى وَزَنْ عَشْرَةَ دَرَاهِمٍ سِيَّكْرًا بِمَاءٍ بَارِدٍ عَلَى الرَّيْقِ؛ برای تب، به اندازه وزن ده درهم، شکر به آب سرد درمی آمیزی و ناشتا می خوری. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۳۶۳، حدیث ۱۱۸۹

حدیث ۱۸۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَوْحَى إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ أَنْ: اِبْدَأْ بِالْمِلْحِ وَاخْتِمِ بِالْمِلْحِ؛ فَإِنَّ فِي الْمِلْحِ دَوَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً، أَهْوَنُهَا الْجُنُونُ، وَالْحِذَامُ، وَالْبَرَصُ، وَوَجَعُ الْحَلْقِ وَالْأَضْرَاسِ، وَوَجَعُ الْبَطْنِ؛ خداوند عز و جل به موسی بن عمران وحی کرد که: (غذا را) با نمک، آغاز کن و با نمک، پایان ده؛ چرا که درمان هفتاد درد، در نمک است و کمترین این دردها دیوانگی، جذام، پسی، گلودرد، دندان درد و شکم درد است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۴۲۵، حدیث ۲۴۹۰

حدیث ۱۹۰

امام علی علیه السلام: مَنْ ابْتَدَأَ طَعَامَهُ بِالْمِلْحِ؛ ذَهَبَ عَنْهُ سَبْعُونَ دَاءً وَمَا لَا يَعْلَمُهُ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ؛ هر کس غذای خود را با نمک آغاز کند، هفتاد درد و دردهای بسیار دیگری - که کسی جز خداوند عز و جل آنها را نمی داند - از وی دور می شوند. الخصال، صفحه ۶۲۳، حدیث ۱۰

حدیث ۱۹۱

امام صادق علیه السلام: مَنْ ذَرَّ عَلَى أَوَّلِ لُقْمِيَّةٍ مِنْ طَعَامِهِ الْمِلْحَ؛ ذَهَبَ عَنْهُ بِنَمَشِ الْوَجْهِ؛ هر کس بر نخستین لقمه از غذای خود نمک پاشد، کک مک صورت او از میان می رود. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۶، حدیث ۸

حدیث ۱۹۲

امام کاظم علیه السلام: فَصَبُ السُّكَّرِ يَفْتَحُ السُّدُودَ، وَلَا دَاءَ فِيهِ وَلَا غَائِلَةَ؛ نِشْكَرَ، انسدادهای را می گشاید و هیچ بیماری و عارضه‌ای در آن نیست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۶۳، ح ۱۱۹۱ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۱۸۹، ح ۲

حدیث ۱۹۳

امام رضا علیه السلام: الشُّكْرُ الطَّبْرَزْدُ يَأْكُلُ الْبَلْغَمَ أَكْلًا؛ شکرِ طبرزد، بلغم را به کلی از میان می برد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۹۷، حدیث ۱

حدیث ۱۹۴

الإمام الباقر عليه السلام: - لِرُزَارَةَ- وَيَحْكُكُ يَا زُرَّارَةَ، مَا أَغْفَلَ النَّاسَ عَنِ فَضْلِ الشُّكْرِ الطَّبْرَزْدِ! وَهُوَ يَنْفَعُ مِنْ سَبْعِينَ دَاءً، وَهُوَ يَأْكُلُ الْبَلْغَمَ أَكْلًا وَيَقْلَعُهُ بِأَصْلِهِ؛ امام باقر (علیه السلام) خطاب به زُراره (فرمودند): ای زُراره! دریغ از تو! چه قدر مردم از ارزش شکر طبرزد، بی خبرند، در حالی که برای هفتاد بیماری، سودمند است و بلغم را کاملاً فرو می خورد و ریشه کن می سازد! طَبَّ الْأَثْمَةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ، ص ۶۷ و بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۰۰، ح ۱۱

حدیث ۱۹۵

امام صادق علیه السلام: نِعَمَ الطَّعَامِ الْأَرْزُ، وَإِنَّا لَنَدِدُخِرُهُ لِمَرْضَانَا؛ برنج، نیکو غذایی است. ما آن را برای بیماران خویش نگه می داریم. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۲، حدیث ۴

حدیث ۱۹۶

امام صادق علیه السلام: اللُّوبِيَا يَطْرُدُ الرِّيحَ الْمُسْتَبِطَنَةَ؛ لوبیا، بادهای نهفته درون را دور می کند. الکافی، ج ۶، ص ۳۴۴، ح ۴

حدیث ۱۹۷

عن أحمد بن محمد بن أبي نصر عن الإمام الرضا عليه السلام: الْحِمَّصُ جَيِّدٌ لَوَجَعِ الظَّهْرِ وَكَانَ يَدْعُو بِهِ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ؛ به نقل از احمد بن محمد بن ابی نصر، از امام رضا علیه السلام: نخود برای کمردرد، خوب است. نیز درباره ایشان آمده است که پیش و پس از غذا، نخود می طلبدند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۲۶۳، حدیث ۱

حدیث ۱۹۸

امام علی علیه السلام: نِعَمَ الْإِدَامِ الْخَلُّ يَكْسِرُ الْمِرَّةَ، وَيُطْفِئُ الصَّفْرَاءَ، وَيُحْيِي الْقَلْبَ؛ سرکه، نیکو خورشتی است؛ زرداب را می شکند، صفرا را فرو می نشاند و قلب را زنده می کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۲۹، حدیث ۷

حدیث ۱۹۹

امام صادق علیه السلام: الْخَلُّ يَسِيكُنُ الْمِرَارَ، وَيُحْيِي الْقَلْبَ، وَيَقْتُلُ دُودَ الْبَطْنِ، وَيَشُدُّ الْفَمَ؛ سرکه، تلخه را فرو می نشاند، قلب را زنده می سازد، کرم های شکم را می کشد و دهان را استحکام می بخشد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۷۵

حدیث ۲۰۰

امام رضا علیه السلام: مَنْ خَشِيَ الشَّقِيقَةَ وَالشَّوْصَةَ، فَلَا يُؤَخَّرُ أَكْلَ السَّمَكِ الطَّرِيِّ صَيْفًا وَشِتَاءً؛ هر کس از درد شقیقه و شکم درد می‌ترسد، نباید در تابستان و زمستان، خوردن ماهی تازه را به تأخیر افکند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۴

حدیث ۲۰۱

امام علی علیه السلام: أَقْلُوا مِنْ أَكْلِ الْحَيْتَانِ؛ فَإِنَّهَا تُدِيبُ الْيَدَيْنِ، وَتُكَثِّرُ الْبَلْعَمَ، وَتُعَلِّطُ النَّفْسَ؛ کمتر ماهی بخورید؛ چرا که بدن را ذوب می‌کند، بلغم را افزون می‌سازد و نفس را سنگین می‌نماید. الخصال، صفحه ۶۳۶، حدیث ۱۰

حدیث ۲۰۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا التَّمَرَ عَلَى الرِّيقِ؛ فَإِنَّهُ يَقْتُلُ الدَّيْدَانَ فِي الْبَطْنِ؛ ناشنا خرما بخورید؛ چرا که کرم‌های شکم را می‌کشد. عیون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۲، صفحه ۴۸، حدیث ۱۸۵

حدیث ۲۰۳

امام رضا علیه السلام: أَكَلُ اللَّحْمِ النَّيِّءِ يورثُ الدَّوْدَ فِي الْبَطْنِ؛ خوردن گوشت خام، در شکم، کرم پدید می‌آورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، صفحه ۲۸ و بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۰۴

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ يَدَيْهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّانِ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلَّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ، وَيَقْوَى جِسْمَهُ وَيَشُدُّ لِيَّتَهُ؛ هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار آمد، گوشت گوسفند همراه با شیر بخورد؛ چرا که این خوراک، هر درد و عارضه‌ای را از اندام وی بیرون می‌برد، تن او را تقویت می‌کند و لته‌های او را نیز استحکام می‌دهد. بحار الأنوار، جلد ۷۶، صفحه ۱۹۴، حدیث ۹

حدیث ۲۰۵

امام کاظم علیه السلام: مَنْ أَكَلَ مَرَقًا بِلَحْمِ بَقَرٍ أَذْهَبَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ الْبَرَصَ وَالْجُذَامَ؛ هر کس آب گوشت گاو بخورد، خداوند، پیسی و جذام را از او دور می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۲۱۲

حدیث ۲۰۶

امام صادق علیه السلام: مَرَقُ لَحْمِ الْبَقَرِ يَذْهَبُ بِالْبَيَاضِ؛ آب گوشت گاو، پیسی را از میان می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۲

حدیث ۲۰۷

امام باقر علیه السلام: إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ شَكَّوْا إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا يَلْقَوْنَ مِنَ الْبَيَاضِ، فَشَكَا ذَلِكَ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ: مُرُّهُمْ يَأْكُلُوا لَحْمَ الْبَقَرِ بِاللَّبَنِ؛ بنی اسرائیل، از لکه‌های سفیدی که [بر پوست] می‌دیدند، نزد موسی علیه السلام اظهار ناراحتی کردند. پس خداوند به موسی علیه السلام چنین وحی فرستاد: به آنان بگو که گوشت گاو، همراه با چغندر بخورند.

المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۲۶ ، حدیث ۲۱۰۷

حدیث ۲۰۸

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ يَدَيْهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّانِ بِاللَّبَنِ؛ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلَّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ، وَيُقَوِّي جِسْمَهُ، وَيَشُدُّ لِسْتَهُ؛ هر کس در قلب یا بدن خود به ضعفی گرفتار آمد، گوشت میش با شیر بخورد؛ چرا که در این صورت، هر بیماری و عارضه‌ای، از بند بند تن او برون می‌رود، بدنش نیرو می‌گیرد و لثه‌اش استحکام می‌یابد. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۵۹، حدیث ۱۸۱۹

حدیث ۲۰۹

امام کاظم علیه السلام: لَا أَرَى بِأَكْلِ الحُبَارَى بَأْسًا، وَإِنَّهُ جَيِّدٌ لِلْبَوَاسِيرِ، وَوَجَعَ الظَّهْرِ، وَهُوَ مِمَّا يُعِينُ عَلَى كَثْرَةِ الجِمَاعِ؛ در خوردن هویره، اشکالی نمی‌بینم. برای بواسیر و درد کمر، خوب است و از چیزهایی است که انسان را بر فراوانی آمیزش، یاری می‌رساند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۳، حدیث ۶

حدیث ۲۱۰

كُلُوا السَّفْرَجَلَ عَلَى الرِّيقِ؛ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَعَرَ الصُّدْرِ؛ نَاشِئًا بِهِ بِخَوْرِيْدٍ؛ چرا که حرارت سینه را از میان می‌برد. كنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۴۰، حدیث ۲۸۲۵۹

حدیث ۲۱۱

امام رضا علیه السلام: مُصَّ مِنَ الرِّمَانِ الإِمْلِيسِيِّ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّي النَّفْسَ، وَيُحْيِي الدَّمَ؛ آب انار ملس بيمك؛ زیرا انسان را قوی می‌کند و خون را زنده می‌سازد. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۰

حدیث ۲۱۲

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكُمْ بِالرِّمَانِ الحُلُوِّ فَكُلُوهُ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَتْ مِنْ حَبِّهِ تَقَعُ فِي مَعِدَةٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا أَبَادَتْ دَاءً، وَأَطْفَأَتْ شَيْطَانَ الوَسْوَسَةِ عَنْهُ؛ بر شما باد انار شیرین. آن را بخورید؛ چرا که هیچ دانه‌ای از آن به معده مؤمنی در نمی‌آید، مگر این که بیماری‌ای از آن ریشه کن می‌کند و شیطان و وسوسه را از او دور می‌سازد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۵۴، حدیث ۱۰.

حدیث ۲۱۳

امام صادق علیه السلام: أَرْبَعَةٌ يَعْدِلُنَ الطَّبَّاعِ: الرِّمَانُ السُّورَانِيُّ، وَالبُسْرُ المَطْبُوخُ، وَالبَنْفَسُجُ، وَالهَنْدَبَاءُ؛ چهار چیز، طبع را اعتدال می‌بخشد: انار سورانی، خرماي نارس پخته‌شده، بنفشه، و کاسنی. الخصال، صفحه ۲۴۹، حدیث ۱۱۳

حدیث ۲۱۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِاللَّبَانِ؛ فَإِنَّهُ يَمَسُّحُ الحَرَّ عَنِ القَلْبِ... وَيَجْلُو البَصِيرَ، وَيُذْهِبُ النِّسْيَانَ؛ بر شما باد

کُنْدُر؛ چرا که گرم‌زدگی را از قلب می‌زداید... و دیده را جلا می‌دهد و فراموشی را از میان می‌برد. طَبُّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ، صفحه ۶ و بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۲۹۴

حدیث ۲۱۵

امام صادق علیه‌السلام : أَطْعَمُوا مَحْمُومِيكُمْ التَّفَّاحَ ؛ فَمَا مِنْ شَيْءٍ أَنْفَعَ مِنَ التَّفَّاحِ ؛ بِهِ تَبْدَارَانِ خُودِ ، سَيْبٌ بَدَهِيْدٌ ؛ چَرا که هِيچ چيز، سودمندتر از سيب نيست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث ۲۱۶

عن إسحاق بن مطهر عن الإمام الصادق عليه السلام : التَّفَّاحُ يُفَرِّجُ الْمَعْدَةَ . وقال : كُلِّ التَّفَّاحِ ؛ فَإِنَّهُ يُطْفِئُ الْحَرَارَةَ ، وَيُبْرِدُ الْجُوفَ ، وَيَذْهَبُ بِالْحُمَى . وفي حديث آخر : يَذْهَبُ بِالْوَبَاءِ ؛ به نقل از اسحاق بن مطهر ، از امام صادق علیه‌السلام : سيب، معده را گشایش می‌دهد . همچنين فرمودند : سيب بخور؛ چرا که حرارت را فرو می‌نشانند، درون را سرد می‌کند و تب را می‌برد . در حدیث دیگری است که فرمودند : و با را از میان می‌برد . المحاسن ، جلد ۲ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲۲۸۴

حدیث ۲۱۷

امام کاظم علیه‌السلام : التَّفَّاحُ يَنْفَعُ مِنْ خِصَالِ عِدَّةٍ : مِنَ السَّمِّ ، وَالسَّحَرِ ، وَاللَّمَمِ يَعْرِضُ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ ، وَالْبَلْعَمِ الْغَالِبِ ، وَلَيْسَ شَيْءٌ أَسْرَعَ مِنْهُ مَنَفَعَةً ؛ سيب، برای درمان چند چیز سودمند است : مسمومیت ، سحر ، جنونی که از زمینیان پیش می‌آید، و بلغمی که چیره شده باشد. هیچ چیز منفعتش سریع‌تر از این نیست . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۵ ، حدیث ۲

حدیث ۲۱۸

امام صادق علیه‌السلام : لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التَّفَّاحِ مَا دَاوَوْا مَرَضَهُمْ إِلَّا بِهِ ، أَلَا وَإِنَّهُ أَسْرَعُ شَيْءٍ مَنَفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً ، وَإِنَّهُ نَصُوحُهُ ؛ اگر مردم می‌دانستند در سيب چیست، بيمارانشان را جز به آن درمان نمی‌کردند. بدانيد که سيب، به ویژه، سودمندترين چيز برای قلب و مایه شست‌وشوی آن است. طَبُّ الْأَنْئَمَةِ لابن بسطام ، صفحه ۱۳۵ و الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۵۷ ، حدیث ۱۰

حدیث ۲۱۹

امام باقر علیه‌السلام : إِذَا أَرَدْتَ أَكْلَ التَّفَّاحِ فَشُمَّهُ ثُمَّ كُلَّهُ ؛ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ أَخْرَجَ مِنْ جَسَدِكَ كُلَّ دَاءٍ وَغَائِلَةٍ ، وَيُسَيِّكُنْ مَا يَوْجَدُ مِنْ قِبَلِ الْأَرْوَاحِ كُلِّهَا ؛ هنگامي که خواستی سيب بخوری ، آن را بپوی و سپس بخور . اگر اين کار را انجام دادی ، هر درد و عارضه‌ای از تنت بيرون می‌رود و همه آنچه از سوی ارواح، در انسان ايجاد می‌شود، فرو می‌نشیند. طَبُّ الْأَنْئَمَةِ لابن بسطام ، صفحه ۱۳۵ و بحار الأنوار ، جلد ۶۶ ، صفحه ۱۷۵ ، حدیث ۳۳

حدیث ۲۲۰

امام کاظم علیه‌السلام : مَنْ تَغَيَّرَ عَلَيْهِ مَاءُ ظَهْرِهِ ، يَنْفَعُ لَهُ اللَّبَنُ الْحَلِيبُ بِالْعَسَلِ ؛ هر کس آبِ کمرش بر وی ديگرگون شود ، شير تازه با عسل برايش سودمند است . مکارم الأخلاق ، ج ۱ ، ص ۳۵۸ ، ح ۱۱۶۴ و بحار الأنوار ، ج ۶۶ ، ص ۲۹۰ ، ح ۲

حدیث ۲۲۱

امام صادق علیه السلام: الْجُبْنُ وَالْجَوْزُ إِذَا اجْتَمَعَا فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا شِفَاءٌ، وَإِنْ افْتَرَقَا كَانَ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا دَاءٌ؛ پنیر و گردو، چون با هم یک جا جمع شوند، در هر یک از آنها درمان است؛ اما اگر از هم جدا شوند، در هر یک از آنها درد است. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۰، حدیث ۲

حدیث ۲۲۲

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً سَمِينَةً نَزَلَ مِنْهَا مِنَ الدَّاءِ مِنْ جَسَدِهِ، وَلَحْمَ الْبَقْرِ دَاءٌ، وَسَمْنُهَا شِفَاءٌ، وَلَبْنُهَا دَوَاءٌ، وَمَا دَخَلَ الْجَوْفَ مِثْلَ السَّمَنِ؛ هر کس یک لقمه چرب شده به روغن حیوانی بخورد، به همان اندازه، بیماری از تن او فرو می‌ریزد. گوشت گاو، درد است و روغن آن، شفا و شیرش نیز درمان. هیچ چیز، همانند روغن گاو، به بدن درنیامده است. دعائم الإسلام، جلد ۲، صفحه ۱۱۱، حدیث ۳۶۵

حدیث ۲۲۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ دَاءٍ إِلَّا وَقَدْ أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً، وَفِي أَلْبَانِ الْبَقْرِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ خداوند، هیچ دردی فرو نفرستاده، مگر این که برای آن، درمانی هم فرستاده است. در شیر گاو، درمان هر درد هست. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۳۱، حدیث ۲۸۱۶

حدیث ۲۲۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْبَلْبَانِ الْبَقْرِ؛ فَإِنَّهَا تَرْمِي مِنْ كُلِّ شَجَرٍ، وَهُوَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ بر شما باد شیر گاو؛ چرا که گاو از هر درختی می‌خورد و شیر آن، درمانی برای هر درد است. المحاسن، جلد ۲، صفحه ۲۹۴، حدیث ۱۹۶۷

حدیث ۲۲۵

تَعَدَّيْتُ مَعَ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَتَى بِقِطَاءٍ فَقَالَ: إِنَّهُ مُبَارَكٌ، وَكَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يُعْجِبُهُ، وَكَانَ يَأْمُرُ أَنْ يُطَعَّمَ صَاحِبَ الْيَرْقَانِ يُشْوِي لَهُ فَإِنَّهُ يَنْفَعُهُ؛ به نقل از علی بن مهزیار: همراه با امام باقر علیه السلام ناهار خوردم. ایشان مرغ سنگخواری آورد و فرمودند: این، مبارک است. پدرم به آن علاقه داشت و می‌فرمودند: هر کس یرقان دارد، برایش از گوشت این مرغ، کباب کنند. او را سودمند خواهد افتاد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۵

حدیث ۲۲۶

امام کاظم علیه السلام: أَطْعِمُوا الْمَحْمُومَ لَحْمَ الْقَبَاجِ؛ فَإِنَّهُ يُقَوِّي السَّاقِينَ، وَيَطْرُدُ الْحُمَى طَرْدًا؛ به تبادار، گوشت کبک بخورانید؛ چرا که پاها را نیرو می‌دهد و تب را کاملاً دور می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۲، حدیث ۴

حدیث ۲۲۷

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ لُقْمَةً شَحْمِ أَخْرَجَتْ مِنْهَا مِنَ الدَّاءِ؛ هر کس یک لقمه پیه بخورد، آن لقمه هم اندازه خویش،

بیماری را از بدن بیرون می‌برد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۱۱، حدیث ۵

حدیث ۲۲۸

امام علی علیه السلام: ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اللَّحْمُ وَالشَّحْمُ، فَقَالَ: لَيْسَ مِنْهُمَا بَضْعَةٌ تَقَعُ فِي الْمِعْدَةِ إِلَّا أَنْبَتَتْ مَكَانَهَا شِفَاءً، وَأَخْرَجَتْ مِنْ مَكَانِهَا دَاءً؛ نَزِدَ بِيَامِرِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مِنْ لَحْمٍ وَشَحْمٍ وَبَيْهٍ يَأْتِي بِالدَّاءِ. فرمودند: هیچ پاره‌ای از این دو در معده جای نمی‌گیرد، مگر این که در جای آن، شفا می‌روید و بیماری‌ای از آن جا می‌رود. عیون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۲، صفحه ۴۱، حدیث ۱۳۰

حدیث ۲۲۹

امام علی علیه السلام: الشَّحْمُ يُخْرِجُ مِثْلَهُ مِنَ الدَّاءِ، وَلَمْ يَسْتَشْفِ النَّاسُ بِشِفَاءِ أَفْضَلِ مِنَ السَّمَنِ، وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ؛ بَيْهٍ، هَمَّانْدَاةٌ خُودٌ، بِيْمَارِي رَا اَز بَدَنِ بِيْرُون مِي بَرْد. مردم، به هیچ چیز بهتر از روغن حیوانی و قرائت قرآن، درمان نجسته‌اند. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۸۶، حدیث ۲۸۴۷۲

حدیث ۲۳۰

امام علی علیه السلام: إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُخْرِجْ مِنْهُ الْعُدَدَ؛ فَإِنَّهُ يُحَرِّكُ عِرْقَ الْجُدَامِ؛ هَرَّ گَاه كَسِي اَز شَمَا گُوشْت خَرِيْد، غَدَهَا رَا اَز اَن بِيْرُون اَوْرَد؛ زِيْرَا اَنهَا رَگْ جَدَام رَا تَحْرِيك مِي كِنْد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۵

حدیث ۲۳۱

امام رضا علیه السلام: إِدْمَانٌ أَكَلِ كُلِّ الْغَنَمِ وَأَجْوِافِهَا، يَعْكِسُ الْمِثْلَانَهُ؛ عَادَتِ دَاشْتَن بَه خُورْدَن قَلُوه وَ شَكْمِبَه (سِيْرَابِي) گُوشْتَنْد، مِثَانَه رَا دِيْگَر گُون مِي كِنْد. طَبَّ الْإِمَامِ الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ، صَفْحَه ۶۴ وَ بَحَارِ الْأَنْوَارِ، جِلْد ۶۲، صَفْحَه ۳۲۱

حدیث ۲۳۲

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ الْجَرَجِيرَ بِاللَّيْلِ ضَرَبَ عَلَيْهِ عِرْقُ الْجُدَامِ مِنْ أَنْفِهِ وَبَاتَ يُنَزِفُ الدَّمَ؛ هَرَّ كَسِ شَبَانْگَاه جَرَجِيْر بَخُورْد، رَگْ جَدَام، اَز بِيْنِي وِي بَر اَن يُوْرش مِي اَوْرَد وَ اَن شَب رَا شَبِ خُونْرِيْزِي مِي كِنْد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۸، حدیث ۲

حدیث ۲۳۳

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: أَكْرَهُ الْجَرَجِيرَ، وَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى شَجَرَتِهَا نَابِتَةً فِي جَهَنَّمَ، وَمَا تَصَلَّعَ مِنْهَا رَجُلٌ بَعْدَ أَنْ يُصَلِّيَ الْعِشَاءَ إِلَّا بَاتَ فِي تَلْكَ اللَّيْلَةِ وَنَفْسُهُ تُنَازِعُهُ إِلَى الْجُدَامِ؛ مَنْ، جَرَجِيْر رَا خُوش نَمِي دَارْم وَ گُويَا دَرِخْت اَن رَا مِي نَگَرْم كِه دَر دُوزخ، رُويِيْدَه اسْت. هِيْچ كَسِ پَس اَز گَرَارْدَن نَمَاز عِشَا، دَرُون رَا اَز اَن پُر نَمِي سَازد، مَگَر اِيْن كِه اَن شَب رَا دَر حَالِي بَه خُواب مِي رُود كِه جَانِ او تَا صَبْح بَا جَدَام، دَسْت وَ پَنجَه نَرْم مِي كِنْد. الْمَحَاسِنُ، جِلْد ۲، صَفْحَه ۳۲۴، حَدِيْث ۲۰۹۷

حدیث ۲۳۴

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: عَلَيْكُمْ بِالْكَمَاءِ الرِّطْبَةِ؛ فَإِنَّهَا مِنَ الْمَنِّ، وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ؛ بَر شَمَا بَاد قَارِچ تَازَه؛ چَرَا كِه اَز

همان مَنْ است و آبش، شفایی برای چشم است. کنز العمال، جلد ۱۰، صفحه ۵۰، حدیث ۲۸۳۱۱

حدیث ۲۳۵

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: الْكَمَاءُ مِنَ الْمَنْ الَّذِي أَنْزَلَهُ اللَّهُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ، وَهِيَ شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ؛ قارچ، از همان مَنْ است که خداوند بر بنی اسرائیل نازل کرد، و آن، شفایی برای چشم است. عیون أخبار الرضا علیه السلام، جلد ۲، صفحه ۷۵، حدیث ۳۴۹

حدیث ۲۳۶

امام کاظم علیه السلام: إِنَّ السِّلَقَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجُدَامِ، وَمَا دَخَلَ جَوْفَ الْمُبْرَسَمِ مِثْلَ وَرَقِ السِّلَقِ؛ چغندر، رگ جذام را به کلی از میان می‌برد. هیچ چیز به درون گرفتار به برسا در نیامده است که همانند برگ چغندر باشد. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۹، حدیث ۵

حدیث ۲۳۷

امام رضا علیه السلام: أَطْعَمُوا مَرْضَاكُمْ السِّلَقَ - يَعْنِي وَرَقَهُ - فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً وَلَا دَاءَ مَعَهُ وَلَا غَائِلَمَةَ لَهُ، وَيُهْدِي نَوْمَ الْمَرِيضِ، وَاجْتَنِبُوا أَصْلَهُ؛ فَإِنَّهُ يُهَيِّجُ السُّودَاءَ؛ به بیمارانتان، چغندر (یعنی برگ آن را) بدهید؛ چرا که در آن، درمان است و هیچ بیماری‌ای به همراه ندارد و هیچ عارضه‌ای در آن نیست و خواب بیمار را آرام می‌سازد. اما از خود چغندر پرهیزید؛ چرا که سودا را تحریک می‌کند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۶۹، حدیث ۴

حدیث ۲۳۸

امام صادق علیه السلام: لَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِي شَيْءٍ شِفَاءً أَكْثَرَ مِنَ الشَّعِيرِ، مَا جَعَلَهُ غِذَاءَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛ اگر خداوند در چیزی بیش از جو بهبود دهندگی می‌دید، آن را خوراک پیامبران قرار نمی‌داد. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۳۴، ح ۱۰۷۶

حدیث ۲۳۹

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم: كُلُوا الثُّومَ وَتَدَاوُوا بِهِ؛ فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً؛ سیر بخورید و بدان درمان کنید؛ چرا که درمان هفتاد درد در آن هست. مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۳۹۴، ح ۱۳۳۵ و دانش نامه احادیث پزشکی: ج ۲ / ح ۲۶۲

حدیث ۲۴۰

مَنْ أَرَادَ الْأَلَّ - يُصِيبُهُ رِيحٌ، فَلْيَأْكُلِ الثُّومَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ؛ هر کس می‌خواهد بادی دامنگیر او نشود، در هر هفت روز، [یک بار] سیر بخورد. طب الإمام الرضا علیه السلام، ص ۴۱ و بحار الأنوار، ج ۶۲، ص ۳۲۵

حدیث ۲۴۱

سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكُرَاثِ، فَقَالَ: كُلُّهُ؛ فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعُ حِصَالٍ: يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ، وَيَطْرُدُ الرِّيَّاحَ، وَيَقَطُّعُ الْبُؤَاسِيرَ، وَهُوَ أَمَانٌ

مِنَ الْجُدَامِ لِمَنْ أَدَمَنَّ عَلَيْهِ ؛ به نقل از فرات بن أَحَنَف: از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند. فرمودند: آن را بخور ؛ چرا که در آن ، چهار ویژگی است : بوی دهان را خوش می‌سازد ؛ بادها را [از بدن] می‌راند ؛ بواسیر را ریشه کن می‌کند؛ و برای کسی که بر [خوردن] آن مداومت ورزد ، مایه ایمنی از جذام است. الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۵ ، حدیث ۴

حدیث ۲۴۲

امام صادق علیه السلام : مَنْ أَكَلَ الْجَرَجِيرَ بِاللَّيْلِ ضَرَبَ عَلَيْهِ عِرْقُ الْجُدَامِ مِنْ أَنْفِهِ ، وَبَاتَ يُنَزِّفُ الدَّمَ ؛ هر کس شب هنگام ، تره تیزک بخورد ، رگ جذام به بینی او حمله کند و چون شب بخوابد ، خون دماغ شود . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۸ ، حدیث ۲

حدیث ۲۴۳

امام رضا علیه السلام : الْهِنْدَبَاءُ شِفَاءٌ مِنَ الْفِ دَاءٍ ، مَا مِنْ دَاءٍ فِي جَوْفِ ابْنِ آدَمَ إِلَّا قَمَعَهُ الْهِنْدَبَاءُ ؛ کاسنی ، درمان هزار درد است . هیچ دردی در درون آدمی زاده نیست ، مگر این که کاسنی ، آن را در هم می‌کوبد . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۳ ، حدیث ۹

حدیث ۲۴۴

امام صادق علیه السلام : الْحَوْكُ بَقْلَةٌ الْأَنْبِيَاءِ ، أَمَا إِنَّ فِيهِ تَمَانَ خِصَالٍ : يُمِرُّ ، وَيَفْتَحُ السَّدَدَ ، وَيُطَيِّبُ الْجُشَاءَ ، وَيُطَيِّبُ النَّكْهَةَ ، وَيُسَهِّبُ الطَّعَامَ ، وَيَسْلُ الدَّاءَ ، وَهُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجُدَامِ ، إِذَا اسْتَقَرَّ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ قَمَعَ الدَّاءَ كُلَّهُ ؛ حَوْك (بادروج) ، سبزی پیامبران است . بدانید که در آن ، هشت ویژگی است : اشتها آور است ، گرفتگی‌های عروق و مجاری را می‌گشاید ، آروغ را خوش بو می‌سازد ، دهان را بوی خوش می‌بخشد ، غذا را دوست‌داشتنی می‌سازد ، درد و بیماری را از بدن بیرون می‌کشد و امان انسان از جذام است . چون در درون انسان جای گیرد ، همه بیماری‌ها را فرو می‌نشانند . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۶۴ ، حدیث ۴

حدیث ۲۴۵

امام علی علیه السلام : إِذَا اشْتَكَى أَحَدُكُمْ عَيْنَيْهِ فَلْيَقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ ، وَلْيَضْمِرْ فِي نَفْسِهِ أَنَّهَا تَبْرَأُ ؛ فَإِنَّهُ يُعَافَى إِنْ شَاءَ اللَّهُ ؛ اگر کسی از شما چشمانش ناراحت بود ، آیه‌الکرسی بخواند و در دل ، تبت شفا کند . به خواست خداوند ، بهبود خواهد یافت . الخصال ، صفحه ۶۱۶ ، حدیث ۱۰

حدیث ۲۴۶

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: الْحِمِيَّةُ رَأْسُ الدَّوَاءِ ، وَالْمَعِدَةُ بَيْتُ الدَّاءِ ، وَعَوَدُوا كُلَّ جِسْمٍ مَا اعْتَادَ ؛ پرهیز، سرآمد درمان، و معده، خانه درد است . هر بدنی را به همان که بدان خو می‌گیرد، عادت دهید . الأحكام النبویة ، جلد ۲ ، صفحه ۷

حدیث ۲۴۷

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ شَكَا إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَجَعَ الظَّهْرِ ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْحَبِّ بِاللَّحْمِ - يَعْنِي الْهَرِيْسَةَ - ؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم به درگاه پروردگار خویش عز و جل از کمز درد نالید. خداوند به او فرمود که دانه با گوشت بخورد، یعنی هریسه . الکافی ، جلد ۶ ، صفحه ۳۲۰ ، حدیث ۳

حدیث ۲۴۸

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: خَمْسُ خِصَالٍ تَوْرِثُ الْبِرَّصَ : التَّوْرَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَيَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ، وَالتَّوَضُّؤُ وَالِإِغْتِسَالُ بِالمَاءِ الَّتِي تَسِيخُهُ الشَّمْسُ، وَالْأَكْلُ عَلَى الْجَنَائِبِ، وَغَشْيَانُ المَرَأَةِ فِي أَيَّامِ حَيْضَتِهَا، وَالْأَكْلُ عَلَى الشَّجَعِ؛ پنج چیز است که پیسی می آورد: نوره کشیدن در روز جمعه و چهارشنبه؛ وضو گرفتن و غسل کردن با آبی که به آفتاب گرم شده است؛ خوردن در حال جنابت؛ آمیزش با زن در هنگام حائض بودنش؛ و خوردن در حال سیری . الخصال، صفحه ۲۷۰، حدیث ۹

حدیث ۲۴۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: الْأَكْلُ عَلَى الشَّجَعِ يورِثُ الْبِرَّصَ؛ خوردن از روی سیری، پیسی می آورد . الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث ۲۵۰

امام کاظم علیه السلام می فرماید: لَا تَخَلُّوا بَعْدَ الرِّيحَانِ ، وَلَا بِقَضِيبِ الرِّمَانِ ؛ فَإِنَّهُمَا يَهَيِّجَانِ عِرْقَ الْجُدَامِ؛ با چوب ریحان و چوب انار خلال نکنید؛ زیرا که رگ جذام را تحریک می کنند . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۷۷، حدیث ۷

حدیث ۲۵۱

امام علی علیه السلام می فرماید: إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ لَحْمًا فَلْيُخْرِجْ مِنْهُ الغُدَدَ؛ فَإِنَّهُ يُحَرِّكُ عِرْقَ الْجُدَامِ؛ هر گاه کسی از شما گوشت خرید، غده‌ها را از آن بیرون آورد؛ زیرا آنها رگ جذام را تحریک می کنند. الکافی، جلد ۶، صفحه ۲۵۴، حدیث ۵

حدیث ۲۵۲

امام رضا علیه السلام می فرماید: اسْتَكْثِرُوا مِنَ اللَّبَانِ وَاسْتَبْقُوهُ وَامْضِ غَوْهُ، وَأَحْبَبُهُ إِلَى المَضْغِ؛ فَإِنَّهُ يَنْزِفُ بَلْغَمَ المَعِدَةِ وَيُنْظِفُهَا، وَيَشُدُّ العَقْلَ، وَيُمِرُّ الطَّعَامَ؛ فراوان کُنْدُر بخورید، آن را در دهان نگه دارید و بجوید. برای من، جویدن آن، دوست داشتنی تر است؛ بلغم معده را می زداید و آن را تمیز می کند، عقل را استحکام می بخشد و غذا را می گوارد. مکارم الأخلاق، جلد ۱، صفحه ۴۲۳، حدیث ۱۴۴۲

حدیث ۲۵۳

امام صادق علیه السلام می فرماید: نِعَمَ الطَّعَامِ الْأَرْزُ؛ يُوسِّعُ الْأَمْعَاءَ، وَيَقْطَعُ البَوَاسِيرَ، وَإِنَّا لَنَغْبِطُ أَهْلَ العِرَاقِ بِأَكْلِهِمُ الْأَرْزَ وَالبُسْرَ؛ فَإِنَّهُمَا يُوسِّعَانِ الْأَمْعَاءَ، وَيَقْطَعَانِ البَوَاسِيرَ؛ برنج، خوب خوراکی است! روده‌ها را فراخ می کند و بواسیر را ریشه کن می سازد. ما بر مردم عراق، غبطه می خوریم که برنج و خرما خورک می خورند. این دو، روده‌ها را فراخ می کنند و بواسیر را ریشه کن می سازند . الکافی، جلد ۶، صفحه ۳۴۱، حدیث ۲

حدیث ۲۵۴

امام رضا علیه السلام می فرماید: يَتَبَغَى أَنْ تَحْدَرَ . . . أَنْ تَجَمَعَ فِي جَوْفِكَ البَيْضَ وَالسَّمَكَ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ؛ فَإِنَّهُمَا إِذَا اجْتَمَعَا وَلَدَا

القولنج، وریاح البواسیر، ووجع الأضراس؛ باید از این پرهیزی که... تخم مرغ و ماهی را هم‌زمان در معده گردد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گردد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان‌درد به وجود می‌آورند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۵۵

أَكَلُ اللَّحْمِ النَّبِيِّ يورثُ الدُّودَ فِي البَطْنِ؛ خوردن گوشت ناپخته، در شکم، کرم ایجاد می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۵۶

امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: الإِسْتِلقاءُ بَعْدَ الشَّبَعِ: يُسْمِنُ البَدَنَ، وَيُمَرِّئُ الطَّعَامَ، وَيَسْلُ الدَّاءَ؛ به پشت دراز کشیدن پس از غذا خوردن، بدن را چاق می‌کند، غذا را گوارا می‌سازد و درد را [از درون انسان] بیرون می‌کند. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۴۱۲، حدیث ۹

حدیث ۲۵۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرماید: إِنَّ اللهَ عز و جل أوحى إلى موسى بن عمران أن ابدأ بالمِلحِ وَاخْتِمْ بالمِلحِ؛ فَإِنَّ فى المِلحِ دَوَاءً مِنْ سَبْعِينَ دَاءً، أهُونُهَا الجُنُونُ، وَالجُذَامُ، وَالْبَرَصُ، وَوَجَعُ الحَلْقِ وَالْأضراسِ، وَوَجَعُ البَطْنِ؛ خداوند عز و جل به موسی بن عمران، وحی فرستاد که: غذا را با نمک، آغاز کن و با نمک، پایان ده؛ چرا که در نمک، درمان هفتاد درد است که کمترین آنها، دیوانگی، جذام، پیسی، گلودرد، دندان‌درد و شکم درد باشد. بحار الأنوار، جلد ۶۶، صفحه ۳۹۸، حدیث ۲۱

حدیث ۲۵۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: ما أنزل الله من داء إلا أنزل له شفاء؛ خدا مرضی نفرستاده جز آن که شفائی برای آن فرستاده است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۵۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: علیکم بالزَّیْبِ فَإِنَّه یكثف المرّه و یذهب بالبلغم و یشدّ العصب و یذهب بالعیاء و یحسن الخلق و یطیب النَّفس و یذهب بالهَمِّ؛ مویز خورید که صفرا را غلیظ کند و بلغم را ببرد و عصب را قوی کند و کند ذهنی را ببرد و خلق را نیکو کند و جان را پاک دارد و غم را ببرد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: الصَّدَقَاتُ بالغدوات یذهبن بالعاهات؛ صدقه صبحگاه مرض ها را می‌برد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: الدَّواءُ من القدر و قد ینفع بإذن الله تعالی؛ دوا از وسائل تقدیر است و به فرمان خدا فایده می‌دهد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۲

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: داووا مرضاکم بالصدقه فإنها تدفع عنکم الأمراض و الأعراض؛ بیماران خود را به وسیله صدقه علاج کنید زیرا صدقه امراض و اعراض را از شما دفع می کند. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۳

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: الحمی تحت الخطایا كما تحت الشجره ورقها؛ تب گناهان را می ریزد چنان که درخت برگهای خود را می ریزد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۴

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: حصّینوا أموالکم بالزّکاه و داووا مرضاکم بالصّیّدقه و أعدّوا للبلاء الدّعاء؛ اموال خود را به وسیله زکات محفوظ دارید و مریضان خود را با صدقه علاج کنید و برای جلوگیری از بلا به دعا متوسل شوید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا فإنّ الذی أنزل الدّاء أنزل الدّواء؛ مداوا کنید زیرا آن که درد را فرستاد، دوا را نیز فرستاد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا عباد الله فإنّ الله تعالی لم یضع داء إلّا وضع له دواء غیر داء واحد الهرم؛ بندگان خدا امراض خود را مداوا کنید زیرا خدا مرضی پدید نیاورده جز آن که دوائی برای آن قرار داده مگر یک درد که پیری است. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۷

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: تداووا بألبان البقر فإنّی أرجوا أن یجعل الله فیها شفاء فإنّها تأکل من کلّ الشجر؛ با شیر گاو مداوا کنید زیرا من امیدوارم که خدا در آن شفا قرار داده باشد زیرا از همه درختان می چرد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۸

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ فی الحجّم شفاء؛ حجامت مایه شفاست. نهج الفصاحه

حدیث ۲۶۹

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: إنّ الله یتلّی عبده المؤمن بالسیّقم حتّی یکفّر عنه کلّ ذنب؛ خداوند بنده مؤمن

خود را به مرض مبتلا می کند تا همه گناهان او بریزد. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۰

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: **إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَنْزِلْ دَاءً إِلَّا أَنْزَلَ لَهُ شِفَاءً إِلَّا الْهَرَمَ؛** خداوند دردی پدید نیاورده جز آن که علاجی برای آن قرار داده به جز پیری. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۱

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: **إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَيْثُ خَلَقَ الدَّاءَ خَلَقَ الدَّوَاءَ فَتَدَاوُوا؛** خداوند که درد را آفریده درمان را نیز آفریده پس دردهای خویش را درمان کنید. نهج الفصاحه

حدیث ۲۷۲

قَالَ الْأَمَامُ عَلِيٌّ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - : **كُلُّ مَا يَسْقُطُ مِنَ الْخَوَانِ فَإِنَّهُ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يَأْذِنُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ، لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَسْتَشْفِيَ بِهِ؛** امام علی - علیه السلام - فرمودند: آنچه اطراف ظرف غذا و سفره می ریزد جمع کنید و بخورید، که همانا هر کس آن ها را به قصد شفا میل نماید، به اذن حق تعالی شفای تمام دردهای او خواهد شد. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۲۹۱، ح ۱۹۹۲۰

حدیث ۲۷۳

قَالَ الْأَمَامُ عَلِيٌّ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - : **فِي الْمَرَضِ يُصِيبُ الصَّبِيَّ، كَفَّارَةٌ لِوَالِدَيْهِ؛** امام علی - علیه السلام - فرمودند: مریضی کودک، کفاره گناهان پدر و مادرش می باشد. بحار الأنوار، ج ۵، ص ۳۱۷، ح ۱۶

حدیث ۲۷۴

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : **لَا يَمْرُضُ مُؤْمِنٌ وَلَا مُؤْمِنَةٌ إِلَّا حَيَّطَ اللَّهُ بِهِ خَطَايَاهُ؛** رسول خدا - صلی الله علیه و آله - فرمودند: هیچ مؤمن و مؤمنه ای مریض نمی گردد مگر آن که خطاها و لغزش هایش پاک و بخشوده می شود. مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۶۶، ح ۱۴۲۲

حدیث ۲۷۵

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: **يا علي! ان الوضوء قبل الطعام و بعده شفاء في الجسد و يمن في الرزق؛** یا علی! قبل از غذا و بعد از غذا، وضو گرفتن، شفای بدن و برکت در روزی است. (بحار الأنوار، ج ۶۶، ص ۳۵۶)

حدیث ۲۷۶

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرمایند: **الْأَكْلُ عَلَى الشَّبَعِ يورثُ البَرَصَ؛** خوردن از روی سبزی، پیسی می آورد. الأمالی للصدوق، صفحه ۶۳۶، حدیث ۸۵۴

حدیث ۲۷۷

امام رضا علیه السلام می فرماید: يَتَّبِعِي أَنْ تَحْدَرَ . . . أَنْ تَجْمَعَ فِي جَوْفِكَ الْبَيْضَ وَالسَّمَكَ فِي حَالٍ وَاحِدَةٍ ؛ فَإِنَّهُمَا إِذَا اجْتَمَعَا وَلَّدَا الْقَوْلَجَ ، وَرِيَّاحَ الْبَوَاسِيرِ ، وَوَجَعَ الْأَضْرَاسِ . باید از این پرهیزی که . . . تخم مرغ و ماهی را هم زمان در معده گرد آوری؛ چون هر گاه این دو با یکدیگر گرد آیند، قولنج، باد بواسیر و دندان درد به وجود می آورند . بحار الأنوار ، جلد ۶۲ ، صفحه ۳۲۱

حدیث ۲۷۸

امام علی علیه السلام : قَلَّةُ الْأَكْلِ يَمْنَعُ كَثِيرًا مِنْ أَعْلَالِ الْجِسْمِ . کم خوری ، مانع بسیاری از بیماری های جسم می شود . غرر الحکم ، حدیث ۶۷۶۸

حدیث ۲۷۹

امام رضا علیه السلام می فرماید : كَثْرَةُ أَكْلِ الْبَيْضِ وَادْمَانُهُ يورثُ الطُّحَالَ وَرِيَّاحَا فِي رَأْسِ الْمَعِدَةِ وَالْإِمْتِلَاءُ مِنَ الْبَيْضِ الْمَسِيلُوقِ يورثُ الرِّبْوَ وَالْإِبْتِهَارَ؛ زیاد خوردن تخم مرغ و معتاد شدن به آن، بیماری ورم طحال می آورد و ایجاد کننده بادهایی در سر معده است و زیاد خوردن تخم مرغ آب یز، نفس تنگی و نفس بریدگی می آورد. بحار الأنوار، ج ۵۹، ص ۳۲۱.

حدیث ۲۸۰

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید : کندر بخورید؛ زیرا همان طور که انگشت، عرق را از پیشانی پاک می کند، کندر هم سوزش قلب را می برد و کمر را محکم و عقل را زیاد می کند و ذهن را ذکاوت و چشم را جلا می بخشد و فراموشی را از میان می برد. طب النبی صلی الله علیه و آله ، ص ۶.

حدیث ۲۸۱

امام صادق علیه السلام می فرماید : اطعموا المَبْطُونَ خُبْزَ الْأَرْزِ ، فَمَا دَخَلَ جَوْفَ الْمَبْطُونَ شَيْءٌ أَنْفَعَ عَنْهُ ، أَمَا إِنَّهُ يَدْبُعُ الْمَعِدَةَ وَيَسِيلُ الدَّمَ سَيْلًا ؛ به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیزی مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن، معده را پاک و درد را کاملاً آرام می کند. کافی، ج ۶، ص ۳۰۵، ح ۲.

حدیث ۲۸۲

امام رضا علیه السلام می فرماید: همبستری در حال حیض باعث جذام فرزند می شود. همبستری ای که در پی آن دفع منی و ادرار نباشد باعث سنگ کلیه و مثانه می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۲۸۳

امام رضا علیه السلام می فرماید: جماع پی در پی بدون غسل باعث جنون فرزند می شود. زیاد خوردن تخم مرغ و استمرار بر آن، باعث بیماری طحال و گاز معده می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۲۸۴

امام رضا علیه السلام می فرمایند: زیاد خوردن گوشت حیوانات وحشی (حلال گوشت) و گاو باعث تغییر (به هم ریختگی) عقل و سرگردانی فهم و کندذهنی و فراموشی می شود. طب الرضا، ص ۷۵.

حدیث ۲۸۵

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: عَلَيكُمْ بِالْأَهْلِيلِجِ الْأَسْوَدِ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرَةِ الْجَنَّةِ وَ طَعْمُهُ مُرٌّ وَ فِيهِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ هلیله سیاه بخورید، که از درختان بهشت است. مزه آن تلخ است ولی شفای هر دردی است. طب النبی، ص ۳۱.

حدیث ۲۸۶

امام رضا علیه السلام می فرمایند: هر کس می خواهد مثانه اش به بیماری ای مبتلا نشود، ادرار خود را نگه ندارد. طب الرضا علیه السلام، ص ۳۵.

حدیث ۲۸۷

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: لَا تُدَاوِ أَحَدًا حَتَّى تَعْرِفَ دَاءَهُ؛ هیچ کس را درمان مکن، مگر آن گاه که بیماری او را بشناسی. الاصابه، ج ۳، ص ۲۸۹.

حدیث ۲۸۸

امام علی علیه السلام می فرمایند: مَنْ غَرَسَ فِي نَفْسِهِ مَحَبَّةَ أَنْوَاعِ الطَّعَامِ، اجْتَنَى ثِمَارَ فُنُونِ الْأَسِقَامِ؛ هر کس در دل خود، نهال علاقه به غذاهای گوناگون را بکارد، محصول بیماری های گوناگون از آن می چیند. غررالحکم، ح ۹۲۱۹.

حدیث ۲۸۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: مَنْ تَدَاوَى بِحَرَامٍ، لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ فِيهِ شِفَاءً؛ هر کس با حرام به مداوا بپردازد خداوند در آن شفا قرار نمی دهد. کنز العمال، ح ۲۸۳۱۸.

حدیث ۲۹۰

امام صادق علیه السلام می فرمایند: إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَرِضٌ، فَقَالَ: لَا أَتَدَاوَى حَتَّى يَكُونَ الَّذِي أَمْرَضَنِي هُوَ الَّذِي يَشْفِينِي. فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَا أَشْفِيكَ حَتَّى تَتَدَاوَى، فَإِنَّ الشِّفَاءَ مِنِّي؛ پیامبری از پیامبران بیمار شد. گفت درمان نمی کنم تا همان کسی که بیمارم کرده است، خود درمانم کند. خداوند عزوجل به او وحی فرستاد: شفایت نمی دهم، مگر آن که درمان کنی، که شفا از من است. مکارم الاخلاق، ص ۳۶۲.

حدیث ۲۹۱

امام صادق علیه السلام می فرمایند: نِعْمَ الطَّعَامُ الزَّيْتُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيُضِيءُ فِي اللَّوْنِ وَيَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْوَصَبِ وَيُطْفِئُ الْعُصْبَ؛ زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می کند، بلغم را از بین می برد، رنگ پوست را صفا می بخشد، اعصاب را محکم می کند، مرض را می برد و خشم را خاموش می کند. مکارم الاخلاق، ص ۱۹۰.

حدیث ۲۹۲

امام علی علیه السلام می فرماید: بِسْمِ اللَّهِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَعَوْنٌ لِكُلِّ دَوَاءٍ؛ بِسْمِ اللَّهِ، شفای هر دردی و یاری کننده هر دارویی است. نزهه الناظر و تنبیه الخاطر، ص ۴۲.

حدیث ۲۹۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: لَوْ قَرَأْتَ بِسْمِ اللَّهِ تَحْفَظُكَ الْمَلَائِكَةُ إِلَى الْجَنَّةِ وَهُوَ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ؛ اگر بسم الله را قرائت کنی، فرشتگان، تا بهشت تو را حفظ می کنند و آن شفای هر دردی است. فقه الرضا علیه السلام، ص ۳۴۲.

حدیث ۲۹۴

امام علی (علیه السلام) می فرماید: پرهیز از ادامه پر خوری که به راستی این کار دردها را بر انگیزد و بیماریها را تحریک کند. (غررالحکم، باب پر خوری)

حدیث ۲۹۵

امام علی (علیه السلام) می فرماید: ادامه پر خوری انواع دردها را به جای بگذارد. (غررالحکم، باب پر خوری)

حدیث ۲۹۶

رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) می فرماید: بیماری تازیانه خدا در زمین است، که به وسیله آن بندگان خویش را ادب می کند. (نهج الفصاحه، ح ۳۱۰۱)

حدیث ۲۹۷

امام علی (علیه السلام) می فرماید: وَالصَّدَقَةُ دَوَاءٌ مُنْجِحٌ وَأَعْمَالُ الْعِبَادِ فِي عَاجِلِهِمْ نُصْبٌ أَعْيُنِهِمْ فِي آجَالِهِمْ؛ صدقه دادن دارویی ثمر بخش است، و کردار بندگان در دنیا، فردا در پیش روی آنان جلوه گر است. نهج البلاغه، حکمت ۷

حدیث ۲۹۸

امام علی (علیه السلام) می فرماید: نادانی، بدترین بیماریهاست. غررالحکم، باب جهل

حدیث ۲۹۹

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: الصَّدَقَةُ تَدْفَعُ الْبَلَاءَ وَهِيَ أَنْجِحُ دَوَاءٍ وَتَدْفَعُ الْقَضَاءَ وَقَدْ أُبْرِمَ إِبْرَامَا وَلَا يَذْهَبُ بِالْأَدْوَاءِ إِلَّا الدُّعَاءُ وَالصَّدَقَةُ صَدَقَةٌ بَلَاءَ - را برطرف می کند و مؤثرترین داروست. همچنین، قضای حتمی را برمی گرداند و درد و بیماریها را چیزی جز دعا و صدقه از بین نمی برد. بحار الأنوار، ج ۹۳، ص ۱۳۷، ح ۷۱

حدیث ۳۰۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: بِسْمِ اللَّهِ شِفَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَعَوْنٌ لِكُلِّ دَوَاءٍ بِسْمِ اللَّهِ، شفای هر دردی و یاری کننده هر دارویی است. (عیون أخبار الرضا علیه السلام، ج ۲)

حدیث ۳۰۱

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: نرمه سر استخوان های پرندگان را نخورید؛ چرا که سبب می آورد. (کنز العمال، ج ۱۵، ص ۲۶۴)

حدیث ۳۰۲

امام هادی علیه السلام: خَيْرُ الْأَشْيَاءِ لِحَمِي الرَّبِيعِ أَنْ يُؤْكَلَ فِي يَوْمِهَا الْفَالْوَذِجُ الْمَعْمُولُ بِالْعَسَلِ وَيُكْتَرُ زَعْفَرَانُهُ، وَلَا يُؤْكَلُ فِي يَوْمِهَا غَيْرُهُ. بهترین چیز برای تب ربيع آن است که در روز غلبه تب، فالوده‌ای که با عسل ساخته شده و زعفران فراوانی دارد، خورده شود و در آن روز، چیزی دیگر خورده نشود. طَبُّ الْأَيْمَةِ لِابْنِي بَسْطَامٍ، صفحه ۵۱ عن أَبِي جَعْفَرٍ، بحار الأنوار، جلد ۶۲، صفحه ۱۰۰، حدیث ۲۴ دانش نامه احادیث پزشکی: ۴۰۶/۲

روانشناسی

حدیث ۱

امام علی (علیه السلام) فرمودند: إِنَّ لِلْقُلُوبِ شَهْوَةً وَكَرَاهَةً وَإِقْبَالَاً وَإِدْبَاراً فَتَوْهَا مِنْ إِقْبَالِهَا وَشَهْوَتِهَا، فَإِنَّ الْقَلْبَ إِذَا أُكْرِهَ عَمِيَ؛ دلها را حالتِ خواستن و ناخواستن و روی آوردن و پشت کردن است. از راه خواسته ها و تمایلات سراغ قلبها بروید، چرا که اگر دل را به کاری مجبور کنند، کور می شود. نهج البلاغه، حکمت ۱۹۳

حدیث ۲

امام علی (علیه السلام) فرمودند: مَنْ لَمْ يُحْسِنِ ظَنَّهُ اسْتَوْحَشَ مِنْ كُلِّ أَحَدٍ؛ آن کس که گمان خود را نیکو نسازد (و بدبین باشد) از هر کسی وحشت می کند. غررالحکم، ج ۵، ص ۴۴۲، ح ۹۰۸۴

حدیث ۳

امام علی (علیه السلام) فرمودند: النَّاسُ أَعْدَاءُ مَا جَهِلُوا؛ مردم، با آنچه نمی دانند دشمن اند. نهج البلاغه، حکمت ۴۳۸

حدیث ۴

امام علی (علیه السلام) فرمودند: خَوَافِي الْخَلَاقِ تَكْتِيفُهَا الْمُعَاشِرَةَ؛ خصلت ها و اخلاق پنهان را، معاشرت آشکار می سازد. غررالحکم، ج ۳، ص ۴۶۶، ح ۵۰۹۹

حدیث ۵

امام علی (علیه السلام) فرمودند: النَّاسُ كَالشَّجَرِ شَرَابُهُ وَاحِدٌ وَتَمْرُهُ مُخْتَلِفٌ؛ مردم همانند درختان اند که آبشان یکی است و میوه

هایشان گوناگون. غرالحکم، ج ۲، ص ۱۳۶، ح ۲۰۹۷

حدیث ۶

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: النَّوْمُ رَاحَةٌ لِلْجَسَدِ وَالنُّطْقُ رَاحَةٌ لِلزَّوْجِ وَالسُّكُوتُ رَاحَةٌ لِلْعَقْلِ؛ خواب، آرام بخش جسم است، سخن گفتن آسایش روح است و سکوت، سبب راحتی عقل است. من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۲، ح ۵۸۶۵

حدیث ۷

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: رَجُلًا یَسْأَلُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام فَقَالَ: الرَّجُلُ یَقُولُ أَوْدُكَ، فَكَيْفَ أَعْلَمُ أَنَّهُ یُودُّنِي؟ فَقَالَ: إِمْتَحِنَ قَلْبَکَ، فَإِنْ كُنْتَ تُودُّهُ فَإِنَّهُ یُودُّکَ؛ شخصی از امام صادق علیه السلام پرسید: گاهی به من گفته می شود: دوست دارم. از کجا بدانم که (راست می گوید و) دوستم دارد؟ حضرت فرمودند: قلب خودت را بیازمای، پس اگر تو او را دوست داری، بدان که او نیز تو را دوست دارد. کافی، ج ۲، ص ۶۵۲، ح ۲

حدیث ۸

امام صادق (علیه السلام) فرمودند: مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ؛ هر کس بداخلاق باشد، خودش را شکنجه و آزار می دهد. کافی، ج ۲، ص ۳۲۱، ح ۴

حدیث ۹

رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) فرمودند: بِمَوْتِ النَّفْسِ تَكُونُ حَيَاةُ الْقَلْبِ وَبِحَيَاةِ الْقَلْبِ الْبُلُوغُ إِلَى الْإِسْتِقَامَةِ؛ زیر پا گذاشتن هوا و هوس، دل را زنده می کند و زنده دلی، سبب استقامت است. مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۲۲۶، ح ۱۲۸۱۳

حدیث ۱۰

امام علی (علیه السلام) فرمودند: النَّاسُ إِلَى أَشْكَالِهِمْ أَمِيلٌ؛ مردم به همانند خود، بیشتر تمایل دارند. بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۹۲، ح ۱۰۰

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری

شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیت های گسترده مرکز: الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ... ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۱۹۷۳-۳۰۴۵ و شماره حساب شبا: ۵۳-۰۶۰۹-۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰ IR۹۰ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رسانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه

می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

